

КОМА

РОБИН
КУК

НАРОДНА
КУЛТУРА

РОБИН КУК КОМА

Перевод: Мая Керезова

chitanka.info

Смразяващ динамичен трилър, който насочва въображението към тъмните страни на най-хуманната професия — лекарската. Млади хора, подложени на безобидни операции, стават жертва на необяснима трагедия. Несъвършенствата на медицината ли са причина за мозъчната смърт, която ги превръща в мекотели? Случайни ли са злощастните съвпадения в най-реномираната болница на Бостън? Единствено непокорната и дрзка чаровница Сюзан Уилър се осмелява да надникне в замисъла на един чудовищен експеримент.

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

Този роман е замислен като четиво за развлечение, но не е научнофантастичен. Това, за което загатва, плаши, защото е възможно, дори вероятно. Обърнете внимание на тази необичайна обява от вестник „Трибюн“, издаван в Сан Габриел, Калифорния, на 9 май 1968 г., в четвърта колона:

„Нужен ви е орган за трансплантация?

За тези, които се нуждаят от операция, предлагаме която и да е част от тялото срещу финансово възнаграждение. Пишете до пощенска кутия 1211–630, Ковина.“

Подателят на обявата не уточнява какъв орган или набор от органи, нито дори от чие тяло ще бъдат получени.

А е имало и други обяви, и то много, в различни вестници из цялата страна. Дори специални предложения за сърца от живи хора!

Колкото и ужасяващи да са, те не бива да ни изненадват. Има много прецеденти за пазарната икономика в медицината. Кръвта — която може да се сметне за орган — редовно се купува и продава. Има и търговия за семенна течност, която, ако не е орган, е продукт от орган.

Познати са не един и два случая. През трийсетте години богат италианец купува тестис от млад неаполитанец и се подлага на операция за присаждането му. (Той иска не само да притежава продукта, но и възможността сам да го предлага.) Напоследък се случва близки от семейството, отказали да дадат собствен бъбрек на умиращи роднини, да издирват донори — доброволци срещу заплащане. Макар и не чести, подобни случаи са известни.

Всъщност големият проблем, опасността, произтича от самия недостиг. Има хиляди хора, които днес чакат за бъбреци и роговици.

Причината тези два органа да са особено желани е, че те най-често се присаждат с успех. Благодарение на машините за диализа у потенциалните реципиенти на бъбреци (всъщност не всички, защото много от тях умират поради недостиг на машини за диализа, обслужващ персонал и средства) може да се поддържа живот, но едва ли би могъл да се нарече нормален. В много отношения тези хора са на границата на отчаянието до такава степен, че центровете за бъбречна диализа докладват за така наречения „Празничен синдром“. Той означава, че когато наблизат почивните дни в края на седмицата, пациентите са обхванати от оживление, защото очакват увеличаване броя на автомобилните катастрофи, а и на жертвите, които могат да им доставят така нетърпеливо очакваните и крайно необходими органи.

Трагедията на положението се състои в това, че разрешението на проблема вече е в границите на възможностите ни. Медицинската технология е дотолкова развита, че приблизително 7% от бъбреците на всички трупове са подходящи за трансплантация (при роговиците цифрата е много по-висока), ако се вземат от тялото на донора до един час след смъртта. Но вместо да се използват за тази благородна цел, тези органи неизменно се предоставят на червеите или на огъня в крематориума и причината се крие из правните измишльотини, които водят началото си от мрачните векове на английското законодателство. Защото тъкмо тогава труповете попадат под юрисдикция на църковното, а не на гражданското правосъдие. Изглежда немислимо такова наследство да ограничава живота ни днес. Но е така.

В наше време обаче повечето, ако не всички щати са приели Акта за анатомично даряване. Той помогна да се осигурят трупове за медицинските институти (което вече беше на задоволително ниво), но не изясни докрай печалната необходимост от годни за употреба „живи“ органи за трансплантиране. Предложи се друг подход, съгласно който всички органи на трупа незабавно се предоставят, освен ако починалият или най-близките сродници не са отказали предварително. Но уви, колелото на промяната се върти мъчително бавно и потенциалните реципиенти се оставят да умрат, докато органите се похабяват в земята. Трудни въпроси все още чакат своето решение: трябва да се намери приемливо определение за смъртта, а и какви права отрежда законът за починалия. Но тези трудности не бива да

предрешават проблема за крайно разточителното изхвърляне на ценни човешки ресурси.

Недостигът на органи за трансплантация представлява само един красноречив пример за неспособността на обществото като цяло и на медицината в частност да предвидят социалните, правните и етичните аспекти, съпътстващи дадено технологично нововъведение. По необясними причини обществото протака до безкрай, преди да изгради подходящ подход: да систематизира всички налични данни и в хаоса да настъпи ред. А в случая с трансплантацията бедата се състои в неспособността да се обхванат нарастващите проблеми и да се постанови подходящо разрешение и тъкмо това със сигурност ще отвори кутията на Пандора с безбройни възможности за лишението от скрупули: Старк и сие от моя измислен роман представляват само едно от предполагаемите ужасни извращения.

И накрая няколко думи за жените, които се занимават с медицина: трябва да призная, че изследването, което направих (по проблема не е писано много), ме накара да променя мнението си. Сега се отнасям с по-голямо уважение към жените лекари и студентките по медицина. Признавам, че преживяванията им по време на обучението са много по-тежки и напрегнати от тези на колегите им мъже. Нещата в това отношение се подобряват, но със скоростта на охлюв. Най-осветляваща статия, която открих, е: М. Нотман и К. Нейдълсън — „Медицината: конфликтна кариера за жена“ в „Америкън Джърнъл ъв Сайкайътри“, кн. 130 (октомври 1973).

Доктор Робин Кук

ПРОЛОГ

14 февруари 1976 година

Нанси Грийнли лежеше на операционната маса в зала номер осем, вперила поглед в огромния светещ стъклен барабан, и се опитваше да запази спокойствие. Вече ѝ бяха поставили няколко инжекции, от които, според обясненията, трябваше да изпадне в приятен унес. Но не се получи. Стана дори още по-напрегната, обзеха я лоши предчувствия. Най-неприятно бе усещането, че е напълно, отчайващо беззащитна. Никога в своя двайсет и три годишен живот не се беше чувствала толкова объркана и уязвима. Покриваше я бял ленен чаршаф, продран и разнищен по ръбовете. Кой знае защо, това я притесняваше. Бяха ѝ облекли една от онези къси болнични нощници, които се завързват на врата, а гърбът остава отворен. Нямаше бельо, усещаше единствено санитарния компрес, вече напоен със собствената ѝ кръв. В този момент изпитваше и страх, и неприязън към болницата. Идеше ѝ да изпищи и да побегне по коридора. Но не го направи. Кървенето, което беше получила, я плашеше повече, отколкото тази жестока враждебна обстановка. И болницата, и причината, довела я тук, я караха остро да съзнава това, което не ѝ се искаше да приеме — своята тленност.

В 7:11 ч. сутринта на 14 февруари 1976 година небето на изток от Бостън бе тебеширеносиво, тъй че вливащият се в града поток от движещи се броня до броня коли напредваше със запалени фарове. Температурата беше три градуса по Целзий и хората вървяха забързано, всеки по своя път. Не се чуваха гласове, а само ревът на моторите и вятъра.

В сградата на бостънската Мемориална болница нещата изглеждаха по-различно. Ярките флуоресцентни лампи осветяваха всеки квадратен сантиметър в операционното отделение. Голямото оживление и резките гласове потвърждаваха официалното твърдение, че операциите започват точно в седем и трийсет. Иначе казано, скалпелите се врязваха в кожата не по-късно от седем и трийсет.

Докарването на пациента, подготовката му за операция, дезинфекцията на екипа и въвеждането в наркоза — всичко това трябваше да се извърши преди този час.

Ето защо в 7:11 ч. в операционното отделение работеха напрегнато, включително и в зала 8, която не се отличавахе с нещо особено — бе една типична за Мемориалната болница операционна. Стените бяха облицовани с белезникави плочки, а подът — покрит с пъстър линолеум. В 7:30 ч. на 14 февруари 1976 година в зала 8 беше запланирана дилатация и кюртаж — една обичайна гинекологична процедура. Пациентката се казваше Нанси Грийнли; анестезиологът — д-р Робърт Билинг, специализант втора година; операционна сестра беше Рут Дженкинс, а помощна — Глория ди Матео. Щеше да оперира д-р Джордж Мейджър — отскоро асистент на един от по-старите и утвърдени вече гинеколози. В момента той беше в съблекалнята, където обличаше стерилния операционен екип, докато останалите изпълняваха усърдно задълженията си.

Нанси Грийнли кървеше от единайсет дни. Отначало бе решила, че е нормален цикъл, макар и подранил със седмица-две. Не беше почувствала обичайното неразположение, само някакво слабо присвиване сутринта, когато се появи първото петно. Кървенето продължи безболезнено, като ту се засилваше, ту намаляваше. Всяка вечер тя си лягаше с надеждата, че до сутринта то ще спре, но се събуждаше отново с напоен тампон. Колкото повече време минаваше, успокоението от телефонните разговори, първо с медицинската сестра на д-р Мейджър, а после и с него самия, се стопяваше все по-бързо. Както обикновено става, това досадно усложнение се случи в най-неподходящо време. Ким Девъроу, който следваше право в Дюк Юнивърсити, бе дошъл да прекарат заедно пролетната си ваканция в Бостън. По щастливо съвпадение същата седмица съквартирантката ѝ бе отишла на ски в Килингтън. По всичко изглеждаше, че я очаква вълнуващо романтично приключение, само да не бе мисълта за това кървене, която все по-натрапчиво я обсебваше. Нанси беше привлекателна, изящно слаба, с аристократичен вид. Толкова придиричива бе към външността си, че бе достатъчно косата ѝ да се замърси леко и тя изпадаше в безпокойство. А от продължителното кървене се чувстваше мръсна, непривлекателна, безпомощна. Накрая я обзе уплаха. Нанси си спомни как лежеше на дивана, вдигнала крака

върху страничната облегалка, и четеше уводната страница на „Глоуб“, докато Ким приготвяше пиетата в кухнята. И изведнъж почувства нещо странно, по-различно от всичко познато досега. Някаква топла мека маса сякаш я издуваше отвътре, но без болка или неразположение. Отначало това странно усещане я озадачи, но топлината постепенно се превърна в гъделичкаща струйка, която се стече надолу към вдлъбнатината между бедрата ѝ. Без излишна тревога тя си даде сметка, че кърви, и то много силно. Все още спокойна, обърна глава към кухнята и без да движи тялото си, извика:

— Ким, ще бъдеш ли така добър да се обадиш за линейка?

— Какво ти е? — попита той и дотича при нея.

— Много силно кървя — каза Нанси, — но не е нещо тревожно. Твърде обилна менструация, предполагам. Просто трябва да отида веднага в болницата, така че извикай линейка, моля те.

Бяха я откарали веднага, без много шум и излишно суетене, но тя се оказа неподготвена за дългото чакане пред залата за спешна помощ. Появата на д-р Мейджър за пръв път предизвика у нея приятно чувство. Винаги досега бе свързвала неговото присъствие — лицето, жестовете, дори миризмата на тялото му — с онези крайно неприятни гинекологични прегледи, на които редовно се подлагаше за профилактика. Но когато той се появи в залата за спешна помощ, тя толкова му се зарадва, че без малко да се разплаче.

Гинекологичният преглед в тази зала несъмнено бе най-ужасният от всички досегашни. Леката завеса, която непрекъснато отмятаха и спускаха, представляваше единствена преграда между тълпата в залата и нараненото ѝ чувство за собствено достойнство. През няколко минути ѝ измерваха кръвното налягане; взеха ѝ кръв, преоблякоха я в болнична нощница. И всеки път завесата със свистене се дръпваше встрани и Нанси се озоваваше пред внушителен брой лица на хора в бели дрехи, деца с кървящи рани и стари, уморени хора. А легенчето стоеше съвсем открито и всеки можеше да види големия безформен тъмночервен съсирек. В това време д-р Мейджър провеждаше прегледа и говореше на сестрата за друг случай. Нанси стисна очи и заплака беззвучно.

И все пак скоро всичко щеше да свърши или поне така бе обещал лекарят. Той ѝ бе обяснил с най-малки подробности каква е вътрешната повърхност на матката ѝ, как тя се променя по време на

нормален цикъл и какво се случва, когато тези промени не настъпят. Спомена и нещо за кръвоносните съдове и необходимостта от яйчника да се отдели яйцеклетка. Лечението определено изискваше дилатация и кюртаж. Нанси веднага се беше съгласила да се подложи на операцията, но помоли да не известяват родителите ѝ. После можеше да им съобщи сама. Майка ѝ сигурно щеше да си помисли, че е трябвало да направи аборт.

Сега, когато Нанси бе вперила поглед в яркия светлинен барабан, ободряваше я единствено мисълта, че целият този кошмар ще приключи за по-малко от час и тя отново ще заживее нормално. Оживлението в операционната зала ѝ беше напълно чуждо, ето защо бе приковала очи в светлината и избягваше да поглежда встрани.

— Удобно ли ви е?

Нанси погледна надясно. Между синтетичната стерилна маска и бонето я наблюдаваха две тъмнокафяви очи — Глория ди Матео увиваше чаршафа около дясната ѝ ръка. По този начин я обездвижваше, залепена от страни до тялото.

— Да — отговори някак отнесено Нанси.

В действителност се чувстваше крайно неудобно. Операционната маса беше твърда като евтината ѝ кухненска маса с изкуствено покритие. Но фенерганът и демеролът, които ѝ бяха поставили, започваха да оказват своето въздействие някъде в дълбините на главния ѝ мозък. Нанси беше много по-будна, отколкото би желала, но същевременно започваше да се чувства откъсната и безразлична към това, което я заобикаляше. От атропина гърлото и устата ѝ пресъхваха, а езикът ѝ лепнеше.

Вниманието на д-р Билинг бе изцяло погълнато от апарата пред него — сложна машина от неръждаема стомана, вертикални манометри и няколко различно оцветени бутилки с газ под налягане. Най-отгоре беше закрепена кафява бутилка с халотан. На етикета пишеше: „C₂HBrClF₃“. Едно почти съвършено анестезиращо средство. „Почти“, защото понякога, изглежда, увреждаше черния дроб на пациента. Но подобно увреждане не се случваше често, а другите безспорни качества на халотана караха специалистите да пренебрегват това тъй рядко усложнение. Д-р Билинг държеше много на препарата. Във въображението си той си представяше как усъвършенства халотана, запознава със своите постижения медицинските кръгове в

уводна статия на „Ню Ингленд Джърнъл ъв Медисин“ и много скоро получава Нобеловата награда, облечен в същия смокинг, който бе купил за сватбата си.

Д-р Билинг бе ненадминат в своята работа и той самият знаеше това. Всъщност смяташе, че всички го знаят. Беше убеден, че като специалист не отстъпва на никой от редовните анестезиолози и дори превъзхожда някои от тях. Но внимаваше, внимаваше много. Като специализант не беше допуснал никакво сериозно усложнение, а това наистина се случваше рядко.

Като някакъв пилот на Боинг-747 той си беше изготвил списък на отделните манипулации и ревностно се придържаше към правилото да проверява всяка стъпка от процедурата по въвеждане под упойка. Бе размножил списъка в хиляда екземпляра и при започването на всяка операция си взимаше по един. До 7:15 ч., точно по график, анестезиологът беше стигнал до точка 12 — прикачване към апарата на гофрираната, подобна на акваланг гумена тръба. Единият ѝ край влизаше във вентилационния мях, чийто капацитет от четири-пет литра му даваше възможност да изпълва принудително с въздух дробовете на пациента във всеки момент от процедурата. Другият край бе пъхнат в желязната кутия с негасена вар, в която се абсорбираше издишаният от пациента въглероден двуокис. Точка 13 от списъка изискваше да се провери дали еднопосочните контролни клапани по обдишващата линия са отворени в правилна посока. Етап 14 се състоеше в свързването на апарата за анестезия с източниците на съгъстен въздух, райски газ и кислород, чиито наконечници бяха монтирани в стената. Към апарата бяха прикрепени два резервни цилиндъра с кислород и д-р Билинг провери манометрите им. Бяха напълно заредени. Д-р Билинг се чувстваше отлично.

— Ще поставя няколко електрода на гръдния ви кош, за да наблюдаваме сърцето ви на монитора — каза Глория ди Матео, докато смъкваше чаршафа надолу и вдигаше болничната нощница на Нанси, при което изложи тялото ѝ на стерилния въздух. Нощницата едва покриваше гърдите. — Ще ви стане студено за секунда — добави Глория и изстиска по капка безцветно желе на три места върху оголения гръден кош.

Нанси понечи да каже нето, но не можа достатъчно бързо да преодолее противоречивото си отношение към това, което ставаше с

нея. Беше благодарна, защото щяха да ѝ помогнат или поне така я уверяваха. Но беше вбесена от това, че се чувства разголена и беззащитна — и буквално, и образно казано.

— Ще усетите леко убождане — каза д-р Билинг, като пошляпваше лявата ѝ ръка, за да изпъкнат вените. С гумено маркуче бе стегнал китката ѝ и тя чувстваше пулсирането на сърцето си във върховете на пръстите. Всичко ставаше тъй бързо, че тя не успяваше да го осмисли.

— Добро утро, мис Грийнли — поздрави я отривисто д-р Мейджър, който връхлетя в операционната. — Надявам се, спали сте добре тази нощ. Ще приключим нашата работа за няколко минути и ще ви върнем в леглото да си отспите.

Преди да успее да отговори, Нанси усети, че нервите в тъканта на ръката ѝ се оживиха и заизпращаха спешни сигнали към центъра на болката. Болката от убождането се позасили, а след това изчезна. Махнаха плътно прилепващия гумен турникет и кръвта нахлу в ръката ѝ. Нанси усети, че очите ѝ се пълнят със сълзи.

— Включихме системата — каза д-р Билинг, без да се обръща към когото и да било, и отметна точка 16 от списъка.

— Скоро ще заспите, Нанси — обади се д-р Мейджър. — Така ли е, доктор Билинг? Момиче с късмет сте вие, Нанси. Доктор Билинг е първи в класацията. — Д-р Мейджър се обръщаше с „момиче“ към всички пациентки независимо от възрастта им. Това беше една от онези снизходителни превземки, които той охотно бе възприел от по-възрастния си колега.

— Така е — каза д-р Билинг, като прикрепяше гумената маска към тръбата за анестезия. — Глория, номер осем, моля. А вие, доктор Мейджър, идете да се миете; ще бъдем готови точно в седем и трийсет.

— Добре тогава.

На вратата хирургът се спря и се обърна към Рут Дженкинс, която подреждаше инструментите.

— Извади моите дилататори и кюрети, Рут. Миналия път ми пробута допотопния инвентар на болницата. — И преди сестрата да успее да му отговори, излезе.

Някъде зад себе си Нанси чуваше сонароподобния звук на монитора. В залата отекваше собственият ѝ сърдечен ритъм.

— Хайде, Нанси — каза Глория, — искам да се смъкнете малко надолу и да поставите краката си ето тук. — Тя прихвана краката на Нанси под коленете и ги повдигна последователно върху стойките от неръждаема стомана. Чаршафът се събра между краката на Нанси и бедрата ѝ се оголиха. Крайният плот на операционната маса бе спуснат надолу и чаршафът се плъзна на пода. Нанси затвори очи и се опита да не си представя как изглежда в тази поза. Глория се постара да покрие корема ѝ с чаршафа, който се надипли между краката ѝ и покри окървавения ѝ, наскоро обръснат перинеум.

Нанси правеше усилия да запази спокойствие, но не успяваше да овладее растящата напрегнатост. Колкото и да се стараеше, чувството на благодарност бе изцяло изместено от необясним гняв.

— Не съм сигурна, че държа на тази операция — обърна се тя към д-р Билинг.

— Всичко върви чудесно — каза той с добре заучено съчувствие, докато проверяваше точка 18 от списъка си. — Ще заспите ей сега. — Държеше една спринцовка и я почукваше леко, от което мехурчетата въздух изскачаха нагоре. — Ще ви поставя малко пентотал. Не чувствате ли, че се унасяте?

— Не — отговори Нанси.

— Ами трябваше да ми кажете.

— Не знаех какво очаквате да чувствам.

— Всичко е наред сега — каза д-р Билинг и придърпа апарата близо до главата ѝ. С привично умение прикрепи спринцовката към трипътния клапан на венозната система. — Сега искам да ми преброите до петдесет, Нанси.

Той очакваше, че тя няма да прехвърли петнайсет. Всъщност д-р Билинг изпитваше известно удовлетворение, когато наблюдаваше как пациентът заспива. Това му доказваше отново и отново валидността на научния метод, караше го да се чувства могъщ — сякаш направлява мозъка на пациента. Нанси обаче не беше податлива. Въпреки желанието ѝ да заспи, мозъкът ѝ несъзнателно се бореше срещу наркотика. Тя все още броеше на глас, когато д-р Билинг ѝ постави допълнителна доза пентотал. Стигна до двайсет и седем, преди двата грама от препарата да успеят да я приспят. В 7:24 ч. на 14 февруари 1976 година Нанси Грийнли заспа за последен път.

Д-р Билинг не подозираше, че тази здрава млада жена ще бъде първото му сериозно усложнение. Той беше уверен, че изцяло владее положението. Почти беше приключил със списъка. През маската Нанси вдишваше смес от халотан, райски газ и кислород. Към венозната система бяха добавени два кубически сантиметра двупроцентов разтвор на сукцинилхолинов хлорид, за да се предизвика парализа на цялата скелетна мускулатура. Това щеше да улесни поставянето на ендотрахеалната тръба и в същото време да позволи на д-р Мейджър да извърши бимануален преглед, за да изключи евентуална яйчникова патология.

Ефектът от сукцинилхолина се прояви почти незабавно. Отначало се забеляза незначително потрепване на лицеви и коремни мускулчета. Когато кръвообращението разнесе упойката по цялото тяло, мускулите и техните разклонения се деполяризираха и настъпи пълна парализа на скелетната мускулатура. Гладките мускули, като сърцето, не се влияеха от наркотика и мониторът продължи да издава ритмичния си звук.

Езикът на Нанси се вдърви и се отметна назад, с което попречи на дишането. Но това нямаше значение. Мускулите на гръдния кош и корема също бяха парализирани и опитите за дишане спряха. По химически състав наркотикът се различава от курарето на диваците по Амазонка, но има същото въздействие и Нанси би могла след пет минути да умре. Дотук обаче всичко беше наред. Д-р Билинг изцяло владееше положението. Ефектът беше очакван и желан. Външно спокоен, но с изострена бдителност, той постави маската за наркоза и посегна за ларингоскопа — точка дваисет и две от неговия списък. С помощта на лопатката той изтегли езика напред, заобиколи белия епиглотис и успя да стигне до трахеята. Гласните струни бяха раздалечени, парализирани също като останалите скелетни мускули.

Д-р Билинг бързо пръсна някакъв анестетик в трахеята и постави ендотрахеалната тръба. Ларингоскопът издаде характерното метално щракване, когато сгъна лопатката му към дръжката. С помощта на малка спринцовка той изду маншета на ендотрахеалната тръба, за да осигури изолация. После бързо прикрепил края на гумения маркуч, без маската, към свободния край на ендотрахеалната тръба. Щом притисна обдишващия мях, гръдният кош на Нанси започна да се издига равномерно. Д-р Билинг го прислуша със стетоскопа и остана доволен.

Интубацията, както се очакваше, мина съвсем гладко. Той контролираше напълно дишането на пациентката. Регулира притока на халотан, райски газ и кислород и установи желаното съотношение. С няколко ивици лейкопласт закрепил ендотрахеалната тръба. После нагласил дебит на венозната система. Сърцето му позабави ритъм. Д-р Билинг не го показваше, но винаги беше много напрегнат по време на интубация. С парализиран пациент човек трябваше да работи бързо и точно.

Анестезиологът кимна леко, за да покаже на Глория ди Матео, че може да започне подготовка на перинеума. А в същото време се настани удобно, за да продължи работата си. Сега му оставаше само внимателно да наблюдава жизнените показатели — сърдечен ритъм и пулс, кръвно налягане, температура. Докато пациентката беше парализирана, той трябваше да компресираща вентилационния мях, за да я обдишва. Сукцинилхолинът щеше да изгуби действие след осемдесет минути; тогава Нанси можеше да диша сама. Кръвното налягане се задържа на 105/70. Високият пулс от напрежението преди анестезията падаше непрекъснато, докато установи спокоен ритъм от седемдесет и два удара в минута. Д-р Билинг беше доволен и нетърпеливо очакваше почивката за чаша кафе след около четирийсет минути.

Случаят вървеше гладко. Д-р Мейджър пристъпи към бимануален преглед и помоли за допълнителна релаксация. Това означаваше, че кръвта на Нанси бе преодоляла токсичното действие на дадения по време на интубацията сукцинилхолин. Д-р Билинг с готовност ѝ постави още два кубически сантиметра и прилежно го отрази в своя протокол. Ефектът беше незабавен. Д-р Мейджър благодари и информира екипа, че яйчниците са гладки, с големина на обикновени сини сливи. Той винаги правеше това сравнение, когато палпираше нормални яйчници. Дилатацията на маточната шийка мина без затруднение. Матката на Нанси беше в нормално предно положение, извивката на дилататорите съответстваше напълно. От вагиналният свод бяха изтеглени с вакуум няколко съсирека. Д-р Мейджър внимателно кюретира вътрешността на матката и обърна внимание на консистенцията на ендометриалната тъкан. Когато хирургът връщаше втората кюрета, д-р Билинг забеляза лека промяна в ритъма. Внимателно се взря в монитора, проследявайки електронния

сигнал, прекосяващ екрана на осцилоскопа. Пулсът спадна на около шейсет удара в минута. Анестезиологът инстинктивно напомпи маншета на апарата за кръвно налягане и се вслуша напрегнато да долови познатото далечно и приглушено туптене на кръвта в притиснатата артерия. С постепенното отслабване на налягането на въздуха чу съответния звук, който отчиташе диастоличното налягане. Кръвното беше 90/60. Не беше чак толкова ниско, но смути неговия аналитичен ум. Дали това не означаваше някакъв обратен вагусен сигнал от матката? Анестезиологът свали стетоскопа.

— Доктор Мейджър, бихте ли спрели за малко? Кръвното налягане спадна. Как преценявате загубата на кръв?

— Не повече от петстотин кубически сантиметра — промърмори д-р Мейджър и вдигна поглед.

— Странно — каза д-р Билинг и отново постави стетоскопа в ушите си. Напомпа маншета на апарата. Кръвното беше 90/58. Погледна монитора: пулс 60.

— Какво е налягането? — попита д-р Мейджър.

— Деветдесет на шейсет при пулс шейсет — отговори д-р Билинг и за пореден път провери вентилите за регулиране притока от апарата за анестезия.

— Какво нередно има в това, за бога? — сопна се д-р Мейджър с донякъде неуместно за опитен хирург раздражение.

— Нищо — съгласи се д-р Билинг, — но все пак е промяна. Досега всички показатели бяха устойчиви.

— Е, цветът ѝ е фантастичен. Тук отдолу е червена като череша — пошегува се д-р Мейджър.

Никой не се засмя на неуместната шега.

Д-р Билинг погледна часовника. Беше 7:48 ч.

— Окей, продължавайте. Ще ви кажа, ако настъпят други промени — каза д-р Билинг, докато здраво натискаше обдишващия мях, за да изпълва максимално дробовете на Нанси. Нещо го безпокоеше: то отключваше шестото чувство у него, активираше надбъбречните му жлези и ускоряваше собствения му пулс. Той наблюдаваше как обдишващият мях се свива и остава неподвижен. Компресираща го отново и мислено отбеляза степента на противодействие, оказано от бронхиалните тръби и дробовете на Нанси. Обдишването ѝ ставаше твърде лесно. Той отново погледна към

меха. Никакво движение. Никакво дихателно действие от страна на пациентката, въпреки че втората доза сукцинилхолин би трябвало вече да е преработена от организма.

Кръвното налягане се повиши слабо, после отново спадна до 80/58. Монотонният ритъм на монитора прескочи веднъж. Погледът на д-р Билинг се стрелна към осцилоскопния екран. Ритъмът се възстанови отново.

— Свършвам след пет минути — подхвърли д-р Мейджър.

С чувство на облекчение анестезиологът намали притока на райски газ и халотан, а увеличи този на кислорода. Искаше да понижи степента на анестезия. Кръвното се покачи до 90/60 и той почувства известно облекчение. Даже си позволи с opakoto на ръката да избърше челото си — капчиците пот издаваха растящото му безпокойство. Погледна към абсорбера на въглеродния двуокис. Всичко изглеждаше нормално. Часът беше 7:56. Анестезиологът посегна с дясната си ръка и повдигна клепачите на Нанси. Не усети никакво съпротивление. Зениците бяха максимално разширени. Отново го заля вълна на страх. Нещо не беше наред... никак не беше наред.

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 7:15 Ч.

В сумрака на 23 февруари 1976 година самотни снежинки се носеха по Лонгуд Авеню. Беше стегнал голям студ; температурата бе -7°C . Литналите крехки кристалчета оставаха цели дори след като се удареха в паважа. Сиви облаци скриваха слънцето над пробуждащия се град. Морският бриз все повече съгъстяваше мъглата, обгръщаща последните етажи на високите сгради, забулени в причудлива тъмна пелена под нежните пръсти на зората над Бостън. Не се очакваше сняг, но вятърът издуха чак до града малкото снежинки, изкристализирали над Кохасет. Онези, които долетяха до Лонгуд Авеню, продължиха по авеню Луи Пастьор, откъдето внезапно въздушно течение ги запрати към един от прозорците на третия етаж на общежитието на Медицинския институт. Щяха да се плъзнат по стъклото, ако то не беше покрито с мазен слой бостънска пушилка, в която залепнаха. Топлината отвътре бавно проникваше през стъклото, нежните кристалчета се разтопиха и смесиха с мръсотията.

Вътре в стаята си Сюзан Уилър нямаше никаква представа за драмата, която се разиграваше на прозореца. След неспокойна и почти безсънна нощ съзнанието ѝ с мъка се отърсваше от един безсмислен и тревожен сън. В най-добрия случай 23 февруари щеше да бъде труден ден, а вероятно и злополучен. Следването в Медицинския институт се състои от хиляди по-дребни кризи, понякога прекъсвани от наистина драстични катаклизми. Според Сюзан Уилър 23 февруари спадаше към втората категория. Преди пет дни за нея бе приключила първата част от следването — две години, посветени на основните дисциплинарни знания, преподавани в учебни зали и научни лаборатории. Сюзан Уилър се беше представила много добре, защото умееше да се справя и в класната стая, и в лабораторията, и с изпитните теми. Беше известна със записките си, обект на постоянен интерес сред колегите ѝ. Отначало тя ги даваше на всички. По-късно, когато започна да осъзнава реалната заплаха от конкуренция, която смяташе, че е превъзмогнала след завършването на Радклиф, тя промени тактиката

си. Даваше записките си на малко хора — приятели или колеги, на които можеше да разчита, ако ѝ се наложи да пропусне занятие. Но това рядко ѝ се случваше.

Мнозина шеговито я укоряваха заради постоянството. Тя винаги отговаряше, че не си струва да пропуска онова, което ѝ се предлага. Разбира се, не това беше причината. Навлязла в една чисто мъжка професия, където всички професори и асистенти бяха мъже, Сюзан Уилър не можеше да пропусне занятие, без да забележат отсъствието ѝ. Въпреки че тя възприемаше своите преподаватели като безполови същества, които я превъзхождат с познания, те, от своя страна, не споделяха същите възгледи. Работата беше там, че Сюзан бе една много привлекателна двацет и три годишна жена.

Меката ѝ коса имаше цвят на зряло жито. Тъй като беше дълга, при вятър Сюзан се побъркваше, ако косата ѝ не беше изтеглена назад и прибрана в барета на тила. Оттам тя се спускаше лъскава до средата на гърба. Лицето ѝ беше широко, с високи скули. Очите ѝ, разположени доста дълбоко в очните кухини, пъстрееха в синьо и зелено с кафяви петънца, тъй че цветът им се менеше според светлината. Зъбите ѝ бяха извънредно бели и в отлично състояние. Това се дължеше колкото на природна даденост, толкова и на някой добър зъболекар от покрайнините.

Общо взето, Сюзан изглеждаше като момичето от рекламите за пепси-кола. На двацет и три тя беше млада, здрава и сексапилна, от този американски, по-точно калифорнийски тип жени, който кара мъжете да я сподирят със сладен поглед. И отгоре на всичко това, може би въпреки всичко това, Сюзан Уилър беше много умна. Сборът от точките ѝ на теста по интелигентност в средното училище беше около 140, което радваше нейните вечно заети родители. Училищните ѝ успехи представляваха една безкрайна поредица от отлични оценки и безброй други доказателства за постиженията ѝ. Харесваше ѝ да посещава училището и да учи, и с особено удоволствие използваше мозъка си. Четеше ненаситно. Радклиф ѝ допадна много. Тя се справи добре и заслужи оценките си. Беше специализирала главно химия, но бе посещавала и колкото може повече часове по литература. Постъпването в Медицинския институт не беше проблем за нея.

Но да бъдеш толкова привлекателна, каквато беше Сюзан, си имаше определени неудобства. Едно от тях беше невъзможността да

отсъства незабелязано от занятие. Когато се задаваха въпроси, тя беше сред онези няколко нещастници, които служеха, за да се демонстрира глупостта на студентите и бляскавата начетеност на професорите. Друго неудобство беше, че хората набързо си съставяха мнение за нея от малкото налична информация. Тя дотолкова приличаше на ослепителните модели от рекламите, че непрекъснато я вземаха за някое от тези глуповати момичета.

Ала в това да бъдеш умна и красива имаше и предимства, и Сюзан започваше да осъзнава, че си струва да ги използва. Ако ѝ бяха необходими по-подробни обяснения във връзка с някоя трудна тема, тя трябваше само да попита. Асистенти и професори с еднаква готовност бързаха да ѝ помогнат да разбере някоя тънкость в ендокринологията или незабележима особеност в анатомията.

Що се отнася до личния ѝ живот, Сюзан не излизаше с мъже чак толкова често, колкото си мислеха хората. Този парадокс имаше няколко обяснения. Първо, Сюзан предпочиташе да почете в стаята си, вместо да отиде на скучна среща, а при нейния интелект тя намираще доста от мъжете за скучни. Второ, в действителност малко мъже я канеха на среща просто защото съчетанието от красота и ум ги плашеше. Сюзан прекарваше много съботни вечери, погълната от някоя книга — роман или нещо друго.

С настъпването на двайсет и третия ден от февруари Сюзан се опасяваше, че нейният уютен свят ще се разпадне. Свършено бе с познатото лекционно ежедневиe. Сюзан Уилър и сто двайсет и двама нейни колеги бяха грубо лишени от сигурността на сухата теория и хвърлени на арената на клиничната практика. Цялата увереност в собствените възможности, придобита през годините на обучение по основните дисциплини, едва ли щеше да устои пред нерешителността, съпътстваща действителните грижи за пациентите.

Сюзан Уилър не хранеше никакви илюзии, че знае какво действително означава да си лекар и да се грижиш за пациенти. Дори тайно се съмняваше дали някога ще го разбере. То не беше нещо, което можеше да прочете и усвои с ума си. Идеята да се учи от грешките си бе в пълно противоречие с досегашните ѝ навици. И все пак на 23 февруари щеше да ѝ се наложи по някакъв начин да се справя с пациенти. Тази криза в собствената ѝ увереност разстрои съня ѝ и изпълни нощта с кошмари, в които тя бродеше из тайнствени

лабиринти и преследваше ужасяващи цели. Сюзан не подозираше до каква голяма степен сънищата ѝ отговаряха на това, което щеше да преживее през следващите няколко дни.

В 7:15 електронният часовник прищрака и включи радиото, което прекъсна обратната връзка с веригата от сънища и Сюзан се разбуди напълно. Тя изключи радиото, преди стаята да се изпълни с дрезгава фолклорна музика. Обикновено разчиташе музиката да я събуди. Но точно тази сутрин беше твърде възбудена, за да се нуждае от помощ.

Сюзан седна на ръба на леглото и спусна крака. Подът беше отблъскващо студен. Косата ѝ се спускаше във всички посоки, като ѝ оставяше само една пролука от седем-осем сантиметра, през която да вижда стаята си. Не беше кой знае каква стая, около три и половина на четири метра, с два огромни прозореца в единия край. Бяха обърнати към някаква тухлена сграда и паркинг, затова Сюзан рядко поглеждаше навън. Сама беше боядисала стаята преди две години и боята все още изглеждаше свежа. Приятният пастелножълт цвят отлично подчертаваше щампата на пердетата, които си бе ушила. Те бяха в няколко нюанса на електриковозелено, разделени от тъмносиньо. По стените висяха цветни плакати в метални рамки, които рекламираха отминали културни събития.

Мебелите бяха на Медицинския институт. Единичното старомодно легло беше твърде меко, за да изпита човек удоволствие от спането в него. Имаше и едно износено, пренатъпкано кресло, което Сюзан използваше само за да трупам в него дрехите за пране. Тя обичаше да чете в леглото и да учи на бюрото, така че креслото наистина не беше от „решаващо значение“ според думите ѝ. Дъбовото бюро беше най-обикновено, като изключим инициалите и драсканиците, издълбани върху него. В десния му ъгъл Сюзан даже беше открила няколко цинизма. Върху бюрото лежеше учебник по диагностика. През последните три дни го беше препрочела, но текстът не успя да укрепи разклатеното ѝ самочувствие.

— Гадост! — каза безизразно тя.

Забележката не беше насочена към нещо определено. Това просто изразяваше реакцията ѝ, когато разбра, че 23 февруари наистина настъпи. Сюзан обичаше да ругае и често го правеше, но предимно насаме. Тъй като такива думи рязко контрастираха с

благовидното ѝ изражение, ефектът беше наистина поразителен. Тя беше установила, че това може да ѝ служи като отдушник и да я забавлява.

След като се измъкна пъргаво от топлите си завивки, Сюзан разбра, че ѝ остават петнайсет минути повече от друг път. Толкова обикновено продължаваше ритуалът с многократното изключване на алармения сигнал на радиото, преди наистина да се отпрати към банята. Изпитваше едновременно любопитство и нежелание да започне настоящия ден и затова пропиля тези минути, като просто седеше и гледаше втренчено пред себе си. Вече се разкайваше, че не е записала право или литература... каквото и да е, само не медицина.

Студенината на голия под проникна в стъпалата ѝ. Докато седеше така, кръвообращението отдаваше топлината на тялото ѝ в студената стая, от което зърната на добре оформените ѝ гърди щръкнаха. Кожата от вътрешната страна на голите ѝ бедра неочаквано настръхна. Беше облечена само с една тънка и износена фланелена нощница, която бе получила за Коледа още като гимназистка. Все още я слагаше почти всяка нощ, поне когато спеше сама. Обичаше си я, и туйто. Сред бурните промени в живота ѝ за Сюзан тя беше нещо като храм на постоянството. Освен това беше любимата нощница на баща ѝ.

От много ранна възраст Сюзан обичаше да доставя удоволствие на баща си. Първият ѝ спомен за него беше миризмата му — смесица от мириса на външния свят и някакъв дезодориращ сапун, зад която много по-късно започна да долавя онази характерна мъжка миризма. Баща ѝ беше неизменно добър с нея и тя знаеше, че е неговата любимка. Никога не сподели тази тайна с когото и да било, особено пък с двамата си по-малки братя. За нея тя винаги беше източник на увереност, когато се изправеше пред обичайните за детството и младостта трудности.

Бащата на Сюзан притежаваше силна воля и властен, но великодушен и благороден характер. Той ръководеше семейството и застрахователната си кантора като просветен деспот. Беше обаятелен човек, чието семейство го признаваше за безспорен авторитет. И не защото майката на Сюзан беше слабоволева. Просто мъжът, за когото се беше омъжила, се бе оказал с по-силен характер. Дълго време Сюзан приемаше това положение за съвсем нормално. Ала в един

момент то започна да я смущава. Тя много приличаше на баща си и той поощряваше развитието ѝ в тази насока. Тогава Сюзан започна да разбира, че не може да бъде като него и да очаква някой ден да създаде собствен дом като този, в който беше отгледана. За известно време тя отчаяно желаше и нарочно се стараше да бъде като майка си. Но беше безполезно. Личността ѝ проявяваше все повече черти от характера на баща ѝ, а в гимназията буквално ѝ беше наложена ролята на лидер. Избраха я за председател на випуска в такъв период от живота ѝ, когато би предпочела да остане повече в сянка.

Бащата на Сюзан не беше особено взискателен и настойчив. За нея той си остана източник на сигурност и подкрепа и тя вършеше каквото пожелае, без да се съобразява с пола си. От момичетата, с които се сближи в Медицинския институт, Сюзан разбра, че много от тях са израснали в подобна атмосфера на бащино покровителство. Всъщност, когато се срещаше с родителите им, бащите ѝ се струваха някак близки, сякаш ги познаваше отпреди.

Силно дрънчене възвести нахлуването на топлина в радиатора под прозореца. Предпазният клапан изпусна тънка струйка пара. Раздвижването напомни на Сюзан за студа в стаята. Тя се изправи вдървено, протегна се и затвори прозореца. През нощта беше стоял леко открехнат. Съблече през глава нощницата си и погледна голото си тяло в огледалото върху вратата на банята. Огледалата я привличаха по особен начин. Беше почти невъзможно да мине покрай някое, без да хвърли поне един бърз поглед за успокоение.

— Може би трябваше да си танцьорка, Сюзан Уилър — изрече тя, като се изправи на пръсти и повдигна нагоре ръце, — и да зарежеш тая налудничава идея да ставаш докторка. — Тя започна да се отпуска като спукан балон, докато ръцете ѝ увиснаха надолу. Продължаваше да се гледа в огледалото. — Да можех да го направя — добави вече тихо тя.

Сюзан се гордееше с тялото си. То беше нежно и гъвкаво, но все пак силно и с добри пропорции. Би могла да стане танцьорка. С равновесието беше добре, а имаше и усет за движение и ритъм. Завиждаше на Клара Къртис, приятелка от Радклиф, която след колежа беше започнала да се занимава с танци и сега бе някъде в Ню Йорк. Но Сюзан си знаеше, че в действителност не може да се захване с танцуване, въпреки че си фантазираше такова нещо. Нужна ѝ беше

професия, в която непрекъснато да упражнява ума си. Тя направи ужасна гримаса и изплези език на момичето в огледалото, което ѝ отвърна със същото. После влезе в банята.

Завъртя крана на душа. Минаха четири-пет минути, докато водата стане гореща. Сюзан отметна косата си назад и погледна лицето си в огледалото. Помисли си, че ако носът ѝ бе малко по-тесен, щеше да е доста привлекателна. После започна обичайната си промивка с ортоновум. Освен всичко друго Сюзан Уилър беше практична жена, волева и практична.

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 7:30 Ч.

Бостънската Мемориална болница едва ли може да се нарече архитектурна забележителност въпреки големия брой архитекти в областта. Централната сграда е интересна и привлича погледа. Построена е преди повече от век от блокове кафяв камък, подбрани с усет и умение. Но постройката е малка и неудобна, само на два етажа. Проектът предвиждал големи общи отделения, каквито вече не се предпочитат. Ето защо сега я смятат за крайно непригодна. Само полъхът от миналото, просмукал болничните зали, все още държи проектантите и ремонтните бригади на почетно разстояние.

Безбройните по-големи сгради представляват образци на американската готика. Милиони тухли се срещат под различни ъгли с милиони други, за да придържат мръсни прозорци и плоски еднообразни покриви. Строежът е извършван на отделни етапи, съвпадащи с допълнителна заявка за легла или наличност на средства. Гледката не е приятна, с изключение може би на няколко по-малки сгради, предназначени за изследователска работа. В тези случаи, изглежда, не са липсвали нито пари, нито способни архитекти.

Всъщност малко хора изобщо забелязват вида на сградите. Цялото е по-внушително от сбора на отделните части; възприятието до голяма степен се замъглява от безбройните нюанси в емоционалната реакция. Тези сгради не са обикновени постройки. Те съставляват известната бостънска Мемориална болница, побрала цялата тайнственост и очарование на съвременната медицина. Страхът и възмущението влизат в противоречив диалог, когато лаиците приближат към нея. А за професионалиста тя е светилище — апогеят на академичната медицина.

Вярно, че и местоположението на болницата не е особено благоприятно. От едната страна смайващ брой надлезни шосета образуват огромна скулптурна група от ръждясваща стомана над плетеница от жп линии, които водят към Северната гара. А от другата се намира нов жилищен комплекс, предвиден за семейства с ниски

доходи. Изглежда, известната с продажността си бостънска управа е провалила благородния замисъл. Блоковете приличат на жилища за бедни поради липсата на външно оформление. Но наемите са безбожно високи и в тях живеят само богаташи. От болницата се вижда и една занемарена част на бостънското пристанище с черна като кафе вода, подсладена с газове от канализацията. Болницата е отделена от водата с едно циментирано игрище, осеяно с нахвърляни вестници.

Този понеделник от 7:30 часа сутринта в операционните зали на Мемориалната болница цареше оживление. В интервал от пет минути двайсет и един скалпела разрезаха отпуснатата човешка плът и планираните операции започнаха. Съдбата на значителен брой хора зависеше от направеното или ненаправеното, откритото или неоткритото в тези двайсет и една зали. До два-три часа следобед темпото не отслабваше. Към осем-девет вечерта обикновено се оперираше само в две зали, но екипите там често продължаваха работа чак до трескавото начало в седем и половина на следващата сутрин.

В пълна противоположност на оживлението в операционното отделение хирургическият офис предоставяше спокойствие и тишина. В него имаше само двама души, тъй като почивката за кафе започваше след девет часа. Единият беше мъж с болнава физиономия, твърде стар на вид за своите шейсет и две години. Той се опитваше да почисти мивката, без да изважда двайсетината кафени чашки, струпани там и наполовина пълни с вода. Казваше се Уолтърс, макар че малцина знаеха дали това е собственото му име или фамилията. По документи се водеше Честър П. Уолтърс. Никой, дори самият той, не беше наясно какво означава „П“-то. Беше служител в операционното отделение на Мемориалната болница от шестнайсетгодишна възраст и никой не се осмеляваше да го уволни, въпреки че не вършеше почти нищо. Често се оплакваше, че не е добре и наистина изглеждаше зле. Кожата му беше с нездрав пепеляв цвят и той все покашляше. В гърдите му нещо хъхреше непрестанно, но той не се и опитваше да се изкашля достатъчно силно, за да прочисти гърлото си. Сякаш му стигаше да осигури достъп на въздух до бронхите, без да мести неизменната цигара, залепнала в десния ъгъл на устата му. През повечето време той държеше главата си наклонена наляво, така че димът да не влиза в очите му.

Другият човек в хирургическия офис беше Марк Х. Белоус („Х“ означаваше Халперн — моминското име на майка му), който вече трета година специализираше хирургия. Беше се навел съсредоточено над някакъв жълт дневник, в който записваше нещо. Пресекливото хъхрене, както и димящата цигара явно го дразнеха, и всеки път, когато Уолтърс се закашляше, Белоус вдигаше поглед. Не проумяваше как е възможно човек да руши здравето си с такова безумно упорство. Самият той не пушеше; никога не беше слагал цигара в уста. Също толкова непонятно му бе как Уолтърс успява да се задържи в операционното отделение въпреки отблъскващия си вид и своето бездействие. Операциите в Мемориалната болница бяха апогейт, върхът на съвременната хирургия и ако питаха самия Белоус, възможността да работи тук бе висше блаженство. Той дълго и упорито се беше стремил към своето назначение. И точно тук, където всичко бе едва ли не свършено, държаха този „вампиr“, както го наричаше той пред колегите си. Това му се струваше съвсем нелепо.

При нормални обстоятелства Марк Белоус щеше да се намира в една от операционните зали, където би давал своя принос или би ръководил някоя от касапските процедури. Но на 23 февруари той добавяше петима студенти медици към набъбващия си списък от задължения. В момента беше назначен в „Пети Биърд“, което означаваше пети етаж в сградата на Биърд. Това предполагаше едно добро обучение по обща хирургия, ако не и най-доброто. Като специализант трета година в „Пети Биърд“, Белоус отговаряше и за интензивното хирургическо отделение, което беше непосредствено до операционните зали.

Той посегна към масата и стисна чашката с кафе, без да вдига поглед от дневника. Отпи глътка, а после рязко, но безшумно остави чашата на масата. Беше се сетил за още един от хоноруваните, който би бил добър лектор за студентите, и бързо записа името му в дневника. На ниска масичка до него лежеше някакъв формуляр от хирургичното отделение. Той го вдигна и прочете имената на петимата студенти: Джордж Найлс, Харви Голдбърг, Сюзан Уилър, Джефри Феъруедър III и Пол Карпен. Само две от тях правеха впечатление. Името Феъруедър го накара да се усмихне и да си представи някакъв разглезен, слабоват симпатяга с очила, с риза от скъпа модна къща и дълго родословие от Нова Англия. Погледът му се спря върху името

Сюзан Уилър само защото Белоус по принцип харесваше жените, а си мислеше, че и те го харесват — в края на краищата имаше атлетична фигура и беше лекар. Не бе много изтънчен в светските си разбирания, а по-скоро наивен като повечето свои колеги. Името Сюзан Уилър го наведе на мисълта, че присъствието на едно момиче сред студентите би направило следващия месец малко по-ведър. Но не се и опита да си представи как изглежда лицето зад това име. Не си струваше да напруга въображението си.

Марк Белоус работеше в Мемориалната болница от две години и половина. Нещата вървяха добре и той имаше основание да се надява, че ще завърши специализацията си по програма. Всъщност вече му се струваше, че би могъл да се пребори за мястото на главен специализант. Това, че беше избран да води група студенти, със сигурност бе някакво признание, въпреки че означаваше и допълнителна работа. Предложението дойде неочаквано, когато Хю Кейси заболя от хепатит. Хю Кейси беше един от старшите специализанти, чиито задължения включваха и обучението на две групи студенти през годината. Заболя три седмици преди началото на обучението. Белоус веднага получи съобщение да се яви в кабинета на д-р Хауард Старк, но не свърза това повикване с болестта на Кейси. Както винаги притеснен от молбата да посети завеждащия хирургичното отделение, той се беше опитал мислено да възстанови всичките си неотдавнашни провинения, та да бъде подготвен за тирадата, която очакваше. Противно на обичайното си поведение Старк се държа много мило, дори го похвали за участието му в една наскорошна операция. След неочакваните любезности Старк го попита дали не би поел групата студенти, планирана за Кейси. Белоус би предпочел да се откаже от тази възможност, но човек не можеше да отхвърли молба на Старк дори когато е само под формата на предложение. Да откаже, би означавало професионално самоубийство. Той добре знаеше колко отмъстителен става завеждащият, когато му се противопоставят. Бе приел с необходимата за случая охота.

С помощта на линейка Белоус разчерта първата страница от жълтия дневник на квадратчета. След това отбеляза по дати следващите трийсет дни, през които отговаряше за студентите. Всяко отделно квадратче раздели на предобед, когато планираше своя лекция, и следобед, когато щеше да включва в обучението и някой от

хоноруваните. Искаше да определи предварително темите, за да избегне повторения.

Белоус беше на двайсет и девет години, предишната седмица бе празнувал рождения си ден, но изглеждаше по-млад. Кожата на лицето му беше гладка за мъж. Имаше отлично телосложение. Почти всеки ден без изключение пробягваше по две-три мили. Единственото свидетелство за това, че е почти на трийсет, бе оредялата на темето му коса, чиято линия над слепоочията се оттегляше малко нагоре. Имаше сини очи. Косата над ушите му беше почти незабележимо посивяла. С приветливо лице и дарен със завидното качество да предразполага хората, Марк Белоус се харесваше почти на всички.

В „Пети Биърд“ бяха назначени и двама стажанти. Според новата терминология ги наричаха специализанти първа година, но Белоус и повечето млади лекари ги наричаха все още стажанти. Даниел Картрайт бе дошъл от университета „Джон Хопкинс“, а Робърт Рийд от Йейл. Бяха започнали през юли, тъй че имаха вече известен опит. Но през февруари и двамата преживяваха познатата „стажантска“ депресия. Изминалото време бе достатъчно, за да се притъпи чувството, че са незаменими, а и неистовият страх от отговорност. Но и доста оставаше до края на годината, когато щяха да се освободят от бремето на даваните през вечер нощни дежурства. Ето защо и те изискваха известно внимание от страна на Белоус. В момента Картрайт беше прикрепен към интензивното отделение, а Рийд — към „Пети Биърд“. Белоус реши, че ще ги използва и за студентите. Картрайт беше малко по-общителен и вероятно би бил по-полезен. Рийд беше негър и напоследък бе започнал да смята, че го товарят с едно-друго не защото е стажант, а поради цвета на кожата му. Това също бе проявление на февруарската депресия, ето защо Белоус се спря на Картрайт.

— Ужасно време! — подхвърли Уолтърс.

Той винаги правеше тази забележка, защото за него времето винаги бе ужасно. Чувстваше се добре единствено при 24°C и влажност на въздуха 30%. Тези атмосферни условия очевидно действаха добре на възпалените му бронхи. Времето в Бостън рядко се вместише в тези специални изисквания, така че за Уолтърс то винаги бе ужасно.

Белоус смотолевя нещо в отговор и се загледа навън. В този момент повечето хора биха се съгласили с Уолтърс. Небето беше потъмняло от гъсти сиви облаци. Но Белоус не мислеше за времето. Неочаквано се зарадва на предстоящата среща с петимата студенти. Реши, че ще затвърди позициите си по време на специализацията им. Следователно нямаше напразно да си изгуби времето. Белоус беше практичен като Макиавели; в противен случай едва ли би успял да получи място в Мемориалната болница. Конкуренцията тук беше жестока.

— Всъщност това е любимото ми време — заяви Белоус, като стана от креслото.

Нов пристъп на кашлица разтърси Уолтърс и цигарата в ъгъла на устата му трепна, когато той вдигна поглед към неучтивия младок. Преди да успее да каже нещо, Белоус бе излязъл да посрещне петимата студенти. Той беше убеден, че скоро ще превърне това бремене в преимущество.

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 9 Ч.

Сюзан Уилър измина разстоянието от общежитието до болницата с колата на Джефри Феъруедър, превъзходен стар ягуар, модел „Х 150“, който не побираше повече от трима. Пол Карпен беше близък приятел на Феъруедър, ето защо той бе другият късметлия. Джордж Найлс и Харви Голдбърг трябваше да изтърпят несгодите на бостънския обществен транспорт във върховия час, за да стигнат до Мемориалната болница навреме за срещата с Марк Белоус в девет часа.

След като запали — цяло мъчение, когато става дума за английските коли — ягуарът измина четирите мили за твърде прилично време. Уилър, Феъруедър и Карпен влязоха през главния вход на Мемориалната болница в 8:45 ч. Другите двама, макар че се надяваха да стане някакво чудо със съвременния транспорт и да изминат същото разстояние за трийсет минути, пристигнаха в 8:55 ч. Бяха пътували около час. Срещата с Белоус трябваше да се състои в лекарския офис на „Пети Биърд“. Никой не знаеше накъде да вървят. До момента, в който влязоха в самата Мемориална болница, всички те се осланяха на съдбата да им сочи верния път. Студентите медици са предразположени към пасивност, особено след първите две години ежедневно седене в аудиториите от девет до седемнайсет часа. Двете групи се срещнаха донякъде по план, донякъде случайно пред главните асансьори. Уилър, Феъруедър и Карпен се бяха опитали да стигнат до „Пети Биърд“, като използват асансьорите на сградата на Томпсън, която беше точно срещу главния вход. Достроявана на различни етапи, Мемориалната болница наистина приличаше на лабиринт.

— Изглежда, това място няма да ми хареса — каза Джордж Найлс на Сюзан Уилър, докато групата се промъкваше към асансьора сред сутрешната навалица.

Сюзан ясно разбираше какво означава простото изречение на Найлс. Когато не ти се ходи някъде, а и трудно се добираш до мястото,

чувстваш се не само онеправдан, но и оскърбен. При това самочувствието на всеки един от петимата беше разклатено. Те знаеха, че Мемориалната болница е най-реномираното медицинско учебно заведение, и по тази причина искаха да стажуват в нея. Но същевременно чувстваха, че им липсват елементарните умения, присъщи на един истински лекар, който действително би се справил с някой спорен случай. Ако се съдеше по белите им престилки, явно принадлежаха към медицинската общност, но що се отнася до лечението на пациентите, не умееха да извършват и най-елементарни манипулации. Бяха използвали слушалките, които висяха от джобовете им, само на упражнения — един на друг или на подбрани пациенти. Това, че помнеха сложните биохимични етапи на разлагането на глюкозата в клетката, им даваше много малко увереност и още по-малко практическа информация.

Все пак петимата бяха студенти в един от най-добрите медицински институти в страната и това би трябвало да означава нещо. Всички те споделяха тази илюзия, докато асансьорът ги издигаше към „Пети Биърд“. На втория етаж вратите се отвориха, за да излезе един лекар в зелена престилка. Петимата зърнаха предоперационната, където вече се работеше с пълна пара.

На петия етаж слязоха и се заозъртаха, без да знаят накъде да тръгнат. Сюзан ги поведе по коридора към офиса на медицинските сестри. Както и в операционното отделение, тук беше като в оживен кошер. Административният служител на отделението, залепил телефонната слушалка към дясното си ухо, получаваше резултатите от спешните кръвни изследвания. Главната сестра Тери Линкуивист проверяваше заплануваните операции, за да е сигурна, че пациентите, които ще бъдат извикани до час-два, са получили предоперативните медикаменти. Останалите шест щатни и три хонорувани сестри отвеждаха до залите повиканите за операция и се грижеха за пациентите, чиято операция бе вече приключила.

Сюзан Уилър се приближи към тази зона на строго направлявана дейност с привидна самоувереност, като внимателно прикриваше своята несигурност. Администраторът ѝ се стори най-достъпен.

— Извинете, бихте ли ми казали... — започна Сюзан.

Той ѝ направи знак да го изчака.

— Повторете ми хематокрита. Тук е лудница — викаше той в слушалката, която притискаше с рамо, докато записваше нещо в бележника пред себе си. — Пациентът имаше назначено изследване и на уреен азот в кръвта. — Вдигна поглед към Сюзан, но поклати глава в отговор на човека, с когото говореше по телефона. Преди тя да успее да каже нещо, очите му се върнаха към разтворената пред него папка „История на заболяването“. — Разбира се, че съм сигурен. — Той нервно запрелиства приложените назначения. — Аз лично попълних талона до лабораторията. Разбери, доктор Нийдъм ще побеснее, ако не получи данните за уреиния азот в кръвта... Какво?... Ако ви е свършил серумът, поразмърдайте си задниците и елате да си вземете. Пациентът е планиран за единайсет часа. Ами Бърман? Получихте ли изследванията му? Искам го, разбира се!

Той погледна Сюзан, като придържаше слушалката притисната между ухото и рамото си.

— С какво мога да ви услужа? — попита делово.

— Ние сме студенти медици и се чудех дали...

— Най-добре се обърнете към мис Линкуивист — каза служителят, както гледаше листа си, където бързо започна да драска цифри. Спря за малко, само колкото да ѝ посочи с молива си Тери Линкуивист.

Сюзан погледна нататък. Прецени, че сестрата е с около четирипет години по-възрастна от нея, привлекателна, но доста пълна. Изглеждаше не по-малко заета от административния служител, но Сюзан нямаше намерение да спори по този въпрос. След като хвърли поглед към останалите, които от все сърце желяеха тя да поеме инициативата, Сюзан се приближи към мис Линкуивист.

— Извинете — каза тя учтиво, — ние сме студенти медици, изпратени в...

— О, не — прекъсна я Тери Линкуивист, като погледна нагоре, а после разтърка чело с опакото на дясната си ръка, сякаш имаше пристъп на мигрена. — Само това ми липсваше — каза тя, извърната към стената, като внимателно наблегна на всяка дума. — В един от най-натоварените дни в годината получавам нова партия студенти. — Обърна се към Сюзан и я изгледа с явно раздразнение. — Моля ви, не ми досаждайте сега.

— Изобщо не възнамерявам да ви досаждам — заотбранява се Сюзан. — Просто се надяхах да ми кажете къде е лекарският офис на „Пети Биърд“.

— През онези врати срещу регистратурата — каза Тери Линкуивист по-меко. Когато Сюзан се обърна и тръгна към колегите си, тя извика към една от сестрите: — Няма да повярваш, Нанси, но днес ще бъде страхотен ден! Познай кои са дошли току-що?... Една група студенти новаци.

С изострен от напрежението слух Сюзан долови въздишки и мърморене от страна на сестринския състав на „Пети Биърд“.

Тя заобиколи бюрото на административния служител, който все още говореше по телефона и записваше нещо, и тръгна към двете бели врати срещу бюрото. Другите я последваха.

— Страхотно посрещане — каза Карпен.

— Няма що, липсват само червените пътеки — додаде Феърведър.

Въпреки проблемите със самочувствието студентите медици все пак се мислеха за твърде важни особи.

— Е, да минат няколко дни и сестрите ще ти се заумилкват — каза Голдбърг самодоволно.

Сюзан се обърна и му хвърли презрителен поглед, който той изобщо не забеляза. Голдбърг не долавяше по-тънките нюанси при общуване, дори и тези, които не бяха съвсем тънки.

Сюзан блъсна летящите врати. В стаята цареше пълна бъркотия, навсякъде бяха нахвърляни стари книги — предимно излезли от употреба лекарски справочници, всякакви бели листа, мръсни чаши, игли за еднократна употреба и венозни принадлежности. По цялото протежение на стената вляво имаше плот с височината на бюро. По средата му стоеше голяма машина за кафе, от онези, които използват в барове и закусвални. Краят на плота почти опираше в прозорец без завеси, покрит отвън с бостънска мръсотия. Бледата февруарска утрин проникваше през стъклото и хвърляше едно по-светло петно върху стария линолеум на пода. Осветлението в стаята изцяло зависеше от обилното количество флуоресцентни лампи на тавана. На дясната стена беше окачена дъска за обяви, изпълнена с лични послания и всякакви съобщения. До нея се намираше черна дъска, покрита с тънък слой тебеширен прах. В средата на стаята имаше няколко училищни

стола с малки плотове за писане, прикрепени към десните облегалки за ръце. Един от тях беше изтеглен пред черната дъска — за Белоус. Той седеше, поставил на коленете си жълтия бележник. Докато студентите се нижеха един по един, той, вдигнал лявата си ръка, разглеждаше часовника си. Те веднага разбраха, че този жест е предназначен за тях, и особено Голдбърг, който беше крайно чувствителен към нюанси, които можеха да окажат влияние върху неговия среден успех.

В продължение на няколко минути всички останаха безмълвни. Белоус мълчеше, за да си придаде важност. Той нямаше опит със студенти, но смяташе, че е длъжен да се държи на положение. Студентите пък мълчаха, защото вече бяха малко стреснати и се чувстваха неловко.

— Часът е девет и дваисет — каза Белоус и изгледа подред всеки един от тях. — Срещата ни трябваше да се състои в девет, а не в девет и дваисет. — Всички стояха с изопнати лица, да не би с някое потрепване да привлекат вниманието на Белоус върху себе си. — Добре е да започнем както трябва — авторитетно продължи той и тежко се изправи, за да вземе парче тебешир. — В хирургията и особено тук, в Мемориалната болница, е важно едно. Всяко нещо да става навреме. Приемете това присърце, иначе, повярвайте ми, тук ви очаква... — Белоус търсеше точната дума и почукваше с тебешира по черната дъска. Погледна към Сюзан Уилър, чиято външност засили смущението му, и се загледа през прозореца навън — в пейзажа на една дълга и студена зима.

Белоус отново се обърна към студентите и поде полуподготвеното си встъпително слово, по време на което изучаваше лицата им. Беше сигурен, че е разпознал Феъруедър. Тесните очила с рогови рамки и кехлибарено оцветени стъкла съвпадаха с предварителната му представа. Голдбърг също — беше донякъде уверен, че може да го познае. Другите двама на този етап за него бяха мъчноопределими обекти. Той се осмели отново да хвърли поглед към Сюзан Уилър и моментално почувства същото смущение. Не беше подготвен за нейния привлекателен вид. Тя носеше тъмносин панталон, който прилепваше смущаващо плътно около бедрата ѝ. Нагоре бе облечена със синя риза от оксфорд в по-светъл нюанс, подчертана със завързан около шията копринен шал в червено и по-тъмно синьо. Бялата престилка беше небрежно разтворена. Едрите ѝ

гърди дръзко известяваха нейния пол, а Белоус съвсем не очакваше подобно предизвикателство в светлината на плановите, които имаше за работа със студентите. С известно усилие, поне за момента, той избягваше да поглежда към Сюзан.

— Ще бъдете прикрепени към отделението в „Пети Биърд“ само за един от трите месеца на обучението ви по хирургия тук, в Мемориалната болница — каза той и продължи с досадната монотонност, присъща на самодоволните педагози: — В известни отношения това положение е благоприятно, а в други — не, както толкова много неща в живота.

Карпен се изхили на несръчната му поучителност, но бързо млъкна, щом забеляза, че е сам.

Белоус се вгледа в него и продължи:

— Стажът в „Пети Биърд“ включва и интензивното хирургично отделение. Следователно ще бъдете подложени на интензивно обучение. Това е положителната страна. Лошото е, че стажът ви тук започва в такъв начален етап от клиничната ви работа. Доколкото разбирам, това е първото ви обучение в клиника, така ли е?

Карпен се поогледа наляво-надясно, за да се увери, че последният въпрос е отправен към него.

— Ние... — Гласът му секна и той се изкашля. — Да, така е — успя да измънка.

— В интензивното отделение — продължи Белоус — вие всички ще научите най-много неща, но то представлява и най-критичното място по отношение грижите за пациентите. Всички назначения, които определяте, трябва да бъдат потвърдени от мен или един от интернистите, които работят там и с които скоро ще се срещнете. Но ако правите назначения в интензивното отделение, те трябва да бъдат потвърдени още в същия момент. Назначенията за пациенти извън него могат да се потвърждават общо, по всяко удобно време през деня. Това ясно ли е?

Белоус ги изгледа подред, включително и Сюзан, която отвърна на погледа му, без да промени неопределеното си изражение. Първото ѝ впечатление от Белоус не беше особено благоприятно. Държането му изглеждаше неестествено, а порицанието, с което ги посрещна, ѝ се стори излишно на този ранен етап. Монотонният говор, съчетан с жалкия опит за поучение, сякаш потвърждаваше образа на хирурга,

който Сюзан беше започнала да си изгражда от предишни разговори и от прочетеното — несигурен, себичен, чувствителен към критика и преди всичко скучен. Сюзан не забеляза, че Марк Белоус е мъж. Такава мисъл изобщо не ѝ мина през ум.

— И тъй — продължи Белоус, — ще се погрижа да получите копия от някои програми, от които ще добиете най-обща представа за всекидневната ви заетост. Пациентите в отделението и в интензивния сектор ще бъдат разпределени помежду ви. Ще работите заедно с интерниста, който е запознат със случая. Що се отнася до новопостъпващите, искам сами да си изработите разписание за разпределяне помежду ви. Ще се редувате да правите пълна обработка на документацията на всеки новопостъпил. За нощните повиквания искам поне един от вас да стои тук. Това означава дежурство веднъж на пет нощи, няма да е кой знае каква тежест. Всъщност това е порядко, отколкото в обичайната практика. Ако други искат да остават вечер — чудесно, но поне един ще остава тук през цялата нощ. Съберете се по някое време днес и ми направете разпределение на дежурствата по дати. Визитациите в интензивния сектор започват всяка сутрин в шест и трийсет. Преди това искам да сте видели пациентите и да сте подбрали необходимата информация, която ще представите по време на визитацията. Това ясно ли е?

Феърюедър погледна слисано Карпен. Понаведе се и прошепна в ухото му:

— Господи, ще трябва да ставам, преди да съм си легнал!

— Имате ли въпроси, мистър Феърюедър? — запита Белоус.

— Не — бързо отговори Феърюедър, уплашен от факта, че Белоус знае името му.

— А в останалото до обед време — каза Белоус, като погледна отново часовника си — ще ви заведа в отделението и ще ви представя на медицинските сестри, които, сигурен съм, ще се разтреперят от радост, щом ви видят — усмихна се кисело той.

— Вече усетихме радостта им — обади се за пръв път Сюзан. Гласът ѝ прикова погледа на Белоус върху нея. — Не очаквахме да ни посрещнат с духов оркестър, но не очаквахме също и такова пренебрежение.

Външността на Сюзан вече бе смутила Белоус. Гласът ѝ породил у него оживление, пулсът му леко се ускори. Тялото му бе обхванато от

прилив на вълнение, което му напомни как наблюдаваше скандиращите момичета в къси полички по ученическите състезания и как му се искаше те да бъдат голи. Чудеше се какво да каже.

— Мис Уилър, ще трябва да разберете, че сестрите тук се интересуват главно от едно нещо.

Найлс намигна съучастнически на Голдбърг, който не схвана намека.

— Да се грижат за пациентите, и то безупречно. А когато дойдат нови студенти или стажанти, това става доста трудна задача. От опит всички те са научили, че новият персонал понякога е по-страшен от бактериите и вирусите, взети заедно. Така че не очаквайте да ви приветстват като спасители тук, най-малко пък сестрите.

Белоус замълча, но Сюзан не отговори. Тя мислеше за него. Поне беше реалист, а това бе искрица надежда след твърде неблагоприятното първо впечатление.

— Във всеки случай, след като ви покажа отделението, ще отидем в операционната зала. В десет и трийсет има запланувана операция на жлъчен мехур, която ще извърши някой от щатните хирурзи. Това ще ви даде възможност да облечете стерилен екип и да разгледате една операционна зала отвътре.

— Както и дръжката на екартьора^[1] — добави Феърведър.

За първи път атмосферата се разведри и всички се засмяха.

Долу в операционното отделение д-р Дейвид Каули беснееше, без да щади никого. Помощната сестра се разплака по време на операцията и трябваше да бъде сменена. На анестезиолога специализант се наложи да изтърпи една от най-тежките бомбардировки от цинизми и злостни епитети, които някога бяха стигали до ушите му. Хирургът специализант, който асистираше отначало, получи малко порязване на десния показалец от скалпела на Каули.

Каули беше един от преуспяващите хирурзи общ профил в Мемориалната болница, с просторен личен кабинет на десетия етаж в същата сграда. Навремето обучаван в Мемориалната болница, той вече си вадеше хляба в нея. Когато нещата вървяха добре, беше много приятен човек, зареден с шеги и пикантни истории, винаги готов да

даде съвет, да се хване на бас, да се посмее. Но когато нещата вървяха противно на неговите желания, той се превръщаше в злобен неврастеник, който бълваше обиди срещу всекиго и всичко. С две думи, беше младеж в кожата на сприхав старец.

Единственият му за деня случай бе протекъл лошо. Първо, помощната сестра беше сбъркала и заредила стенда с инструментариум за опериране на жлъчен мехур, който се използваше от специалистите. Д-р Каули реагира, като вдигна таблата и я захвърли на пода. След това пък пациентът трепна малко, когато правеше първоначалния разрез. С голямо усилие на волята Каули успя да обуздае желанието си да запрати скалпела по анестезиолога специалист. После дойде ред на някаква рентгенова снимка, която не се появи точно в момента, в който Каули я поиска. Проклетието му така уплаши бедния техник, че първите два филма бяха напълно осветени.

Каули като че ли забрави истинската причина за лошото протичане на този случай. Той самият случайно беше дръпнал най-близката връзка на артерията към жлъчния мехур и по тази причина раната за секунди се напълни с кръв. Беше много трудно да се изолира отново кръвоносният съд и да се завърже, без да се наруши целостта на чернодробната артерия. Дори след като кръвенето беше овладяно, Каули все още не бе сигурен дали не е изложил на риск кръвоснабдяването на черния дроб.

Все още в плен на гнева, той влезе в празния лекарски офис. Мърмореше под нос и вървеше покрай редицата шкафчета, за да стигне до своето. С изразителен жест захвърли бонето и маската на пода. После разтърси шкафчето си с ритник.

— Тъпи некадърни мърлячи! Това проклето място отива по дяволите.

Яростният ритник по вратата на шкафчето, последван от юмручен удар, предизвика няколко неща. Първо, вдигна се облак от досега необезпокояван прах, който се беше трупал върху шкафа в продължение на повече от пет години. Второ, някаква обувка от операционната екипировка падна от сътресението и едва не го улучи по главата. Трето, от удара се отвори съседното шкафче и известна част от съдържанието му се изсипа на пода.

Каули се зае първо с обувката. Захвърли я с всичка сила по отсрещната стена. После отвори с ритник съседното шкафче и се приготви да натика обратно нещата, които бяха изпадали. Обаче това, което зърна, го накара да се поспре.

Като погледна по-отблизо, той с учудване разбра, че шкафчето съдържа огромна колекция от лекарства. Много кутийки и стъкленици бяха отворени и наполовина използвани, но имаше и доста неразпечатани. Асортиментът от ампули, шишенца и таблетки беше смайващ. От опиятите, които бяха изпаднали, Каули забеляза демерол, сукцинилхолин, инновар, барока-Ц и кураре. Вътре имаше много повече разновидности, включително цял кашон неотворени бутилки с морфин, спринцовки, пластмасов тубинг и лейкопласт.

Каули бързо постави обратно лекарствата, които бяха нападали по пода. После отново заключи шкафчето. В бележника си записа номер 338. Възнамеряваше да провери на кого се води. Въпреки гнева си той благоразумно осъзна, че такова скривалище е особено важно и от него могат да се направят сериозни заключения за цялата болница. А за нещата, които го безпокояха, Каули имаше слонска памет.

---

[1] Хирургически инструмент. — Б.пр. ↑

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 10:15 Ч.

Сюзан Уилър не можеше да отиде в лекарския офис, за да си облече операционен екип, защото „лекарски“ в този случай беше равнозначно на „мъжки“. Трябваше да отиде в сестринската съблекалня, което означаваше в женския офис. „Така крета обществото ден след ден“, мислеше си ядосано тя. За нея това беше още един очебиен пример за незначитане от страна на мъжкото съсловие, но за момента тя се почувства извисена, като си помисли, че нарушава тази несправедливост.

По това време офисът беше празен. Сюзан лесно намери незаето шкафче и започна да се преоблича, като първо си свали бялата престилка. Близко до входа за душовете откри и хирургическите екипи за операционните сестри — светлосини рокли от проста памучна тъкан. Вдиша една от тях и я премери по себе си, погледна се в огледалото и изведнъж възнегодува, напук на потискащата обстановка.

— По дяволите! — изруга тя.

Дрехата полетя и падна в брезентовата кошница. Сюзан се върна в коридора. Спря се за малко пред лекарския офис, почти загубила самообладание, но стисна зъби и влезе.

Точно в този момент Белоус стоеше до вратата, която тя отвори. Той се бе протегнал към един от скриновете до входа, за да извади комплект операционно облекло. Беше по бельо „а ла Джеймс Бонд“ и по къси черни чорапи. Изглеждаше като в начална сцена от долнопробен порнографски филм. Щом забеляза Сюзан, по лицето му се изписа ужас. Той светкавично се шмугна навътре в съблекалнята, на по-безопасно място. И тук, както в сестринския офис, човек не можеше от вратата да обхване с поглед цялата стая. Все още бунтарски настроена, въпреки неочакваната среща, Сюзан отиде до скрина и си избра горнище и панталони по мярка. След това излезе така бързо, както беше влязла. Откъм лекарския офис се дочуха развълнувани гласове.

Сюзан се върна в женската съблекалня и бързо се преоблече. Панталоните, както и бледозелената риза ѝ бяха твърде големи. Тъй като имаше тънка талия, трябваше да ги стегне с колан, преди да завърже връзките им. Вече очакваше хаплива забележка от страна на Белоус, бъдещия велик хирург, и се чудеше какъв да бъде достойният ѝ отговор.

По време на краткото им въвеждане в работата на отделението Сюзан почувства снизходителното му отношение към медицинските сестри. Беше преминал към иронични забележки съвсем скоро след хвалебствената защита, с която обясни защо те не посрещат ентусиазирано новите студенти. За Сюзан бе съвсем ясно, че той освен другото е и типичен представител на своето тщеславно съсловие. Тя реши да предизвика тази страна от личността му. Може би така щеше да направи стажа си по хирургия в Мемориалната болница малко по-поносим. Разбира се, не беше възнамерявала да изненада Белоус по бельо в съблекалнята, но самият му вид и символичната страна на срещата я накараха да се изсмее на глас пред вратата на операционното отделение, преди да влезе.

— Мис Уилър, предполагам — каза Белоус, щом тя се появи. Беше се облегал небрежно на стената отляво на входа и очевидно я чакаше. Опрял лакът на стената, той подпираше главата си с длан. Сюзан буквално подскочи, като чу гласа му, тъй като изобщо не предполагаше, че ще я причака там. — Трябва да призная — продължи Белоус, — че вие наистина ме спипахте по долни гащи. — Широка усмивка се разля по лицето му, което приятно изненада Сюзан. — Това беше едно от най-смешните неща, които са ми се случвали от доста време насам.

Сюзан се усмихна едва-едва. Очакваше, че тирадата ще започне веднага.

— След като се съвзех и осъзнах какво търсите там — продължи Белоус, — започнах да си мисля, че беше глупаво от моя страна да хукна така. Ако бях поразмислил, щях да остана там пред вас, въпреки облеклото си... или по-скоро липсата на такова. Във всеки случай това ме накара да си помисля, че може би съм се увлякъл по привидното тази сутрин. Аз съм специализант трета година, това е всичко. Вие и приятелите ви сте моята първа студентска група. Това, което искам, е да направя стажа ви тук възможно най-полезен за всички вас, а в

процеса на работа и за самия мен. Би трябвало поне да изпитаме удоволствие от съвместната ни дейност.

Накрая Белоус се усмихна и като кимна леко, се отдалечи, за да провери в коя зала е операцията на жлъчния мехур. И Сюзан на свой ред се почувства объркана. Решителността, вдъхната от гнева и негодуванието, беше подкопана от внезапното прозрение на Белоус. Негодуванието ѝ вече изглеждаше глупаво и неуместно. Това, че случайно е предизвикала прозрението му, не значеше, че може да си приписва заслугата за него, а по-скоро налагаше да преосмисли своите наблюдения върху Марк Белоус. Проследи го с поглед до регистратурата на операционното отделение — очевидно той се чувстваше добре в това враждебно за нея обкръжение. За пръв път ѝ направи известно впечатление. Дори си помисли, че всъщност той не изглежда чак толкова зле.

Другите бяха вече готови за влизане в операционната. Джордж Найлс ѝ показва как да нахлузи найлоновите боти върху обувките и как да ги пристегне; после тя си постави бонето и накрая маската. След като всички се приготвиха, минаха край регистратурата и през летящите врати влязоха в „чистото“ пространство на самите операционни зали.

Сюзан никога досега не беше влизала в такава зала. Беше наблюдавала две операции през прозореца на галерията, но това преживяване напомняше гледане на телевизия. Стъклената преграда ефикасно изолираше същинската драма. Човек не се чувстваше съпричастен към нея. Докато вървяха по дългия коридор, Сюзан беше обхваната от вълнение, примесено със страх от тленността на човека. В залите, покрай които минаваха, тя зърваше скупчени фигури, приведени над спящи пациенти с техните уязвими, отворени за външно въздействие органи. Появи се носилка на колелца, теглена от операционна сестра и тикана от анестезиолог. Лекарят разсеяно придържаше брадичката на пациента, измъчван от силни напъни за повръщане.

— Чувам, че в Уотървил Вали е навалял един метър сняг — подхвърли анестезиологът към сестрата.

— Отивам веднага след работа в петък — безгрижно откликна тя.

Измъченото лице на наскоро оперирания пациент се запечата в чувствителното съзнание на Сюзан и тя неволно потръпна.

Групата спря пред зала номер осемнайсет.

— Опитайте се да сведете приказките до минимум — каза Белоус, като погледна през прозорчето на вратата. — Пациентът вече спи. Жалко, исках да видите слагането на упойката. Ще има доста движение, докато го подготвят, затова стойте настрана, до стената вдясно. Щом започнат, приближете се, за да наблюдавате. Ако имате въпроси, запазете ги за по-късно. Разбрано? — Белоус изгледа всички подред. Усмихна се отново, когато срещна погледа на Сюзан, после отвори вратата на операционната.

— О, доктор Белоус, добре дошли — избоботи един гигант в стерилно облекло и ръкавици, който прехвърляше някакви рентгенови снимки. — Доктор Белоус е довел своите питомци, за да наблюдават най-бързите ръце на Изтока — каза през смях той. Като имитираше пресилено маниера на хирурзите от холивудските филми, той вдигна нагоре ръце с изопнати длани. — Надявам се, че си споменал пред младежите какво удоволствие ще им достави моят спектакъл.

Белоус махна към смеещата се фигура до рентгеновия апарат и на висок глас, за да го чуят всички в операционната, каза на студентите:

— Тая мечка се е заседяла тук по програмата за специализация. Казва се Стюарт Джонстън, един от тримата старши специализанти. Налага се да го изтърпим още четири месеца. Беше ми обещал, че ще се държи прилично, но не мога да съм сигурен в това.

— Яд те е, че ти откраднах този случай, Белоус, признай си — все така ухилен го подкачи Джонстън. После се обърна сериозно към двамата си асистенти: — Хайде по-живо, момчета! Какво толкова се туткате?

Започнаха чевръсто да покриват пациента. Една метална табла над главата му отделяше анестезиолога от хирургическия екип. Накрая остана открита само част от горната половина на корема. Джонстън застана отдясно на пациента, а единият от асистентите мина отляво. Операционната сестра придвижи покрития стенд с пълен комплект инструменти. На таблата прилежно бяха подредени всевъзможни клампи. Скалпелът беше захапал в челюстите си ново, остро като бръснач ножче.

— Нож — каза Джонстън.

Скалпелът шляпна върху ръкавицата на дясната му ръка. С лявата той изтегли кожата на корема в обратна на рязането посока, за да се получи съпротивление. Студентите се приближиха мълчаливо и с ужас и любопитство запротяха шии. Сякаш наблюдаваха екзекуция. Подготвиха се хладнокръвно да устоят на гледката, която им предстоеше.

Задържал скалпела на три пръста над бледата кожа, Джонстън гледаше към анестезиолога зад преградата. Той бавно изпускаше въздуха от маншета на апарата за кръвно налягане и наблюдаваше манометъра — 120/80. Вдигна поглед към Джонстън и незабележимо кимна, с което освободи задържаната във въздуха гилотина. Скалпелът се вряза дълбоко в тъканите и после гладко и безшумно се плъзна надолу по кожата под ъгъл от приблизително 45 градуса. Раната се разтвори и в първия миг пръснаха малки струйки пулсираща артериална кръв, които после намаляха и съвсем изчезнаха.

А в това време в мозъка на Джордж Найлс се случиха любопитни явления. Образът на ножа, който се забиваше в кожата на пациента, незабавно се прояви в оксипиталната част на мозъчната му кора. Асоциативните фибри поеа съобщението и предадоха информацията на теменния му лоб. Асоциацията се разнесе така бързо и така нашироко, че активира една област от хипоталамуса му, с което причини повсеместно разширяване на кръвоносните съдове в мускулите му. Кръвта буквално се изцеди от мозъка му, за да изпълни разширените съдове, при което Джордж Найлс припадна. Изгубил съзнание, той политна назад. Шията му беше отпусната и главата му тресна върху пода с плътен, отекващ звук.

Джонстън се завъртя в отговор на звука от ударилата се с все сила в пода глава на Джордж. Изненадата му бързо се превърна в гняв, типичен за лабилните нерви на хирурзите.

— За бога, Белоус, изкарай тия деца навън, като виждаш, че не им понася гледката на няколко червени кръвни телца. — Като клатеше глава, той се зае отново да захваща с хемостати кървящите кръвоносни съдове.

Помощната сестра счупи една ампула под носа на Джордж и острият мирис на амоняк бързо го върна в съзнание. Белоус се наведе и опипа шията и задната част на главата му. Веднага щом се свести,

Джордж се изправи до седнало положение, но не проумяваше къде се намира. Като се досети какво е станало, той се сконфузи.

А междувременно Джонстън продължаваше да мърмори:

— Дяволите да те вземат, Белоус, защо не ми каза, че тия студентчета са абсолютни новаци? Какво ли щеше да се случи, ако хлапето беше паднало върху раната?

Белоус не отговори. Той помогна на Джордж да се изправи постепенно на крака и го държа, докато се увери, че е добре. После махна на групата да напуснат операционна 18.

Точно преди да се затвори вратата, чуха Джонстън да крещи сърдито на единия от младшите специализанти:

— Ти за какво си тук — да ми помагаш или да ми пречиш?...

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 11:15 Ч.

Гордостта на Джордж Найлс беше наранена повече от тялото му. Истинска рана той нямаше, но отзад на главата му се образува една доста голяма цицина. Зениците му не промениха размерите си, не се появиха нарушения на паметта. По всичко личеше, че премеждието ще остане без последствия. Случилото се обаче потисна цялата група. Белоус се притесни, защото припадъкът щеше да бъде лош атестат за идеята му да вкара студентите в операционната зала още първия ден. Джордж Найлс беше загрижен да не би инцидентът да предвещава подобна реакция всеки път, когато наблюдава операция. Другите се безпокояха в по-голяма или по-малка степен просто защото в една група отделният индивид донякъде представя групата като цяло. В това отношение Сюзан всъщност не се вълнуваше колкото останалите. Тя беше по-разстроена от внезапната и неочаквана реакция и промяна на отношението у Джонстън и в по-малка степен у Белоус. Държаха се приятелски и се шегуваха, а в следващия момент се озлобиха, ядосани единствено от неочаквания обрат в събитията. Отново я обхванаха предубежденията относно личността на хирурга. Може би първоначалното ѝ впечатление щеше да се окаже вярно.

След като отново облякоха своите дрехи, всички пиха кафе в лекарския офис. „Кафето е прекрасно“, мислеше си Сюзан, като се опитваше да не обръща внимание на гъстия цигарен дим, който се стелеше като смога над Лос Анджелис от метър и половина височина до самия таван. Тя не забелязваше хората в офиса до момента, в който очите ѝ срещнаха втренчения поглед на един бледен мъж, с болнав цвят на кожата. Мотаеше се край мивката в ъгъла. Това беше Уолтърс. Сюзан погледна встрани, а после отново към него, като си мислеше, че той не наблюдава точно нея. Но се оказа обратното. Малките му лъскави очички светеха. Вечната цигара висеше на самия си край в ъгъла на устните му, залепена от засъхнала слюнка. От нея като змия се извиваше нагоре струйка дим. Кой знае защо, той напомняше на Сюзан Гърбушкото от „Парижката света Богородица“, само дето беше

без гърбица; една вампирска фигура, която изглеждаше съвсем не на място, но очевидно се чувстваше като у дома си, приютена в хирургичното отделение на Мемориалната болница. Тя се опитваше да не го гледа, но очите ѝ неволно се връщаха към втренчения му поглед, от който ѝ ставаше неловко. Зарадва се, когато Белоус даде знак за тръгване и всички допиха кафето си. Изходът беше близо до мивката и докато групата излизаше от стаята, Сюзан имаше чувството, че върви по линията на втренчения поглед на Уолтърс. Той се изкашля и гърдите му захърхиха.

— Ужасен ден, а, мис? — каза той, когато тя мина край него.

Сюзан не отговори. Доволна бе, че ще се отърве от втренчения му поглед. Той беше засилил зараждащата се у нея неприязън към хирургичното обкръжение в Мемориалната болница.

Групата се придвижи вкупом към интензивното отделение. Със затварянето на грамадната му врата външният свят избледня и изчезна. Когато очите им се приспособиха към по-слабото осветление, от сумрака се появи една сюрреалистична, враждебна обстановка. Специален шумозаглушител, монтиран в тавана, поглъщаше гласовете и стъпките. Затова пък тук се разнасяха механични и електронни звуци — ритмични сигнали на кардиомониторите и съскане, което издаваха при разтягане и свиване меховете на респираторите. Пациентите бяха в отделни ниши на високи легла с вдигнати странични перила. Над тях висяха множество банки и тръбички от системи, включени към прободените кръвоносни съдове посредством остри игли. Някои пациенти се губеха в многопластови превръзки като същински мумии. Едни бяха будни и техните стрелкащи се очи издаваха страх, граничещ с лудост.

Сюзан огледа залата. Проследи с очи светлинните сигнали, които се гонеха по екраните на осцилоскопите, и си даде сметка колко малко информация може да извлече от апаратите при сегашното си невежество. А и от самите банки, чиито сложни етикети обозначаваха йонното съдържание на течността в тях. Изведнъж Сюзан и останалите студенти бяха обхванати от неприятното чувство за непригодност — сякаш двете години в медицинския институт бяха изминали напразно.

Като търсеха макар и минимално успокоение в своята численост, петимата се скупчиха по-близо един до друг и така се запътиха към едно от бюрата в средата. Следваха Белоус като кутренца.

— Марк — извика една от сестрите. Името ѝ беше Джун Шъргуд. Имаше разкошна гъста руса коса и интелигентни очи, които гледаха през очила с доста дебели лещи. Беше привлекателна жена и проницателният поглед на Сюзан отбеляза известна промяна в поведението на Белоус. — Уилсън получи няколко серии от вентрикуларни екстрасистоли. Казах на Даниел, че трябва да му пуснем система с лидокаин. — Тя се приближи до бюрото. — Но Даниел, изглежда, не може да се реши или... нещо такова. — Тя разтвори една електрокардиограма. — Погледни само.

Белоус се наведе над ЕКГ-то.

— Не, не там, глупчо — продължи мис Шъргуд, — това са неговите обичайни атриовентрикуларни екстрасистоли. Ето тук. — Тя му посочи и го погледна в очакване.

— Изглежда, се нуждае от система с лидокаин — каза Белоус с усмивка.

— Именно — отговори сестрата. — Смесих го в банка с петстотин милилитра физиологичен разтвор, за да мога да пусна по два милиграма в минута. Всъщност всичко е готово и ще изтичам да включа системата. А когато пишеш назначението, включи и това, че му дадох един голям хап от петдесет милиграма, когато за пръв път видях екстрасистолите. Май трябва да поговориш с Картрайт. Вече четвърти път не се решава да даде едно обикновено назначение. Не желая никакви усложнения, след като можем да ги избегнем.

Мис Шъргуд се втурна към един от пациентите, преди Белоус да успее да ѝ отговори. Уверено и сръчно отдели усуканите тръбички и определи от коя банка излиза всяка от тях. Пусна системата с лидокаин и фиксира скоростта на капката в пластмасовото разширение под банката. Тази бърза консултация на сестрата с Белоус едва ли допринесе за възвръщане на самочувствието у студентите. Очевидната ѝ компетентност ги изненада и накара да се почувстват още по-невежи. Прямотата и привидната ѝ нападателност никак не отговаряха на доста традиционните им представи за професионални отношения между лекар и медицинска сестра.

Белоус измъкна от рафта голяма папка „История на заболяването“, постави я върху бюрото и седна. Сюзан прочете името върху папката: Н. Грийнли. Студентите се скупчиха около Белоус.

— Един от най-важните моменти при грижи за оперираните пациенти, всъщност за всякакви пациенти, е балансът на течностите — каза той и отвори папката. — Ето тук един добър пример за доказване на това твърдение.

Вратата се отвори рязко и в стаята нахлуха светлина и болнични шумове, а заедно с тях и Даниел Картрайт, стажант в „Пети Биърд“. Той беше дребен мъж, не по-висок от метър и седемдесет. Бялото му облекло беше намачкано и опръскано с кръв. Имаше хубави мустаци, но брадата му не беше много гъста и всеки косъм, от корена до върха, стоеше отделно от останалите. Темето му явно оплешивяваше доста бързо. Картрайт бе приветлив човек и се запъти направо към групата.

— Здравсти, Марк — каза той и махна с ръка за поздрав. — Свършихме рано с гастректомията, ще ми се да си тръгнем заедно.

Белоус представи Картрайт на групата и го помоли да изложи накратко случая на Нанси Грийнли.

— Нанси Грийнли — започна механично Картрайт, — двайсет и три годишна жена, постъпва в Мемориалната болница приблизително преди седмица за дилатация и кюртаж. Анамнеза — изцяло необременена от минали заболявания. Обичайните предоперативни изследвания нормални, включително и отрицателна проба за бременност. По време на анестезията получава усложнения и оттогава е в кома и не реагира. Електроенцефалограмата отпреди два дни показва съвсем права линия. В момента състоянието ѝ е устойчиво: теглото се задържа; диурезата е добра; кръвно, пулс, електролити и тъй нататък — всичко е окей. Вчера следобед температурата ѝ леко се покачи, но при прислушване дишането е чисто. Общо взето, момичето не се предава.

— Не се предава при доста помощ от наша страна — поправи го Белоус.

— На двайсет и три ли е? — попита изведнъж Сюзан, като погледна към леглата. По лицето ѝ мина сянка на тревога. Меката светлина в интензивното отделение скри това от останалите. И Сюзан Уилър беше на двайсет и три години.

— Двайсет и три или двайсет и четири, не е чак толкова важно — каза Белоус, докато обмисляше как да представи по най-добър начин проблема за баланса на течностите в тялото.

Но за Сюзан беше важно.

— Къде е тя? — Сюзан не беше съвсем сигурна дали наистина иска да ѝ отговорят.

— В ъгъла отляво — каза Белоус, без да вдига поглед от листа с отчета за приетите и отделени течности. — Важното е да проверяваме точното количество течности, които е отделила пациентката, в сравнение с точното количество, което е получила. Разбира се, данните са отчетени в определен час, а ние се интересуваме повече от динамичното състояние. Но можем да получим доста добра представа за него. Сега, да видим, отделила е хиляда шестстотин и петдесет милилитра урина.

Сюзан не слушаше. Очите ѝ се напрягаха да различат очертанията на неподвижната фигура на леглото в ъгъла. От мястото, където стоеше, тя виждаше само тъмна коса и бледо лице. От устата излизаше тръба, свързана с голям апарат до леглото, който съскаше при движението си надолу-нагоре и обдишваше пациентката. Тялото беше покрито с бял чаршаф; ръцете бяха открити, разперени под ъгъл спрямо тялото. Към лявата беше включена система. Друга система бе включена от дясната страна на шията. От малък прожектор на тавана насочен лъч осветяваше главата и гърдите на пациентката, което правеше гледката още по-тягостна. Останалото тънеше в сянка. Никакво движение, никакъв признак на живот, освен ритмичното съскане на обдишващия апарат. Пластмасова тръбичка се виеше някъде изпод пациентката и се свързваше с една градуирана банка за урина.

— Трябва също ежедневно да следим точното тегло — продължаваше Белоус.

Гласът му почти не достигаше съзнанието на Сюзан. Двайсет и три годишна жена... тази мисъл отекваше в ума ѝ. Тъй като ѝ липсваше клиничен опит, реагираше спонтанно. Бяха на еднаква възраст и Сюзан неволно се постави на нейно място. Поради наивността си свързваше сериозната медицина с пациенти на преклонна възраст, които са получили своето от живота.

— Колко време, откакто не реагира? — запита разсеяно, без да откъсва очи от пациентката в ъгъла, без дори да мигне.

Сепнат от този неуместен въпрос, Белоус обърна глава и я изгледа. Той беше сляп за нейното психологическо състояние.

— Осем дни — отговори, леко подразнен, че някой прекъсва обяснението му за баланса на течностите. — Но това няма нищо общо с днешното ниво на натрия, мис Уилър. Бихте ли задържали вниманието си върху темата, която сега обсъждаме. — Белоус се обърна към другите: — Очаквам от вас до края на седмицата да усвоите обичайните назначения, свързани с баланса на течностите. Та докъде стигнах? — Той се залови отново с изчисленията и всички освен Сюзан се надвесиха над него, за да следят нарастващите цифри.

Все така вперила очи в неподвижната фигура, Сюзан прехвърляше наум онези от приятелките си, на които бяха правили кюртаж. Питаше се какво наистина ги дели, нея или тях, от положението на Нанси Грийнли. В продължение на няколко минути тя хапеше долната си устна, както правеше по навик, когато бе вгълбена в мисли.

— Как се случи това? — отново съвсем неочаквано попита Сюзан.

Главата на Белоус за втори път се вдигна, и то още по-бързо, сякаш очакваше неизбежна катастрофа.

— Кое как се случи? — отговори с въпрос той и огледа внимателно залата в търсене на нещо, което да му подсказва за какво става дума.

— Как изпадна пациентката в кома?

Белоус се облегна на стола, остави молива и затвори очи. Позабави се, сякаш броеше до десет, преди да отговори.

— Мис Уилър, трябва да се опитате да ми помогнете — каза бавно и снизходително той. — Съсредоточете се, моля ви. Що се отнася до пациентката, това е още един от необяснимите капризи на съдбата. Отлично здраве... обикновен кюртаж... анестезия и индуктиране на тръбата — безупречни. Тя просто не се събужда. Някакъв вид мозъчна хипоксия. Мозъкът не е получил нужния кислород. Ясно ли е? А сега да се върнем към работа. Цял ден ще се мотаем тук, докато напишем тези назначения, а в дванайсет имаме обща визитация.

— Това усложнение често ли се случва? — продължи в същия дух Сюзан.

— Не — каза Белоус, — такива случаи са една хилядна от процента.

— Но за нея е било сто процента — добави Сюзан с известна острота в гласа.

Белоус я погледна. Не разбираше какво цели тя. Човешката страна в случая на Нанси беше престанала да го интересува. Той се стараяше да поддържа необходимото ниво на йоните и високо количеството на урината, както и да не допуска бактериална инфекция. Не желаяше Нанси да умре, докато беше под негово наблюдение, защото това щеше да се отрази върху мнението за собствената му компетентност и Старк не би пропуснал случая да направи няколко подбрани коментара по негов адрес. Твърде добре си спомняше какво каза Старк на Джонстън, след като един подобен случай завърши със смърт, докато беше под негово наблюдение. Не че Белоус не се интересуваше от човешката страна на въпроса, но просто нямаше време за нея. Пък и броят на случаите, минали през главата му, водеше до известна притъпеност и скованост, резултат от периодичното извършване на една и съща дейност. Белоус не направи връзка между възрастта на Сюзан и Нанси Грийнли, нито пък допускаше колко уязвими са чувствителните натури при пръв досег с болнична среда.

— За стотен път повтарям, да се върнем към работата си. — Той придърпа стола по-близо до бюрото и нервно прокара ръка през косата си. Погледна си часовника, преди да поднови изчисленията. — И тъй, ако използваме четвърт литър нормален физиологичен разтвор, да видим колко милиеквивалента ще получим в две хиляди и петстотин милилитра.

Сюзан беше напълно откъсната от разговора, почти като в транс. Водена от неутолимо любопитство, тя заобиколи бюрото и тръгна към Нанси Грийнли, като се движеше бавно и предпазливо, сякаш приближаваше към нещо опасно. Поглъщаше всички подробности веднага щом станеха различни. Очите на Нанси Грийнли бяха полузатворени, виждаше се долният край на сините ѝ ириси. Лицето ѝ беше мраморнобяло в ореола от тъмна, почти черна коса. Устните ѝ бяха сухи и напукани; специална пластмасова поставка държеше устата ѝ отворена, за да не ухапе ендотрахеалната тръба. Кафеникава втвърдена корица личеше върху предните ѝ зъби — засъхнала кръв.

Леко замаяна, Сюзан за миг отмести очи от лицето ѝ, после отново я погледна. Нечовешкият вид на доскоро нормалната млада жена я накара да потрепери от някакво неопределено чувство. Не беше

само жалост. Имаше друга вътрешна болка, осъзнаване на тленността, усещане за абсурдното в живота, който така лесно може да бъде прекъснат, чувство на униние и безпомощност. Всичко това връхлетя внезапно в ума ѝ и причини необичайно овлажняване на дланите ѝ.

Внимателно, сякаш докосваше фин порцелан, Сюзан повдигна едната ръка на Нанси Грийнли. Беше учудващо студена и съвсем отпусната. Дали не с мъртва? — за миг си помисли Сюзан. Но електронният сигнал на монитора трескаво прекосяваше екрана и я убеждаваше в обратното.

— Карате ме да мисля, че по баланса на течностите всичко ви е от ясно по-ясно, мис Уилър — каза Белоус, застанал до Сюзан. Гласът му наруши полутранса ѝ и тя остави внимателно ръката на Нанси Грийнли. За нейна изненада цялата група се беше придвижила до леглото. — Да слушат всички. Това е линията на централното венозно налягане. — Белоус вдигна пластмасовата тръбичка, чийто край се мушваше като змия в шията на Нанси Грийнли. — Засега я държим отворена. Венозната система е включена от другата страна и ето там ще пуснем нашите двеста и петдесет милилитра нормален физиологичен разтвор с двайсет и пет милиеквивалента калий при скорост сто двайсет и пет милилитра на час. Дотук добре — продължи Белоус след кратка пауза, явно замислен, докато гледаше разсеяно пациентката. — Картрайт, не забравяй да назначиш електролиза на урината за днес, но остави сегашното назначение за ежедневна електролиза на серума. О, да, включи и нивата на магнезия. Ясно ли е?

Картрайт бързо записваше тези назначения в личния картон на Нанси Грийнли. Белоус взе чукчето за проверяване на рефлекс и разсеяно пробва дълбоките рефлекс на сухожилията на краката. Реакция не последва.

— Защо не направихте трахеостомия^[1]? — попита Феърудър.

Белоус го погледна заинтригуван.

— Много подходящ въпрос, мистър Феърудър. — Той се обърна към Картрайт. — Защо не направихме трахеостомия, Даниъл?

Картрайт вдигна поглед към Белоус, после отново го сведе към пациентката. На лицето му се четеше видимо смущение. Той се взря в личния картон на Нанси, макар да знаеше, че нужната информация не е там.

Белоус отново погледна Феърудър.

— Твърде уместен въпрос, мистър Феъруедър. И ако правилно си спомням, аз наистина казах на доктор Картрайт да доведе момчетата от УНГ, за да направим тъкмо това. Така ли е, доктор Картрайт?

— Да, така е — потвърди Картрайт. — Аз се обадох, но те не отговориха повече.

— Не ги ли извика повторно? — добави Белоус с неприкрито раздражение.

— Не, бях зает... — започна Картрайт.

— Остави тези глупости, Картрайт — прекъсна го Белоус. — Просто извикай по спешност момчетата от УНГ. Няма изгледи тази тук да се съвземе, а за продължително респираторно поддържане ни е нужна трахеостомия. Вие разбирате, мистър Феъруедър, маншетът на ендотрахеалната тръба постепенно ще причини некроза на стените на трахеята. Правилно разсъждавате.

Харви Голдбърг не го свърташе на едно място — много му се искаше той да бе задал въпроса вместо Феъруедър.

Сюзан изплува от дълбините на своя унес благодарение на разменените между Белоус и Картрайт реплики.

— Има ли някой представа защо на пациентката се е случило това ужасно нещо? — попита Сюзан.

— Какво ужасно нещо? — нервно отвърна Белоус, докато мислено провери системата, респиратора и монитора. — О, имате предвид, че не се е събудила изобщо... Е... — За миг той млъкна. — Сетих се за още нещо. Картрайт, като викаш консултанти, накарай невролозите да се размърдат и да дойдат за нова електроенцефалограма. Ако пак е гладка, може би ще успеем да вземем бъбреците.

— Бъбреците?! — възкликна ужасено Сюзан, като се опитваше да не мисли какво би значело това изречение за Нанси Грийнли.

— Вижте какво — каза Белоус и опря протегнати ръце на перилата на леглото. — Ако мозъкът е свършил, ако за нищо не става, тогава поне можем да присадим бъбреците на някой друг, при условие, разбира се, че убедим семейството за това.

— Но тя може да дойде в съзнание — възпротиви се Сюзан, зачервена и с блеснали очи.

— Има такива случаи — вдигна рамене Белоус, — но не и когато е налице права линия на ЕЕГ-то. Нека не си затваряме очите. Мозъкът

е в инфаркт, мъртъв е и няма начин да се възстанови. Мозъчната трансплантация все още е невъзможна, макар че в отделни случаи би била много полезна. — Той погледна предизвикателно към Картрайт, който усети намека и се засмя.

— Никой ли не знае защо мозъкът на тази пациентка не е получил необходимия кислород по време на операцията? — върна се към предишния си въпрос Сюзан, в отчаян опит да пропъди мисълта за отделяне на бъбреците от тялото на Нанси.

— Не — призна Белоус, като я гледаше в очите. — Случаят беше съвсем обикновен. Проверили са всяка стъпка от анестезирането. Падна се на един от най-педантичните анестезиолози специализанти и той е разнищил всичко до последната подробност. Искам да кажа, че е бил безкомпромисен към себе си. Но обяснение няма и няма. Може пък да е получила удар, тъй си мисля аз; може в хода на операцията да се е отключила нейната податливост към мозъчен удар. Не зная. Във всеки случай мозъкът е останал лишен от кислород твърде дълго, в резултат на което много мозъчни клетки са умрели. За съжаление те са твърде чувствителни към нивото на кислорода. И първи умират, когато кислородът падне под критичното ниво. И ето го резултата — ръката му, с отворена нагоре длан, мина в красноречив жест над Нанси Грийнли, — едно мекотело. Сърцето бие, защото то не зависи от мозъка. Но всичко останало трябва да се прави изкуствено. Обдишваме я с оня респиратор там. — Белоус махна към съскащата машина вдясно от главата на Нанси. — Поддържахме критичния баланс на течностите и електролитите, както проверихме преди няколко минути. Трябва да я храним, да регулираме температурата... — Белоус спря след думата „температура“. — Картрайт, назначи за днес и рентгенова снимка на място. Почти забравих за повишението на температурата, което спомена преди малко. — Белоус погледна към Сюзан. — Ето как повечето от тези вегетиращи пациенти напускат живота — пневмония... единственият им приятел. Понякога се чудя какво, по дяволите, ще постигна, като лекувам пневмонията. Но в медицината не си задаваме такива въпроси. Лекуваме пневмонията, защото имаме антибиотици.

В този момент системата за повикване, която периодично се включваше, отново светна. На табелата беше изписано: „Д-р Сюзан Уилър да се обади на вътрешен телефон 938, моля“. Пол Карпен сбута

Сюзан и ѝ посочи съобщението. Тя доста изненадано погледна към Белоус.

— Това за мен ли беше? — попита недоумяващо. — Беше написано „доктор Уилър“.

— Дадох на сестрите от етажа списък на имената ви, за да ги напишат върху болничните папки и да разпределят пациентите помежду ви. Ще ви викат за кръвните манипулации и всички други занимателни дреболии, които изискват повече време.

— Доста ще ми е неловко, докато свикна с обръщението „доктор“ — каза Сюзан, докато се оглеждаше за най-близкия телефон.

— Ами свиквайте, защото така ще ви търсят. Не е замислено като жест към вас. Идеята е пациентите да ви възприемат по-лесно. Не крийте, че сте студенти, но не го афиширайте. Някои пациенти не биха ви позволили да ги докоснете, ако знаят, че сте студенти; ще викат и пицят, че ги използват като морски свинчета. Както и да е, отговорете на повикването, доктор Уилър, после ще ни настигнете. Щом свършим тук, качваме се в заседателната зала на десетия етаж.

Сюзан отиде до бюрото и набра 938. Белоус я наблюдаваше как прекосява стаята. Почти неволно отбеляза, че под бялата престилка се крие чувствена натура. Белоус с бързи темпове се поддаваше на притегателната сила на Сюзан Уилър.

---

[1] Хирургическа манипулация за облекчаване затруднено дишане (като при дифтерит), при която се прави отвор на трахеята през шията и се въвежда метална, пластмасова или гумена тръба. — Б.пр. ↑

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 11:40 Ч.

След повикването с титлата „доктор Уилър“ Сюзан се почувства нереална и призрачна, подобно на актриса, която играе ролята на лекар. Беше в бяла престилка, а сцената — подходящо мелодраматична. Въпреки това ролята не ѝ допадаше и тя очакваше всеки момент да я разобличат като измамница.

Сестрата от другия край на линията говореше делово и по същество:

— Тук е нужно да се включи система. Операцията се позабави и анестезиологът иска да раздвижим течностите в пациента.

— Кога желаете да включа системата? — попита Сюзан, като усукваше телефонния кабел.

— Веднага! — отговори сестрата, преди да затвори.

Групата на Сюзан бе насочила вниманието си към друг пациент. Всички отново се бяха скупчили около бюрото и съсредоточено изучаваха листа „История на заболяването“, който Белоус беше свалил от полицата и държеше пред себе си. Никой не вдигна поглед, докато тя прекосяваше сумрачното интензивно отделение. Стигна до вратата и лявата ѝ ръка обгърна стърчащата нагоре брава от неръждаема стомана. Бавно извърна глава и още веднъж се осмели да погледне към Нанси Грийнли, неподвижна, безжизнена на вид. Отново се смути от неволното болезнено сравнение помежду им. Напусна интензивното отделение с тягостно чувство, но и с известно облекчение.

Облекчението обаче продължи кратко. Докато крачеше бързо по многолюдния коридор, Сюзан започна да се подготвя за следващото малко препятствие. Досега не беше включвала венозна система. Беше взимала кръв от няколко пациенти, включително и от свой колега, но никога не беше включвала венозна система. На теория бе усвоила какво е необходимо, а и знаеше, че може да се справи. В края на краищата трябваше само да прободне с една остра игла някаква тънка кожа и да влезе във вена, като внимава иглата да не излезе от другата страна на кръвоносния съд. Трудностите произтичаха от това, че често

вените бяха тънки като спагети, а вътрешният диаметър — съответно още по-малък. Освен това понякога вената не изпъкваше добре на повърхността на кожата и трябваше да се улучи само с опипване.

Като имаше предвид тези трудности, Сюзан знаеше, че дори нещо толкова обикновено като включване на система ще представлява своеобразно изпитание за нея. Най-много я притесняваше това, че ясно ще проличи колко е неопитна, а и пациентът можеше да възроптае и да поиска истински лекар. Пък и в момента не би изтърпяла злобните подигравки на някоя от проклетите сестри.

Когато пристигна в „Пети Биърд“, обстановката беше непроменена, цареше обичайното трескаво оживление. Тери Линкуивист плъзна бегъл поглед към нея, преди да изчезне в манипулационната. Една от сестрите с яркооранжева лента на касинката и избродирано на престилката име: „Сара Стърнс“, ѝ връчи заредена табла и банка с течност.

— Пациентът се казва Бърман. Петстотин и трета стая — каза Сара Стърнс. — Не се притеснявайте за скоростта на изтичане. След няколко минути ще дойда да я регулирам.

Сюзан кимна и тръгна към стая 503. По пътя разгледа таблата, отрупана с всевъзможни принадлежности: венозни игли, катетри, катетри за отчитане на централно венозно налягане и обикновени игли за еднократна употреба. Имаше пакетирани, напоени със спирт тампони, няколко гумени маркучета, които служеха за турникети, и едно електрическо фенерче. Като го гледаше, Сюзан се запита колко ли пъти ще я вдигат посред нощ, за да включи нечия венозна система.

Отмина стая 507, после 505. Когато вратата на 503 започна да придобива все по-ясни очертания, тя зарови из таблата сред венозните игли, докато намери една номер 21 в яркожълта опаковка. Беше виждала, че с такава включват системите. Изкушаваше се да опита с някой от внушителните венозни катетри, но реши да сведе експериментите до минимум, поне при първата си система.

Вратата на стаята бе леко открехната. Сюзан не знаеше дали трябва да почука, или направо да влезе. Хвърли смутено поглед през рамо, за да се убеди, че не я наблюдават, и почука.

— Влезте — каза нечий глас отвътре.

Сюзан отвори вратата с крак, понеже стискаше таблата в дясната си ръка, а банката в лявата. Стаята бе най-обикновена, типична за

Мемориалната болница — малка, стара и настлана с квадратни плочки. На мръсния прозорец нямаше пердета. В ъгъла стоеше стар, многократно боядисван радиатор.

Противно на очакванията ѝ пациентът не беше нито стар, нито болен. Мъжът, подпрян в болничното легло, беше млад и съвсем здрав на вид. Тя бързо прецени, че е на около трийсет години. Носеше обичайното болнично облекло и се беше завил с чаршафа до кръста. Имаше тъмна и много гъста коса, сресана назад от двете страни на слепоочията му така, че покриваше горната част на ушите. Тясното интелигентно лице имаше загар, въпреки че беше зима. Носът му беше остър, а ноздрите широко отворени, сякаш непрекъснато поемаше дълбоко въздух. Сюзан прецени, че има атлетична фигура. Беше обгърнал свитите си колене с ръце и нервно мачкаше пръсти, сякаш бяха премръзнали. Колкото и да се стараеше да изглежда спокоен, тя веднага усети тревогата му.

— Не се притеснявайте, влизайте направо. Тук е като на оживена гара — засмя се Бърман. Усмивката му трепна и изчезна. Явно приветстваше прекъсването на напрегнатото очакване да бъде извикан за операция.

Сюзан влезе и си позволи само един бегъл поглед към Бърман в отговор на усмивката му. После бутна вратата в първоначалното ѝ положение, постави таблата в долния край на леглото и окачи банката върху стенда до главата на пациента. Съзнателно отбягваше погледа му и се чудеше защо е толкова млад, здрав и явно съзнателно контролиращ всичките си способности. Тя, разбира се, би предпочела някой столетник в безсъзнание.

— Само не нова инжекция! — възкликна Бърман с донякъде пресилена уплаха.

— Страхувам се, че е точно това — промълви Сюзан, като отвори пакета с тубинга и вкара дебелата игла в банката на стенда. Остави малко от течността да изтече надолу по тръбичката, преди да затвори спирателното кранче. После вдигна очи и откри, че Бърман се е втренчил напрегнато в нея.

— Вие лекар ли сте? — попита я той с недоверие.

Сюзан не отговори веднага. Продължи да гледа право в тъмнокафявите му очи. Мислено претегляше възможностите за

отговор. Това, че не е лекар, беше очевидно. Но тя беше реалистка и се питаше дали ще може някога да каже, че е лекар, и сама да си повярва.

— Не съм лекар — отсече решително и отново погледна иглата. Помисли си, че колебанието ѝ ще увеличи тревогата на Бърман. — Аз съм само студентка по медицина — добави тя.

Бърман престана да кърши ръце.

— Не е нужно да се оправдавате — каза искрено той. — Вие просто не приличате на лекар или на бъдещ лекар.

Простодушната забележка на Бърман докосна една фина струна у нея. Плашеше я зародишното състояние на професионалните ѝ качества и изтълкува погрешно думите му, а той всъщност искаше да ѝ направи комплимент.

— Как се казвате? — продължи Бърман, без изобщо да съзнава ефекта от предишната си забележка. Заслони очи с ръка срещу блясъка на флуоресцентните лампи отгоре и ѝ махна да се обърне леко наляво, за да прочете името на престилката ѝ. — Сюзан Уилър... доктор Сюзан Уилър. Звучи съвсем естествено.

Сюзан бързо разбра, че той в края на краищата не я предизвиква като лекар. Въпреки това не му отговори. Нещо у него ѝ беше смътно и приятно познато, но не можеше да го определи, то бе твърде неуловимо поради характера на срещата им. Беше нещо, свързано с очарователния му властен маниер.

За да овладее мислите си, Сюзан се зае със системата. Делово постави турникета и го затегна. Разкъса опаковките на иглата и тампона със спирт. Бърман с голям интерес следеше тези приготовления.

— Трябва веднага да си призная, че не си падам много по инжекциите — подхвърли той, като се опитваше да звучи самоуверено. Гледаше ту ръката си, ту Сюзан.

Тя почувства нарастващото му безпокойство и се запита какво ли би казал, ако му признае, че това е първият ѝ опит да включи венозна система. Беше почти сигурна, че той съвсем ще се разстрои, защото знаеше, че ако е на негово място, би реагирала точно така.

Турникетът обедини усилия със слабото, но здраво тяло на Бърман, за да накара вените от опакото на ръката му да изпъкнат като градински маркучи. Сюзан пое дълбоко въздух и го задържа. Бърман направи същото. След като избърса мястото с напоения тампон, тя се

опита да забие иглата в ръката му. Но кожата се придвижи напред в съпротивление на пробива.

— Ааа — извика Бърман, стиснал чаршафа със свободната си дясна ръка.

Той нарочно преиграваше, като защитна маневра. Но така само уплаши Сюзан и тя не посмя да прободне кожата.

— Ако това е някакво успокоение за вас, държите се точно като лекар — каза той, като гледаше ръката си. Турникетът още не беше махнат и тя цялата бе посиняла.

— Мистър Бърман, ще трябва малко повече да ми съдействате. — Мобилизирала всички сили за нов опит, Сюзан искаше да разпреди отговорността при евентуален неуспех.

— Да съдействам, казва тя — рече Бърман, като извърна очи нагоре. — Та аз съм кротък като жертвен агнец.

Сюзан опъна лявата му ръка и изтегли кожата надолу. При същото усилие този път заби иглата в ръката му.

— Предавам се — проплака Бърман с шеговити нотки в гласа.

Сюзан се съсредоточи върху скрития връх на иглата. Отначало той като че ли буташе вената пред себе си. Опита отново с опъване на кожата, но не успя. Тогава комбинира опъването с решителен натиск. Усети леко пукане, когато иглата прободне вената. Кръвта се вля обратно и изпълни прикрепената пластмасова тръбичка от системата. Сюзан бързо закачи тубинга на стенда, отвори спирателното кранче и махна турникета. Системата потече гладко. И двамата изпитаха видимо облекчение.

След като действително беше извършила нещо, нещо, свързано с терапията на пациент, Сюзан почувства лека еуфория. Бе дребна работа, една обикновена система, но все пак си беше медицинска манипулация. Може би тя все пак имаше бъдеще. Еуфорията я освободи от напрежението и въпреки болничната обстановка тя усети прилив на топлина и известно благоразположение към Бърман.

— Казахте, че не приличам на лекар — рече Сюзан, като изваждаше лейкопласт, за да фиксира иглата. — Какво значи да приличаш на лекар? — В гласа ѝ се долавяше закачливост, сякаш ѝ се щеше по-скоро да го разсее, отколкото да чуе мнението му.

— Глупаво се изразих — рече Бърман. Докато тя прикрепяше системата към ръката му, той наблюдаваше всяко нейно движение. —

Няколко момичета от моя клас в колежа се посветиха на медицината. Някои от тях бяха симпатични, всички бяха умни, но едва ли биха минали за женствени.

— Вероятно не са ви изглеждали женствени, защото са се заели с медицина, а не обратното — каза Сюзан и регулира системата така, че да капе умерено бавно.

— Възможно е... възможно е — замисли се Бърман. Нейните думи представляваха ново тълкуване на нещата. — Но аз не мисля така. Две от тях познавам доста добре. Всъщност бяхме близки през цялото време в колежа. В действителност те се спряха на медицината чак през последната година. Бяха си точно толкова неженствени преди, както и след решението си. Докато вие, бъдещата доктор Уилър, съвсем определено излъчвате женственост.

Сюзан понечи да възрази, но се въздържа, изненадана от неочакваното споменаване на собствените ѝ качества. Донякъде се изкушаваше да каже: „Наистина ли бе, приятел?“, но си помисли, че Бърман сигурно говори сериозно и всъщност отново ѝ прави комплимент. Той сам ѝ помогна да реши как да възприеме думите му.

— Ако трябваше да позная с какво се занимавате — продължи той, — бих казал, че сте танцьорка.

Налучкал собствената ѝ представа за нейната друга същност, Бърман отключи сърцето ѝ. За Сюзан да изглеждаш като танцьорка, несъмнено беше комплимент, който тя прие с радост.

— Благодаря, мистър Бърман — искрено каза тя.

— Моля ви, наричайте ме Шон.

— Благодаря, Шон — повтори тя. Спря да събира инструментите, останали след включването на системата, и се загледа през мръсния прозорец. Не забеляза мръсотията, тухлите, тъмните облаци, нито дори безжизнените дървета. Погледна отново Бърман. — Знаете ли, не бих могла да ви кажа какво значи за мен вашият комплимент. Може да ви прозвучи доста странно, но ще ви призная, не съм се чувствала женствена през последната година и нещо. Да чуеш някой като вас да говори така, е наистина успокоително. Не че съм мислила постоянно за това, но все пак бях започнала да се смятам за... — Сюзан замълча, като търсеше точната дума — безполова, като предмет. Да, това е точната дума — безполова. Ставало е бавно и постепенно и предполагам, че наистина го осъзнавам само като правя

сравнение, когато се събера със съученички от колежа и по-специално с моята бивша съквартирантка.

Сюзан изведнъж спря по средата на мисълта си и се изправи. Беше леко изненадана и смутена от неочакваната си откровеност.

— Какви ги говоря! Понякога самата аз не мога да повярвам — усмихна се тя и се изсмя на себе си. — Не мога дори да се държа като лекар, камо ли да изглеждам такава. Сега едва ли ви се слуша за моите трудности в приспособяването към професията.

Бърман я погледна с широка усмивка. Очевидно интерлюдията му беше приятна.

— Предполага се, че пациентът е този, който говори — продължи тя, — а не лекарят. Защо не ми кажете с какво се занимавате, за да млъкна.

— Аз съм архитект. Един от онези близо милион архитекти, наводнили Кеймбридж. Но това е друга история. Предпочитам да се върнем към вас. Не можете да си представите как се успокоявам, слушайки ви да говорите като човешко същество на това място. — Погледът му обходи стаята. — Нямам нищо против една малка операция, но това чакане ме вбесява. И всички са така ужасно невъзмутими. — Той погледна пак към Сюзан. — Продължете с това, което щяхте да кажете за бившата си съквартирантка. Бих желал да го чуя.

— Подигравате ли ме? — попита Сюзан с присвити очи.

— Най-сериозно.

— Е, не е чак толкова важно. Просто тя беше умна. Отиде да учи право и въпреки конкуренцията удовлетвори своя стремеж за интелектуална изява. Дори запази женствеността си.

— Нямам представа как се справяте в интелектуално отношение, но относно женствеността ви не може да има съмнение. Вие сте абсолютната противоположност на безполово същество.

Отначало Сюзан се изкушаваше да поспори с Бърман, задето отъждествява женственост и външен вид. Тя чувстваше, че това е само част, една малка част от другото, но се овладя и се отказа от спора. В края на краищата на него му предстоеше операция и нямаше нужда от дебати.

— Не мога да не се чувствам така — каза тя, — а „безполов“ е най-точното определение. Отначало си мислех, че лекарската професия

ще е добра по редица причини, включително и за това, че ще ми осигури необходимата материална независимост. Не исках да се притеснявам за житейската необходимост да се омъжа — въздъхна Сюзан. — Е, тази професия ми осигури не само това, а и нещо повече. Всъщност започнах да се чувствам отлъчена от нормалното общество.

— Ето тук бих искал да ви бъда полезен — каза Бърман, доволен от своята досетливост. — При условие, разбира се, че смятате архитектите за нормално общество. Има хора, които, мога да ви уверя, не ги считат за такива. Както и да е... — Той се почеса по тила, докато подреждаше думите си. — Трудно ми е да изтъквам разумни аргументи в тази жалка пижама, в тази обезличаваща среда, а много бих желал да си продължим разговора. Сигурен съм, че непрекъснато се опитват да ви ухахват, и не бих искал и аз да ви досаждам, но вероятно бихме могли да пийнем заедно кафе или нещо друго, след като оправят коляното ми. — Бърман вдигна десния си крак. — Контузих се преди години, когато играех футбол. Оттогава то е, така да се каже, ахилесовата ми пета.

— За това ли сте планиран днес? — попита Сюзан, докато обмисляше отговора си. Както и да си го представяше, знаеше, че от професионална гледна точка не може да си позволи да приеме предложението му. А същевременно той я привличаше.

— Точно така, минисектомия или нещо подобно — каза той.

Някой почука на вратата и Сюзан трепна. Още преди да успее да отговори, в стаята влезе Сара Стърнс. Сюзан нервно се засуети със спирателното кранче на системата. Почти веднага осъзна колко детински е реагирала и се ядоса, че се е повлияла до такава степен от порядките в болницата.

— Пак ли инжекция? — попита Бърман умърлушено.

— Пак — предоперативната. Обърни се, приятелю — каза мис Стърнс.

Тя попритисна Сюзан, като минаваше да остави таблата на нощното шкафче.

Бърман стеснително погледна Сюзан, преди да се обърне на дясната си страна. Мис Стърнс оголи левия му хълбок и стисна в шепа плътта му. Иглата светкавично се заби в мускула. Всичко като че ли свърши, преди да е започнало.

— Не се безпокойте за скоростта на системата — каза мис Стърнс на път за вратата. — Скоро ще я регулирам. — И излезе.

— Е, аз трябва да тръгвам — каза Сюзан.

— Уговорихме ли се? — попита Бърман, като се опитваше да не се отпусна на левия си хълбок.

— Не зная, Шон. Не съм сигурна как да постъпя. Имам предвид от професионална гледна точка.

— От професионална ли? — Бърман беше искрено изненадан. — Сигурно са ви обработили психологически.

— Може би. — Тя погледна часовника си, вратата и обратно към него. — Добре — каза накрая, — ще се срещнем. А дотогава вие трябва да се възстановите. Ще преживея съмнението в моя професионализъм, но не искам да бъда обвинена, че се възползвам от един инвалид. Ще се отбия да ви видя, преди да ви изпишат. Имате ли представа колко време ще останете тук?

— Моят лекар каза три дни.

— Ще се отбия отново, преди да си тръгнете — каза Сюзан, докато отиваше към вратата.

Там трябваше да даде път на един санитар, който идваше с болнична количка, за да откара Бърман в операционна зала № 8 за планираната менисектомия. Сюзан се обърна и го погледна, преди да завие надолу по коридора. Показа му стиснатите си палци, а той ѝ отвърна с усмивка. Докато вървеше към сестринския офис, тя мислеше за обърканите си чувства. Беше ѝ приятно, че срещна човек, към когото почти веднага изпита влечение; в същото време се упрекуваше, че държането ѝ издава липса на професионализъм. Бе принудена да признае, че във всяко отношение лекарската професия ще ѝ създава затруднения.

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 12:10 Ч.

Сюзан криволичеше по коридора, задръстен от количките с обеди, като на ски слалом. Сравнително приятната миризма, която се носеше от безцветните ястия, я подсети, че още не е яла през този ден. Две филийки препечен хляб, хапнати в движение, едва ли можеха да минат за ядене.

Количките с обеди като че ли допълниха картината на пълен хаос в сестринския офис на „Пети Биърд“. Струваше ѝ се истинско чудо, че всеки пациент получава предписаните му лекарства, храна и други назначения. Сара Стърнс приятно я изненада, като ѝ се усмихна и изпусна едно „благодаря“, преди да ѝ посочи къде да остави таблата. Никой друг не забеляза нейното присъствие и тя излезе. Колеба се две-три секунди, преди да реши да тръгне по стълбите, вместо да чака претъпкания асансьор. В края на краищата интензивното отделение беше само три етажа по-долу.

Стълбите бяха с метална релефна настилка, подобна на кована мед. Първоначалният им оранжев цвят отдавна бе потъмнял до мръснокафяво, освен по средата, където всяко стъпало беше излъскано до блясък от многобройните стъпки. Стените на стълбището бяха от сгуробетон, боядисани в тъмносиво. Боята беше стара и се лющеше. Някаква по-раншна злополука с канализацията беше оставила множество петна от течове по цялата стена вдясно. Тя ги виждаше отново всеки път, щом завиеше на площадката и започнеше да слиза по следващия ред стъпала. Единственото осветление на стълбището бяха голите електрически крушки на всяка площадка. На четвъртия етаж крушката беше изгоряла и понеже бе доста тъмно, Сюзан трябваше предпазливо да плъзга крак, за да намери първото от следващите стъпала. Разстоянията между етажите ѝ се сториха особено дълги.

Надвеси се над металните перила. Надолу погледът ѝ стигна до мазето, а нагоре — дотам, докъдето спираловидното стълбище се виждаше в изкривен план. Тя изпита леко безпокойство. Мрачните рушащи се стени като че ли настъпиха към нея и пробудиха някакъв

атавистичен страх. Може би ѝ напомниха за един често повтарящ се през детските ѝ години сън. От дълго време не беше го сънувала, но го помнеше добре. Не се отнасяше за стълбища, но ѝ въздействаше по същия начин. Тя се движеше през тунел, чиито причудливи зигзаги все повече ѝ пречеха да продължи напред. Никога не успяваше да стигне до края му в съня си, макар това да ѝ се струваше особено важно.

Въпреки тягостната атмосфера Сюзан продължаваше да слиза стъпало след стъпало. Бавните ѝ стъпки отекваха с метален звук. Беше сама. Наблизо нямаше жива душа и това ѝ даде възможност да поразмисли необезпокоявана. Макар и за кратко, успя да забрави, че е в болница.

Срещата с Бърман все повече я объркваше. Престана да се тревожи от липсата на професионализъм в поведението си, защото в действителност той не беше неин пациент. Бяха я извикали просто да извърши една дребна манипулация. Това че той беше пациент, имаше значение само защото доведе до случайното им запознанство. Но Сюзан не беше сигурна, че е точна в преценките си. Като стигна до площадката на третия етаж, поспря, преди да продължи надолу.

Бе реагирала по женски. По ред необясними причини беше изпитала към Бърман естествено, първично влечение. И то толкова силно, че я окуражи и успокои. През първите две години на следването си тя действително беше започнала да забравя, че е жена. В разговора си с Бърман беше определила себе си с думата „безполова“ просто защото се беше наложило в момента да потърси точен израз за това, което изпитваше.

Сюзан продължи да слиза по следващите стъпала. За първи път събитията я бяха принудили да размишлява върху една тенденция, която се развиваше от години. Тя се питаше дали — ако бяха извикали Карпен вместо нея, а Бърман беше също толкова привлекателна жена — Карпен би реагирал като представител на мъжкия пол. Сюзан се спря отново, като преценяваше тази хипотетична ситуация.

От опит реши, че има голяма вероятност Карпен да се държи по същия начин. Отново забави крачка. Но ако беше вярно, че един мъж би се държал по подобен начин, защо за нея да е по-различно? И защо ли всъщност я занимаваше това?

Имаше нещо друго, освен спорния въпрос за медицинската етика. Бърман я беше накарал да се почувства жена. Изведнъж тя

осъзна, че най-голямата разлика между нея и Карпен е един неин стремеж. И двамата искаха да станат лекари; да действат и да мислят като лекари и околните да ги възприемат като такива. Но при Сюзан имаше и нещо друго. Тя искаше също да бъде жена; да се чувства като жена, да я възприемат и уважават като жена. Когато започна да следва медицина, знаеше, че е избрала професия, в която преобладават мъже. Това беше едно предизвикателство на избора ѝ. Никога не си беше представяла, че медицината ще ѝ попречи да постигне обществена реализация. Академичният курс нямаше да я затрудни. Но следващата стъпка щеше да бъде по-тежка, като неотбелязан на картата път. А Карпен? Е, за него обществената роля беше лесна. Той беше мъж в признато мъжка роля. Това, че се занимаваше с медицина, му помагаше да се чувства като мъж. Единствената му грижа бе да укрепва собствената си убеденост, че е лекар. А Сюзан трябваше да се увери, че е и лекар, и жена.

На втория етаж я посрещна надпис с едри букви: „ОПЕРАЦИОННО ОТДЕЛЕНИЕ: Влизането на външни лица забранено“. Но той беше излишен. За ужас на Сюзан вратата се оказа заключена. Богатото ѝ въображение тутакси заключи всички врати на стълбището и тя се озова в един тесен затвор с високи зидове. Тази мимолетна мисъл беше съвсем нелепа. „Уилър, прекаляваш!“, каза тя на глас, за да си вдъхне смелост. Бързо слезе на първия етаж. Вратата се отвори лесно и тя се озова сред прииждащата тълпа.

Сюзан взе асансьора и се върна пред входа на интензивното. Необходима беше сила, за да се задвижи и отвори широко тежката врата.

Тя отново пристъпи в ада на интензивното. Една от сестрите вдигна поглед към нея, но после отново се наведе над електрокардиограмата на бюрото пред себе си. Сюзан огледа залата, отново поразена от бездушната обстановка, липсата на гласове и дори движение, освен това от светлинните сигнали на мониторите, които следваха безкрайните си траектории. Тук се намираше и Нанси Грийнли, неподвижна като статуя, една грешка на медицината, жертва на техниката. Сюзан се питаше какъв е бил животът ѝ, кого е обичала. Всичко беше изчезнало само заради някакво обикновено менструално смущение, заради един обикновен кюртаж.

Тя с мъка отмести поглед от Нанси Грийнли и установи, че групата ѝ вече е напуснала интензивното отделение, вероятно за да участва в главната визитация. Едновременно с това си даде сметка колко неловко се чувства тук. Тягостната атмосфера и сложната техника заличиха следите от еуфорията след включването на системата. Въображението ѝ стигна дотам, че тя се замисли какво би станало, ако в нейно присъствие неочаквано се случи нещо с някой от пациентите. Ами ако очакваха от нея да вземе съдбоносно решение, което да съответства на бялата ѝ престилка и непотребните лекарски слушалки в джоба ѝ?

За да овладее пристъпа на паника, Сюзан дръпна силно вратата и избяга в коридора. Измина разстоянието до асансьора, озадачена от различието между факт и измислица, между мит и действителност, между представата на хората за обучението по медицина и истинската му същност.

Спомни си казаното от Белоус за главната визитация на десетия етаж. Натисна съответния бутон и се остави да я изтикат в дъното на асансьора. Чувстваше се ужасно. Кабината, претъпкана от човешки същества, сполетени от всевъзможни беди, спираше на всеки етаж. Беше горещо и задушно; на всичко отгоре един пътник пушеше въпреки очебийния знак за забрана. Хората не се поглеждаха, втренчили очи в светлинката, която преминаваше през обозначените цифри. И Сюзан правеше същото, като едва изтрайваше бавното отваряне и затваряне на вратите.

На деветия етаж тя стремително си проправи път към вратата на асансьора. На десетия с облекчение се измъкна от претъпканата кабина.

Мигновено се озова в съвсем друга обстановка. Тук имаше килими, а върху гладките стени, наскоро боядисани с полулакова боя, играеха отблясъци. Позлатени рамки украсяваха портретите на бивши величия от Мемориалната болница в техния академичен блясък, допълнен от шивашкото изкуство. По целия коридор имаше удобни столове, а между тях бяха пръснати масички в стил „Чипъндейл“. Върху тях имаше най-различни лампи, а тук-там — подредени купчини списания „Ню Йоркър“.

Надписът срещу асансьора упъти Сюзан към заседателната зала. Докато вървеше надолу по коридора, тя надничаше към стаите. Това

бяха личните кабинети на някои от светилата в Мемориалната болница. По продължение на целия коридор имаше само няколко пациенти. Те четяха, чакаха и вдигаха поглед към нея, когато минаваше край тях. Лицата им бяха еднакво безизразни.

В края на коридора се намираше кабинетът на завеждащия хирургията д-р Х. Старк. През откритата врата Сюзан успя да зърне двете секретарки, които енергично блъскаха на машините си. Точно срещу кабинета, от другата страна на коридора, имаше второ стълбище. В дъното над две летящи махагонови врати светеше надпис: „Лекцията е започнала“.

Сюзан влезе в залата и тихо затвори след себе си. Светлините бяха изгасени и минаха няколко минути, докато свикне с тъмнината. Насочен светлинен сноп открояваше диапозитив на човешки бял дроб. Сюзан едва различи силует с показалка в ръка, който описваше детайлите на снимката.

В полумрака тя започна да различава редовете столове и тези, които седяха на тях. Залата беше десетина метра широка и петнайсетина дълга. Подът имаше съвсем лек наклон към подиума, издигнат на две стъпала височина. Проекционната техника бе скрита с професионален усет, но светлинният сноп, който излизаше от нея, се виждаше от край до край благодарение на кълбата тютюнев дим. Дори и на тъмно Сюзан успя да разбере, че заседателната зала е нова, добре проектирана и разточително обзаведена.

Следващият цветен диапозитив представляваше микроскопски профил и в залата стана сравнително по-светло. Сюзан успя да забележи Найлс с изпъкналата подутина на тила, седнал току до пътеката. Тя стигна до съответния ред и го потупа по рамото. Бяха й запазили място. Тя се промъкна край Найлс и Феърведър и седна до Белоус.

— Лапаротомия^[1] ли правихте, или включвахте система? — наведен към нея, саркастично прошепна той. — Нямахте ви повече от половин час.

— Пациентът беше интересен — отговори тя, готова за нова лекция на тема точност.

— Надявам се, можете да измислите и по-добро извинение.

— Да си призная, сменях превръзката на обрязания Робърт Редфорд. — Тя се престори, че вниманието ѝ е погълнато от

диапозитива. След малко погледна към Белоус, който се изхили и поклати глава.

— Вие сте твърде...

Белоус спря, защото осъзна, че човекът на подиума го пита нещо. Успя да чуе само „... вие можете да ни осведомите по този въпрос, нали, доктор Белоус?“.

— Извинете, доктор Старк, не чух въпроса — каза той леко смутен.

— Показва ли признаци на пневмония? — повтори Старк.

Стройната му фигура се очертаваше на фона на голяма рентгенова снимка на бял дроб със затъмнение вдясно. Чертите му не се виждаха.

Един специалист, колега на Белоус, който седеше точно зад него, се наведе напред и му прошепна:

— Говори за Грийнли бе, глупак!

— Е, тя наистина имаше слабо повишена температура вчера — каза Белоус и се изправи. — Обаче гърдите ѝ са чисти при прислушване. Рентгеновата снимка преди два дена беше нормална, но ние имаме запланувана и за днес. Имаше бактерии в урината и ние вярваме, че не пневмонит, а по-скоро цистит е причината за повишената температура.

— Това ли е точното местоимение, което искахте да употребите, доктор Белоус? — попита Старк, като пристъпи към катедрата и опря длани върху нея.

Сюзан се напрягаше да го види — това беше прочутият и невъзможен завеждащ хирургия. Но лицето му все още се губеше в сянка.

— Местоимение ли, сър? — хрисимо попита Белоус, очевидно объркан.

— Местоимение, да. Вие знаете какво е местоимение, нали, доктор Белоус?

Тук-там се чу смях.

— Да, мисля, че зная.

— Това е по-добре — каза Старк.

— Кое е по-добре? — продължи да пита Белоус. Веднага съжали за въпроса. Последва нов смях.

— Изборът ви на местоимение е по-добър, доктор Белоус. Доста се уморявам да слушам „ние“ или някое неопределено „той“, или „тя“. Обучението ви като хирурзи включва и това да можете да боравите с информация, да я преработвате и след това да вземате решение. Когато задавам въпрос на един от вас, специализантите, искам *вашето* мнение, а не на групата. Това не означава, че другите не участват при взимането на решение, но след като вече сте решили, искам да чуя „аз“, не „ние“ или „някой“.

Старк се отмести на няколко крачки от катедрата и се облегна на показалката.

— А сега да се върнем към грижите за коматозната пациентка. Искам отново да подчертая, че трябва да сте много бдителни с такива пациенти, господа. Макар че е обезкуражаващо поради хроничната нужда от интензивни грижи и мрачната крайна прогноза, понякога възнаграждението може да се окаже невероятно голямо. Дори само това, което ще научите, няма да има цена. Наистина е крайно трудно да се поддържа хомеостаза^[2] за продължителен период от време, когато мозъкът е...

Неочаквано отстрани на стената започна бързо да премигва някаква червена светлина. Всички погледи в залата се обърнаха натам. На телевизионния екран под нея се изписа съобщението: „Сърдечен блок в интензивното отделение на «Втори Биърд».“

— По дяволите — измърмори Белоус и хукна навън.

Картрайт и Рийд го последваха незабавно. Тримата си проправиха път към пътеката между редовете. Сюзан и останалите четирима студенти се поколебаха за миг и като си хвърлиха окуражителни погледи, тръгнаха вкупом след тях.

— Та както казвах, хомеостаза се поддържа трудно, когато мозъкът е необратимо увреден. Следващият диапозитив, моля — каза Старк, като погледна бележките си върху катедрата, без да обръща внимание на групата, която стремително напусна залата.

---

[1] Хирургически разрез в коремната кухина. — Б.пр. ↑

[2] Физиологично равновесие между вътрешните системи на тялото, независимо от промените във външната среда. — Б.пр. ↑

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 12:16 Ч.

Шон Бърман несъмнено беше много разтревожен, че е в болница и му предстои неотложна операция. Той разбираше много малко от медицина и въпреки че му се искаше да е по-добре осведомен, не си беше направил труда да разпита какво му има и как ще го лекуват. Страхуваше се от лекари и болести. Всъщност беше склонен да отъждествява тези понятия, вместо да ги разглежда като противоположности. За това и мисълта, че трябва да го оперират, накърняваше неговата чувствителност. Разумът му не можеше да приеме, че някой ще разреже кожата му с нож. Щом си го представеше, стомахът го присвиваше и по челото му избиваше пот. Опита се да не мисли за това. На езика на психиатрите тази реакция се нарича „отхвърляне на реалното“. И той го правеше доста успешно до идването си в болницата, следобеда преди заплануваната операция.

— Казвам се Бърман. Шон Бърман. — Той си спомни съвсем ясно процедурата при постъпването си. Вместо да мине бързо и лесно, тя беше отчайващо заплетена поради административната бъркотия в болницата.

— Бърман? Сигурен ли сте, че трябва да дойдете точно днес? — добронамерено го попита силно гримираната администраторка с маникюр в черно.

— Да, сигурен съм. — Той се чудеше на черния лак, който го накара да осъзнае, че болниците са своеобразни монополи. В един конкурентен бизнес някой разумно би предупредил администраторката да не носи черен лак.

— Ами съжалявам, но нямам вашите документи. Ще трябва да поседнете, докато се оправя с другите пациенти. После ще се обадя в приемната и веднага ще ви обслужа.

Това беше първата от серията неуредици, които съпътстваха постъпването му в болницата. Той седна и зачака. Голямата стрелка направи една пълна обиколка, преди да приключи всичко.

— Бихте ли ми дали талона си за рентген? — попита го млад, болезнено слаб лаборант.

Бърман беше чакал повече от четирийсет минути, преди да го повикат.

— Нямам такъв талон. — Бърман преглеждаше документите, които му бяха дали.

— Не е възможно. Всички постъпващи имат.

— Но аз нямам.

— Трябва да имате.

— Казвам ви, че нямам.

Въпреки явното огорчение нелепата процедура при постъпването в известен смисъл бе изиграла положителна роля. Бе ангажирала съзнанието му изцяло и изместила на заден план мисълта за предстоящата операция. Но като се озова в стаята си, където нерядко чуваше стенания, достигнали до него през откренатите болнични врати, Шон Бърман бе принуден да посрещне открито очакващото го преживяване. Още по-трудно бе да не забелязва хората с превръзки и дори с тръбички, които стърчаха загадъчно от места по човешкото тяло, където нямаше естествени отвори. Веднъж попаднал сред болничното обкръжение, отричането на реалното престана да действа като резултатна психологическа защита.

Бърман опита и друга тактика — „формиране на реакция“, както биха се изразили психиатрите. Отдаде се на мисълта за предстоящата операция, докато поне привидно свикне с нея.

— Аз съм диетолог и бих желала да обсъдим какво меню ще изберете — каза пълна жена с бележник върху малка дъска за писане, която беше почукала рязко, преди да влезе. — Предполагам, че сте тук за някаква операция.

— Операция ли? — усмихна се Бърман. — Ами правят ми поне веднъж в годината. Хоби ми е.

Диетоложката, лаборантът и изобщо всеки, който влизаше при него, ставаше слушател на безгрижните му коментари по повод предстоящата операция.

До известна степен този метод за психическа защита бе успешен поне до утрото на събитието. Събуди се в 6:30 ч. от някакъв шум на дрънчаща в коридора количка. Колкото и да опитва, не може отново да заспи. Невъзможно му беше да чете. Времето минаваше тягостно

бавно, но все пак неумолимо приближаваше единайсет, когато беше планирана операцията. Стомахът му беше започнал да стърже от глад.

В 11:05 вратата на стаята се отвори с трясък. Пулсът му се ускори. Беше една от сестрите.

— Ще има закъснение, мистър Бърман.

— Закъснение ли? И колко още ще чакам? — Бърман се насилваше да бъде учтив. Агонията на очакването вземаше своя данък.

— Не мога да ви кажа. Трийсет минути, час... — Сестрата вдигна рамене.

— Но защо? Вече умирам от глад.

В действителност Бърман не беше гладен, а твърде възбуден.

— Операционната е задръстена. Ще дойда по-късно да ви дам предоперативните лекарства. Сега просто почивайте.

Сестрата излезе. Бърман остана с отворена уста, готов за нов въпрос, за още стотина въпроса. Да почива? Ама че късмет! Всъщност до появата на Сюзан той цяла сутрин непрекъснато се бе обливал в студена пот — страхуваше се от всяка следваща минута и едновременно с това искаше времето да тече по-бързо. На няколко пъти бе усетил безпокойство и се беше запитал дали тревогата му отговаря на сериозността на очакваната лекарска намеса. Ако наистина беше така, никога не би могъл да се подложи на действително тежка операция. Той се опасяваше, че ще го боли, че обещаното подобрение от 98% може да се окаже заблуда, че ще трябва да носи гипс няколко седмици след операцията. За упойката не се безпокоеше. Ако изобщо мислеше за нея, то по-скоро се притесняваше, че може да не го приспят напълно. Не желаше местна анестезия. Предпочиташе да не усеща нищо.

Бърман не се безпокоеше за възможните усложнения, нито пък за своята тленност, защото все още беше твърде млад и здрав. Ако беше помислил за тези неща, би се поколебал дали да се подложи на операция. Това открай време си му беше недостатък — да не забелязва гората заради отделните дървета. Веднъж проектът му за една сграда, спечелил награда за архитектура, беше отхвърлен от местния градски съвет само защото не подходеше на околната среда. За щастие Бърман не подозираше какво е сполетяло Нанси Грийнли.

Сюзан Уилър му се яви като звезда в облачна нощ. В неговото свръхвъзбудено състояние на тревога тя бе дух, дошъл да му помогне

да прекара времето и да го успокои. Беше направила дори нещо повече — отвлече мислите му от собственото му коляно и скалпела. Беше се вгълбил в нейните обяснения и твърде краткото ѝ откровение. Дали защото беше привлекателна или пък явно умна, или просто защото самият той бе емоционално податлив, но остана очарован и доволен и се чувстваше безкрайно по-добре, докато слизаше с асансьора към операционната зала. Сети се, че инжекцията на мис Стърнс навярно също е допринесла за това му състояние, защото започна да усеща леко замайване.

— Сигурно виждате доста хора, които отиват на операция — легнал по гръб с ръце под главата каза Бърман на санитаря, когато асансьорът наближи втория етаж.

— Ъхъ — неопределено отвърна санитарят, като си чоплеше ноктите.

— Оперирали ли са ви някога тук? — попита Бърман, като се наслаждаваше на спокойствието и безчувствеността, които обхващаха крайниците му.

— Не. Никога не бих се оперирал тук — отсече санитарят и погледна към етажния индикатор. Асансьорът плавно спря на втория етаж.

— Защо не?

— Видял съм прекалено много, струва ми се — отговори санитарят, като го избутваше в коридора.

Докато го закарат до операционната предзала, Бърман вече беше обхванат от щастливо опиянение. Инжекцията, направена по нареждане на анестезиолога, д-р Норман Гудман, беше един кубик инновар — сравнително нова комбинация от изключително силни реактиви. Бърман се опита да заговори жената на съседната количка, но езикът не му се подчини и той се изсмя на безплодните си усилия. Опита се да закачи една минаваща край него сестра, но не успя и отново се изсмя. Времето престана да го интересува, а мозъкът му вече не запомняше какво става.

Долу в операционната нещата се развиваха добре. Пени О'Райли, вече дезинфекцирана и в стерилен операционен екип, беше внесла и подредила на стенда инструментите, от които се вдигаше пара. Мери Абурази, помощната сестра, бе донесла пневматичния турникет.

— Само един остана, доктор Гудман — каза Мери, като натискаше с крак педала, за да изравни височината на операционната маса с тази на количката.

— Напълно сте права — каза одобрително д-р Гудман. Той остави няколко капки да изтекат на пода, за да изчезнат мехурчетата от системата. — Този случай ще приключи бързо. Доктор Спалек е един от най-пъргавите хирурзи, които познавам, а пациентът е млад и здрав. Обзалагам се, че до един часа ще излезем оттук.

Доктор Норман Гудман бе щатен служител в Мемориалната болница от осем години, а в Медицинския институт работеше по съвместителство. Имаше си лаборатория на четвъртия етаж в сградата на Хилман, където държеше голям брой маймуни. Интересите му бяха свързани с разработката на нови концепции за анестезията посредством селективен контрол върху различни мозъчни зони. Той предвиждаше, че опиатите ще бъдат усъвършенствани до такава степен, че да станат достатъчно специфични, за да се променя самата ретикуларна формация. По този път щеше да се намали количеството им, необходимо за контролиране на анестезията. Всъщност само преди няколко седмици той, заедно с асистента си в лабораторията, д-р Кларк Нелсън, се беше натъкнал на едно производно на бутирофенона, което беше забавило електрическата активност само в ретикуларната формация на една маймуна. Съвсем съзнателно си беше наложил да не се поддава на излишен ентусиазъм толкова рано, особено когато резултатите са от едно-единствено животно. Но по-късно резултатите се бяха възпроизвели. До момента беше изследвал осем маймуни и всички бяха реагирали по един и същ начин.

Д-р Гудман би предпочел да зареже всичко останало и да посвети всяка минута в денонощието на новото си откритие. Беше нетърпелив да пристъпи към по-изтънчени опити с опиата, особено върху хора. Д-р Нелсън беше дори още по-нетърпелив и оптимистично настроен. Д-р Гудман доста трудно успя да го разубеди да не пробва върху себе си една малка субфармакологична доза.

Но д-р Гудман знаеше, че истинската наука почива на основата на ревностна методология. Трябваше да се напредва бавно, но обективно. Необмислените опити, твърдения или разкрития на постигнатото можеха да са пагубни за всички заинтересовани. Ето защо д-р Гудман трябваше да обуздава ентусиазма си и да се

съобразява с нормалното си разписание и задължения. Иначе би трябвало да разгласи откритието си, а поне засега нямаше такова желание. И тъй, в понеделник сутринта той трябваше „да подава газ“, казано на професионален жаргон. Или по-точно — да посвети известно време на клинична анестезия.

— По дяволите! — рече д-р Гудман и се изправи. — Мери, забравил съм да донеса ендотрахеална тръба. Бихте ли изтичали до стаята ми за една от осми размер?

— Ей сега — каза Мери Абрузи и бързо се запъти към вратата.

Д-р Гудман разграничи фитингите на газовите линии на кислорода и райския газ и ги включи в източниците на стената.

Шон Бърман бе последният му случай за 23 февруари 1976 година. През този ден той вече беше анестезирал безпроблемно други трима пациенти. Една сто и двайсет килограмова жена, надута от газове и с камъни в жлъчката, беше единственият потенциален проблем. Д-р Гудман се беше опасявал, че тази огромна маса затлъстяла тъкан би могла да поеме такива големи количества анестетик, та излизането от упойка да се окаже трудно. Но нищо подобно не се случи. Въпреки че операцията продължи по-дълго от очакваното, пациентката се събуди бързо и екстубацията беше извършена почти незабавно след завързването на последния кожен шев.

Другите два случая бяха най-обикновени — оголване на вена и хеморойд. Последният случай на д-р Гудман, Бърман, беше за менисектомия на дясното коляно и той очакваше да бъде в лабораторията си най-късно до 1:15 часа. Всеки понеделник сутрин д-р Гудман благодареше на щастливата си звезда, че се е оказал достатъчно предвидлив и е развивал изследователските си наклонности. Намираше клиничната анестезия за много досадна — твърде лесна, твърде шаблонна и страшно скучна.

Единственият начин да не се побърка от досада през тези понеделнишки сутрини, обичаше да казва той на съседа си, беше, като разнообразява непрекъснато техниката си на работа, за да осигурява храна на мозъка си и да го принуждава да мисли, а не просто да блуждае. Ако нямаше противопоказания, предпочиташе балансирана анестезия, което значеше, че не се налага да дава на пациента някаква свръхдоза от което и да е вещество, а по-скоро да балансира нуждите с

няколко различни. Невролептичната анестезия беше любимият му метод, защото в някои отношения тя представляваше един предтеча, макар и в най-груб вид, на анестетиците, които той търсеше.

Мери Абрузи се върна с ендотрахеалната тръба.

— Мери, вие сте прелест — каза ѝ д-р Гудман, като проверяваше дали е подготвил всичко. — Мисля, че сме тип-топ. Какво ще кажете, да вкараме пациента, а?

— С удоволствие. Няма да обядвам, докато не приключим с този случай. — И Мери Абрузи излезе за втори път.

Тъй като при Бърман не бяха отбелязани противопоказания, Гудман реши да проведе невролептична анестезия. Знаеше, че Спалек, като повечето хирурзи-ортопеди, не се интересува от вида упойка. „Просто го приспете достатъчно дълбоко, за да мога да поставя проклетия турникет, това е всичко, което искам от вас.“ Така обикновено отговаряха ортопедите на въпроса кой анестетик биха предпочели.

Невролептичната анестезия е един балансиран метод. На пациента се дава силен невролептичен реагент (транквилант) заедно със силен аналгетик (или нещо обезболяващо). Странично действие и на двете вещества е да предизвикват сън. От позволените за употреба средства д-р Гудман предпочиташе дроперидол и фентанил. След тях пациентът се приспиваше с пентотал и сънят му се поддържаше с райски газ. За парализиране на скелетната мускулатура и необходимата за хирурга релаксация се използваше кураре. По време на операцията се вкарваха съответни количества от невролептика и аналгетика за поддържане на необходимата степен на анестезия. През цялото време пациентът трябваше да бъде наблюдаван внимателно, а на д-р Гудман това му харесваше. Когато беше зает, времето му минаваше по-бързо.

Вратата на операционната се отвори. Мери Абрузи тикаше количката на Бърман, а един санитар ѝ помагаше.

— Ето ви бебето, доктор Гудман. Спи дълбоко.

Свалиха преградите за ръцете.

— Хайде, мистър Бърман. Време е да се прехвърлим на масата. — Мери Абрузи разтърси леко рамото му. Той успя да отвори само наполовина очи. — Трябва да ни помотаете, мистър Бърман.

Макар и малко трудно, успяха да го преместят. Той премлясна, обърна се настрани и дръпна чаршафа до шията си — явно мислеше,

че е в леглото си у дома.

— Е, хайде, юнак, обърни се по гръб! — предума го Мери Абрузи и закрепил дясната му ръка от страни до тялото. Бърман очевидно не съзнаваше какво става около него. Поставила маншета на пневматичния турникет около дясното му бедро. Мушнаха петата в клуп, който висеше от стоманен статив в долния край на операционната маса. Така целият му десен крак беше във въздуха. Тед Колбърт, асистирацият специалист, започна да подготвя коляното, като го дезинфекцираше с физохекс.

Д-р Гудман веднага се залови за работа. Часът бе 12:20. Кръвното налягане на Бърман беше 110/75 с ритмичен пулс от 72 удара. Лекарят включи една система с умение, което не даваше ясна представа за трудностите при боравене с дебелия венозен катетър. Цялата процедура — от влизането под кожата до закрепването му с лейкопласт — му отне по-малко от минута.

Мери Абрузи прикрепи пластинките на проводниците от сърдечния монитор и в стаята отекнаха високите, но със слаба амплитуда звуци.

Когато апаратът за анестезия беше оборудван и готов, д-р Гудман прикрепи една спринцовка към иглата на системата.

— Хайде, мистър Бърман, сега искам да се отпуснете — пошегува се той, като се усмихваше на сестрата.

— Ако се отпусне още, ще се излее от масата — засмя се тя.

Д-р Гудман инжектира венозно 6 милилитра инновар, същата комбинация от дроперидол и фентанил, която беше използвана и като премедикация. После провери рефлексите на клепача и констатира, че Бърман вече е потънал в дълбок сън. Ето защо д-р Гудман реши, че няма нужда от пентотал. Вместо него той подаде сместа от кислород и райски газ, като държеше черната гумена маска над лицето на Бърман. Кръвното налягане беше 105/75, а пулсът ритмично отброяваше 62 удара в минута. Последва инжектиране на 0,40 милиграма Д-тубокурарин, един наркотик, за който съвременното общество беше задължено на народите по Амазонка. След няколкото леки мускулни спазми по тялото на Бърман последва релаксация и спиране на дишането. Д-р Гудман извърши бързо интубацията и започна да изпълва с въздух дробовете на пациента с обдишващия мях, като

едновременно с това прислушваше двустранно гръдния кош със стетоскопа си. И двата дроба се обдишваха равномерно и изцяло.

Щом задействаха пневматичния турникет, д-р Спалек се втурна в залата и операцията започна. С един драматичен замах хирургът се озова в ставата.

— Voila! — Вдигнал скалпел във въздуха и леко наклонил глава, той се възхищаваше от делото си. — А сега с ръката на Микеланджело.

Пени О'Райли завъртя очи в отговор на неговото самохвалство. Тя му подаде ножа за менискуса с лека усмивка.

— Миропомажи го — протегна се той към специализанта, за да напръска с течност острието.

След това мушна ножа в ставата и го въртя сляпо в продължение на няколко минути, с лице, обърнато към тавана. Режеше само по усет. Чу се слаб стържещ звук, после нещо изхрущя.

— Окей — каза д-р Спалек със стиснати зъби, — ето го и виновника. — И измъкна повредения хрущял. — Сега искам всички да погледнат. Вижте това малко скъсване на вътрешния ръб. То е създавало проблемите на този приятел.

Д-р Колбърт отмести поглед от хрущяла към Пени О'Райли. И двамата кимнаха одобрително, докато тайно се питаха дали малкото скъсване не е причинено от сляпото въртене на меникусния нож.

Доволен от себе си, д-р Спалек отстъпи назад и свали ръкавиците.

— Доктор Колбърт, защо не го затворите вие? Четири нули хромни, пет нули обикновени и шест нули копринени за кожата. Аз ще бъда в офиса. — И излезе.

Известно време д-р Колбърт се рови безрезултатно в раната.

— Как смятате, колко време ви е нужно? — попита д-р Гудман над етерната преграда.

Д-р Колбърт вдигна поглед.

— Петнайсет-двайсет минути, предполагам. — Той пое в дланта си един форцепс и иглата от Пени О'Райли.

При първия шев Бърман мръдна. В същото време д-р Гудман усети напрежение в обдишващия мях. Разбра, че Бърман се опитва да диша. Кръвното се повиши на 110/80.

— Сигурно полека-лека излиза от упойката — каза д-р Колбърт, като се опитваше да разграничи слоевете тъкан в раната.

— Ще му дам глътчица от тази сладка отрова. — Д-р Гудман инжектира още един кубик инновар, тъй като спринцовката с инновар беше все още в системата. По-късно той призна, че навярно това е било погрешно. Трябваше да използва само аналгетика — фентанил. Кръвното налягане веднага реагира и със задълбочаването на анестезията спадна отново и се закрепил на 90/60. Пулсът се ускори до 80 удара в минута, след което се успокои на 72.

— Сега е добре — каза д-р Гудман.

— Добре. Хайде, Пени, подавай ми хромните игли, че да затварям ставата — каза Колбърт.

По-нататък той продължи отлично. Затвори ставната капсула, а после и подкожните тъкани. Не разговаряха. Мери Абрузи седна в ъгъла и включи малък транзистор. В стаята се разнесе тиха рок музика. Д-р Гудман започна да пише последните си бележки в протокола по анестезията.

— Кожни игли! — поизправи се приведеният над коляното д-р Колбърт.

Чу се познатото шляпване на иглодържателя, поставен в отворената му ръка. Като повдигна долния край на маската си, Мери Абрузи смени дъвката си с нова.

Появи се вентрикуларна екстрасистола, последвана от компенсираща пауза. Д-р Гудман вдигна очи към монитора. Специализантът помоли за още игли. Д-р Гудман увеличи притока на кислород, за да изчисти наличния райски газ. Тогава последваха още два необичайни ектопични импулса и сърдечният ритъм се увеличи на деветдесет удара в минута. Вниманието на операционната сестра беше привлечено от доловената промяна в ритъма и тя погледна д-р Гудман. Доволна, че той е наясно какво става, тя продължи да подава кожни игли на специализанта, като плясваше заредения иглодържател в ръката му веднага щом той я протегнеше.

Д-р Гудман спря притока на кислород, като си мислеше, че миокардиумът, или сърдечният мускул, е особено чувствителен към високите дози на кислорода, които очевидно се намираха в кръвта. По-късно призна, че това също би могло да е грешка. Той започна да обдишва Бърман с въздух под налягане, защото пациентът все още не дишаше сам.

Бързо една след друга последваха няколко серии от странните екстрасистоли, от които сърцето на самия д-р Гудман подскочи от уплаха. Той знаеше твърде добре, че такива серии от вентрикуларни екстрасистоли често са непосредствен предвестник на сърдечен блок. Ръцете му видимо трепереха, докато надуваше маншета на апарата за кръвно налягане. То беше 80/55 — спаднало без очевидна причина. Д-р Гудман погледна към монитора, тъй като вентрикуларните екстрасистоли зачестиха. Сигналът на монитора се чуваше все по-ускорено и крещеше тревожната си информация в мозъка му. Погледът му мина през апарата за анестезия, после през резервоара с въглероден двуокис. Умът му бясно търсеше отговор. Почувства някакво олекване в червата и се наложи съвсем съзнателно да стегне мускула на ануса си. Обхвана го ужас. Нещо не беше наред. Вентрикуларните екстрасистоли станаха толкова чести, че нормалните съвсем се изгубиха според неразгадаемата крива на електронния монитор.

— Какво, по дяволите, става? — изкрещя д-р Колбърт и вдигна поглед от своите шевове.

Д-р Гудман не отговори. Треперещите му ръце търсеха спринцовка.

— Лидокаин! — викна той на помощната сестра. Опита се да изтегли пластмасовата капачка на иглата, но тя не излизаше. — Господи! — изкрещя и в безсилието си запрати спринцовката в стената. Разкъса опаковката на друга игла и успя да й свали капачката. Мери Абрузи се опита да му държи банката с лидокаин, но ръцете му така трепереха, че той я грабна от нея и заби вътре иглата.

— Проклети боже, това момче ще направи блок! — Втренчен в монитора, д-р Колбърт не можеше да повярва на очите си.

Иглодържателят беше все още в дясната му ръка, а в лявата стискаше форцепс с фино назъбена повърхност.

Д-р Гудман напълни спринцовката с лидокаин, като междуременно изпусна банката и тя изтрака по плочите на пода. Той се опитваше да преодолее своето треперене и да вкара иглата в системата, но успя само да си прободне показалеца, на който изби капка кръв. Зад него от транзистора се носеше виенето на Глен Камбъл.

Преди д-р Гудман да вкара лидокаина в системата, мониторът изведнъж се върна към равномерния си предкризисен ритъм. Той погледна екрана, на който се изписваше познатият нормален

електронен сигнал. После грабна обдишващия мях и напълни дробовите на Бърман с въздух. Кръвното налягане отчете 100/60, а пулсът спадна постепенно на 70 удара в минута. Капките пот се сляха и по моста на носа му се стекоха върху протокола по анестезията. Собственият му пулс беше над 100. Д-р Гудман реши, че клиничната анестезия невинанаги е скучна.

— За бога, за какво беше всичко това? — попита д-р Колбърт.

— Нямам никаква представа — отговори д-р Гудман. — Но вие свършвайте. Искам да събудя това момче.

— Може би мониторът нещо не е в ред — опита се да бъде оптимистка Мери Абрузи.

Специализантът завърши кожните шевове. Д-р Гудман настоя да забавят с няколко минути изпускането на турникета. Когато го направиха, пулсът леко се увеличи, после отново стана нормален.

Специализантът започна да гипсира крака на Бърман. Д-р Гудман продължи да го обдишва, като наблюдаваше непрекъснато монитора. Сърцето поддържаше нормален ритъм. В промеждутъците между компресите на обдишващия мях той се опита да отрази случилото се в протокола по анестезията. Когато гипсовата отливка беше завършена, д-р Гудман зачака да види дали Бърман ще започне сам да диша. Нямаше никакво усилие от негова страна, затова д-р Гудман продължи да го обдишва. Погледна часовника. Беше 12:45 ч. Чудеше се дали да даде нещо за противодействие на фентанила, за да се опита да освободи дишането, което явно бе потиснато от него. В същото време му се щеше да намали лекарствата на Бърман до минимум. Собствената му лепкава от пот кожа живо му напомняше, че Бърман не е обикновен случай.

Той се питаше дали Бърман започва да излиза от упойка, въпреки че не диша самостоятелно. Реши да провери рефлекса на клепача, за да разбере. Нямаше реакция. Вместо да поглади клепача, д-р Гудман го повдигна и забеляза нещо много странно. Обикновено фентанилът, като други силни наркотици, свиваше силно зениците. А тези на Бърман бяха огромни. Черното почти изпълваше ясната роговица. Той посегна и взе миниатюрното си фенерче. Насочи лъча в окото на Бърман. Рубиненочервеното отражение проблесна, но зеницата не помръдна.

В пълно недоумение д-р Гудман повтори опита си още два пъти. Направи го и за трети път, преди той самият да припадне. На глас каза само две думи: „Боже господи!“.

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 12:34 Ч.

За Сюзан Уилър и четиримата студенти щурмът към асансьора съвпадна напълно с предварителните им представи за силните усещания, които предлага клиничната медицина. Имаше нещо страшно драматично в това неудържимо търчане. Стреснатите пациенти, които седяха и небрежно прелистваха стари списания „Ню Йоркър“, докато чакаха да бъдат прегледани, прибираха крака по-близо до столовете си при вида на панически препускащата група. Те се заглеждаха в тичащите фигури, които стискаха писалки, фенерчета химикалки, стетоскопи и други принадлежности, за да не изхвърчат от джобовете им.

Когато групата се изравнеше с някой пациент и го отминеше, той извърщаше глава след нея, за да я проследи с поглед. Всеки предполагаше, че това са група лекари, извикани за спешен случай, и за пациентите беше успокояващо да видят колко добросъвестно откликват те. Мемориалната болница беше знаменито нещо.

Пред асансьора настъпи моментно объркване и забавяне. Белоус непрекъснато натискаше бутона „Надолу“, сякаш малтретирането на пластмасовото копче щеше да докара по-бързо металната кабина. Етажният индикатор над всяка врата навеждаше на мисълта, че асансьорите не си дават много зор, издигат се бавно от етаж на етаж, като свалят и качват пътници с обикновеното си бавно темпо. За такива спешни случаи до тях имаше телефон. Белоус грабна слушалката от вилката и набра централата, но никой не вдигна. Обикновено минаваха пет минути, преди операторите в Мемориалната болница да успеят да отговорят на повикване.

— Шибани асансьори! — Белоус натисна бутона за десети път. Погледът му се стрелна към знака „Изход“ над стълбището, после отново към етажния индикатор над асансьора. — По стълбите! — каза решително той.

Един подир друг всички се спуснаха към стълбището и започнаха дългото въртеливо слизание от десетия до втория етаж.

Спиралата изглеждаше безкрайна. Прескачаха по две-три стъпала наведнъж, като се държаха плътно вляво, и постепенно групата започна да се разкъсва. Минаха шестия етаж, после петия. На четвъртия предпазливо забавиха ход в тъмното заради липсващата електрическа крушка. После възобновиха темпото.

ФеърUEDър започна да изостава и Сюзан го задмина от вътрешната страна.

— Да пукна, ако знам за какво търчим — изпъхтя той, когато тя мина край него.

Сюзан успя да отмахне косата от лицето си и да я закрепил зад дясното си ухо. „Докато Белоус и останалите са начело, нямам нищо против да потичам. Искam да видя какво става, но не и да пристигна първа.“

ФеърUEDър премина към по-спокоен ход и бързо изостана. Сюзан приближаваше площадката на третия етаж, когато чу Белоус да блъска по затворената врата на втория. Той изкрещя с всичка сила някой да отвори вратата. Гласът му се издигна нагоре по стълбището и отекна странно, с някакво бълбукащо ехо. Докато Сюзан завие на последната площадка, вратата на втория етаж се отвори, Найлс я задържа пред нея и тя влезе в коридора. От постоянното завиване наляво по стълбите беше малко замаяна, но не се спря. Като следваше другите, връхлетя право в интензивното отделение.

В пълна противоположност на предишния мрак сега залата беше обляна от ярка флуоресцентна светлина, от която предметите излъчваха някакво треперливо сияние. Белият линолеум на пода засилваше ефекта. В ъгъла трите сестри от отделението бяха заети с външен сърдечен масаж на Нанси Грийнли. Белоус, Картрайт, Рийд и студентите се струпaха около леглото.

— Спрете — каза Белоус, като наблюдаваше сърдечния монитор.

Сестрата, коленичила на ръба на леглото отдясно на Нанси Грийнли, се изправи. Електронният сигнал на монитора бясно прескачаше.

— Фибрилира от четири минути — каза Шъргуд, като гледаше монитора. — Започнахме масажа на десетата секунда.

Белоус се премести бързо отдясно и както наблюдаваше монитора, удари с юмрук гръдната кост на пациентката. Сюзан трепна

от тъпия звук на удара. Картината на монитора не се промени. Белоус започна външен масаж на сърцето.

— Картрайт, потърси пулс в слабините! — нареди той, без да откъсва поглед от монитора. — Заредете дефибрилатора до четиристотин джаула. — Последната заповед не беше конкретно адресирана. Една от сестрите я изпълни.

Сюзан и другите студенти се оттеглиха до стената с ясното съзнание, че са само наблюдатели и независимо от желанието си не могат да се включат в светкавичните действия, които се разиграваха пред тях.

— Пулсът се усеща добре — каза Картрайт, натиснал ръка в слабините на Нанси Грийнли.

— Имаше ли някакво предупреждение, или стана съвсем неочаквано? — попита с известно затруднение Белоус между две компресии на гръдния кош. Той посочи с глава към монитора.

— Съвсем малко — отговори Шъргуд. — Отначало загатна за повишена сърдечна възбудимост с няколко вентрикуларни екстрасистולי и за леко нарушение на атриовентрикуларната проводимост, което констатирахме на записа. — Шъргуд вдигна електрокардиограмата, за да я види Белоус. — Последва неочаквана серия от екстрасистולי и хоп... фибриляция^[1].

— Какво сте й дали до този момент?

— Нищо.

— Окей. Сложете й една ампула бикарбонат и пригответе десет кубика епинефрин с концентрация едно на хиляда в спринцовка с кардиална игла.

Една от сестрите инжектира бикарбоната, друга приготви епинефрина.

— Някой да вземе кръв за изследване на електролити и калций. — Белоус накара Рийд да поеме масажа. Усети пулса на феморалната артерия под ръката на Картрайт и остана доволен. — От това, което Билинг каза на консилиума, личи, че сега с нея става същото, което се е случило в операционната и първоначално е причинило всичките й беди — каза замислено той. Взе спринцовката с епинефрина от сестрата и я вдигна нагоре, за да изкара и последните следи от въздух.

— Не съвсем — каза Рийд между компресиите. — В операционната не е фибрилирала.

— Но е имала вентрикуларни екстрасистоли. Очевидно и тогава, както и сега, е имала възбудимо сърце. Добре, спри!

Белоус мина отляво на Нанси, като размахваше спринцовката с кардиалната игла.

Рийд се изправи, за да може Белоус с опипване по продължение на гръдната кост да намери мястото, наречено „ъгълът на Луис“. То му служеше като ориентир, за да локализира четвъртото междуребрено пространство.

Иглата на спринцовката беше девет сантиметра и една искрица отразена светлина танцуваше по дългото ѝ стоманено острие. Белоус решително я заби докрай в гръдния кош на момичето. Когато изтегли малко буталото, в прозрачния епинефринов разтвор нахлу тъмночервена кръв.

— Точно на място — каза той и бързо инжектира епинефрина право в сърцето.

Сюзан настръхна при самата представа за дългото острие, което си пробива път в гръдния кош на Нанси Грийнли и пронизва трептящата маса на сърдечния мускул. Тя почти почувства студенината на иглата в собственото си сърце.

— Хайде пак!

Белоус подкани Рийд и се отдръпна от леглото. Рийд незабавно поднови масажа на сърцето. Картрайт кимна, за да покаже, че напипва силен феморален пулс.

— Старк ще побеснее, като научи за това — продължи Белоус, като следеше монитора, — особено след неговата лекция за бдителността при подобни случаи. По дяволите, аз наистина не заслужавам тия главоболия. Ако тя хвърли топа, свършено е с мен.

Сюзан трудно възприе факта, че Белоус действително е казал тези думи. Още веднъж трябваше да приеме, че той, а вероятно и целият екип, не мисли за Нанси Грийнли като за човек. Тя по-скоро изглеждаше като част от сложна игра, като връзката между футбола и играещите отбори. Футболът беше важен само като средство за изява, което ще даде предимство на единия отбор. Нанси Грийнли беше едно предизвикателство за техническите им умения, една игра, която трябваше да се изиграе. Окончателният резултат вече бе от по-малко значение, отколкото ежедневните игри, ходове, контраудари.

У Сюзан се оформяше двойствено отношение към клиничната медицина. Нейната събудила се женска чувствителност, изглежда щеше да ѝ попречи правилно да се ориентира в тази бездушна обстановка. Тя мълчаливо копнееше за познатата стара аудитория с нейните абстракции. Действителността беше твърде горчива, прекалено студена и съвсем безучастна.

И в същото време беше очарована и удовлетворена от това, че вижда как се прилагат основните научни познания, които бе придобила. Благодарение на физиологичните опити със сърца на животни тя разбираше какъв проблем представлява фибрилиращото сърце на Нанси Грийнли. Ако само можеше да се деполяризира цялата му маса, за да спре всякаква електроактивност, то нормалният му ритъм би се възстановил.

Сюзан си наложи да гледа как Белоус поставя наконечниците на дефибрилатора върху оголения гръден кош на Нанси Грийнли — единия точно над гръдната кост, а другия отстрани вляво, леко деформиращ лявата гърда с бледо зърно.

— Всички да се дръпнат от леглото! — заповяда Белоус.

Той натисна контакта с десния си палец и мощен електрически заряд премина през гръдния кош на Нанси, а между двата наконечника се образува дъга. Тялото ѝ подскочи нагоре. Ръцете ѝ паднаха тежко върху гърдите, с изкривени навътре длани. Електронният сигнал изчезна от екрана, после отново се появи, като показваше сравнително нормална картина.

— Има добър пулс — каза Картрайт.

Рийд преустанови външния масаж. В продължение на няколко минути пулсът остана равномерен. Появи се вентрикуларна екстрасистола. Пулсът отново се стабилизира за няколко минути, после една след друга се появиха нови три екстрасистоли.

— Вентрикуларна тахикардия — промълви Шъргуд. — Сърцето е все още много лесно възбудимо. Тук трябва да има нещо доста сериозно.

— Ако знаеш какво е, не го крий от нас! — каза Белоус. — Междувременно нека направим малко лидокаин, петдесет кубика.

Той пое готовата спринцовка от сестрата и го инжектира в системата. Сюзан се премести така, че да вижда по-добре екрана на монитора.

Въпреки лидокаина ритъмът бързо се влоши и отново започна фибриляция. Белоус изруга, Рийд поднови масажа, а сестрата отново зареди дефибрилатора.

— Какво, по дяволите, става тук? — попита Белоус и махна с ръка, за да му подадат нова ампула с бикарбонат. Не очакваше отговор; въпросът му беше чисто реторичен.

Нова доза епинефрин, поставен венозно и последван от втори опит за дефибриляция, върна сърцето към някакво подобие на нормален ритъм. Но екстрасистолите се появиха пак въпреки допълнителния лидокаин.

— Проблемът трябва да е същият като в операционната — каза Белоус, като наблюдаваше как екстрасистолите зачестяват, докато ритъмът се разпадне във фибриляция. — Почвай отново, Рийд, момчето ми! Хайде, дружина!

До 1:15 ч. Нанси Грийнли беше дефибрилирана дваисет и един пъти. След всеки шок се възвръщаше сравнително нормален ритъм, който съвсем скоро се разпадаше във фибриляция. В 1:16 ч. телефонът в интензивното иззвъня. Обаждаха се от лабораторията за стойностите на електролитите. Всичко беше нормално, с изключение нивото на калия. То беше много ниско — едва 2,8 милиеквивалента на литър.

Служителят подаде резултатите на една от сестрите, която ги показва на Белоус.

— Боже мой! Две цяло и осем! Как се получи това? Поне имаме отговор. Окей, да ѝ вкараме малко калий. Сложете осемдесет милиеквивалента в тази банка от системата и я пуснете да тече със скорост двеста кубика в час.

В отговор на това назначение Нанси Грийнли изпадна във фибриляция за дваисет и втори път. Рийд започна да масажира сърцето, докато Белоус приготвяше наконечниците на дефибрилатора. Калият беше прибавен към венозната система.

Изцяло погълната от тази борба за живот, Сюзан така се бе съсредоточила, че почти не чу името си по високоговорителя до регистратурата. През цялото време, докато екипът се опитваше да овладее сърдечния блок, системата за повикване съобщаваше имена на лекари, последвани от вътрешен телефонен номер, но нейното име се беше смесило и сляло с общия шум и Сюзан не го бе чула до момента, в който то изпълни залата заедно с вътрешен номер 381.

Някак неохотно тя напусна мястото си до стената и вдигна телефона върху главното бюро, за да отговори на повикването.

381 се оказа номерът на стаята за следоперативно събуждане и тя искрено се учуди, че я викат оттам. Представи се като Сюзан Уилър, а не като доктор Сюзан Уилър. Служителят я помоли да изчака на телефона.

— Трябва да вземете артериална кръв за газов анализ от един пациент тук.

— Газов анализ?

— Точно така. Кислород, въглероден двуокис и киселинните нива. Спешно е.

— Откъде взехте името ми? — попита Сюзан, като въртеше телефонния кабел. Надяваше се, че е била повикана по погрешка.

— Правя каквото ми наредят. Името ви е записано върху картоната. Не забравяйте, че е спешно. — Линията прекъсна. Служителят беше затворил, преди Сюзан да успее отново да отговори. Пък и нямаше какво толкова да му казва. Остави слушалката и се върна до леглото на Нанси Грийнли.

Белоус отново поставяше наконечниците. Шокът разтърси нежното тяло. Ръцете безпомощно и тежко паднаха върху гърдите. Гледката беше едновременно вълнуваща и жалка. Мониторът отчете нормален ритъм.

— Пулсът е добър — констатира Картрайт, с ръка върху слабините на Нанси.

— Като че ли сега, когато е поела малко от калия, поддържа подобър синусов ритъм — каза Белоус, приковал поглед върху екрана на монитора.

— Доктор Белоус — обърна се Сюзан към него, като използва временното бездействие. — Извикаха ме да взема артериална кръв за газов анализ от някакъв пациент в стаята за следоперативно събуждане.

— Приятна работа — отговори ѝ той разсеяно и се обърна към Шъргуд. — Къде, за бога, са специалистите от вътрешното? Щом ти потрябват, веднага се изпокриват. Но само опитай да закараш пациент в операционната, и започват да се навъртат като лешояди и ти отменят случая заради недоказана употреба на алкохол.

Картрайт и Рийд се засмяха пресилено по понятни съображения.

— Не ме разбрахте, доктор Белоус — продължи Сюзан, — никога не съм взимала артериална кръв за газов анализ. А и не съм виждала как се прави.

Белоус откъсна поглед от монитора и се обърна към нея.

— Исусе Христе, като че ли си нямам достатъчно грижи. Същото е както при вземане на венозна кръв, само че се взема от артерия. Какво, по дяволите, учихте двете години в института?

Лицето ѝ пламна. Искаше да каже нещо в своя защита.

— Не ми отговаряйте! — побърза да добави Белоус. — Картрайт, иди със Сюзан и...

— След пет минути трябва да бъда за онази тироидектомия^[2] с доктор Джейкъбс, за която ме определи — прекъсна го Картрайт, като гледаше часовника си.

— По дяволите! — изруга Белоус. — Окей, доктор Уилър, ще дойда с вас да ви покажа как се хваща артерия, но първо ще изчакаме нещата тук да се поуталожат. Трябва да призная, че вече изглеждат малко по-добре. — Белоус се обърна към Рийд. — Вземи кръв и я изпрати да повторят калиевата проба. Нека видим какво сме постигнали. Може би ние сме вън от опасност.

Докато чакаше, Сюзан се замисли върху последните думи на Белоус. Беше използвал местоимението „ние“, вместо да каже, че Нанси Грийнли е вън от опасност. То явно беше общоприето, тя просто трябваше да свикне с неволното обезличаване. Сети се и за Старк. Той, изглежда, също не се интересуваше какви местоимения употребява Белоус.

---

[1] Ускорено хаотично биене на отделните мускулни фибри, при което сърцето нарушава ритъм. — Б.пр. ↑

[2] Хирургическо премахване на тироидната жлеза. — Б.пр. ↑

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 13:35 Ч.

— Някои дни са като този — каза Белоус, като придържаше вратата пред Сюзан на излизане от интензивното отделение. — Обедът може да се сметне за лукс. Даже една хубава... — Той млъкна, докато вървяха по коридора. И двамата гледаха пода. Белоус търсеше точната дума. — Понякога е трудно дори да намериш време да се облекчиш.

— Искате да кажете „да се изпикаеш“, нали?

Белоус погледна към нея. Тя вдигна очи и леко се усмихна.

— Не трябва да се държите по-различно заради мен.

Той продължи да изучава лицето ѝ, на което тя съзнателно придаваше колкото се може по-безизразен вид. Мълчаливо отминаха предоперационната зала.

— Както вече споменах, вземането на артериална кръв е същото като на венозна — смени темата Белоус. Той усети, че Сюзан му действа обезкуражаващо, и търсеше начин да се наложи. — Изолирате артерията, брахиална, радиална или феморална, няма значение коя, изолирате със средния пръст и показалеца, ето така... — Белоус вдигна лявата си ръка и протегна показалеца и средния си пръст, като имитираше палпирането на артерия. — Щом артерията попадне между пръстите ви, ще почувствате пулса. После по усет насочвате иглата вътре. Най-добре е да оставите артериалното налягане да напълни спринцовката. По този начин ще избегнете въздушните мехурчета, които понякога променят стойностите.

Той влезе гърбом в залата за следоперативно събуждане, като продължаваше да показва с жестове техниката на вземане на артериална кръв.

— Важни са две неща: спринцовката да е хепаринизирана, за да не се съсори кръвта, и второ, след изваждането на иглата мястото трябва да се натиска поне пет минути. Ако забравите това, пациентът може да получи страхотен хематом.

Залата за следоперативно събуждане се стори на Сюзан подобна на интензивната с тази разлика, че тук беше по-светло, по-шумно и

пълно с хора. Помещението побираше 15–20 легла. Край всяка от обозначените секции имаше вградено в стената оборудване, което включваше монитори, наконечници за различни газове и централна вакуум аспирация. Повечето места бяха заети от високи легла с вдигнати странични прегради. Във всяко от тях имаше пациент с токущо направена превръзка. Банките с течности за венозно вливане висяха на гроздове по стойките като грозни плодове на дървета без листа.

Пристигаха нови пациенти, а други напускаха. Това непрекъснато движение предизвикваше задръствания.

Хората, които работеха тук, бяха свикнали с обстановката и разговаряха свободно помежду си. Понякога дори се смееха. Но се чуваха и стонове, а в едно детско легло до офиса на сестрите някакво бебе хленчеше, но никой не му обръщаше внимание. Около някои легла се тълпяха лекари и сестри, улисани в оправянето на стотици преплетени пластмасови тръбички. Едни от лекарите бяха в изпомачкани операционни екипи, изцапани с всякакви секрети, най-често с кръв. Други бяха в дълги бели, старателно колосани престилки. Мястото беше оживено — кръстопът на пациенти, болнична документация, движение и разговори.

Нетърпелив да се освободи от предстоящата задача, Белоус се запъти към регистратурата, която заемаше стратегическо място в центъра на голямата стая. В отговор на неговото запитване му връчиха табла с хепаринизирана спринцовка и му посочиха едно от леглата вляво срещу вратата, през която бяха влезли.

— Защо ли не го направя този път аз, а вие — следващия — предложи той.

Сюзан кимна в знак на съгласие и го последва към леглото. Хората около пациента им пречеха да го видят. Отляво край леглото имаше няколко сестри и двама лекари в операционни екипи. Висок негър в дълга бяла престилка стоеше отдясно. Когато Белоус и Сюзан се приближиха, стана ясно, че той говори, въпреки че същевременно регулираше респиратора.

Сюзан веднага долови напрежението. И двамата лекари в операционни екипи очевидно бяха много загрижени. По-дребният, д-р Гудман, видимо трепереше. Другият, д-р Спалек, беше стиснал зъби в

сърдита гримаса и дишаше шумно, сякаш бе готов да се нахвърли върху първия, който се изпречи на пътя му.

— Трябва да има някакво обяснение — изръмжа вбесеният Спалек. Той хвана маската, която все още висеше завързана на шията му, и със силно дръпване скъса връзките ѝ. После я запрати на пода. — Не искам прекалено много, струва ми се! — изсъска той и се обърна да си върви.

Блъсна се в Белоус, който по чудо успя да задържи малката табла, без да падне нещо от нея. Не последва никакво извинение от страна на д-р Спалек. Той прекоси залата, и с трясък отвори вратите към коридора.

Белоус отиде направо от лявата страна на леглото и остави таблата. Сюзан се приближи предпазливо, като наблюдаваше израженията на останалите. Негърът в бялата престилка се изправи и тъмните му очи проследиха разгневения д-р Спалек. Веднага ѝ направи впечатление внушителният му вид. Прочете името му: Д-р Робърт Харис. Беше висок повече от метър и осемдесет. Тъмната му коса беше оформена в стилна прическа. Безупречната му светлокафява кожа блестеше, а лицето му излъчваше странна смесица от интелигентност и първичност. Движенията му бяха толкова спокойни, че изглеждаха съзнателно забавени. Когато Спалек излезе, той се обърна отново към респиратора до леглото, при което погледът му се плъзна край лицето на Сюзан. Дори да беше я забелязал, той с нищо не го показва.

— Какво използвахте за премедикация, Норман? — запита Харис, като внимателно произнасяше всяка дума. Имаше смекчен тексаски акцент, ако такова нещо изобщо е възможно.

— Инновар — каза Гудман. Гласът му беше неестествено висок, чак дрезгав от напрежение.

Сюзан се придвижи към мястото край леглото, където беше стоял Спалек. Тя се загледа в съсипания човек до себе си — д-р Гудман беше блед, сплъстената му от пот коса беше залепнала на челото. Понеже го наблюдаваше точно в профил, Сюзан забеляза, че носът му е възголям. Приковани в пациента, дълбоко разположените му очи не мигваха. Погледът ѝ се плъзна към пациента и се спря върху китката, която Белоус подготвяше за манипулацията. Неестествено разширени, очите ѝ се стрелнаха обратно към лицето, което беше разпознала. Бърман!

Вместо приятното загоряло лице, което Сюзан си спомняше от срещата им в стая 503 само преди час и половина, сега то беше пепеляво. Кожата на скулите бе силно опъната. От лявата страна на устата стърчеше ендотрахеалната тръба. На долната устна се беше образувала корица от някакъв засъхнал секрет. Очите му бяха съвсем леко отворени. Десният му крак беше в гипс.

— Какво му е? — попита Сюзан, като погледна Харис, а после Гудман. — Какво се е случило? — Тя говореше развълнувано, без да мисли. Беше усетила, че нещо не е наред, и реагира импулсивно.

Белоус се изненада от въпросите ѝ и вдигна очи към нея, със спринцовка в дясната ръка. Харис бавно се изправи и се обърна да я погледне. Гудман не отмести поглед от пациента.

— Всичко е напълно нормално — каза Харис с произношение, което предполагаше пребиваване в Оксфорд по някое време в миналото му. — Кръвно налягане, пулс, температура, всичко е в нормални граници. Но очевидно сънят под упойка толкова му е харесал, че е решил да не се събужда.

— Още един ли? — Белоус се обърна към Харис, загрижен, че ще го натоварят с друг проблемен пациент като Нанси Грийнли. — Как изглежда електроенцефалограмата?

— Вие пръв ще узнаете. — В тона на Харис се долови саркастична нотка. — Назначена е.

Сюзан схващаше бавно, понеже чувствата и надеждата бяха по-силни от разума ѝ в момента. Но изведнъж всичко ѝ стана ясно.

— Електроенцефалограма ли? — попита загрижено тя. — Искате да кажете, че е като пациентката долу, в интензивното? — Тя поглеждаше ту Бърман, ту Харис, а накрая се обърна към Белоус.

— Коя е тази пациентка? — попита Харис, като вземаше протокола по анестезията.

— Злополучният кюртаж — каза Белоус. — Сигурно си спомняте, беше преди седмица, двайсет и три годишно момиче.

— Да се надяваме, че не е същото, но май започва да прилича на него.

— Каква беше анестезията? — Белоус повдигна десния клепач на Бърман и се вгледа в силно разширената зеница.

— Невролептична, с райски газ — каза Харис. — На момичето беше халотан. Ако клинически проблемът е един и същ, то той не е

породен от анестетика. — Харис вдигна поглед към Гудман. — Защо дадохте този допълнителен кубик инновар към края на операцията, Норман?

Д-р Гудман не отговори веднага. Д-р Харис повтори името му.

— Стори ми се, че пациентът започва да излиза от упойка — изведнъж се отърси от трансa си Гудман.

— Но защо инновар в самия край на операцията? Не би ли било по-разумно да е само фентанил?

— Вероятно. Трябваше да използвам само фентанил. Но инноварът ми беше подръка и си мислех, че един кубик не е чак толкова много.

— Не може ли да се направи нещо? — В гласа на Сюзан се долавяше отчаяние. В съзнанието ѝ се редуваха образът на Нанси Грийнли и откъслеци от неотдавнашния ѝ разговор с Бърман. Тя ясно си спомняше неговата жизненост, така остро контрастираща с въсърнобледата безжизнена фигура пред нея.

— Каквото и да е, вече е направено — каза с категоричен тон Харис и върна протокола на Гудман. — Сега ни остава да видим дали изобщо ще се възстанови някаква мозъчна дейност. Зениците са силно разширени и не реагират на светлина. Меко казано, това не е добър признак. Вероятно в обширни участъци е настъпила мозъчна смърт.

Сюзан почувства, че започва да ѝ се повдига. Тя потръпна и това чувство премина, но беше замаяна. И най-вече отчаяна до безнадеждност.

— Това е прекалено — изведнъж каза тя, явно поддала се на чувствата си. Гласът ѝ трепереше. — Нормален здрав мъж, с някакъв дребен периферен проблем, да свърши като... като мекотело. Боже мой, това не може да продължава. Двама млади хора за по-малко от две седмици. Подобен риск е недопустим. Защо завеждащият анестезиологията не затвори отделението? Нещо сигурно не е в ред. Абсурдно е да се допуска...

Д-р Робърт Харис започна да присвива очи, щом Сюзан се впусна в тирадата си. После я прекъсна с подчертано остър глас. Напълно слисан, Белоус стоеше с отворена уста.

— Аз съм завеждащият анестезиологията, млада госпожице. А вие коя сте, ако смея да попитам?

Сюзан понечи да отговори, но Белоус я изпревари:

— Това е Сюзан Уилър, доктор Харис, студентка трета година, която е на обучение по хирургия и въж... просто трябваше да вземем кръв и веднага си тръгваме. — Белоус отново започна да подготвя дясната китка на Бърман, като я търкаше бързо с напоения тампон.

— Мис Уилър — продължи снизходително Харис, — вашата емоционалност е неуместна и честно казано, би ви попречила да напреднете в професията. Това, което трябва да се направи в такива случаи, е да се установи причината. Току-що отбелязах пред доктор Белоус, че анестетикът е бил различен в двата случая. Работата на анестезиолозите е била безупречна, с изключение на някои спорни моменти, които са от второстепенно значение. Накратко, в двата случая е налице неизбежна индивидуална реакция спрямо анестезията и оперативната намеса като цяло. Като вземем предвид тези два случая, трябва да опитаме да определим дали има някакъв начин да се прогнозира такива катастрофални последици. Да отречем анестезията изобщо и да лишим нуждаещите се от необходимата им хирургическа помощ, ще бъде далеч по-лошо, отколкото да приемем известен минимален риск, който носи анестезията...

— Два случая за осем дни едва ли е минимален риск — прекъсна го Сюзан.

Белоус се опитваше да срещне погледа ѝ, за да я накара да прекъсне разговора с Харис, но тя се беше втренчила в него и превръщаше своята емоционалност в предизвикателство.

— Колко такива случаи сте имали през последната година? — попита го тя.

В продължение на няколко минути Харис внимателно оглеждаше лицето ѝ, преди да отговори.

— Този разговор започва да ми прилича на нещо като разпит и в този смисъл е нетърпим и излишен. — Без да чака отговор, той мина покрай нея и се запъти към вратата.

Сюзан се обърна, за да му отговори.

Белоус посегна да я спре, но тя го отблъсна и извика след Харис:

— Не искам да изглеждам нахална, но ми се струва, че някои въпроси трябва да бъдат поставени и нещо трябва да се направи.

Харис спря рязко на около три метра от Сюзан и се обърна много бавно.

Белоус стисна силно очи, сякаш очакваше удар по главата.

— И според вас от някой, който е студент? За ваше сведение, ако възнамерявате да бъдете нашият Сократов стършел, има още шест случая освен настоящия през последните няколко години. Сега, ако ми позволите, ще се заема отново с работа.

Харис се обърна и отново тръгна към вратата.

— Предполагам, вашата емоционалност ви е помогнала да напреднете в професията — извика Сюзан.

Белоус се подпря на леглото, да не падне. Харис спря за втори път, но не се обърна. После продължи и отвори с трясък вратата към коридора.

Белоус стисна чело с лявата си ръка.

— Проклети боже, Сюзан, какво се опитвате да направите, да провалите кариерата си ли? — Той посегна и я обърна с лице към себе си. — Това беше Робърт Харис, завеждащият анестезиологията. Господи!

Бързо и нервно Белоус за трети път подготви мястото за убождане.

— Знаете ли, дори това, че съм тук с вас, когато се държите така, ме злепоставя. По дяволите, Сюзан, защо искахте на всяка цена да го вбесите? — Той палпира радиалната артерия и заби иглата на хепаринизираната спринцовка в китката на Бърман, откъм страната на палеца. — Ще трябва да кажа нещо на Старк, преди да са му снесли всичко това. Сюзан, не разбирам какъв е смисълът да го ядосвате. Очевидно нямате никаква представа какво значи болничен порядък.

Сюзан наблюдаваше как Белоус пунктира артерията. Съзнателно избягваше да поглежда безжизненото лице на Бърман. Спринцовката изведнъж започна да се пълни с ярка аленочервена кръв.

— Вбеси се по свое желание. Не мисля, че се държах нахално, ако не се смята последният въпрос, но той си го заслужи.

Белоус не отговори.

— Аз наистина не го ядосах нарочно... е, може би донякъде. — Тя се замисли за малко. — Разбирате ли, говорих с този пациент само преди около час... За него ме повикаха от интензивното. Просто е невероятно; той беше нормално човешко същество. И... аз... ние поговорихме. Имах чувството, че го познавам отпреди. В известен смисъл дори ми хареса. Това е, което ме подлудява или натъжава, или

и двете заедно. А Харис с неговото бездушие само влоши положението.

Белоус не отговори веднага; търсеше върху таблата капаче за спринцовката.

— Не ми разказвайте повече — каза той накрая. — Не искам да слушам за това. Подръжете ми спринцовката. — Подаде ѝ спринцовката, за да приготви ваничката с лед. — Сюзан, страхувам се, че ще ми отровите живота тук. Нямаме представа колко отвратително може да се държи човек като Харис. Ето, натиснете мястото.

— Марк? — каза Сюзан, като натискаше китката на Бърман, но гледаше Белоус в очите. — Нямах нищо против да те наричам Марк, нали?

Белоус взе спринцовката и я постави в леда.

— Не съм сигурен, ако трябва да бъда напълно откровен.

— Е, както искаш, но трябва да признаеш, Марк, че шест, а може би седем, ако Бърман се окаже като Грийнли, са доста случаи на мозъчна смърт или мекотели, както ги наричаш ти.

— Но тук се извършват много операции, Сюзан. Често са повече от сто на ден, някъде около двайсет и пет хиляди на година. Шестте случая са някъде под две стотни от процента по честота. Това все още е в границите на допустимия риск при хирургическа анестезия.

— Може да е вярно, но тези шест случая представляват само един вид възможно усложнение, а не рискът при хирургическа анестезия изобщо. Марк, твърде висок е. Всъщност долу, в интензивното отделение, тази сутрин ти заяви, че с Нанси Грийнли се е получило усложнение, което се среща веднъж на сто хиляди случая. А сега се опитваш да ми кажеш, че шест от двайсет и пет хиляди случая е нормален процент. Глупости. Рискът е твърде голям, независимо дали ти, Харис или някой друг в болницата ще го признае. Ти например би ли се подложил на някоя дребна операцийка утре при такъв риск? Знаеш ли, тази работа наистина ме тревожи, колкото повече мисля за нея.

— Ами тогава не мисли. Хайде, трябва да тръгваме.

— Чакай за момент. Знаеш ли какво ще направя?

— Не мога да отгатна, а и не съм сигурен, че искам да узная.

— Ще се заема с този проблем. Шест случая. Те са достатъчни за някои основателни заключения. И без това трябва да представя курсова

работа в края на семестъра. Мисля, че поне толкова дължа на Шон.

— За бога, Сюзан, нека не правим мелодрама.

— аз не правя мелодрама. Мисля, че отговарям на едно предизвикателство. Най-напред Шон ме предизвика с представата ми за самата мен като лекар. аз се провалих. Не бях професионално безпристрастна. Може дори да се каже, че се държах като ученичка. Ето ти ново предизвикателство. Но този път интелектуално — да се намери решение на този сериозен проблем. Може би на това предизвикателство ще мога да отговоря по-достойно. Съществува вероятност тези случаи да представляват нов симптоматичен комплекс или болестен процес, ново усложнение при анестезия поради особено предразположение у тези хора вследствие на някакво минало увреждане.

— Пожелавам ти успех — каза Белоус, като прибираше инструментите. — Макар че, честно казано, избрала си дяволски труден начин за преодоляване на емоционалния или психологическия проблем, който имаш с привикването тук. Освен това мисля, че ще си загубиш времето. Казах ти преди, че доктор Билинг, анестезиологът по случая Грийнли, преразглежда всяка своя стъпка. Повярвай ми, той е умен човек. Казах ми, че няма абсолютно никакво обяснение за случилото се.

— Оценявам подкрепата ти. Ще започна с твоята пациентка в интензивното.

— Само за момент, Сюзан. Искам да сме наясно по един въпрос. — Белоус направи с показалеца и средния си пръст победния знак на Никсън. — Както е побеснял Харис, не искам да бъда замесен, по никакъв начин. Разбрано? Щом си решила да си пъкнеш главата в торбата, няма да ти преча.

— Марк, говориш като безгръбначно.

— Просто съм наясно с порядките в болницата и държа да остана хирург тук.

Сюзан го погледна в очите.

— В това, Марк, вероятно е трагическата ти вина.

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 13:53 Ч.

Закусвалнята в Мемориалната болница не се различаваше от тези в хиляди други болници. Стените бяха мръсножълти, като полети с горчица, а таванът — облицован с долнокачествени акустични плафони. Топлите ястия бяха наредени върху дълга Г-образна маса, в единия край на която стояха натрупани изпоцапани кафяви табли.

Отличното качество на обслужването в болничните клиники не включваше предлаганата храна в закусвалнята. Първото нещо, което нещастният клиент виждаше на влизане, беше салатата от маруля, винаги смачкана като мокра книжна салфетка. За да се подсили неприятното впечатление, салатите бяха наредени една върху друга.

Топлите ястия представляваха сложна загадка. Толкова много от тях имаха еднакъв вкус, че човек трудно можеше да ги различи. Само морковите и царевицата правеха изключение. Морковите имаха специфично неприятен вкус, а царевицата изобщо нямаше вкус.

Към два без петнайсет следобед закусвалнята беше почти празна. Малкото хора вътре бяха предимно кухненски работници, които си почиваха след големия наплив по време на обедната почивка. Въпреки лошата храна закусвалнята беше много посещавана, защото бе единствена. На малко хора в болничния комплекс почивката за обед беше повече от трийсет минути и времето просто не стигаше да се ходи другаде.

Сюзан посегна към салатата, но като видя увехналата маруля, я остави обратно. Белоус се запъти направо към сандвичите.

— Няма какво толкова да развалят на сандвича с паламуд — извика към нея той.

Тя огледа топлите ястия и отмина. По примера на Белоус си взе сандвич с паламуд.

Жената, която би трябвало да стои зад касата, не се виждаше никъде.

— Хайде — махна Белоус, — нямаме много време.

С чувството, че е крадец (понеже не беше платила), Сюзан го последва до една маса и седна. Сандвичът беше отвратителен. Кой знае защо, от паламуда се беше изцедила твърде много вода и безвкусният бял хляб бе подгизнал. Но тя беше прегладняла, а това все пак бе храна.

— В два часа имаме лекция — подхвърли Белоус с пълна уста.
— Затова си хапни здраво.

— Марк?

— Ъхъ. — Белоус гаврътна наведнъж половината от млякото. Като нищо можеше да спечели някое състезание по бързо ядене.

— Марк, нали няма да се обидиш, ако пропусна първата ти лекция по хирургия? — Очите й блестяха.

Останалата половинка от сандвича измина само част от пътя си към устата на Белоус, защото ръката му спря и той изгледа Сюзан. За миг му се стори, че тя флиртува с него, но после отхвърли тази мисъл.

— Да се обидя? Не, защо питаш? — Имаше неприятното чувство, че го използват.

— Ами мисля си, че не бих могла да изслушам цяла лекция точно сега — каза тя и отвори млякото си. — Малко съм разстроена от тази история с Бърман... „История“ дори не е точната дума. Но както и да е, аз наистина съм много изнервена; не бих издържала цяла лекция. Ако сама се заема с нещо, ще ми мине по-бързо. Мислех си, че бих отишла в библиотеката да потърся материали за усложненията при анестезия. Това ще ми даде възможност да започна своето „малко“ проучване, както и да подреда тазсутрешните събития в ума си.

— Би ли желала да поговорим? — попита я той.

— Не, ще се оправя, наистина. — Сюзан беше изненадана и трогната от неочакваната му загриженост.

— Лекцията не е от съдбовно значение. Ще представлява нещо като увод от един заслужил, вече пенсиониран професор. След нея бях планувал да ви заведа в отделението, да се запознаете с пациентите си.

— Марк?

— Какво?

— Благодаря ти.

Сюзан се изправи, усмихна му се и си тръгна.

Белоус пъхна остатъка от сандвича в устата си и го задържа от дясната страна. После го прехвърли и на лявата буза. Недоумяваше за

какво точно му благодари Сюзан. Наблюдаваше я как премина през закусвалнята и остави таблата си на рафта, като взе остатъка от сандвича и млякото си, преди да излезе. На вратата се обърна и му махна. Той махна в отговор, но докато вдигне ръка, тя вече беше изчезнала.

Белоус се огледа смутено дали някой е забелязал жеста му. Отпусна ръка върху масата и се замисли. Трябваше да признае, че Сюзан го привлича по някакъв приятен, стимулиращ начин и му напомня какво е изпитвал някога, в началото на кариерата си: вълнение и тревожно нетърпение. Във въображението му неочаквано изплуваха някакви романтични картини, в които тя неизменно присъстваше. Веднага се укори, че се държи хлапашки.

Белоус понесе таблата си към количката за мръсни чинии и пътем допи млякото си на една огромна глътка. Питаше се дали ще се осмели да покани Сюзан да излезе с него. Имаше два проблема. Първият бе свързан със специализацията и Старк. Нямаше представа как би реагирал завеждащият, ако научи, че някой от специализантите е определил среща на прикрепена към него студентка. Не беше сигурен дали изобщо си струва да се притеснява. Старк наистина предпочиташе семейните специализанти, защото си мислеше, че на тях може да се разчита. Това според Белоус беше чиста глупост, но вероятността връзката между него и една студентка да се запази в тайна беше много малка. Скоро Старк щеше да научи, от което Белоус не очакваше нищо добро. Вторият проблем беше самата Сюзан. Тя несъмнено беше интелигентна. Но можеше ли да бъде нежна? Вероятно бе твърде заета, прекалено вгълбена и много амбициозна. Съвсем не му се щеше да губи и без това оскъдното си свободно време за някаква студена и скована интелектуалка.

Ами той самият? Би ли съумял да предразположи едно интелигентно момиче с неговата професия, дори ако то се окажеше нежно и обичливо? Беше излизал с няколко сестри, но това бе друго, защото тяхната професия, макар и свързана с лекарската, все пак бе нещо различно от нея. Ала никога не беше канил на среща лекарка, макар и бъдеща. Самата мисъл му се стори обезпокоителна.

На излизане от закусвалнята Сюзан за пръв път през този ден почувства задоволство, защото можеше да насочи усилията си към конкретна цел. Нямаше точна представа как ще изследва проблема за продължителната кома след анестезия, но го приемаше като предизвикателство за интелекта си, което изискваше да се приложат научни методи и правилни разсъждения. За пръв път този ден си помисли, че двете години в Медицинския институт не са напразно пропилены. Като начало реши да се занимае с литературата в библиотеката и болничните листове, особено на Грийнли и Бърман.

Близко до закусвалнята се намираше и магазинче за сувенири. Беше приятно място, обслужвано от миловидни застаряващи жени от предградията, облечени в кокетни розови престилки. Витрините, разделени с вертикални колони, придаваха на магазинчето вид на лятна вила наред оживената болница. Сюзан бързо намери това, което търсеше — малък бележник. Тя пусна покупката в джоба на бялата си престилка и тръгна към интензивното.

Там отново беше тихо както преди сърдечния блок на Нанси. Яркото осветление беше намалено. В момента, в който тежката врата се затвори зад гърба ѝ, Сюзан изпита същото безпокойство, същото чувство на неопитност. Отново ѝ се прииска да си отиде, преди нещо да се е случило, преди да са ѝ задали най-простия въпрос, на който тя несъмнено щеше да отговори с едно унизително „не зная“. Но Сюзан не избяга. Сега поне имаше цел и тя ѝ даваше известна увереност. Искаше болничния лист на Нанси Грийнли.

Погледна вляво и забеляза, че край леглото на пациентката няма никой. Нивото на калия очевидно бе коригирано и сърцето отново биеше нормално. С преминаването на кризата Нанси Грийнли бе оставена отново на вечността. Послушните апарати бяха подновили бдението си над безсмислените ѝ функции.

Тласкана от непреодолимо любопитство, Сюзан се приближи до леглото. Стараеше се да потиска чувствата си, да не се поставя на нейно място. Като я гледаше, ѝ беше трудно да проумее, че Нанси всъщност е едно мекотело, а не спящо човешко същество. Искаше ѝ се да протегне ръка и леко да я разтърси, а като я събуди, да си поприказват.

Сюзан посегна и хвана китката ѝ. Забеляза нежната бледност на ръката, която увисна безжизнено. Нанси беше изцяло парализирана,

съвсем отпусната. Припомни си какво знае за парализата, причинена от увреждане на мозъка. Периферните рефлекс би трябвало да са все още незасегнати, поне до известна степен. Сюзан прихвана ръката ѝ, сякаш се ръкуваше с нея, и бавно започна да огъва китката нагоре и надолу. Не усети никакво съпротивление. После прегъна китката до краен предел, като пръстите почти докосваха предмишницата. Долови известна съпротива, само за миг, но въпреки това съвсем осезаема. Опита и с другата китка. Получи се същото. Следователно не можеше да се говори за пълна безчувственост. Сюзан изпита задоволството на изследовател, опияняващата радост от очаквана находка.

Намери едно чукче за проверяване рефлексите на сухожилията — парче твърда червена гума на стоманена дръжка. Беше се подлагала на това изследване, а и сама бе пробвала рефлексите на свои състуденти в часовете по диагностика, но никога на пациент. Несръчно удари върху дясната китка на Нанси. Никаква реакция. Сюзан обаче не беше съвсем сигурна къде трябва да търси рефлексите. Дръпна чаршафа и почука под коляното. Никаква реакция. Прегъна ставата и отново почука. Пак нищо. От часовете по неврология си спомни, че рефлексът, който търси, се появява при внезапно изпъване на сухожилието. Затова опъна коляното на Нанси още повече и отново почука. Бедреният мускул се сви едва забележимо. Сюзан опита отново и предизвика нещо като леко стягане на отпуснатия мускул. Опита върху левия крак и получи същия резултат. Нанси Грийнли имаше слаби, но определено съществуващи рефлекс, и то двустранни.

Сюзан се опита да си спомни и други елементи от снемането на неврологичен статус. Сети се за теста, определящ нивото на съзнание. В този случай можеше да провери единствено реакцията на болка. Но когато ощипа Нанси по ахилесовото сухожилие, реакция не последва. Водена от чисто любопитство дали реакцията на болка ще се усили в близост до мозъка, Сюзан ощипа бедрото на Нанси и отскочи ужасена. Помисли си, че Нанси става, защото тялото ѝ се вдърви, ръцете се изпънаха встрани и се обърнаха навътре, свити в мъчителен спазъм. Челюстта направи дъвкатошно движение, сякаш Нанси се събуждаше. Но това отмина и тя също толкова неочаквано си възвърна предишната отпуснатост. С разширени от ужас очи Сюзан се беше отдръпнала назад и се притискаше до стената. Нямаше представа какво е направила и как го е постигнала. Съзнаваше, че лекомислено навлиза в

област, която е извън сферата на нейните сегашни знания и възможности. Пациентката бе получила някакъв спазъм и Сюзан беше безкрайно благодарна, че той премина толкова бързо.

Боязливо се огледа, за да види дали някой я наблюдава. С облекчение забеляза, че в залата няма жив човек. Мониторът над Нанси отразяваше нормален сърдечен ритъм без никакви екстрасистоли.

Сюзан изпитваше неприятното чувство, че върши нещо нередно, че преминава в забранена територия и всеки момент ще бъде заслужено наказана с някой нов сърдечен блок на Нанси. Реши да отложи по-нататъшния преглед на пациентката за времето, когато ще е проучила сериозно въпроса.

С голямо усилие да изглежда равнодушна тя се отправи към регистратурата. Болничните листове се държаха в папки в една цилиндрична метална картотека, вградена в горния край на плота. Започна да я завърта бавно с лявата си ръка. Скърцаше ужасно. Тя започна да я върти още по-бавно, но скърцането продължи.

— Мога ли да ви помогна? — попита я зад гърба ѝ Джун Шъргуд. Сюзан се стресна и си дръпна ръката като дете, хванато да бърка в буркана със сладко.

— Бих искала да взема само един болничен лист — каза Сюзан, като очакваше сестрата да я нахока.

— Чий лист? — любезно я насърчи Шъргуд.

— На Нанси Грийнли. Ще се опитам да вникна в случая, за да мога да участвам в лечението.

Джун Шъргуд порови и извади от документацията папката на Нанси Грийнли.

— Може би по-лесно ще работите ей там — усмихна се тя и посочи една врата.

Сюзан благодари, зарадвана от възможността да се усамоти. Вратата, посочена от Шъргуд, водеше в малка стаичка. По четирите стени имаше остъклени медицински шкафове, всичките заключени. Под тях един непрекъснат плот осигуряваше място за писане. Отдясно имаше мивка, а в левия ъгъл се мъдреше неизменният кафеник.

Сюзан се зае с листа на Нанси. Макар да бе постъпила в болницата едва от десетина дни, папката ѝ бе много обемиста. Това беше съвсем естествено за случай от интензивното отделение.

Постоянните грижи и сложните назначения водеха до натрупването на купичка документация.

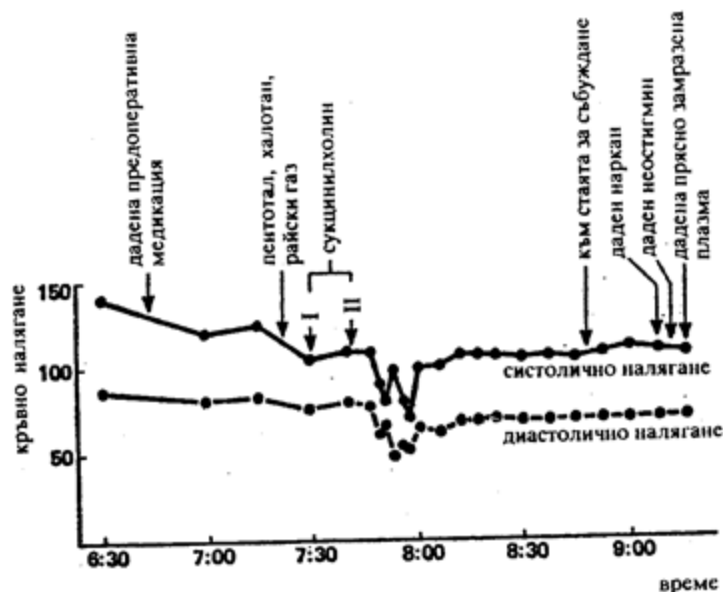
Сюзан извади остатъка от своя сандвич и млякото и си наля чаша кафе. После разтвори бележника, отгърна няколко чисти листа и започна работа. Не беше свикнала да разчита болнична документация, затова в продължение на няколко минути изучава съдържанието на папката. Най-отпред се намираха формулярите за назначения и графиките на жизнените показатели на пациента. Следваха анамнезата и общият статус, записани в деня на постъпването. По-нататък бяха включени наблюденията по развитието на заболяването, протоколите от операцията и анестезията, бележките на сестрите, многобройните лабораторни и рентгенови изследвания, резултатите от разни проби и процедури.

Тъй като не знаеше какво търси, Сюзан реши да си води подробни записки. На този начален етап нямаше как да определи кое ще се окаже важно. Започна с името и възрастта, пола и расата. После включи оскъдната справка за минали заболявания. От нея ставаше ясно, че Нанси Грийнли е била здраво момиче. Малко бяха данните за фамилно обременяване — споменавахе се някаква баба, получила удар. Единственото отбелязано минало заболяване на Нанси беше прекараната на осемнайсетгодишна възраст мононуклеоза, от която се беше излекувала без особени проблеми. Изследванията показваха, че всички системи, включително сърдечно-съдовата и дихателната, функционират нормално. Сюзан си записа лабораторните показатели на обичайните предоперативни изследвания: кръвната картина и урината бяха нормални, пробата за бременност — отрицателна. Записа и разни данни за съсирването на кръвта, кръвната група, тъканната група, разчитането на рентгеновата снимка на гърдния кош и електрокардиограмата. Имаше и биохимичен профил, който включваше широк кръг изследвания. Всичко у Нанси беше в напълно нормални граници.

Сюзан дояде сандвича си и го прокара с голяма глътка мляко. Прелисти страниците, предназначени за оперативните наблюдения. От протокола по анестезия тя си отбеляза предоперативната медикация: демерол и фенерган, дадени в 6:45 ч. от една от сестрите в „Пети Биърд“. Ендотрахеалната тръба беше № 8. В 7:24 ч. беше поставен венозно два грама пентотал. В 7:25 ч. бяха подадени халотан, райски

газ и кислород. Първоначалната концентрация на халотана беше 2% през термокомпенсиран изпарител. След няколко минути беше намалена на 1%. Притокът на райски газ и кислород беше съответно три и два литра в минута. За мускулна релаксация бяха дадени два кубика 0,2 процентов сукцинилхолин в 7:26 ч. и повторно в 7:40 ч.

Сюзан забеляза, че кръвното налягане пада в 7:48 ч., след като до момента е поддържало 105/75. На този етап процентната концентрация на халотана бе намалена на 0,5%, докато притокът на райски газ и кислород — променен съответно на два и три литра. Кръвното се беше възстановило до 100/60. Сюзан пречерта графиката от протокола по анестезията.

От това място нататък протоколът трудно се разчиташе. Доколкото успя да схване, кръвното и пулсът се бяха задържали съответно на 100/60 и 70 удара в минута. Въпреки че пулсът оставаше непроменен, имаше някаква промяна в сърдечния ритъм, която д-р Билинг не беше описал.

Нанси бе преместена от операционната зала в стаята за следоперативно събуждане в 8:51 ч. Бяха използвали електронен невростимулатор с правоъгълни импулси, за да проверят функционирането на периферните нерви. Първоначално бе възприето предположението, че пациентката не е могла да усвои допълнителната доза сукцинилхолин. В същото време бе отчетена нервна дейност и от

двата лакътни нерва. Това означаваше, че проблемът най-вероятно е централномозъчен.

През последвалия час бяха дали на Нанси 4 милиграма наркан за превъзможване на предполагаема индивидуална свръхчувствителност към предоперативния наркотик. Не беше последвала промяна. В 9:15 ѝ бяха дали два и половина милиграма неостигмин, за да проверят дали, въпреки резултата от пробата с невростимулатора, блокът на нервите и оттам парализата не се дължат на успоредно действащ курареподобен блок. Бяха ѝ прелели и две банки прясно замразена плазма с доказана холинестеразна активност, за да се опитат да елиминират всякакъв остатъчен сукцинилхолин. В резултат на взетите мерки няколко мускула бяха потрепнали, но истинска реакция не беше настъпила.

Протоколът по анестезията завършваше с едно кратко изречение, написано с почерка на д-р Билинг: „Забавено връщане в съзнание след анестезия; причина неизвестна“.

След това Сюзан отгърна на оперативния протокол, диктуван от д-р Мейджър.

„Дата: 14 февруари 1976 г.

Предоперативна диагноза: Дисфункционално маточно кървене.

Следоперативна диагноза: Същата.

Хирург: Д-р Мейджър

Анестезия: Обща ендотрахеална с халотан.

Приблизителна преценка за кръвозагуба: 500 милилитра.

Усложнения: Забавено връщане в съзнание след приключване на анестезията.

Ход на операцията: След подходяща предоперативна медикация (демерол и фенерган) пациентката беше докарана в операционната зала и включена към сърдечния монитор. Въвеждането под обща упойка посредством ендотрахеална тръба премина гладко. Перинеумът беше подготвен и покрит по обичайния начин. Извършеният бимануален преглед показва нормални яйчници, аднекси и матка в нормално предно положение. Във вагината беше

въведен спекулум тип Педерсон 4. От влагалищния свод бяха изтеглени с вакуум кръвни съсиреци. При прегледа маточната шийка изглеждаше нормално. Матката беше сондирана до дълбочина пет сантиметра със Симпсонова сонда. Дилатацията на маточната шийка мина лесно и с минимално травмиране. Цервикалните дилататори — от № 1 до № 4 — бяха въведени с лекота. След това беше въведена кюрета Сайм № 3, с която беше кюртиран ендометриумът. Беше изпратен материал за хистологичен анализ. Изваден беше спекулумът. В този момент стана ясно, че излизането от анестезия на пациентката е забавено.“

Сюзан отпусна уморената си дясна ръка от страни. Тя имаше навика да пише, като стиска молива или писалката толкова силно, че ограничаваше притока на кръв. Усети гъделичкане към върховете на пръстите си. Преди да продължи работа, отпи няколко глътки кафе.

Според резултата от патологията пробата от кюртирания ендометриум имаше пролиферативно естество. Диагнозата накрая беше записана като „овулаторно маточно кървене с пролиферация на ендометриума“. И тук нищо насочващо!

Сюзан отгърна на най-интересната страница — първоначалната неврологична консултация, подписана от д-р Карол Харви. Без да разбира значението на повечето от това, което прочете, Сюзан преписа бележките по прегледа, доколкото успяваше да разгадае нечетливия почерк.

„История на заболяването: Пациентката е двајсет и три годишна, бяла, приета е в болницата поради (нечетлива фраза). Няма данни за лична и фамилна обремененост по отношение на неврологични смущения. Предоперативната подготовка на пациентката (нечетлива фраза). Самата хирургическа интервенция преминава без усложнения; резултатът потвърждава диагнозата и правилността на лечението за настоящото заболяване. По време на хирургическата намеса обаче са забелязани минимални

колебания в кръвното налягане, а след приключването ѝ продължава състоянието на безсъзнание, придружено от видима парализа. Предозиране на сукцинилхолин и/или халотан е изключено. (Цялото следващо изречение нечетливо.)

Резултат от прегледа: Пациентката е в състояние на дълбока кома; не реагира на думи, докосване и дори силна болка. Изглежда парализирана, въпреки че се забелязват слаби сухожилни рефлексни симетрично в двете мишници и бедрата. Мускулният тонус е нормален, но не напълно изчезнал. Свободна ставна подвижност. Тремор не се наблюдава.

Черепни нерви: (нечетлива фраза)... зеници разширени. Не реагират. Липсва зеничен рефлекс на светлина.

Проба с електронен стимулатор с правоъгълни импулси: устойчива, макар и понижена функция на периферните нерви.

Гръбначномозъчна течност: атравматична пункция, прозрачен ликвор, налягане 125 милиметра воден стълб.

Електроенцефалограма: права линия във всички направления.

Заключение: (Нечетливо изречение.) (Нечетлива фраза)... без локализация... (нечетлива фраза)... кома, в резултата на дифузен мозъчен оток е първоначалната диагноза. Вероятността за мозъчно съдово заболяване или инсулт не може да бъде изключена без мозъчна ангиография. Има известна вероятност за непоносимост спрямо някой от използваните медикаменти, макар че според мен... (нечетлива фраза). Пневмоенцефалография и/или аксиална компютърна томография могат да покажат нещо, но вярвам, че то ще представлява по-скоро научен интерес и няма да даде допълнителна информация за поставяне диагноза на този труден случай. Според електроенцефалограмата, която отчита потискане на организираната и всякаква друга активност, се предполага, че в обширни участъци на мозъка със сигурност е

настъпила смърт или увреждане. Същата картина е наблюдавана и при комбиниране на транквилант и алкохол, но тя, разбира се, се среща изключително рядко. В литературата са споменати само три случая. Каквато и да е причината, пациентката е получила остър мозъчен инсулт. Изключена е вероятността за дегенеративен неврологичен синдром.

Благодаря на колегите за предоставената ми възможност да се запозная с този толкова интересен случай.“

Д-р Карол Харви, невролог

Сюзан прокле почерка му заради многото празни места в изписания лист от бележника. Тя отпи от кафето и обърна на следващата страница с допълнителни бележки от д-р Харви.

„15 февруари 1976. Продължение от неврологичното наблюдение.

Статус — непроменен. Повторна ЕЕГ — никаква електроактивност. Лабораторни показатели на гръбначномозъчната течност в нормални граници.

Заключение: Обсъдих случая с мои колеги, които потвърдиха диагнозата: остър мозъчен инсулт, довел до мозъчна смърт. Единодушно е и мнението, че първопричина за усложнението е мозъчен оток вследствие остра хипоксия^[1]. Вероятна причина за хипоксията е някакво мозъчно съдово смущение. Възможно е да е настъпила емболия на базата на коагулум или някакъв друг вид ембол, свързан с кюртажа на ендометриума. Определена роля за това може да е изиграл и някакъв остър идиопатичен полиневрит или васкулит. Две интересни студии в тази връзка са: «Остър идиопатичен полиневрит; съобщение за три случая в Острейлиън Джърнъл ъв Нюролъджи», т. 13, септ. 1973, стр. 98–101.

«Продължителна кома и мозъчна смърт вследствие приемане на приспивателни таблетки от

осемнайсетгодишно момиче в Ню Ингленд Джърнъл във Нюролъджи», т. 73, юли 1974, стр. 301–302.

Могат да се направят мозъчна ангиография, пневмоенцефалография и компютърна аксиална томография, но по общо мнение биха се получили нормални резултати.

Благодаря много.

Д-р Карол Харви“

Ръката на Сюзан изтръпна от преписването на обстойните бележки на невролога. Тя си даде няколко минути почивка и продължи да разглежда папката. Отмина бележките на сестрите и стигна до лабораторните резултати. Бяха приложени многобройни рентгенови снимки, включително и на черепа. Следваха подробни биохимични и хематоложки изследвания, които Сюзан прилежно преписа в бележника си. Тъй като всички резултати по същество бяха нормални, тя си постави за цел да открие дали има някакви разлики между стойностите преди и след операцията. Само една стойност се бе променила — след операцията Нанси Грийнли имаше по-висока серумна захар, сякаш беше развила склонност към диабет. Поредицата от електрокардиограми не навеждаше на никакви изводи, въпреки че отчиташе някои неспецифични промени в отделните електрокардиографски комплекси след кюртажа. Липсваше обаче предоперативна кардиограма, за да се направи сравнение.

Сюзан свърши, затвори папката, облегна се назад и вдигна ръце към тавана. Като ги изпъна докрай, тя шумно изпусна въздуха от дробовете си. След това се наклони напред и прегледа осемте страници, които току-що беше изпълнила със ситен почерк. Знаеше, че не е напреднала в проучването си, но не беше и очаквала друго. Тя наистина не разбираше голяма част от това, което бе преписала.

Сюзан вярваше в научния метод, в силата на книгите и знанията. Смяташе, че няма друг източник на информация освен тях. Макар че не разбираше много от клинична медицина, тя беше сигурна, че като съчетае информацията с подходящ метод, би могла да разреши настоящия проблем — защо Нанси Грийнли е изпаднала в кома. Първо, трябваше да събере колкото може повече данни от

наблюдението; ето защо започна с болничните листове. После трябваше да осмисли данните. А за това трябваше да се обърне към литературата. Анализ, който води до синтез — чистата магия на Декарт. На този етап тя беше оптимистка. Не се тревожеше, че не разбира много от нещата, които беше извадила от папката на Нанси Грийнли. Беше уверена, че в този лабиринт от информация има критични точки, които биха могли да доведат до разрешението на проблема. Но за да стигне до него, Сюзан се нуждаеше от повече информация, и то много повече.

Библиотеката се намиреше на втория етаж в сградата на Хардинг. Няколко пъти Сюзан обърква посоката, докато накрая я упътиха по едно стълбище към служба „Личен състав“. До нея се намиреше самата библиотека.

Наричаше се Мемориална библиотека „Нанси Дарлинг“. Близко до входа Сюзан мина край малка дагеротипна фотография на жена с внушителна фигура, облечена в черно. Върху медна табелка отдолу бяха гравирани думите „В памет на скъпата Нанси Дарлинг“. Сюзан си помисли, че на строгата намръщена фигура едва ли подхожда името Нанси Дарлинг^[2] с неговото чувствено значение. Но то несъмнено издаваше произход от Нова Англия.

Заобикалящите я книги й подеждяха успокоително и Сюзан се отпусна — за пръв път, откакто прекрачи прага на болницата. Остави бележника си и се огледа. В средата на стаята, която беше с таван на две нива, имаше големи дъбови маси с черни академични столове в колониален стил. Почти цялата отсрещна стена бе заета от голям прозорец, който стигаше до тавана и гледаше към малък вътрешен двор с анемична трева, едно-единствено голо дърво и тенискорт. Неизползвана посред зима, мрежата беше провиснала тъжно.

Рафтовете с книги бяха разположени от двете страни на масите, по дължината на стаята. Вита стълба водеше към балкона. Рафтовете отдясно съдържаха книги, а вляво бяха натрупани подвързани периодични издания. Срещу прозореца имаше тъмна махагонова картотека.

Сюзан потърси в каталога книгите по анестезиология. Щом попадна на раздела, внимателно зачете анотациите за всяко заглавие.

Не знаеше почти нищо по анестезиология, затова имаше нужда от някакъв материал, който да я въведе в материята. Интересуваха я усложненията по-специално. Спря се на пет книги, най-обещаващата от които носеше заглавие „Усложнения при анестезия — диагноза и лечение“.

Докато носеше книгите към масата, където беше оставила бележника си, името ѝ се появи на екрана на системата за повикване и след него се изписа вътрешен номер 483.

Сюзан остави книгите да се плъзнат от ръцете ѝ върху масата, обърна се, изгледа телефона, след това книгите и бележника. Опряна на гърба на един от столовете, тя се поколеба как да постъпи. Двоумеше се дали да бъде както обикновено изпълнителна, особено при създадените обстоятелства, или да приеме новооткритото предизвикателство — проблема за продължителна кома след анестезия. Изборът не беше лек. В миналото беше следвала общоприетите норми на поведение и не бе сбъркала. На това дължеше сегашното си положение. А то, заради пола ѝ, беше от особена важност за нея. Всички жени, предпочели лекарската професия, като че ли следваха едно доста консервативно развитие просто защото бяха малцинство, а оттам идваше и чувството, че постоянно са подложени на изпитание.

И тогава Сюзан се сети за Нанси Грийнли в интензивното отделение и Шон Бърман в стаята за следоперативно събуждане. Не мислеше за тях като за пациенти, а като за хора. Мислеше за личната им трагедия. Вече знаеше какво трябва да реши. Досега медицината я беше принуждавала да прави много компромиси. Този път щеше да върши каквото тя смяташе за добре, поне в продължение на няколко напрегнати дни.

— По дяволите да върви номер четири осем три! — каза полугласно тя и се усмихна на римата. Седна и се зае с книгата за усложненията при анестезия. Колкото повече мислеше за Грийнли и Бърман, толкова повече се убеждаваше, че постъпва правилно.

---

[1] Недостиг на кислород в тъканите. — Б.пр. ↑

[2] Любима (англ.). — Б.пр. ↑

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 14:45 Ч.

Белоус нетърпеливо барабанеше по апарата на вътрешен телефон 483 и очакваше всеки момент да позвъни. Щеше да вдигне слушалката преди края на първия сигнал. В дъното се чуваше монотонният глас на застаряващия пенсиониран професор Алън Друри, който превъзнасяше достойнствата на Холстед^[1]. Четиримата студенти просто се губеха в празната аудитория на хирургическото отделение. Отначало Белоус беше решил, че атмосферата в залата ще допринесе за доброто протичане на лекциите, планирани за студентите. Но вече не беше толкова сигурен в това. Залата беше твърде голяма и студена за четирима студенти, а лекторът изглеждаше малко смешен, изправен на подиума пред редици от празни столове.

От своето място Белоус можеше да види само гърбовете на четиримата. Голдбърг старателно записваше всяка дума. Лекцията на д-р Друри не беше безинтересна, но определено не си струваше писането. Белоус обаче познаваше този синдром. Беше го виждал в действие хиляди пъти и дори сам бе страдал от него. Веднага щом осветлението намалее и някой започне да говори, много студенти медици реагират според учението на Павлов, като започват да записват с бясна скорост всяка дума, без изобщо да мислят за съдържанието. Някои наистина се превръщаха в зубрачи просто защото доста често ги караха да възпроизвеждат безсмислиците, които са им говорили.

Белоус съжаляваше, че не се възпротиви, когато Сюзан пожела да пропусне лекцията. В такава малка група отсъствието ѝ биеше силно на очи, да не говорим, че и по външност се отличаваеше доста от останалите. Ами ако Старк реши да надникне, за да поздрави новата група. И, естествено, щеше да попита къде е петият студент. Какво би могъл да му отговори? Помисли си да каже, че тя асистира при някоя операция. Ала в самото начало на обучението това щеше да прозвучи крайно неправдоподобно.

Страхът от Старк накрая го подтикна да я потърси чрез системата за повикване. Бе решил да оттегли предишното си

мълчаливо съгласие за отсъствието ѝ от лекцията. Не биваше да допуска подобен прецедент. Затова си мислеше просто да ѝ каже, че тя им липсва съвсем осезателно и очаква да се качи до заседателната зала на десетия етаж на бегом. Нарочно избра думата „осезателно“, защото в този контекст тя загатваше за няколко неща.

Белоус беше решил да покани Сюзан да излязат заедно. Предприемането на една такава стъпка предизвикваше много въпроси без отговор, но си струваше риска. Сюзан беше умна и духовита и той бе почти сигурен, че е темпераментна. Оставаше да провери дали е женствена и чувствителна според неговите разбирания за тези качества. За съжаление Белоус имаше някои доста остарели представи за женственост. За него хирургията и работният му план бяха най-важните неща. Ето защо качеството женственост включваше условието жената да е на негово разположение. Той очакваше от приятелките си да се съобразяват с ангажиментите му дотолкова, колкото и той самият, и да променят своите намерения в съответствие с неговите. Дойде му наум нещо интересно — през следващия месец-два програмата на Сюзан често щеше да съвпада с неговата. Това го окуражи. Дори всичко останало да не оправдае надеждите му, вярваше, че поне в леглото тя ще бъде доста интересна.

Телефонът под нетърпеливата му ръка продължаваше да мълчи. Той припряно набра операторката от системата за повикване и ѝ каза да потърси д-р Сюзан Уилър. Постави слушалката и пак зачака. Минутите се нижеха, а телефонът не звънеше. Белоус започна да си мисли, че вероятно нещата няма да вървят съвсем гладко със Сюзан. Възможно бе дори да откаже да излезе с него. Ами ако вече си имаше някого? Мислено прокле всички жени и си каза, че ако иска да бъде разумен, трябва да се откаже от тази идея. В същото време виждаше в Сюзан едно предизвикателство за своя амбициозен дух. Представи си плавно извивка от кръста към ханша ѝ. Реши да изпрати още едно повикване.

Джералд Кели беше чистокръвен ирландец, въпреки че живееше в Бостън, а не в Дъблин. Макар и на петдесет и четири години, червеникаворусата му коса беше гъста и къдрава. Лицето му беше така

румено, сякаш покрито с театрален грим, най-вече по изпъкналите скули.

Най-забележителното нещо у Кели, особено в профил, беше огромното му шкембе. Всяка вечер три бутилки тъмно пиво допринасяха за внушителните му размери. През последните няколко години, когато Кели се намираше във вертикално положение, токата на колана му беше в хоризонтално.

Джералд Кели работеше в Мемориалната болница от петнайсетгодишна възраст. Беше започнал в отделението по поддръжката, по-точно в парното, а сега отговаряше за цялата инсталация. Благодарение на дългия си опит и технически способности той познаваше енергийното хранване на генератора на болницата в детайли. Всъщност знаеше на пръсти устройството на цялата инсталация и сградата. На това дължеше своя пост, а и заплатата от 13 700 долара годишно. За болничната управа той беше незаменим и ако бе повдигнал въпрос, щяха да му плащат и повече. Но явно и двете страни бяха доволни от условията.

Джералд Кели седеше зад бюрото си в машинното отделение на приземния етаж и прелистваше заявките. Разполагаше с осем души, които се опитваше да разпреди според нуждата и възможностите. Всякаква работа по генератора Кели вършеше сам. Заявките пред него бяха съвсем обичайни, включително и повредата на канализацията в сестринския офис на четиринаisetия етаж, която редовно се запушваше веднъж седмично. Кели подреди поръчките в последователността, в която трябваше да се изпълнят, и започна да разпределя хората си.

Грохотът в машинното беше силен, особено за непривикнал човек, но слухът на Кели бе чувствителен към промените на шума. Ето защо, когато до ушите му достигна издрънчаване от удар на метал о метал, което се чу откъм главното електрическо табло, той обърна глава. Повечето хора не биха забелязали този звук сред другите механични шумове. Тъй като той не се повтори, Кели се върна към административната си работа. Не обичаше бумацината, която работата му изискваше. Би предпочел да отиде да оправи сам мивката на четиринаisetия етаж. Все пак разбираше, че и организация е необходима, за да върви работата. Нямаше как да се заеме сам с всичко.

Дрънченето се повтори, и то по-силно отпреди. Кели отново се обърна и огледа мястото около електрическото табло зад главните котли. Зае се пак с книгата, но усети, че стои вторачен пред себе си и се опитва да разбере какво би могло да причини особения шум, който беше чул. Този остър металически резонанс беше твърде необичаен. Накрая любопитството му надделя и той тръгна към главния котел. За да се приближи до електрическото табло, което беше до шахтата с тръбопроводите, издигащи се нагоре в сградата, той трябваше да заобиколи котела. Реши да мине отдясно, защото можеше да провери и клапаните. Това не беше необходимо, защото системата бе изцяло автоматизирана с обезопасителни механизми и автоматично изключващи се релета. Но Кели постъпи така по навик, възникнал още в дните, когато котелът трябваше да бъде проверяван всяка минута. Той заобиколи, вперил очи в системата, и мислено се възхити на отличната ѝ компактност в сравнение с времето, когато беше започнал работа в болницата. Като вдигна очи към електрическото табло, замръзна на място, с несъзнателно вдигната за самозащита дясна ръка.

— Господи, изплашихте ме до смърт! — на пресекулки изрече Кели и отпусна ръката си надолу.

— И аз бих казал същото — отговори слабият мъж в сиво-кафява униформа.

Ризата му беше разкопчана горе и се виждаше, че носи моряшка фланелка, която напомни на Кели за офицерите от флотата, където бе служил по време на войната. Левият му горен джоб беше издут от писалки, малки отвертки и една линия. Над джоба беше избродирано: „Течен кислород, Инкорпорейтид“.

— Нямах представа, че има някой друг тук — каза Кели.

— Аз също — каза мъжът в униформата.

Двамата се изгледаха за момент. Мъжът държеше в ръка боядисана в зелено метална бутилка с прикрепен към отвора прибор за измерване изтичането на газа. Отстрани беше написано „Кислород“.

— Името ми е Даръл — рече непознатият. — Джон Даръл. Съжалявам, че ви изплаших. Проверявам кислородните линии чак до централния резервоар. Всичко изглежда чудесно. Всъщност тъкмо излизам. Бихте ли ми показали най-прекия път?

— Разбира се. През тези летящи врати нагоре по стълбището до главния коридор. После по избор — Нашуа стрийт е надясно, Козуей

стрийт — наляво.

— Много ви благодаря — каза Даръл и се отправи към вратата.

Кели го проследи, докато излезе, и после се огледа в недоумение. Не можеше да си представи как Даръл е успял да влезе незабелязано. Кели не предполагаше, че до такава степен може да се задълбочи в проклетите си книжа.

Той отиде до бюрото си и се зае отново с работа. След няколко минути се сети за нещо друго, което го обезпокои. В котелното нямаше кислородни линии. Той си каза, че трябва да попита Питър Баркър, заместник на административния директор за тези проверки на кислородните линии. За беда Кели не запомняше нищо друго, освен технически подробности.

---

[1] Уилям Стюарт Холстед (1852 — 1922) — американски хирург. — Б.пр. ↑

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 15:36 Ч.

Под облачната си покривка този ден Бостън се радваше на оскъдна слънчева светлина. Към 15:30 ч. над града вече падаше здрач. Нужно бе въображение, за да допусне човек, че над облаците свети същата онази шест хиляди градусова огнена звезда, която през лятото размеква асфалта по Бойлстън стрийт. В унисон с чезнещото слънце температурата беше спаднала до -7°C . Над града се носеше вихрушка от ситни кристалчета. Външните лампи в пасажите, свързващи сградите в болницата, бяха запалени от почти половин час.

Откъм осветената библиотека навън изглеждаше тъмно като в рог. По законите на конвекцията лъхащият от големия прозорец в дъното хладен въздух отпращаше към тавана топлината, излъчвана от съскащите радиатори. Това студено течение беше първото нещо, което започна да изтръгва Сюзан от нейната вглъбеност.

Както при подготовката на много академични изпити, тя си даде сметка, че колкото повече чете за състоянието на кома, толкова по-малко знае. Темата бе далеч по-обширна, отколкото изглеждаше на пръв поглед и обхващаше много дисциплини, изискващи медицинска специализация. Може би най-обезкуражаваща от всичко бе липсата на ясно тълкуване по въпроса какво е „да си в съзнание“; можеше да се нарече състояние, противоположно на безсъзнанието. Определението на едното се състоеше в отричане на другото. Такъв един затворен кръг беше пародия на логиката. Сюзан трябваше да приеме факта, че медицината не е достатъчно напреднала, за да определи точно състоянието „в съзнание“. Всъщност пълното съзнание и пълното безсъзнание (кома), изглежда представляваха двата противоположни края на един непрекъснат спектър, който включва междинни състояния като объркване и унес. Ето защо неточните, ненаучни термини представляваха повече признание за невежество, отколкото лошо формулирани определения.

Въпреки терминологичната сложност Сюзан беше наясно с абсолютната разлика между нормалното съзнание и комата. През този

ден тя бе наблюдавала и двете състояния при един и същи пациент... Бърман. И въпреки неточното определение не липсваше информация относно комата. Под заглавие „Внезапно настъпила кома“ Сюзан започна да изпълва с дребния си почерк страница след страница от своя бележник.

Вниманието ѝ беше насочено най-вече към причините. Тъй като науката все още не бе решила кой точно аспект от функцията на мозъка е разстроен, Сюзан трябваше да се задоволи с изброяване на различни фактори. Това, че я интересуваше нарушението в съзнанието или комата с внезапно начало, ѝ помогна да постесни кръга на изследването. Темите за проучване непрекъснато се разрастваха. Тя отново прегледа списъка с причините, които бе отбелязала до този момент:

„Травма = сътресение, комоцио и контузия

Хипоксия = ниско ниво на кислорода в кръвта

1) механична

задушаване

нарушена проходимост на дихателните пътища

недостатъчно обдишване

2) аномалии в белия дроб

алвеолен блок

3) васкуларен блок

недостатъчно кръвоснабдяване на мозъка

4) блок при усвояване на кислорода на клетъчно ниво

Високи стойности на въглеродния двуокис

Хипер/хипогликемия = висока/ниска кръвна захар

Ацидоза = висока киселинност на кръвта

Уремия = бъбречно заболяване с високо ниво на пикочна киселина в кръвта

Хипер/хипокалемия = високи/ниски стойности на калия

Хипер/хипонатремия = високи/ниски стойности на натрия

Чернодробна недостатъчност = повишаване нивото на токсините, които нормално се неутрализират от черния

д-р

Аддисонова болест = тежка недостатъчност на надбъбречните жлези

Интоксикация с химикали или медикаменти...

Сюзан отдели още две страници за химикалите и медикаментите, свързани с внезапната кома, които подреди азбучно. Всяко име беше на отделен ред, за да може по-късно да прибави допълнителна информация.

„Алкохол
Амфетамини
Анестетици
Антиконвулсанти
Антихистамини
Ароматични хидрокарбонати
Арсеник
Барбитурати
Бромиди
Витамин Д
Въглероден дисулфид
Въглероден окис
Въглероден тетрахлорид
Глутетимид
Живачни диуретици
Инсулин
Йод
Канабис
Металдехид
Метилбромид
Метилхлорид
Нафазолин
Нафталин
Производни на опиума
Пентахлорфенол
Салицилати

Сулфаниламид
Сулфиди
Тетрахидрозолин
Фенол
Хербициди
Хидрокарбонати
Хипнотични вещества
Хлорхидрати
Цианид“

Сюзан знаеше, че списъкът не е пълен, но все пак бе някакво начало, нещо, на което да се опре по време на по-нататъшните си изследвания; а и винаги можеше да го допълва.

След това се зае с учебниците по вътрешни болести. Отвори обемистия том „Основи на вътрешната медицина“ и прочете разделите, посветени на комата. Подобни бяха и статиите в учебниците на Сесил и Лоб. И двамата предлагаха една доста добра обща представа, без да прибавят нови концепции. Бяха цитирани няколко източника, които Сюзан своевременно записа в постоянно набъбващия списък от необходима литература.

Тя стана и с удоволствие се протегна. Позволи си една дълга отпускаща прозявка. Размърда пръстите на краката си, за да засили кръвообращението. Студеното течение я накара да се раздвижи по-рано от предвиденото. Но тъй като вече беше станала, тя се обърна към „Медицински справочник“, който съдържаха изчерпателен списък на статиите, публикувани във всички медицински списания.

Като започна да преглежда томовете по обратен ред, Сюзан търсеше и записваше всяка статия, посветена на внезапно настъпилата кома или под заглавие от рода на: „Усложнения при анестезия — забавено връщане в съзнание“. Когато стигна до 1972 година, тя вече имаше списък от трийсет и седем обещаващи материала, които ѝ предстоеше да прочете.

Едно заглавие ѝ направи особено впечатление: „Внезапно настъпила кома в Бостънската градска болница: ретроспективно статистическо проучване на причините“, Списание на Американската асоциация на лекарите от „Бърза помощ“, том 21, август 1974 г., стр.

401–403. Тя откри подвързания том с тази статия и скоро беше изцяло погълната от съдържанието ѝ. Четеше и си водеше бележки.

Белоус трябваше да я извика по име, за да привлече вниманието ѝ. Той я беше открил в библиотеката и сега седеше точно срещу нея. Но тя не вдигаше поглед от четивото си. Белоус се изкашля, но опитът му остана безуспешен. Сякаш беше изпаднала в транс.

— Предполагам, вие сте доктор Сюзан Уилър — каза Белоус, надвесен над масата, така че сянката му падаше върху списанието пред нея.

Сюзан най-накрая реагира и вдигна глава.

— Вие сигурно сте доктор Белоус — усмихна се тя.

— Господи, какво облекчение! За момент си помислих, че си в кома. — Белоус поклати глава, сякаш се съгласяваше със самия себе си.

Известно време и двамата мълчаха. Той си беше подготвил кратко слово, с което да промени погрешно създащото се у нея впечатление, че може да отсъства от лекции. Решил бе да ѝ каже направо, че трябва да влезе в крак с колегите си от групата. Но ето че щом застана пред нея, решимостта му се изпари. Сюзан продължи да мълчи, защото интуицията ѝ подсказваше, че Белоус се готви да я поучава. Скоро мълчанието стана малко неловко.

— Бях се зачела в нещо много интересно, Марк. Погледни тези цифри.

Тя се изправи и се наведе през масата, като държеше списанието така, че той да вижда страницата. При това движение блузата ѝ се разтвори отпред. Белоус неволно втренчи поглед в пухкавата белота на гърдите, в гладката кожа, която мислено сравни с кадифе. Направи опит да се съсредоточи върху страницата, която Сюзан показваше, но периферното му зрение продължаваше да поглъща нежната извивка на гърдата. Гузно се огледа, сигурен, че за всеки в библиотеката е напълно ясно какво е привлякло вниманието му. Сюзан не забелязваше душевния смут, който неволно бе причинила.

— Таблицата показва честотата на различните случаи на внезапна кома в залата за спешна помощ в Бостънската градска болница. — Пръстите ѝ пробягаха по редовете. — Едно от най-учудващите неща е, че едва в петдесет процента от случаите е поставена диагноза. Намирам го за странно, не си ли съгласен? Това

означава, че на половината от случаите изобщо не поставят диагноза. Хората постъпват в залата за спешна помощ в кома и умират. Просто така.

— Дааа, странна работа — каза Белоус и вдигна ръка към лявото си слепоочие, за да скрие от погледа си примамливото деколте.

— А сега виж тук. Разпределение на причините за кома в случаите, на които е поставена диагноза: шейсет процента се дължат на алкохол, тринайсет на травма, десет на удари, три процента на наркотици и отравяния, а останалите проценти се разделят между епилепсия, диабет, менингит и пневмония. Очевидно... — Сюзан седна на стола, с което облекчи напрежението върху хипоталамуса на Белоус.

Той се огледа още веднъж, за да се увери, че никой не е забелязал случилото се.

— ... можем да изключим алкохола и травмата като евентуални причини за внезапна кома в операционната. Остават мозъчните удари, наркотиците, отровите, както и другите вероятни причинители.

— Почакай за секунда, Сюзан — окопити се най-сетне Белоус. Опря лакти на масата и преплете пръсти. Вдигна глава и я погледна. — Всичко това е много интересно. Малко пресилено, но интересно.

— Пресилено?

— Ами да. Не можеш да правиш изводи за операционната въз основа на данни от зала за спешна помощ. Но както и да е, не съм тук, за да спорим, а защото цял час не отговаряш на повикванията. Зная го, защото аз бях този, който те търсеше. Виж какво, ще ми създадеш неприятности, ако не се появиш за обсъжданията. Самата ти ще загазиш, а всъщност докато аз отговарям за теб, твоите беди са и мои. Не мога повече да оправдавам отсъствието ти. Искам да кажа, никой няма да повярва, че вземаш кръв или че асистираш толкова често. Старк ще почне да разпитва, преди да си се усетила. Той е феноменален. Осведомен е за всичко, което става тук. Освен това ще ти излезе лошо име сред колегите от групата. Сюзан, боя се, че ще трябва да ограничаваш изследователските си начинания във времето след занятия.

— Свърши ли? — надигна се настръхнала Сюзан.

— Свърших.

— Добре, отговори ми само на този въпрос. Бърман или Грийнли събудиха ли се вече?

— Не, разбира се.

— Тогава ще ти призная, че според мен настоящите ми занимания са далеч по-важни от няколко скучни обсъждания по хирургия.

— Ох, тежко ми! Сюзан, бъди разумна. Няма да спасиш света през първата седмица от обучението си по хирургия. А заради теб аз изпадам в неудобно положение.

— Разбирам, Марк. Така си е! Но чуй! Часовете, които прекарах в библиотеката, вече дадоха някои много интересни резултати. Според данните за миналата година продължителната кома след анестезия е около сто пъти по-разпространено усложнение тук, в Мемориалната болница, отколкото в останалата част на страната. Марк, мисля, че съм попаднала на нещо. Започнах най-вече от сантименталност, която си мислех, че ще превъзмогна за ден-два тук, в библиотеката. Но сто пъти! Господи, възможно е да съм попаднала на нещо голямо, нова болест или летална комбинация от иначе безопасни опиати. Ами ако е някакъв вирусен енцефалит или дори резултат от стара инфекция, която прави мозъка по-чувствителен към някои лекарства или лек недостиг на кислород?

Сюзан навлизаше в света на медицината само от две години, но въпреки това вече бе осведомена за евентуалните облаги, които би получил някой, открил нова болест или синдром. Този например би могъл да стане известен като „синдром на Уилър“ и щеше да й гарантира успех в медицинските кръгове. В повечето случаи откривателят на новата болест ставаше далеч по-известен от откривателя на лекарството против нея. В медицината изобилстваха термини като тетралогия на Фало, болест на Коган, синдром на Толпин, дегенерация на Деперман. Докато имена като ваксина на Салк^[1] са рядкост. Пеницилинът се нарича пеницилин, а не лекарство на Флеминг.

— Бихме могли да го наречем „синдром на свободната Уилър“ — позволи си тя да се посмее на собствения си ентусиазъм.

— Господи! — Белоус обхвана главата си с ръце. — Какво въображение! Дотук добре. Наивността има известно право на волност. Но, Сюзан, това е реална жизнена ситуация, в която имаш

специфични задължения. Все още си само студентка по медицина — едно нисше изображение на тотемния стълб. По-добре се стегни и отдай дължимото на обучението си по хирургия, иначе ще загазиш, повярвай ми. Отпускам ти още един ден, при условие че се появиш за първата визитация. След това ще работиш върху проучването в свободното си време. А сега, ако ми потрябваш, ще те търся като доктор Уийлс вместо Уилър. Така че отговори на повикването, разбрано?

— Разбрано — погледна го прямо тя. — Ще отговоря, ако направиш нещо за мен.

— Какво?

— Извади тези статии и ги преснимай. Ще ти дам парите по-късно. — Тя подхвърли списъка на Белоус, скочи от стола и се втурна навън, преди той да успее да отговори.

Оказа се, че листът в ръцете му съдържа трийсет и седем статии от списания. Познаваше библиотеката като петте си пръста и лесно откри томовете; отбеляза с листче всяка статия. Занесе първите няколко на бюрото и каза на момичето да преснима посочените статии, като прибави цената на услугата към библиотечната му такса. Даваше си сметка, че отново го използват, но нямаше нищо против. Беше му отнело само десет минути. Щеше да си ги върне с лихва.

А за другото се беше оказал прав — тя имаше възпламеняваща фигура.

---

[1] Ваксина срещу детски паралич. — Б.пр. ↑

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 17:05 Ч.

Докато казваше на Белоус, че честотата на кома след анестезия в Мемориалната болница е сто пъти по-висока от средния процент в страната, Сюзан осъзна, че прави изчисленията си въз основа на шестте случая, които Харис бе споменал при своето избухване. Тя трябваше да провери тази цифра. Ако в действителност се окажеше по-висока, щеше да разполага с по-силен аргумент за своя интерес към проблема. Освен това трябваше да научи имената на жертвите на кома, за да издири папките им „История на заболяването“. Тя си даваше сметка, че повече от всичко друго са й нужни сигурни данни.

Наложително бе да получи достъп до централния компютър. Харис не би й предоставил имената на пациентите, беше сигурна в това. Белоус би могъл да се добере до тях, но само при добра мотивировка. А това не беше толкова лесно. Сюзан чувстваше, че е най-добре сама да се опита. Слава богу, беше и изкарала уводния курс по компютри още в колежа. Беше се уверила в ползата от тези умения по най-неочаквани поводи. Нуждата от въпросната информация беше само още един пример.

Компютърният център заемаше целия последен етаж в крилото на Харди. Много хора се шегуваха относно символичното положение на компютъра — над всичко останало в болницата, придало нов смисъл на фразата „с малко помощ отгоре“.

Вратата на асансьора се отвори плавно към фойето на осемнайсетия етаж. Сюзан знаеше, че ще трябва да импровизира, ако иска да успее. Отвъд фойето тя виждаше през стъклените врати приемната пред главния компютър. Мястото приличаше на банка. Единствената разлика беше, че тук се обменяше информация, а не валута.

Тя влезе в приемната и се отправи към писалищния плот, който продължаваше по цялата стена вдясно. Тук-там в удобни столове, тапицирани с едро синьо кадифе, се бяха разположили разни хора, които попълваха заявки или просто очакваха изпълнението на

поръчката си. Щом вратата се отвори, всички вдигнаха поглед, но бързо се върнаха към своята работа. Без следа от несигурност Сюзан взе една от бланките за заявки. Привидно съсредоточена върху нея, тя огледа стаята.

В дъното, на около четири метра от нея, се намираше огромно бяло бюро. Над него висеше надпис „Информация“. До такава степен отговаряше на истината, че я накара да се усмихне. Мъжът зад бюрото седеше неподвижно, горделиво усмихнат. Беше около шейсетгодишен, топчест и спретнат. През друга стъклена врата зад него се виждаха проблясващите терминали на самия компютър. Докато Сюзан изучаваше бланката пред себе си, мъжът зад бюрото прие няколко заявки. Всеки път той внимателно преглеждаше попълнените данни и ги записваше на езика на компютъра в долната част на бланката. Проверяваше и възложителя, като звънеше в съответното отделение, освен ако не познаваше подателя лично. Накрая поставяше бланката — или няколко, прикрепени заедно — във „входящата“ кутия на бюрото си и казваше на подателя кога да очаква информацията в зависимост от предимството, което даваше на заявката.

Сюзан бързо схвана какъв е редът за приемане на заявките и насочи вниманието си изцяло към бланката пред себе си, която, разбира се, беше достатъчно опростена. Попълни датата в посоченото квадратче. Остави празно квадратчето за отделението възложител. Пропусна името на подателя. Не попълни и квадратчето, което уточняваше как ще бъде заплатено компютърното време. Съсредоточи се изцяло върху желаната информация. Колебаваше се как да я формулира по няколко причини. От една страна, болницата сигурно не допускаше изтичане на информация за случаите на кома вследствие анестезия. Възможно бе компютърът да е програмиран така, че всички подобни заявки да се отхвърлят автоматически или поне да се предупреди компютърът, че е била поискана тази информация. От друга страна, досети се Сюзан, дадена болест или болестен процес можеше да се формулира по няколко начина. Продължителната кома след определен анестетик би бил един от тях, вероятно най-суровият. Тя искаше да получи обстойна информация, за да подбере сама това, което ѝ бе нужно.

Но ако заявката обхванеше всички случаи на кома през миналата година, списъкът можеше да се окаже твърде дълъг. Комата беше

симптом, а не болест, следователно трябваше да се изключат всички жертви на рак, удар и инфаркт, починали през миналата година. Сюзан реши да изиска само случаите на кома при хора без някакво известно хронично или друго тежко заболяване. После осъзна, че прибързва с изводите. Ако беше попаднала на някакво ново заболяване, нямаше причина да допусне, че то не засяга и хора с други болести. Всъщност ако беше от инфекциозно естество, другите болестни процеси биха подпомогнали неговото проявяване, намалявайки защитните сили на организма.

Сюзан промени формулировката на заявката си за всички случаи, лекувани в болницата, при които комата няма връзка с известното заболяване на пациента. След това поиска и съотношението между тях и онези случаи, които при престоя си в Мемориалната болница са били подложени на операция, преди да изпаднат в кома, както и съотношението между времето на операцията и началото на комата. С известно затруднение тя преведе заявката на компютърния език. Не беше го ползвала почти година, затова ѝ трябваха няколко минути, за да уточни нещата. Тази част от заявката се намираше под две червени линии и забележката: „Не пишете по-надолу“.

Сюзан зачака да връчат следващата поръчка на човека зад бюрото. За щастие не се наложи да чака дълго. Три-четири минути след като беше приключила с писането, асансьорът пристигна. През стъклото видя как един мъж се измъкна още преди вратата да се е отворила докрай и с големи крачки се отправи към бюрото в приемната. Около четирийсетгодишен, слаб, с лепеноруса коса, сресана на път, той размахваше нервно в ръка няколко заявки за компютъра.

— Джордж — спря пред бюрото той, — трябва да ми помогнеш.

— О, моят стар приятел Хенри Шварц — рече мъжът зад бюрото. — Винаги сме готови да помогнем на счетоводството. В края на краищата оттам си получаваме парите. С какво мога да ти услужа?

В квадратчето за подател на своята бланка Сюзан внимателно записа „Хенри Шварц“, а на мястото за отдела възложител — „Счетоводство“.

— Трябват ми няколко неща, но преди всичко списък на всички абонати за „Блу Крос-Блу Шийлд“, оперирани през миналата година — изстреля бързо Шварц. — Ако знаеш защо ми е, ще се шашнеш, бас

държа. Искам ги спешно. Очаквах дневната смяна да ми го е приготвила, но уви.

— Можем да го пуснем след около час. До седем ще го имаш. — Джордж щракна с телбода току-що приетите заявки и ги хвърли в кутията.

— Джордж, ти ми спасяваш живота. — Шварц непрекъснато приглаждаше косата си с пръсти. После се запъти към асансьора. — Ще бъде тук точно в седем.

Сюзан видя как натисна бутона „Надолу“ и се заразхожда напред-назад във фоайето пред асансьора. Изглежда си говореше сам. Натисна бутона още няколко пъти. Най-сетне се качи и Сюзан проследи етажния индикатор. Асансьорът спря на шестия, третия, после на първия етаж. Трябваше да провери на кой от тях се намира счетоводният отдел.

Тя взе една празна бланка, постави я внимателно върху своята и се отправи към бюрото.

— Извинете — каза Сюзан с широка и както се надяваше, убедителна усмивка. Джордж я погледна над черните рамки на очилата, кацнали по средата на носа му. — Аз съм студентка по медицина — продължи тя с възможно най-сладък глас — и ме интересува много компютърът тук, в болницата. — Сюзан вдигна бланките, като празната скриваше попълнената.

— Интересува ви, така ли? — облегна се назад Джордж и лицето му се разтегна в усмивка.

— Да — повтори Сюзан и поклати утвърдително глава. — Мисля, че възможностите на компютъра в медицината са много големи и тъй като той очевидно не е застъпен в нашата официална програма, реших да дойда и да се запозная донякъде сама.

Джордж погледна първо към нея, а после през рамо и към лъскавия компютър IBM зад стъклената преграда. Когато пак се обърна към Сюзан, в гласа му звучеше гордост:

— Това е едно чудесно устройство, мис...

— Сюзан Уилър.

— Фантастична машина, мис Уилър — наведе се напред той. Говореше тихо, като наблягаше на думите, сякаш издаваше някаква особено важна тайна. — Болницата не би могла без нея.

— За да получа представа как се използва, разгледах тази бланка за заявка.

Тя вдигна бланките така, че Джордж да види само празната, но той отново се беше обърнал към помещението с терминалите.

— Искях да видя една попълнена бланка — продължи Сюзан и като се протегна, взе последните прикрепени с телбод бланки от „входящата“ кутия. — Ще ми бъде интересно да науча как се подават заявките. Може ли да погледна една от тези? — Тя постави бланките на Шварц върху своите.

— Разбира се — обърна се Джордж. Той стана и се наведе към нея, като се подпря с лявата си ръка върху бюрото. С дясната посочваше мястото, което се попълваше на обикновен английски. — Тук подателят посочва какво иска. После тук отдолу... — Пръстът му се премести под червените линии. — ... ето мястото, където заявката се превежда на език, който компютърът ще разбере.

Сюзан плъзна празната си бланка изпод тестето на Шварц. Постави я на бюрото, сякаш искаше да направи сравнение. Попълнената от нея бланка остана под тези на Шварц.

— И ако някой пожелае да получи различни видове информация, трябва да попълни отделни бланки, тъй ли? — попита тя.

— Точно така и ако...

Сюзан обърна първата от заявките на Шварц така бързо, че я откъсна от телбода в горния ляв ъгъл, който я прикрепяше към останалите.

— О, ужасно съжалявам — каза тя и постави горното листче обратно на мястото му. — Вижте какво направих. Нека ги щракна вместо вас.

— Няма нищо — отвърна Джордж и услужливо подаде машинката. — Едно телче ще оправи работата. — Той натисна върху бланките и заедно с тях забодя и тази на Сюзан.

— Нека ги оставя на място, преди да съм ги скъсала съвсем — извинително каза тя и върна бланките във „входящата“ кутия.

— Не се притеснявайте — успокои я Джордж.

— Сега, след като заявката е приета, какво ще стане с нея? — попита Сюзан с поглед към стаята с терминалите, за да отвлече вниманието му от „входящата“ кутия.

— Ами занасям ги на кодовия перфоратор, който подготвя картите за устройството, което ги разчита. После...

Сюзан вече не го слушаше, а мислеше как най-добре да приключи посещението си. След около пет минути тя беше долу при болничния указател и проверяваше за Хенри Шварц от счетоводния отдел.

Имаше около час и половина до седем и тя напусна Мемориалната болница на път към общежитието си. Стомахът ѝ шумно протестираше срещу пренебрежителното отношение към елементарните му нужди. Сандвичът с паламуд, колкото ѝ лош да беше, отдавна беше минал през мелницата на стомаха. Тя с нетърпение очакваше вечерята.

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 18:55 Ч.

Малко преди седем Сюзан слезе от метрото на Северната гара. Тръгна да пресича по моста за пешеходци над улицата и попадна във вихъра на виелицата откъм ледените води на пристанището. Приведе се под напора ѝ и стисна скиорската си шапка от овча кожа с лявата си ръка, а реверите на късото си двуредно палто с дясната. Опитваше се да изолира студа около шията, като гушеше брадичка колкото можеше по-надълбоко в яката.

Като зави покрай сградата, вятърът се усили. Празна кутия от бира издрънча пред краката ѝ. Обичайното за върховия час море от червени габаритни светлини и облачета изгорели газове се простираше докъдето стигаше погледът ѝ. Заскрежените прозорци на колите отразяваха околните образи със сребърен отблясък.

Сюзан се затича леко, като смешно извиваше тяло, понеже ръцете ѝ бяха притиснати към гърдите. Главният вход на болницата зейна пред нея и тя с облекчение бутна въртящата се врата.

Натика шапката си в десния ръкав на палтото и го остави в гардеробната зад информационното гише. С помощта на болничния телефонен указател позвъни в компютърния център.

— Ало, обаждам се от счетоводния отдел — каза тя леко задъхана, като се стараеше гласът ѝ да звучи естествено. — Мистър Шварц взе ли си вече материалите?

Отговорът беше положителен — Хенри Шварц бе минал преди около пет минути. Дошла съм тъкмо навреме, каза си Сюзан. Тя тръгна към сградата на Харди, където на третия етаж се помещаваха канцелариите на счетоводството.

Вечерната смяна беше съвсем малобройна в сравнение с дневната. Когато Сюзан влезе, в далечния край на стаята се виждаха само трима души — двама мъже и една жена, които вдигнаха едновременно глави при нейното влизане.

— Извинете, бихте ли ми казали къде да намеря мистър Шварц?

— Шварц? Разбира се. Канцеларията в ъгъла — каза единият от мъжете и посочи към срещуположния край на стаята.

— Благодаря — рече Сюзан.

Хенри Шварц тъкмо преглеждаше поръчаните материали. В малката канцелария цареше пълен ред. Книгите на етажерката бяха наредени методично по височина, на три сантиметра от ръба, ни повече, ни по-малко.

— Мистър Шварц? — усмихната се приближи към бюрото му Сюзан.

— Да? — каза той, без да маха пръста си от мястото, докъдето беше стигнал.

— Изглежда, моят материал се е объркал с вашите или поне такова беше общото мнение горе. Дали не сте забелязали някакъв чужд материал?

— Още не съм стигнал до края. Какво ви липсва?

— Една информация за кома, която ни трябва за изработване профил на заболяването. Имате ли нещо против да надникна във вашите поръчки?

— Заповядайте — каза Шварц и бързо запрелиства разпечатките.

— Ако е тук, сигурно е последна — пусната е веднага след вашите.

Шварц вдигна обемистия материал от бюрото. Отдолу лежеше необходимата на Сюзан информация. Най-отгоре беше прикрепена заявката ѝ.

— Ето я — каза Сюзан.

— Но според бланката аз съм направил заявката — недоумяваше Шварц.

— Нищо чудно тогава, че са я смесили с вашия материал — посегна за своя Сюзан. — Но уверявам ви, това никак не ще ви заинтересува. И във всеки случай вината със сигурност не е ваша.

— По-добре да взема да се обадя на Джордж. — Шварц отново постави нещата пред себе си.

— Не си правете труда — каза Сюзан на излизане. — Вече го обсъдихме в подробности. Много ви благодаря.

— Няма защо — отговори Шварц, но тя вече беше излязла.

— Сюзан, ти прекаляваш, наистина прекаляваш — говореше Белоус помежду лъжичките крем карамел, който беше взел от таблата на някакъв пациент, на когото прекалено много му се повръщаше, за да яде. — Пропускаш лекцията, следобедната визитация, отбягваш срещата с пациентите си, а ето че се мотаеш тук чак до осем вечерта. Единствената постоянна черта в поведението ти досега е твоята пълна непоследователност. — Той се усмихна и застърга с лъжичка по дъното на чашата.

Двамата седяха в офиса на „Пети Биърд“, където за Сюзан беше започнал този ден в болницата. Седеше на същото място, където бе седяла и сутринта. На пода лежеше разпечатката от компютъра. Сюзан проследяваше поредицата от имена и отбелязваше тези, които ѝ трябваха, с жълт флумастер.

Белоус отпи от кафето си.

— Потвърждението е налице — каза тя и сложи капачката на флумастера.

— Какво потвърждение? — попита Белоус.

— Че като изключим Бърман, случаите на неизяснена кома тук в Мемориалната болница през миналата година не са били шест.

— Урааа! — провикна се Белоус и вдигна тост с чашата за кафе. — Сега вече няма да се притеснявам за анестезията и ще си оправя хеморойдите.

— Бих ти препоръчала да се придържаш към свещичките — каза Сюзан, като броеше отбелязаните имена. — Не са шест, а единайсет. И ако състоянието на Бърман не се промени, ще станат дванайсет.

— Сигурна ли си? — Тонът му рязко се промени и той за пръв път прояви интерес към данните от компютъра.

— Толкова са според този материал. Нищо чудно да изскочат още няколко, ако получа пряк достъп до информацията.

— Наистина ли мислиш така? Господи, единайсет случая! — Белоус се наведе към нея, като облизваше празната лъжичка. — Как успя да вземеш тези сведения от компютъра?

— Хенри Шварц беше така любезен да ми помогне — отговори нехайно тя.

— Кой, по дяволите, е Хенри Шварц?

— Да пукна, ако знам.

— Пощади ме — каза той и закри очите си с ръка. — Твърде съм уморен за мисловни игри.

— Това хронично страдание ли е или актуално заболяване?

— Остави тия глупости, Сюзан. Как получи данните? Подобни поръчки задължително се утвърждават в отделението.

— Качих се горе днес следобед, попълних една от онези бланки, дадох я на хубавия мъж зад бюрото и тази вечер отидох да си взема данните.

— Съжалявам, че попитах... — Белоус стана и размаха лъжицата си в знак, че оставя тази тема. — Единайсет случая... Всичките ли са по време на операция?

— Не — отговори Сюзан и се наведе отново над списъка. — Харис не излъга, като каза шест. Другите пет са били на консервативно лечение. Диагнозата им е реакция на непоносимост. Това не ти ли се струва доста странно?

— Не.

— Е, хайде де — не се стърпя Сюзан. — Думата „непоносимост“ звучи много добре, но в действителност означава, че те не са имали представа каква е била диагнозата.

— Може и да си права, но, Сюзан, скъпа, това все пак е една голяма болница, а не провинциален клуб. Към нея препращат хора от цяла Нова Англия. Знаеш ли колко смъртни случая има тук средно на ден?

— Смъртта си има причини, а тези случаи на кома нямат — поне засега.

— Е, смъртта невинаги има очевидна причина. За тази цел има аутопсия.

— Попадна точно в целта. Когато някой умре, правите му аутопсия и разбирате каква е причината за смъртта, така че по възможност да обогатите знанията си. Но при случаите на кома не можете да направите аутопсия, защото пациентите витаят между живота и смъртта. Затова пък още по-важно е да се направи някакъв друг вид „опсия“, „животопсия“, ако щеш. Правите всички възможни изследвания, които ви хрумнат, само дето не накълцвате жертвата. Диагнозата е също така важна, може би дори по-важна от тази след аутопсията. Ако можехме да разберем какво е увреждането при тези

хора, вероятно бихме ги извели от това състояние. Или още по-доброто — бихме направили необходимото, за да избегнем комата.

— Дори и аутопсията — каза Белоус — невинаги дава конкретен отговор. Има много смъртни случаи, при които точната причина за смъртта не се определя изобщо, независимо дали е направена аутопсия, или не. Случайно научих, че двама пациенти са хвърлили топа днес, но много се съмнявам, че ще им бъде поставена диагноза.

— Защо мислиш така?

— Защото и двамата издъхнали поради спиране на дишането. Явно просто са престанали да дишат и кротко са се преселили в отвъдното без никакво предупреждение. Намерили са ги мъртви. А при респираторен блок невинаги се открива лесно обяснение.

Белоус беше заинтригувал Сюзан. Тя го гледаше втренчено, без да мига и без да помръдва.

— Ей, добре ли си? — попита я той и размаха ръка пред лицето ѝ. Но тя остана неподвижна, докато накрая не погледна надолу към разпечатката. — Какво ти е, по дяволите, психомоторна епилепсия ли получи? — попита Белоус.

Сюзан го погледна.

— Епилепсия? Не, разбира се. Значи при тези случаи смъртта е настъпила поради спиране на дишането?

— Очевидно. Искам да кажа, че са спрели да дишат. В един момент са се предали.

— За какво лежаха в болницата?

— Не съм сигурен. Единият май имаше някакъв проблем с крака. Ако е било флебит, може да открият белодробна емболия или нещо такова. Другият беше с лицева парализа.

— И двамата ли бяха на система?

— Не помня, но не бих се учудил. Защо питаш?

Сюзан прехапа долната си устна и се замисли върху току-що казаното от Белоус.

— Марк, знаеш ли какво? Тези смъртни случаи, които спомена, могат да бъдат отнесени към жертвите на комата. — Тя потупа списъка с opakото на ръката си. — Струва ми се, че си попаднал на нещо. Помниш ли имената им?

— За бога, Сюзан, това не ти излиза от ума. От преумора започваш да получаваш халюцинации. — Белоус заговори с

престорено загрижен тон. — Въпреки това не се притеснявай, случва се и на най-добрите от нас, ако сме стояли до късно две-три нощи подред.

— Говоря сериозно, Марк.

— Зная и точно това ме безпокои. Защо не си дадеш почивка за ден-два, та да не мислиш за тези неща? После, когато продължиш, ще бъдеш по-обективна. Ето какво ще ти кажа: утре имам свободна вечер и с малко късмет ще се измъкна оттук до седем часа. Искаш ли да вечеряме заедно? Тук си само от един ден, но имаш нужда да се откъснеш от болницата толкова, колкото и аз.

Белоус не беше се замислял да покани Сюзан толкова скоро и по такъв начин. Но остана доволен от хрумването си, защото очевидно се получи спонтанно и следователно лесно би се справил с един евентуален отказ. Звучеше повече като предложение заедно да потърсят решение на проблема, отколкото като покана за среща.

— Това за вечерята е чудесна идея, не бих могла да отмина предложение за вечеря, даже и с безгръбначно. И все пак, Марк, как се казваха двамата починали днес?

— Крофърд и Ферър. Пациенти от „Шести Биърд“.

Присвила устни, Сюзан записа имената в бележника си.

— Ще трябва да ги проуча утре сутринта. Всъщност... — тя погледна часовника си — защо не още тази вечер. Ако ще има аутопсия, кога ще стане тогава?

— Вероятно тази вечер, най-късно утре сутринта — сви рамене Белоус.

— Следователно не бива да отлагам. — Сюзан сгъна отново разпечатката. — Благодаря ти, Марк, приятелю, ти отново ми помогна.

— Отново?

— Дааа. Благодаря за статиите, които ми изкопира. От теб ще стане добър секретар някой ден.

— Няма го майстора.

— Тц-тц-тц! Ще се видим утре вечер. Какво ще кажеш за „Риц“? Не съм яла там от няколко седмици — подразни го тя и тръгна към вратата.

— Не бързай толкова, Сюзан. Ще те видя на визитация утре сутрин в шест и трийсет. Спомни си уговорката ни. Ще те прикривам още един ден, ако дойдеш на визитация.

— Марк, досега беше много мил, наистина. Нека не си разваляме отношенията тъй скоро. — Тя се усмихна кокетно и дръпна кичур коса пред лицето си. — Няма да си легна, докато не прочета всички материали, които ми осигури. Трябва ми още един цял ден. Ще поговорим пак утре вечер.

И тя си тръгна.

Докато отпиваше от кафето си, Белоус отново се почувства окуражен относно Сюзан. После стана. Имаше още много работа.

ПОНЕДЕЛНИК, 23 ФЕВРУАРИ, 20:32 Ч.

Лабораторията по патоанатомия беше в сутерена на главната сграда. Сюзан слезе по стълбите и се озова в някакъв коридор, който вдясно се губеше в пълна тъмнина, а наляво изведнъж завиваше и изчезваше от ползрението. От тавана висяха голи електрически крушки на около осем-девет метра една от друга. Светлинният кръг на всяка крушка се припокриваше с този на съседната, а преплетените от тавана тръби хвърляха странни сенки. Някой се беше опитал да освежи мрачния подземен свят и бе нашарил стените с оранжеви цапаници.

Точно срещу Сюзан, донякъде скрита от погледа, една стрелка сочеше наляво; надписът отгоре гласеше: „Патоанатомия“. Сюзан зави по коридора. Стъпките ѝ отекваха по бетонния под, заглушавани от съскащите тръби на парното. Зловещото усещане, че се намира в подземие на огромната сграда, бе крайно потискащо. За нея патологията представляваше черната страна на медицината, специалност, чието съществуване се дължеше на резултата от фаталните грешки в лечението — смъртта. Тя все още не приемаше аргументите, изтъкващи значението на биопсията, както и изводите, съпътстващи всяка аутопсия и обещаващи полезни данни за живите. Беше гледала само една аутопсия по време на курса по патоанатомия и дори тя ѝ беше много. Животът никога не беше ѝ изглеждал толкова крехък, нито пък смъртта така безвъзвратна, както когато наблюдаваше двамата едри патолози да изваждат вътрешностите от тялото на наскоро починалия пациент.

При спомена за това събитие тя забави крачка, но не се спря. Беше непоколебима. Извървя стотина метра, преди коридорът да се раздели на две. Тя нервно погледна през рамо, за да се увери, че не е пропуснала вратата за лабораторията. Опасенията ѝ нарастваха, но тя продължи. На няколко места електрическите крушки бяха изгорели. Сянката ѝ се появяваше пред нея и започваше да се удължава, а щом навлезеше в обсега на следващата изправна крушка, избледняваше и изчезваше.

Накрая спря пред две летящи врати, остъклени в горната част. Върху напуканите матирани стъкла с големи букви беше написано „Забранено влизането без пропуск“. Под прозореца на дясната имаше надпис с бронзова боя: „Лаборатория по патоанатомия“. Сюзан се поколеба. Чудеше се за каква сцена да се подготви. Посъбра увереност, откrehна вратата и надникна вътре. Пространството бе почти изцяло заето от дълга черна каменна маса, разположена по дължина на помещението и отрупана с микроскопи, предметни стъкла и кутии за тях, химикали, книги и всякакво друго оборудване. Сюзан бутна вратата и пристъпи в лабораторията. Въздухът бе наситен с острата миризма на формалдехид.

Цялата стена вдясно, от пода до тавана, бе покрита с етажерки, запълнени до краен предел с различни по размер шишенца и бурканчета. Като се вгледа по-отблизо, Сюзан разбра, че аморфната безцветна маса в голямата стъкленица отпред е цяла човешка глава, с надлъжен разрез точно през средата. Зад разполовения език в стената на гърлото имаше някаква гранулирана маса. На етикета на стъклото пишеше само: „Карцином на фаринкса, 304-А6 1932“. Сюзан потръпна и се въздържа да разгледа другите, не по-малко отблъскващи експонати.

В дъното на стаята имаше други летящи врати, същите като тези към коридора. Отвъд се чуваше смесица от гласове и дрънчене на метални предмети. Тя тръгна към вратата колкото се може по-тихо. Чувстваше се като нарушител в едно чуждо и може би враждебно обкръжение.

Опита се да надникне през процепа между вратите. Въпреки ограниченото полезрение веднага позна, че пред нея е залата за аутопсии. Бавно отвори лявата врата.

Силен звън отекна в стаята и я накара да се завърти, при което пусна вратата и тя с трясък се затвори зад нея. Отначало си помисли, че е задействала някаква алармена система, и ѝ се прииска да хукне обратно по коридора. Но преди да помръдне, един патолог се появи от някаква странична врата.

— Здравсти — подхвърли към Сюзан той, докато отиваше към мивката, откъдето взе един иригатор с дестилирана вода. Усмихна ѝ се и започна да пръска таблата с предметни стъкла. Тъмновиолетовият им цвят изсветля. — Добре дошли в патолобаторията. Студентка ли сте?

— Да. — Сюзан се усмихна насила.

— Тук много-много не се мяркат студенти, дори и денем... Мога ли да ви услужа с нещо?

— Не. Аз просто разглеждам. Тук съм съвсем отскоро. — Тя пхна ръце в джобовете на бялата си престилка. Пулсът ѝ биеше бясно.

— Разполагайте се. В офиса има кафе, ако желаете.

— Не, благодаря. — Сюзан отстъпваше назад покрай бюрото, като безцелно докосваше кутиите с предметни стъкла.

Патологът прибави още едно кехлибарено петно към таблата със стъклата и нагласи часовниковия механизъм.

— Всъщност можете да ми помогнете — каза Сюзан, като въртеше в ръце някои от стъклата на масата. — Днес починаха двама пациенти от „Шести Биърд“. Чудех се дали са... — Тя се опитваше да намери точната дума.

— Как се казват? — попита патологът, като бършеше ръце. — Тъкмо сега правят една аутопсия.

— Ферър и Крофърд.

Той отиде до една дъска с прикачени с пружини листове, която висеше на пирон в стената.

— Хм... Крофърд. Това име ми говори нещо. Мисля, че беше случай за съдебния лекар. Ето го Ферър... случай за съдебен лекар. Прав съм. И Крофърд е такъв случай. И двамата са за съдебния, но почакайте така.

Той се запъти бързо към вратите на залата за аутопсии и блъсна с длан едната. Като държеше с дясната си ръка ръба на затворената половина, той се наведе напред и главата му изчезна от погледа на Сюзан.

— Ей, Хамбургер, как се казва този, когото сега оправяш?

Последва пауза, след която се чу нечий глас, но Сюзан не можа да схване какво каза.

— Крофърд! Мислех, че е за експертиза. — Последва нова пауза.

Той се върна в стаята точно когато времето на брояча изтече. Звънът му още веднъж накара Сюзан да подскочи. Лекарят пръсна отново дестилирана вода върху предметните стъкла.

— Както обикновено съдебният лекар е оставил и двата случая за отделението. Мързеливо копеле. Както и да е, сега работят Крофърд.

— Благодаря. Може ли да вляза да погледна?

— Ама разбира се, за нас е удоволствие — вдигна рамене патологът.

Сюзан се спря за момент пред вратите, но знаеше, че той я наблюдава, затова бутна едната и влезе в залата.

Помещението беше дванайсетина метра дълго и толкова широко, старо и мръсно. Стените бяха покрити с бели, много стари и напукани плочи, на места изпопадали. Подът бе застлан с някаква сива мозайка. В средата на залата имаше три мраморни маси, повдигнати в горния си край. Струя вода непрекъснато се стичаше към улеите в долния край, от което се чуваше постоянно шуртене. Над всяка маса висяха ярка крушка, везни и микрофон. Сюзан осъзна, че стои на някакъв подиум, издигнат на три-четири стъпала над основното ниво. Отдясно имаше няколко редици от дървени пейки, подредени амфитеатрално, останка от времето, когато лекарите се събирали на групи, за да наблюдават аутопсиите.

Само една от лампите светеше, тази над най-близката маса. Тънък сноп светлина падаше върху голия труп. От двете страни на масата стоеше по един патолог с мушамена престилка и гумени ръкавици. Останалата част от залата чезнеше в червеникавокафяв полумрак като в зловеща картина на Рембранд. Масата в средата на залата оставаше в сянка, но Сюзан можеше да види, че на нея също има гол труп с етикет около големия пръст на десния крак. Голям Y-образен шев пресичаше гръдния кош и коремната област. Третата маса едва се виждаше в тъмното, но явно беше празна.

При влизането на Сюзан работата в залата спря. Двамата лекари се втренчиха в нея с наведени глави, за да не им блести в очите лампата над тях. Единият, с големи мустаци и бакенбарди, тъкмо зашиваше Y-образния разрез на обления от светлината мъжки труп. Другият, по-висок с почти трийсет сантиметра, стоеше пред легена с извадените органи.

След като огледа Сюзан, по-високият се зае отново с работата си. Посегна с лявата ръка в нахвърляните органи и хвана черния дроб. Дясната му ръка стискаше голям, остър като бръснач касапски нож. С няколко замаха отдели черния дроб от останалите органи и го плъсна на везната. Настъпи един педал на пода и заговори по микрофона:

— Черният дроб е червеникавокафяв на цвят, с леки петна, точка. Общото му тегло е... две цяло и четири килограма, точка. — Той

посегна към тавичката на везната, извади дроба и отново го пусна в легена.

Сюзан слезе няколко стъпала и плахо се приближи. Намирисваше на риба; въздухът бе тежък, все едно напоен с масло като в мръсна служебна стаичка на някое трамвайно депо.

— Консистенцията на черния дроб е по-твърда от нормалното, точка. — Ножът проблесна на светлината и разряза дроба. — Разрезната повърхност показва груб лобарен строеж, точка. — Ножът разряза дроба на още четири-пет места и накрая отдели едно парченце от средата. — Образецът има типична зърниста структура, точка.

Сюзан пристъпи по близо до масата. Всмукващият канал за отпадъчни води беше точно пред нея. По-високият патолог отляво посегна към легена за друг орган, но спря при думите на мустакатия:

— Ей, здрасти...

— Привет! — поздрави Сюзан. — Извинете, че ви безпокоя.

— Няма защо. Заповядайте при нас, само че почти свършихме.

— Благодаря, стига ми само да погледам. Този Крофърд ли е или Ферър?

— Този е Ферър — каза патологът. После посочи другото тяло. — Онзи е Крофърд.

— Питам се дали сте установили причината за смъртта.

— Не — каза по-високият. — Още не сме отворили белите дробове. Крофърд макроскопски беше чист. Може микроскопският профил да изясни нещата.

— Очаквате ли нещо в белите дробове? — попита Сюзан.

— Ами от данните за явно спиране на дишането очаквахме, че ще излезе белодробна емболия. Но въпреки това не мисля, че ще открием нещо. Вероятността за такава находка е по-голяма в мозъчните срезове.

— Защо смятате, че няма да откриете нищо?

— Ами защото съм аутопсирал няколко случая като този и никога не съм намирал нищо. А историята е все една и съща. Сравнително млади хора, някой случайно минава и открива, че не дишат. Следва опит за възкресяване, но без успех. После ги пращат при нас или изчакват съдебният лекар да ни ги прехвърли.

— Според вас колко са тези случаи приблизително?

— За какъв период?

— Да речем... година-две.

— Шест-седем за последните две години.

— И нямате никаква представа за причината?

— Не.

— Съвсем никаква? — повтори малко учудено Сюзан.

— Мисля, че е нещо свързано с мозъка. Нещо прекъсва дишането им. Мозъчен удар може би. Правил съм секция на мозък в два подобни случая.

— И?

— Не открих нищо.

Сюзан усети, че ѝ се повдига. Атмосферата, миризмата, образите, шумовете — от всичко това се почувства замаяна и потръпна от надигащата се у нея вълна на погнуса. Потисна я.

— Тук ли са болничните листове на Ферър и Крофърд?

— Разбира се, оттатък в офиса.

— Бих искала да ги погледна. Ако намерите нещо интересно, извикайте ме, моля ви. Ще ми бъде любопитно.

По-високият вдигна сърцето и го постави на везната.

— Ваши пациенти ли бяха?

— Не съвсем — каза Сюзан и тръгна към изхода, — но можеха и да бъдат.

По-високият погледна лукаво към колегата си, докато тя излизаше. Мустакатият я наблюдаваше, като се опитваше да прецени как най-лесно да научи името и телефонния ѝ номер.

Офисът за персонала беше като всички други в болницата. Машината за кафе беше от паметивека. Боята от едната страна беше изгоряла и олющена, а жицата беше протрита до такава степен, че представляваше истинска опасност. Плотът по продължение на двете странични стени беше осеян с болнични папки, хартия, книги, чаши за кафе и захвърлени химикалки.

— Бързо ви омръзна — каза патологът, който оцветяваше предметните стъкла.

Той стоеше пред един от плотовете с наполовина пълна чаша кафе и наядена поничка. Беше зает с подписването на голяма купчина напечатани протоколи от патологични изследвания.

— Аутопсиите явно не са за мен — призна Сюзан.

— Свиква се както с всичко друго — каза лекарят и натъпка устата си с поничка.

— Възможно е. Къде трябва да потърси болничните папки на пациентите, които сега аутопсират?

Специализантът прокара поничката с кафе и преглътна с известно усилие.

— На етажерката с надпис „Аутопсии“. Като си свършите работата, ще ги оставите на онази етажерка с надписа „Медицинска документация“, защото сме приключили с тях.

Като се обърна към задната стена, Сюзан се озова срещу няколко етажерки. Една от тях беше означена с „Аутопсии“. Там намери болничните папки на Ферър и Крофърд. След като почисти боклуците върху единия плот, тя седна и извади бележника си. Най-отгоре на една празна страница написа „Крофърд“, а на следващата — „Ферър“. Започна методично да извлича данни от болничните листове, както беше направила с този на Нанси Грийнли.

ВТОРНИК, 24 ФЕВРУАРИ, 8:05 Ч.

За Сюзан беше невероятно трудно да напусне удобното си топло легло, когато на другата сутрин аларменият механизъм включи радиото, за да я събуди. Това, че пееше Линда Ронщад, се оказа от голямо значение, защото извика донякъде приятни асоциации в съзнанието ѝ и вместо да изключи радиото, тя остави ритъмът да изпълни цялото ѝ същество. До края на песента тя се беше събудила напълно и умът ѝ започна да отсява събитията от предишния ден. Нощта, поне до три часа сутринта, бе прекарала съсредоточена върху голямата купчина статии от списания, учебници по анестезиология, собствените ѝ учебници по вътрешни болести и по клинична неврология. Беше натрупала огромно количество записки; библиографията нарасна до близо сто статии, които смяташе да открие в библиотеката. Задачата, която си бе поставила, се усложняваше и изискваше много усилия, но същевременно я очароваше и увличаше още повече. Ето защо се чувстваше и по-непреклонна да осъществи замисъла си. Този ден ѝ предстоеше да свърши много неща.

С душа, обличането и закуската се справи похвално бързо. Докато закушваше, прегледа бележките си и осъзна, че трябва да прочете отново последните няколко статии от предната вечер.

Докато стигне до спирката на метрото на Хънтингтън Авеню, Сюзан се убеди, че времето не се е променило, и я хвана яд, че Бостън е бил основан толкова на север. Има късмет да намери място в старата мотриса и щом седна, разгърна материала от компютъра. Искаше още веднъж да провери броя на посочените случаи.

— Радвам се да те видя, Сюзан. Да не би да отиваш на лекции?

Сюзан вдигна поглед към ухиленото лице на Джордж Найлс, който се беше хванал за лоста над главата ѝ.

— Никога не бих пропуснала лекция, Джордж, ти добре ме познаваш.

— Май си пропуснала визитацията. Минава девет.

— Мога да кажа същото и за теб. — Тонът ѝ уж беше приятелски, но и малко заядлив.

— Посъветвах ме да се прегледам в Студентската поликлиника, да не би да имам фрактура на черепа от вчерашното шоу в операционната.

— Няма ти нищо, нали? — попита Сюзан с искрена загриженост.

— Абсолютно нищо. Трудно е само да закърпя нараненото си себелюбие. Единствено то пострада. Но лекарят в поликлиниката каза, че егото трябва да заздравее самичко.

Сюзан се засмя. Найлс също се разхили.

Мотрисата спря на Североизточния университет.

— Да отсъстваш половината първи ден от обучението си по хирургия в Мемориалната и после да пропуснеш визитацията на следващия ден, това е достойно за похвала, мис Уилър. — Джордж прие сериозен вид. — Съвсем скоро ще можете да се кандидатирате за кръшкач на годината сред студентите медици. Ако продължавате в същия дух, ще можете да оспорвате рекорда, поставен от Фил Гриър по време на обучението по патология във втори курс.

Сюзан не отговори, а се зае отново с листовете от компютъра.

— Върху какво работиш все пак? — попита Найлс и се завъртя така, че да надникне през рамото ѝ.

Сюзан отново вдигна глава.

— Подготвям речта си по случай връчването на Нобеловата ми награда. Бих ти я прочела, но се страхувам да не пропуснеш лекцията.

Мотрисата се гмурна в тунела и пое пътя си под града. Разговорът стана невъзможен. Сюзан се зае отново с разпечатката от компютъра. Искаше да бъде абсолютно сигурна в цифрите.

С частните лекарски кабинети „Осми Биърд“ напомняше на десети. Сюзан тръгна по коридора и се спря пред стая 810. Върху старата махагонова врата ясно изпъкваше черен надпис: „Отделение по вътрешни болести, проф. Дж. П. Нелсън, доктор на медицинските науки“.

Нелсън беше завеждащ отделението, с длъжността на Старк, но в областта на вътрешните болести и техните подспециалности. Той също имаше власт в медицинския център, но не беше толкова влиятелен,

нито пък тъй енергичен като Старк. И все пак се изискваше известна смелост от страна на Сюзан, за да дръзне да приближи това величие от Олимп. Малко колебливо тя бутна махагоновата врата и се озова пред любезно усмихната секретарка, която носеше очила с телени рамки.

— Името ми е Сюзан Уилър. Обадох се преди няколко минути с молба да се срещна с доктор Нелсън.

— Заповядайте. Наша студентка ли сте?

— Да — отговори Сюзан, без да е сигурна какво точно значи това „наша“.

— Имате късмет, мис Уилър, че сварихте доктор Нелсън тук. Струва ми се, той ви помни от лекции или нещо подобно. Както и да е, скоро ще ви приеме.

Сюзан благодари и се оттегли на един твърд черен стол в чакалнята. Извади бележника със записките си, но се усети, че разглежда стаята и секретарката, и прави изводи за стила на живот на д-р Нелсън. Според ценностната система в Медицинския институт неговото положение представляваше окончателен триумф в резултат на дългогодишни усилия и добър шанс. А нейният шанс беше може би проучването, с което се бе заела. Човек се нуждаеше от помощ само за първия успешен пробив, след който вратите напред се отваряха сами.

Вратата към вътрешния кабинет се отвори и я върна към действителността. Двама лекари в дълги бели престилки излязоха и продължиха да разговарят на прага. Сюзан дочу някои откъслечни фрази. Изглежда, ставаше дума за огромно количество лекарства, намерени в едно от шкафчетата в офиса на хирурзите. По-младият от двамата възбудено шепнеше. Другият имаше топли проникателни очи, буйна прошарена коса и блага усмивка — неизменните черти на утвърдения лекар с дългогодишна практика. Това сигурно беше д-р Нелсън. Изглежда, той се опитваше да успокои колегата си, като му говореше нещо и го потупваше по рамото. Веднага щом той си тръгна, Нелсън се обърна към Сюзан и ѝ махна с ръка да го последва.

На бюрото му цареше бъркотия — копия от статии, разпилени книги и купчини писма. Сякаш преди години из стаята бе вилняло торнадо, без после някой да си е правил труда да въздвори ред. Мебелировката се състоеше от голямо бюро и старо кресло, тапицирано с вече напукана кожа. То проскърца, когато д-р Нелсън тежко се стовари върху него. Двете по-малки кожени кресла бяха

обърнати към бюрото. Той посочи едното от тях на Сюзан, взе лулата си и отвори кутийката с тютюн, поставена на бюрото. Преди да напълни лулата си, я удари няколко пъти в дланта на лявата си ръка. Не му направи впечатление, че от нея падна пепел и се разпиля по пода.

— О, да, мис Уилър — започна д-р Нелсън, след като погледна някаква бележка върху бюрото си. — Помня ви от часовете по диагностика. Завършили сте Уелзли.

— Радклиф.

— Радклиф, разбира се. — Той поправи нещо в бележката. — Какво можем да направим за вас?

— Не зная как да започна. Силно ме заинтригува проблемът за продължителната кома и се заех да го проуча.

Д-р Нелсън се облегна назад и столът му изскърца недоволно. Той срещна върховете на пръстите си, без да допира длани.

— Това е чудесно, но комата е обширна тема и което е по-важно, тя по-скоро е симптом, отколкото отделно заболяване. Важна е най-вече причината. Каква е причината за комата, от която сте се заинтересували?

— Не зная. С две думи, тъкмо от това се интересувам. Занимава ме този вид кома, при който, изглежда, причината не е изяснена.

— Какви са пациентите, които ви интересуват — спешни случаи или лежащо болни? — попита д-р Нелсън с леко променен глас.

— Лежащо болни.

— Да нямате предвид редките случаи на кома по време на операция?

— Ако наричате седем случая рядкост.

— Седем — той дръпна продължително няколко пъти от лулата си — е доста преувеличено, струва ми се.

— Цифрата е точна. Шест случая по време на операция. В момента има още един горе, опериран вчера, който изглежда ще попадне в същата категория. Освен това има поне пет подобни случая от вътрешното отделение, пациенти, приети с оплаквания, които съвсем не предполагат кома.

— Как получихте тази информация, мис Уилър? — попита д-р Нелсън със съвсем друг глас. Първоначалната любезност беше изчезнала. Той я гледаше, без да мига.

Сюзан не долови тази видима промяна в настроението му.

— Получих информацията от тази компютърна справка. — Тя се наведе напред и подаде листата на д-р Нелсън. — Случаите, които споменах, са отбелязани с жълто. Ще се уверите, че не греша. Но това са случаите на кома само през миналата година. Не зная каква е била честотата на заболяването преди това и мисля, че на всяка цена трябва да разполагам с данните от компютъра за предишните години. Така ще се получи по-добра представа дали процесът е статичен или динамично расте. А може би още по-важно е да се изясни дали няколкото случая на внезапна смърт тук, в болницата, спадат към същата непозната категория. Компютърът и тук може да помогне. Всъщност това е поводът да дойда при вас. Питам се дали всъщност ще ме подкрепите. Това, от което се нуждая, е пълна свобода при използване на компютъра и възможност да получа болничните папки на тези пациенти. Дойдох при вас, защото имам интуитивното усещане, че това представлява някакъв неизяснен проблем в медицината.

След като изложи целта на посещението си, Сюзан си позволи да се облекне назад. Чувстваше, че е представила всичко пълно и точно. Ако д-р Нелсън желаете да прояви интерес, то със сигурност имаше достатъчно основания.

Той не заговори веднага, а продължи да я гледа. Прочете и материала от компютъра, като непрекъснато всмукваше и пуфкаше леко с лулата си.

— Цялата тази информация е много интересна, младо момиче. Аз, разбира се, съм запознат с проблема. Данните обаче имат и друго обяснение и мога да ви уверя, че високата честота на проявление се дължи на... ами, честно казано... имаме късмет, че през последните пет-шест години не сме имали такива случаи. Статистиката си отмищава по особен начин... изглежда, така се е получило и този път. Що се отнася до вашата молба, страхувам се, че не съм в състояние да я удовлетворя. Вие несъмнено разбирате, че едно от главните условия при учредяването на нашето централно бюро за компютърна информация бе създаването на съответни гаранции относно поверителния характер на по-голяма част от съхраняваната информация. Не мога да ви позволя неограничен достъп. Всъщност този вид начинание е... как да кажа... хм... извън... или над това, с което студент на вашето ниво може да се справи. Мисля, че ще е най-

добре за всички, и за вас също, ако ограничите изследователските си интереси върху тематика от по-научно естество. Сигурен съм, че бих намерил място за вас в нашата чернодробна лаборатория, ако проявявате интерес.

Сюзан дотолкова беше свикнала да я поощряват в заниманията ѝ, че отказът на д-р Нелсън напълно я слиса. Не само че не беше заинтересуван, но явно се опитваше да разубеди и самата нея.

Тя се поколеба, после стана.

— Много благодаря за предложението. Но така съм се захванала с това проучване, че смятам да продължа поне още известно време.

— Както искате, мис Уилър. Съжалявам, но аз не мога да ви помогна.

— Извинете, че ви отнех от времето — каза Сюзан и посегна към разпечатката от компютъра.

— Страхувам се, че не можете да разполагате повече с тази информация — каза д-р Нелсън и постави ръка върху листа, преди Сюзан да постави своята.

За секунда тя се поколеба и не дръпна ръката си. С неочаквания си отговор д-р Нелсън още веднъж я хвана неподготвена. Изглеждаше абсурдно, че той наистина ще се осмели да конфискува материал, който вече бе имала. Тя не каза нищо повече и като отбягваше погледа му, си взе нещата и излезе. Още в същия момент д-р Нелсън вдигна телефона.

ВТОРНИК, 24 ФЕВРУАРИ, 10:48 Ч.

В кабинета на д-р Харис имаше цяла етажерка, пълна с последните публикации по анестезиология, някои все още във вид на готови за отпечатване коректури, изпратени за одобрение. За Сюзан това беше добре дошло и тя побърза да разгледа заглавията, като търсеше специално нещо за усложненията. Попадна на една книга и си записа заглавието и издателя. След това потърси някакъв по-обширен обзор на темата, с какъвто библиотеката не разполагаше. Погледът ѝ попадна на друга находка: „Кома: патофизиологична основа на клинични състояния“. Развълнувана, тя извади книгата и я запрелиства, като се спираше на заглавията на отделните глави. Съжали, че не беше започнала от самото начало да чете от нея.

Вратата на кабинета се отвори и тя вдигна очи. За втори път се срещаше с д-р Харис. Веднага усети някаква заплаха, дори враждебност в погледа му — нямаше и следа от благоразположение и с нищо не издаваше, че я познава. Идеята да го чака в кабинета му не беше нейна, а по-скоро указание от секретарката, която ѝ беше уредила тази среща. Сега Сюзан се чувстваше неловко, като натрапник в това светилище, което принадлежеше единствено на д-р Харис. На всичко отгоре държеше в ръка една от книгите му.

— Незабавно върнете книгата там, откъдето сте я взели — каза Харис, като се обърна да затвори вратата. Изрече думите преднамерено бавно, сякаш говореше на дете.

Съблече дългата си бяла престилка и я окачи на закачалката на гърба на вратата. Без да каже нищо повече, той седна зад бюрото си, отвори една голяма протоколна книга и направи няколко бележки. Държеше се така, сякаш Сюзан изобщо не беше там.

Тя затвори книгата, която държеше, и я върна на мястото ѝ. После отново зае директорския стол, на който беше седнала да чака преди половин час.

Единственият прозорец беше точно зад гърба на д-р Харис и светлината от него заедно с тази на флуоресцентните лампи отгоре му

придаваше странен отблясък. Заслепена, Сюзан трябваше да присвива очи.

Златният електронен часовник на лявата китка на Харис отлично подходдаше на лекия му загар; ръцете му бяха мускулести, но с удивително нежни стави. Независимо от сезона и температурата, той носеше синя риза с къси ръкави.

Минаха няколко минути, докато приключи с документацията. След като затвори протоколната книга, Харис позвъни на секретарката си да я вземе. Едва тогава се обърна и зачете присъствието на Сюзан.

— Мис Уилър, аз наистина съм изненадан, че ви виждам в моя кабинет. — Д-р Харис се облегна бавно назад.

Изглежда му беше трудно да я гледа в очите, а тя самата не виждаше ясно чертите му поради светлината зад гърба му. Тонът му беше студен. Последва мълчание.

— Бих искала да се извиня — започна Сюзан — за нахалството си вчера в стаята за следоперативно събуждане. Както вероятно сте се досетили, това е първият ми клиничен курс на обучение и още не съм привикнала с болничната среда, особено в реанимацията. Отгоре на всичко получи се странно съвпадение. Около два часа преди срещата ни бях прекарала известно време с пациента, когото преглеждахте. Бях включила предоперативната му система.

Сюзан спря в очакване на някаква реакция от страна на безизразната фигура пред себе си. Човекът пред бюрото дори не помръдна.

Тя продължи:

— Всъщност моят разговор с пациента излезе извън границите на професионалната намеса. Почти се уговорихме да се срещнем някъде навън.

Сюзан отново спря, но д-р Харис продължаваше да мълчи.

— Предлагам ви тази информация по-скоро като обяснение, отколкото като извинение за моята реакция в стаята за следоперативно събуждане. Излишно е да казвам, че когато се сблъсках с истината за състоянието на пациента, бях доста разстроена.

— И реагирахте по начин, характерен за вашия пол — каза д-р Харис снисходително.

— Моля? — Сюзан бе чула думите му, но спонтанно запита дали го е разбрала правилно.

— Казах: „И реагирахте по начин, характерен за вашия пол“.

Тя почувства, че се изчервява.

— Не зная как да разбирам това.

— Разбирайте го така, както го чувате.

Последва неловка пауза. Сюзан се поразмърда, после заговори.

— Ако това е мнението ви за жените, то аз наистина съм виновна; да се поддадеш на чувствата си при подобни обстоятелства, е разбираемо за всяко човешко същество. Признавам, че не бях образец на професионалист при първата си среща с пациента, но мисля, че ако ролите ни бяха разменени и аз бях пациентът, а той — лекарят, вероятно щеше да се получи същото. Не мога да приема, че простата човечност е някаква слабост, отредена само на студентките по медицина, особено когато трябва да се примирявам с покровителственото отношение на моите колеги от мъжки пол към медицинските сестри. Но аз не дойдох тук, за да обсъждаме тези въпроси, а да ви се извиня за нахалството. Това е всичко. Не се извинявам за това, че съм жена.

Отново млъкна в очакване на някакъв отговор, но такъв не последва. Усети, че я обхваща нарастващо раздразнение.

— Ако това, че съм жена, ви безпокои, то си е ваш проблем — каза натъртено тя.

— Отново проявявате нахалство, драга — каза Харис.

Сюзан се изправи. Сведе поглед към лицето му с присвитите очи, пълните бузи и широката брадичка. Светлината превръщаше косата му в корона от сребърен филигран.

— Виждам, че така доникъде няма да стигнем. Съжалявам, че дойдох. Довиждане, доктор Харис.

Тя се обърна и отвори вратата към коридора.

— А защо дойдохте? — попита Харис след нея.

С ръка върху дръжката на вратата, Сюзан отправи поглед навън и се замисли върху въпроса му. Очевидно се колебаеше дали да си тръгне. Накрая се обърна отново с лице към завеждащия анестезиологията.

— Искah да се извиня и да забравим станалото. Против разума си се надявах, че ще пожелаете да ми окажете малко помощ.

— В какво отношение? — попита Харис с малко по-мек глас.

Сюзан стоеше нерешително, обхваната от съмнения, после затвори вратата, върна се до стола, но не седна. Тя изгледа Харис и си помисли, че няма какво да губи и въпреки студенината му трябва да изпълни първоначалното си намерение.

— Споменахте, че през миналата година е имало шест случая на продължителна кома след анестезия, и аз реших да разгледам проблема като евентуална тема за курсова работа. Открих, че сте свършено прав. Имало е шест случая след анестезия през миналата година. Но е имало също и пет случая на внезапна и необяснима кома в различните отделения. Вчера двама души починаха от респираторен блок. Историята на заболяването при тези пациенти не предполагаше, че може да се случи такова нещо. Приети са в болницата за съвсем периферни проблеми: единият с флебит след лека операция на стъпалото, а другият с парализа на Бел. И при двамата общото състояние било добро, освен че единият е имал глаукома. Не е намерено обяснение за спирането на дишането. Имам чувството, че съществува връзка между тези два случая и предишните случаи на кома. С други думи, налице са дванайсет случая, които представляват различни нюанси на един и същ проблем. И ако Бърман се окаже в същото положение като другите, тогава ще станат тринайсет души, при които се наблюдава някакво неизяснено явление. Може би най-лошото е, че тези случаи зачестяват, особено по време на анестезия. Интервалът между тях като че ли непрекъснато намалява. Във всеки случай реших да се опитам да изследвам проблема. По-нататък се нуждая от помощ от някого като вас. Трябва да ми бъде разрешен достъп до цялата съхранявана информация, за да проверя колко случая ще открие компютърът при директно запитване. Нужни са ми и болничните листове на предишните жертви.

Харис се наведе напред и бавно постави ръце върху бюрото.

— Май и отделението по вътрешни болести е имало неприятности — измърмори той. — Джери Нелсън не спомена за това.

Той вдигна поглед към Сюзан и заговори по-високо:

— Мис Уилър, вие газите в мътни води. Радостно е да чуеш, че някой, който току-що е завършил основния курс в Медицинския институт, се интересува от изследователска клинична работа. Но темата не е подходяща за вас. Има много причини да го кажа. Преди всичко проблемът за комата е далеч по-сложен, отколкото изглежда.

Засега то е само описание, което си струва да отиде в коша. Прибързаният извод, че всички случаи на кома са свързани помежду си само защото причинителят не е напълно известен, е абсурден. Мис Уилър, съветвам ви да се спрете на нещо по-определено и не тъй рисковано за вашата курсова работа. А що се отнася до това да ви окажа помощ, то трябва да призная, че нямам време за това. Нека ви призная и още нещо, което сигурно и сама сте разбрали вече. Не се опитвам да го крия. Не обичам много жените да се занимават с медицина.

Харис посочи с пръст към Сюзан, сякаш се прицелваше с пистолет.

— За жените това е игра, с която да запълнят времето си, нещо шик... а по-късно — да става каквото става. Просто прищявка. И отгоре на това, те до една са непоносимо емоционални и...

— Доктор Харис, стига с тези врели-некипели — прекъсна го Сюзан, като вдигна стола за облегалката и го пусна от една педя височина. Беше вбесена. — Не дойдох тук, за да слушам такива глупости. Всъщност хора като вас дърпат медицината назад, неспособни да откликнат на предизвикателствата на времето.

Харис удари с отворена длан върху бюрото, при което книжата и моливите се разхвърчаха и потърсиха по-безопасно място. С един скок той заобиколи бюрото тъй светкавично, че Сюзан онемя. Лицето му се озова само на сантиметри от нейното. Тя замръзна пред неочакваната ярост, която беше предизвикала.

— Мис Уилър, вие не си знаете мястото тук — изсъска Харис, като се сдържаше с голямо усилие. — Няма да сте вие месията, който като по чудо ще намери решение на един проблем, вече подробно изследван от най-способните умове в болницата. Всъщност намирам присъствието ви за много вредно и ви обещавам, че ще напуснете тази болница в срок от двайсет и четири часа. А сега напуснете кабинета ми!

Сюзан отстъпи заднишком от страх, че ще изпусне от поглед този човек, настръхнал от злоба. Тя отвори вратата и побягна по коридора. Изпитваше едновременно и уплаха, и гняв, а очите ѝ се напълниха със сълзи.

Харис затвори с ритник вратата и грабна телефона от вилката. Нареди на секретарката си да го свърже незабавно с директора на

болницата.

ВТОРНИК, 24 ФЕВРУАРИ, 11 Ч.

С усилие на волята Сюзан забави крачка. Избягваше озадачените погледи на хората по коридора. Страхуваше се обаче, че чувствата ѝ могат да се прочетат по лицето ѝ като в отворена книга. Обикновено когато се готвеше да заплаче, бузите и клепачите ѝ силно се зачервяваха. Макар да знаеше, че сега ще възпре сълзите, механизмът бе задействан. Ако някой познат я спреше и кажеше нещо невинно като „Какво има Сюзан?“, тя сигурно щеше да се разплаче. Ето защо искаше да остане сама за известно време. В действителност повече от всичко друго изпитваше яд и разочарование, след като страхът, породен от сблъсъка с Харис, се изпари. Уплахата бе така неуместна при една подобна среща с професионално по-висшестоящ колега, че тя се питаше дали не започва да получава халюцинации. Наистина ли беше вбесила Харис до такава степен, че той трябваше с усилие на волята да избегне физическия сблъсък? Имаше ли основание да се опасява, че ще я удари, когато изскочи иззад бюрото си? Мисълта ѝ се стори нелепа. Беше ѝ трудно да повярва, че е съществувала подобна опасност. Сюзан си даваше сметка, че едва ли ще може да накара някого да повярва в това, което е изпитала.

Стълбището беше единственото близко убежище. Тя се вмъкна през металната врата, която бързо се затвори след нея като преграда срещу ярките флуоресцентни светлини и гласовете. Единствената електрическа крушка хвърляше топъл отблясък, а и стълбището предлагаше успокояваща тишина.

Сюзан все още стискаше в ръка бележника си и една химикалка. Като скърцаше със зъби и ругаеше на висок глас, за да чуе ехото, тя запрати бележника и химикалката към долната площадка. Бележникът отскочи от ръба на близкото стъпало, после се захлупи с корицата надолу, плъзна се по площадката и се удари в стената. Химикалката изтропа, търкулна се и потъна някъде.

Макар да не беше особено уютно, Сюзан седна на най-горното стъпало, с крака върху следващото. Стисна силно очи. За краткото

време, откакто дойде в болницата, се убеди, че хората, които среща, сякаш следват определен тип поведение. Всички, които я превъзхождаха професионално, от преподаватели до професори, бяха с непредсказуеми реакции — веднъж я посрещаха дружелюбно, друг път проявяваха враждебност, макар и не тъй открита, както у Харис. По-типична беше реакцията на Нелсън. Отначало благоразположен, той постепенно се настрои срещу нея. Сюзан изпита едно старо познато чувство, което се беше появило още когато избра медицината за свое поприще — странна самота. Въпреки че постоянно общуваше с хората, които я заобикаляха, тя се чувстваше някак чужда сред тях. Първите ден и половина в Мемориалната болница не бяха добро начало на клинично обучение. Още по-ясно, отколкото през първите си дни в медицинския институт, тя съзнаваше, че навлиза в мъжка територия, където жените трябваше да се приспособяват и да правят компромиси.

Сюзан отвори очи и погледна към бележника си, проснат на долната площадка. Захвърли го, за да даде воля на своето безсилие; донякъде отърсила се от напрежението, сега тя възвръщаше самообладанието си. В същото време този изблик ѝ се стори детински. Не беше в неин стил. Може би Нелсън и Харис в края на краищата бяха прави. Може би една студентка, едва започнала клиничното си обучение, не беше подходящият човек за изследване на толкова сериозен клиничен проблем. А може би за всичко бе виновна нейната експанзивност. Дали един мъж би реагирал по същия начин на поведението на Харис? Дали не бе много по-емоционална от своите колеги мъже? Сюзан си помисли за Белоус и неговата хладна съдържаност, за това как, изправен пред една трагедия, можеше да съсредоточи вниманието си върху натриевите йони. Предишния ден бе осъдила поведението му, но сега вече не бе така сигурна, че е била права. Питаше се дали, ако това се наложи, би могла да постигне такова хладнокръвие.

Някъде далеч над нея се чу отваряне на врата, което я накара да се изправи. Последваха приглушени и забързани стъпки, отвори се друга врата и накрая отново настъпи тишина. Голите циментови стени на стълбището с техните странни червеникави петна засилваха чувството ѝ на самота. Съвсем бавно тя слезе до площадката, където лежеше бележникът. По някаква случайност се беше отворил на страницата, преписана от болничната папка на Нанси Грийнли. Тя

посегна към него и разчете собствения си почерк: „Възраст — 23 г., бяла, необременена от минали заболявания освен мононуклеоза на 18-годишна възраст“. Сюзан веднага си представи призрачната бледност на Нанси Грийнли, която лежеше в интензивното отделение. „Двайсет и три години“ — каза Сюзан на глас и отново я обзе чувството, че това се е случило с нея. Усети непоколебимо желание да се отдаде изцяло на проблема за комата напук на Харис, напук на Нелсън. Без да се пита защо, изведнъж реши, че ѝ е нужен Белоус. За един ден отношението ѝ към него се беше променило изцяло.

— За бога, Сюзан, не ти ли омръзна вече? — С лакти на масата, Белоус скри лице в дланите си. Пръстите му, леко притиснали затворените му очи, се плъзнаха по скулите и хлътнаха в меката трапчинка зад ушите. Обхванал с длани лицето си, той гледаше Сюзан, която седеше срещу него. Бяха в кафенето на болницата. Мястото изглеждаше сравнително чисто, с доста прилично обзавеждане. Беше предвидено предимно за външни посетители, но се случваше и персоналът да го ползва. Цените бяха по-високи, отколкото в закувалнята, но и качеството беше в съответствие с тях. В единайсет и половина беше претъпкано, но Сюзан успя да намери маса в ъгъла и се свърза с Белоус чрез системата за повикване. Зарадва се, когато той се съгласи да се срещнат веднага.

— Сюзан — продължи след кратка пауза той, — трябва да се откажеш от този самоунищожителен кръстоносен поход. Та това е равносилно на професионално самоубийство. Има един закон в медицината — плувай по течението, ако не искаш да се удавиш. От опит го зная. Какъв дявол те накара да отидеш при Харис, особено след вчерашния случай?

Сюзан мълчаливо отпи от кафето си и продължи да го гледа. Предпочиташе той да говори, беше ѝ приятно да чувства загрижеността му. Но искаше също, ако това изобщо бе възможно, да го привлече на своя страна.

— Харис разполага с определена власт, но не е всесилен тук — добави Белоус. — Старк може да отмени всяко решение на Харис, стига да намери основание за това. Старк е набавил по-голямата част от парите за строителство и подобрения, а това са милиони. Ето защо

думата му се чува. Ами нека тогава не му даваме повод за подозрение. Защо не се престориш на нормална студентка за няколко дни? Ей богу, и на мен добре ще ми се отрази. Познай кой беше на визитация тази сутрин, за да приветства вас, студентите, с добре дошли? Старк. И първото нещо, което поиска да узнае, бе защо са трима, а не пет. Е, казах му, че съвсем необмислено съм ви завел да присъствате на операция още първия ден и един от вас е припаднал и си е пукнал главата на пода. Можеш да си представиш как го прие. А за теб не ми дойде наум никакво подходящо извинение. Казах му, че проучваш литературата относно кома след анестезия. Реших, че като не мога да излъжа, най-добре е да кажа истината. Той веднага реши, че идеята е била моя. Да не ти повтарям какво ми наговори. Би трябвало да разбереш колко важно е за мен да се държиш като нормална студентка. Наистина не ми е възможно повече да те прикривам.

Сюзан изпита желание да го докосне, да го прегърне и утеши. Но не го направи. Наведе глава и започна да си играе с лъжичката. След малко вдигна очи и го погледна.

— Искрено съжалявам, че съм станала причина за толкова неприятности, Марк. Не е нужно да ти казвам, че е станало неволно. Трябва да призная, че събитията се развиха от само себе си, неочаквано за самата мен. Захванах се с това, защото почувствах, че изпадам в някаква емоционална криза. Нанси Грийнли е на моята възраст, аз също понякога съм имала смущения в месечния цикъл, може би също като нейните. Естествено е да я чувствам близка... А после Бърман... ама че съвпадение. Между другото, направиха ли му ЕЕГ?

— Да, съвсем прави линии. Мозъкът е свършил.

Сюзан наблюдаваше внимателно лицето му да долови някаква реакция, някакъв признак на вълнение. Белоус вдигна чашата с кафе към устните си и отпи.

— Мозъкът е свършил?

— Да.

Сюзан прехапа долната си устна и се загледа в чашката. Едва забележими мазни петънца образуваха на повърхността многоцветни дъгички. Макар и очаквана, новината я разтърси и тя отново положи усилия да потисне чувствата си.

— Добре ли си? — Белоус посегна през масата и нежно повдигна брадичката ѝ.

— Помълчи — каза тя, без да смее да го погледне. За нищо на света не би искала да се разплаче, но ако той продължаваше да я разпитва, щеше да стане точно това.

Но Белоус долови колко е напрегната и се зае отново с кафето си, като продължаваше да я наблюдава.

След няколко минути Сюзан вдигна очи. Клепачите ѝ бяха леко зачервени.

— Както и да е — продължи тя, като избягваше да среща погледа му, — отначало ме подтикнаха чисто емоционални причини, но те бързо се примесиха с интелектуалното предизвикателство. Наистина си мислех, че съм попаднала на нещо... нова болест или ново усложнение при анестезия, или нов синдром... нещо, и аз не знам точно какво. После настъпи нова промяна. Проблемът се оказа по-обширен, отколкото първоначално си бях представяла. Натъкнах се на данни за кома с внезапно начало не само в хирургията, но и в другите отделения. Отгоре на това се прибавиха и смъртните случаи, за които ти ми спомена. Колкото и налудничаво да ти звучи, мисля, че те са свързани помежду си, а и патологът сподели, че са имали няколко такива случая. Интуицията ми подсказва, че има още нещо, нещо... не знам как да го обясня... да кажем, свръхестествено или пък зловещо...

— О, сега пък параноя — рече Белоус, като кимаше с престолено съчувствие.

— Това е по-силно от мен, Марк. Много странно реагираха Нелсън и Харис. Трябва да признаеш, че поведението на Харис беше крайно неуместно.

Белоус се чукна няколко пъти по челото с опакото на ръката си.

— Сюзан, стояла си до късно и си гледала стари филми на ужасите. Признай си... признай си или ще си помисля, че имаш някакво психично разстройство. Това е абсурдно. Какво подозираш — някакъв зловещ инверсионен слой, който подтиква зли сили? Или пък долавяш присъствието на побъркан убиец, който мрази хората с по-леки заболявания? Сюзан, щом тъй лесно ти хрумват чудати хипотези, тогава излез с някакви догадки относно мотивите. Искam да кажа, че един побъркан убиец бе тъкмо на място в „Болница“ — холивудска продукция на Джордж Скот — тъй като целеше да внуши една

мистерия... но е малко попресилено за действителността. Признавам, че държането на Харис ми се струва странно, без съмнение е така. Но същевременно мисля, че бих намерил някакво разумно обяснение за неговото неразумно избухване.

— Опитай.

— Добре. Проблемът с комата е извадил Харис от равновесие. В края на краищата неговото отделение трябва да поеме отговорността. И ето появява се една млада студентка, за да забие болезнените шипове още по-дълбоко. Мисля, че е разбираемо, ако човек реагира неестествено при такъв стрес.

— Харис направи дори нещо повече. Този смахнат изскочи иззад бюрото си с намерението да ме понатупа.

— Може би си го предизвикала.

— Какво?

— Освен всичко останало, той може да ти е реагирал сексуално.

— Престани, Марк.

— Говоря сериозно.

— Марк, този човек е лекар, завеждащ отделение професор.

— Това не изключва сексуалността.

— Сега ти си този, който говори абсурдни неща.

— Немалко лекари са дотолкова отдадени на професията си, че така и не се научават как да посрещат обикновените житейски кризи. В светските си обноси лекарите, меко казано, не са особено изискани.

— За себе си ли говориш?

— Възможно е. Сюзан, опитай се да приемеш, че си много съблазнителна.

— Върви по дяволите!

Белоус я погледна слисан. После се озърна дали някой не подслушва разговора им. Не беше забравил къде се намират. Нервно отпи от кафето и я загледа продължително. Тя не отмести поглед.

— Защо ми говориш по този начин? — сниши глас Белоус.

— Защото си го заслужи. Омръзна ми все едно и също да ми повтарят. Когато казваш, че съм съблазнителна, намекваш, че се държа предизвикателно. Повярвай ми, не е така. Ако медицината ми е навредила с нещо, то е, че не се възприемам като жена в общоприетия смисъл на думата.

— Добре, може би думата е неподходяща. Не намеквам, че имаш някаква вина. Ти си просто привлекателна...

— Е, едно е да наречеш една жена привлекателна и съвсем друго — съблазнителна.

— Окей, исках да кажа привлекателна. Сексуално привлекателна. Някои хора трудно се примиряват с този факт. Както и да е, Сюзан, нямах намерение да започваме спор. Освен това време е да вървя. Имам операция след петнайсет минути. Ако искаш, ще поговорим по време на вечерята. При положение, че не си се отказала да приемеш поканата. — Белоус взе таблата си и се надигна.

— Разбира се, че не. Идеята е чудесна.

— А дотогава защо не опиташ да бъдеш като другите?

— Имам една последна надежда.

— Какво значи това?

— Старк. Ако той не ми помогне, ще трябва да се откажа. Без подкрепа съм обречена на провал, разбира се, освен ако ти не предложиш да ми осигуриш данните от компютъра.

Белоус пусна таблата обратно върху масата.

— Сюзан, не ме моли да правя нещо подобно, защото не мога. Колкото до Старк — ти си луда. Жива ще те изяде. Харис е бижу в сравнение със Старк.

— Рискът е част от играта, а и не вярвам да е по-голям, отколкото при някоя операция тук, в Мемориалната.

— Не е честно.

— Честно ли? Каква хубава дума. Защо не попиташ Бърман дали смята, че е честно?

— Не мога.

— Какво не можеш?

Тя спря в очакване той да се доизкаже. Не искаше да мисли за най-лошото, но то подсъзнателно ѝ се натрапваше. Белоус тръгна към рафта за табли, без да обясни какво иска да каже.

— Той все още е жив, нали? — В гласа на Сюзан се долавяха нотки на отчаяние. Тя стана и последва Белоус.

— Ако биенето на сърцето означава живот, жив е.

— В стаята за събуждане ли е?

— Не.

— В интензивното отделение?

— Не.

— Предавам се, къде е той?

Двамата излязоха от кафенето. Тълпата в коридора ги погълна веднага и ги принуди да ускорят крачка.

— Прехвърлиха го в института „Джеферсън“ в Южен Бостън.

— Какъв е този институт, по дяволите?

— Приспособен е за интензивни грижи, строен е като част от проекта на Здравната организация в района. Твърди се, че е бил замислен като средство за съкращаване на разходите чрез прилагане на мащабни икономии в сферата на интензивното лечение. Ръководи се от частни лица, но правителството финансира строителството. Идеята се зароди от доклада на Масачузетския технологичен институт.

— За пръв път чувам за подобна институция. Ти ходил ли си там?

— Не, но бих желал. Веднъж го видях отвън. Сградата е много съвременна... огромна, с изчистени линии. Направи ми впечатление, че на първия етаж няма прозорци. Бог знае защо съм запомнил това. — Белоус поклати глава.

Сюзан се усмихна.

— Хора от медицинските среди се допускат всеки вторник от месеца — продължи Белоус. — За тях се организира специална обиколка. На тези, които са ходили, наистина е направило силно впечатление. Очевидно програмата има голям успех. Приемат се всички хронични случаи от интензивните отделения, застрашени или вече изпаднали в кома. Идеята е леглата в интензивните отделения на болниците да остават на разположение за тежки случаи. Според мен замисълът е добър.

— Но Бърман е в кома съвсем отскоро. Защо го прехвърлят толкова бързо?

— Факторът време е по-маловажен от устойчивостта на състоянието. Очевидно той ще се нуждае от грижи дълго време и предполагам, че е бил много устойчив, не като нашата приятелка Нанси Грийнли. Истинско мъчение. Господи, почти всички възможни усложнения са налице.

Сюзан потърси обяснение за подобна безпристрастност. Не разбираше как Белоус остава емоционално незасегнат от проблема Нанси Грийнли.

— Ако състоянието ѝ беше устойчиво — продължи Белоус, — дори да съществува опасност да се промени, моментално бих я прехвърлил в „Джеферсън“. Случаят изисква прекалено много време, а отплатата е нищожна. В действителност нищо не печеля. Ако я опазя жива, докато се смени екипът, тогава поне в професионално отношение няма да пострадам. Приличам на всички ония президенти, които поддържаха войната във Виетнам. Не можеха да победят, но не искаха и да загубят. Нямахме какво да спечелят, но имаше много за губене.

Те стигнаха до главните асансьори и Белоус се увери, че някой от мълчаливо чакащата тълпа беше натиснал бутона.

— Докъде стигнах? — Изгубил нишката, той се почеса по главата.

— Говореше за Бърман и интензивното отделение.

— О, да. Ами сигурно състоянието му е било устойчиво. — Белоус нетърпеливо погледна часовника си, после затворените врати. — Проклети асансьори. Сюзан, аз обикновено не давам съвети, но помни, че съм изпаднал в неизгодно положение заради теб, така че помисли как ще постъпиш. А след срещата със Старк взemi, че се откажи от този кръстоносен поход. Ще си провалиш кариерата, преди да си я започнала.

— За моята кариера ли се безпокоиш или за своята?

— Мисля, че и за двете — каза Белоус и се отдръпна, за да направи път на излизащите от асансьора.

— Поне си откровен.

Белоус се мушна в асансьора и ѝ махна с ръка, като спомена нещо за седем и половина. Сюзан предположи, че ѝ напомня срещата им за вечеря. В този момент часовникът ѝ показваше единайсет и четирийсет и пет.

ВТОРНИК, 24 ФЕВРУАРИ, 11:45 Ч.

Белоус отметна глава назад, за да погледне етажния индикатор над вратата. Знаеше, че трябва да побърза, за да стигне навреме за своя случай — операция на хемороиди на шейсет и две годишен мъж. Не беше кой знае каква възможност за изява, но той обичаше да оперира. Още щом усетеше ножа в ръката си, обхващаше го особено чувство за отговорност и той наистина не се интересуваше върху какво точно работи — стомах, ръка, уста или анус.

Замисли се за предстоящата среща със Сюзан и усети приятно нетърпение. Всичко ще бъде свежо и чисто. Разговорът им би могъл да засяга която и да е от хиляди теми. А физически? Белоус нямаше представа какво да очаква. Всъщност чудеше се как ще успее да насочи колегиалното приятелство, появило се помежду им. За себе си отчиташе, че Сюзан го привлича физически толкова силно, че дори започваше да се безпокои. В много отношения сексът за него означаваше агресивност, а той не изпитваше такава към нея, поне засега.

По лицето му се плъзна усмивка, като си представи, че импулсивно целува Сюзан. Това го накара да си спомни онези непохватни моменти от ранната си младост, когато продължаваше да води някакъв банален разговор с пълчивото момиче, с което е излязъл, чак до прага на дома ѝ. Тогава без предупреждение той я целуваше силно и лигаво. После се отдръпваше назад, за да провери резултата — обнадееден, но и някак боязлив дали ще го приемат. Винаги оставаше учуден, ако му откликнеха с готовност. Често дори не знаеше защо целува момичето.

Предстоящата среща със Сюзан извън болницата му напомни онези първи срещи с момичета, защото вътрешно желаше физическия контакт, но все пак не го очакваше. Въпреки че бе осезаемо чувствена, Сюзан щеше да стане лекар, какъвто беше той. Следователно това го лишаваше от главното му предимство в обществото — почти всеки го гледаше с уважение, когато кажеше, че е лекар, и то хирург! А самият

той знаеше, че обратно на разпространения вече мит, природата ни най-малко не бе облагодетелствала представителите на тази професия за сметка на други. Белоус се притесняваше по-скоро от мисълта, че мъжката физика не е тайна за Сюзан.

Той не свеждаше собствените си сексуални пориви до анатомични и физиологични реалности, но Сюзан? Тя изглеждаше съвсем нормална с нейната усмивка, меката кожа, с бюста, загатнат под дрехите, който леко се повдигаше, като диша. Но тя беше запозната с парасимпатиковите рефлексии и ендокринните промени, които правеха секса възможен и дори приятен. Може би беше научила твърде много, твърде много неща, които не трябваше да знае. Може би и при съвсем благоприятна ситуация Белоус нямаше да се възбуди. Тази мисъл го накара да размисли дали изобщо да се среща със Сюзан. В края на краищата целта му бе да забрави атмосферата в болницата и необвързващият секс беше един превъзходен начин за това. Със Сюзан, ако изобщо се случеше, нямаше да бъде необвързващ. А оставаше и мъчителният въпрос дали е благоразумно да излиза със студентка, която в момента е на стаж под негово ръководство. Без съмнение щяха да поискат преценката му за нейното представяне. Връзката с нея водеше до един смешен сблъсък на интересите му.

Вратата на асансьора се отвори на етаж на операционното отделение и Белоус бързо прекоси коридора към главната регистратура. Административният служител подготвяше графика на операциите, запланувани за следващия ден.

— В коя зала е моят случай? Мистър Барън, операция на хеморойд.

Служителят вдигна глава, за да види с кого говори, и пак се наведе над графика.

— Вие сте доктор Белоус?

— И никой друг.

— Случаят ви е отнет.

— От кого? — озадачен попита Белоус.

— От доктор Чандлър. Помоли да ви предам, щом се появите, да го посетите в кабинета му.

Да му отнемат случай, беше нещо твърде необичайно за Белоус. Несъмнено това влизаше в правата на Джордж Чандлър като главен специалист, и все пак бе твърде странно. Понякога прехвърляха

Белоус на друга операция, но за това имаше съвсем логична причина. Да го отстранят от операция на пациент, постъпил в неговото отделение, ей богу, такова нещо не му се бе случвало.

Той благодари на служителя, без да се опитва да прикрие изненадата и разочарованието си. Обърна се и тръгна към кабинета на Джордж Чандлър.

Кабинетът на прекия му началник представляваше килия без прозорци на втория етаж. Оттук излизаха тактическите указания, които ръководеха хирургическото отделение ден след ден. Чандлър отговаряше за графика на всички лекари, включително и за неделните им дежурства. Според заплануваните операции той определяше екипа за всеки отделен случай, както и асистентите на онези щатни хирурзи, които искаха такива.

Белоус почука на затворената врата и чу едно приглушено „влезте“. Джордж Чандлър седеше зад бюрото си, което почти изпълваше малката стаичка. Бюрото беше с лице към вратата и Чандлър трябваше да се промуши край него, за да стигне до стола си. Зад бюрото имаше картотека, а пред него — дървен стол. Дъската за съобщения бе единствената украса в голата стая. Невзрачна, но спретната, стаята подходеше на характера на Чандлър.

Старшият специалист успешно се беше изкачил от по-нисшия свят на студенти и специализанти нагоре по трудната пирамида на властта. Сега той беше връзката между висшия свят на пълноправни хирурзи, с удостоверения за специалност, получени от съответните комисии, и по-нисшия лекарски персонал. Като такъв той не спадаше към нито една от двете класи. От този факт произтичаше както властта му, така и неговата уязвимост и изолираност. Годиците на конкуренция неумолимо бяха взели своята дан. Според повечето стандарти Чандлър минаваше за млад — беше на трийсет и три години. Не бе висок — около сто и седемдесет сантиметра. Небрежно сресаната коса му придаваше вид на съвременен Цезар. Леко закръгленото лице прикриваше избухливия му нрав. В много отношения Чандлър приличаше на затормозен младок.

Белоус седна на дървения стол. Отначало и двамата мълчаха. Чандлър гледаше молива, който държеше между пръстите си. Лактите му почиваха върху облегалките на стола.

— Съжалявам, че трябваше да ти отнема случая, Марк — каза Чандлър, без да вдигне глава.

— Един хеморойд по-малко, все някак ще го преживея — запази безизразен тон Белоус.

Последва нова пауза. Чандлър наклони стола си напред и го върна в нормално положение. После погледна Белоус в очите. Марк си помисли, че е напълно подходящ за ролята на Наполеон в някоя пиеса.

— Допускам, че се отнасяш сериозно към хирургията, и то тук, в Мемориалната болница.

— Имаш право.

— Сега-засега добре се представяш. Няколко пъти чувам да свързват името ти с евентуалното предложение да станеш главен специалист. Това е една от причините да те повикам на разговор. Преди известно време ми се обади Харис. Беше побеснял. Отначало дори не разбрах за какво говори. Очевидно един от студентите ти се е ровил в тези случаи на кома и това е влудило Харис. Виж, аз нямам и понятие какво става, но според него ти не само насърчаваш, но и подпомагаш този студент.

— По-скоро студентка.

— Все ми е едно.

— Е, не прибързвай с изводите. Съвсем случайно тя се оказа страхотно парче. А що се отнася до мен — нямам пръст в тази работа. Напротив, опитвам се да я откажа от всичко това.

— Нямам намерение да споря с теб, Марк. Искях само да те предупредя за положението. Би ми било неприятно да си проиграеш шансовете на главен специалист заради действията на някакво си хлапе.

Марк погледна Чандлър и се запита какво ли би казал той, ако му спомене, че същата вечер ще излиза със Сюзан.

— Нямам представа дали Харис е казал на Старк за всичко това, но мога да те уверя, Марк, че аз ще мълча, освен ако не се наложи да прикривам себе си. Но нека пак ти подчертая, че Харис беше бесен, тъй че най-добре ще направиш, ако убедиш студента, че той...

— Тя!

— Добре де... че тя трябва да насочи интересите си другаде. В края на краищата сигурно поне десет души работят вече по проблема.

Фактически в отделението на Харис не правят нищо друго, откакто започна тази поредица катастрофални случаи на кома след анестезия.

— Ще се опитам отново да ѝ обясня, но не е така лесно, както на думи. Това момиче има собствен начин на мислене и доста плодовитото въображение. — Белоус се учуди, че избра такъв начин, за да опише въображението на Сюзан. — Заловила се е с този проблем, защото първите двама пациенти, на които попадна, са негови жертви.

— И така, да смятам, че си предупреден. Нейните действия ще ти се отразят, особено ако ѝ помагаш по някакъв начин. Но това е само една от причините да те повикам на разговор. Съществува и друг проблем, далеч по-сериозен. Кажете ми, Марк, кой е номерът на шкафчето ти в съблекалнята?

— Осем.

— Ами триста трийсет и осем?

— Използвах го временно. Около седмица, преди да се освободи номер осем.

— Защо не остана в триста трийсет и осем?

— Мисля, че то всъщност беше на някой друг и аз можех да го ползвам само докато си намеря отделно шкафче.

— Знаеш ли комбинацията за отваряне на триста трийсет и осем?

— Ако помисля, сигурно ще се сетя. Защо питаш?

— Заради една странна находка на доктор Каули. Той твърди, че когато се преобличал, това дяволско шкафче като по чудо се отворило и се оказало пълно с лекарства. Проверихме, не ни е излъгал. Всякакви опиати, които могат да ти дойдат наум, че дори и отгоре — включително и наркотици. В списъка с разпределението на шкафчетата ти си записан срещу номер триста трийсет и осем.

— А номер осем на кого е зачислен?

— Доктор Истман.

— Той не е оперирал от години.

— Точно така. Кажете ми, Марк, кой ти даде номер осем? Уолтърс ли?

— Тъхъ. Каза ми временно да използвам триста трийсет и осем, а после ми даде номер осем.

— Окей, не споменавай на никого за тази работа, най-вече на Уолтърс. Откриването на такъв запас от опиати е доста сериозна работа, като имаш предвид всички препятствия, които трябва да

минеш, за да получиш наркотик. Заради моя списък с разпределението на шкафчетата болничната администрация вероятно ще те потърси. По понятни причини те не изгарят от желание историята да се разчуе. Така че я дръж в тайна. И, за бога, насочи интересите на твоята студентка към нещо по-различно от усложненията при анестезия.

Белоус излезе от килийката на Чандлър, обзет от особено чувство. Не се изненада, че го свързват със заниманията на Сюзан. Сам бе предвидил подобна опасност. А новината за лекарствата, намерени в шкафчето, което се водеше на негово име — това беше съвсем друга история. В съзнанието му изплува образът на Уолтърс, вечното присъствие в операционното отделение. Питаше се защо някой ще се запасява така с лекарства. После му мина през ум предположението, че в дъното се крие някаква организация. Сюзан беше казала „свръхестествено“ и „зловещо“. Чудеше се какви ли лекарства са били натрупани в шкафче 338 и дали би трябвало да й каже за случилото се.

ВТОРНИК, 24 ФЕВРУАРИ, 14:30 Ч.

Сюзан си позволи да огледа кабинета на завеждащия хирургията. Беше просторен и подреден с изтънчен вкус. Големите прозорци, които почти обхващаха двете стени, откриваха прекрасен изглед към Чарлстън в едната посока, в другата — към Бостън. Мостът над реката бе забулен на места от сиви снежни облаци. Сменил посоката, вятърът сега духаше от северозапад и навяваше арктически студ.

Бюрото на Старк, разположено напречно на северозападния ъгъл в кабинета, беше от тиково дърво, с мраморен плот. Стените зад него и вдясно бяха огледални от пода до тавана. На четвъртата стена се намираха вратата към приемната и модерна красива секция. Вратичката на барчето бе леко открехната и пред погледа се откриваха искрящи чаши, бутилки и малък хладилник.

В югоизточния ъгъл, където огромните прозорци се съединяваха с рафтовете книги, имаше ниска масичка със стъклен плот. Около нея бяха наредени столове от стъклопласт. Ярките цветове на кожените им възглавници бяха в различни нюанси на оранжевото и зеленото.

Зад масивното бюро седеше самият Старк. Образът му се пресъздаваше стотина пъти в огледалото отдясно, отразен в тъмното стъкло на прозореца от лявата му страна. Завеждащият хирургията бе вдигнал крака върху ъгъла на бюрото, така че светлината отвън падаше над рамото му върху материала, който четеше.

Старк беше облечен в елегантен бежов костюм, прилягащ плътно по слабото му тяло и освежен от оранжева копринена кърпичка в горния ляв джоб. Сивеещата му коса бе умерено дълга и едва покриваше върховете на ушите. Сресана назад, тя откриваше високото му чело. Старк имаше лице на аристократ — с остри черти и тънък нос. Носеше очила за четене с фина рамка от червеникава черупка на костенурка. Зелените му очи шареха напред-назад по листата в ръката му.

Съчетанието от впечатляваща обстановка и респектираща репутация на хирургически гений би смутило силно Сюзан, ако не

бяха усмивката на Старк и привидно неуместната му поза. Фактът, че беше качил краката си върху бюрото, поразяваше неудобството ѝ. Той сякаш не възприемаше своя авторитет в болницата твърде сериозно. Сюзан стигна до верния извод, че уменията му на хирург и способностите като администратор и бизнесмен в медицината му даваха възможност да пренебрегва традиционната поза на длъжностно лице с изпълнителска власт.

Старк дочете материала и вдигна поглед към седналата пред него Сюзан.

— Това, млада госпожице, е много интересно. Запознат съм със случаите по време на операция, но не съм имал представа, че подобен проблем е възниквал и в другите отделения. Не е сигурно дали имат нещо общо, но трябва да призная заслугата ви, че идвате с такава идея. А да се свързват и тези два скорошни случая на спиране на дишането е... хм, едновременно и пресилено, и блестящо. Това дава храна за мисълта. Свързали сте ги, защото чувствате, че потискането на дишането е общото при всички случаи. Моята първа реакция — сега това е само първата ми реакция — е, че то не обяснява случаите при анестезия, защото под наркоза дишането се поддържа изкуствено. Вие допускате, че един прекаран енцефалит или някаква друга мозъчна инфекция могат да правят хората податливи на усложнения по време на анестезия... нека помисля.

Старк спусна крака от бюрото си и се завъртя към прозореца. Той несъзнателно свали очилата за четене и леко задъвка единия им край, замислено присвил очи.

— Болестта на Паркинсон засега свързваме с неподозирано прекаран вирусен инсулт, така че, предполагам, вашата теория е донякъде правдоподобна. Но как може да се докаже?

Старк се завъртя с лице към Сюзан.

— Трябва да ви уверя, че сме изследвали случаите на усложнения при анестезия до втръсване. Всичко — искам да кажа абсолютно всичко — беше прегледано внимателно от множество хора — анестезиолози, епидемиолози, интернисти, хирурзи... хора от всякакви специалности. С изключение, разбира се, на студенти медици.

Старк се усмихна топло и Сюзан усети, че откликва на известната му способност да печели доверието на хората.

— Мисля — каза Сюзан, възвърнала своята увереност, — че изследването трябва да започне от компютърния център. Получих данни само за миналата година, и то поискани по косвен път. Нямам представа колко информация може да се извлече, ако се запита компютърът директно, да речем, за всички случаи през последните пет години на потискане на дишането, кома и необяснима смърт. Осигурим ли пълен списък на потенциално свързаните случаи, трябва внимателно да се прегледат болничните им листове и да се установят някакви общи знаменатели. Ще трябва да се разпитат и семействата на включените в списъка пациенти, за да се получи възможно най-пълна картина на прекараните вирусни заболявания, както и протичането на всяко едно от тях. Другата задача ще бъде да се получи серум от всички съществуващи случаи за изследване наличието на антитела.

Сюзан наблюдаваше лицето на Старк в напрегнато очакване на някаква необичайна реакция, нещо подобно на това, което ѝ се беше случило с Нелсън, а после далеч по-драматичния сблъсък с Харис. За разлика от тях Старк запази спокойното си изражение, явно замислен над предложенията ѝ. Изглежда, беше по-смел и непредубеден относно нововъведенията.

— Да се прави скрийнинг за откриване на антитела — заговори той накрая, — не е много резултатно. Отнема време и е ужасно скъпо.

— Методите на имуноелектрофореза са премахнали някои от тези недостатъци — предложи Сюзан, окуражена от неговия отговор.

— Може би, но все пак това означава огромни разходи с много малка вероятност за положителен резултат. Би трябвало да разполагам с някакво своеобразно доказателство за успех, за да оправдая този вид капиталовложение. Но може би ще трябва да предложите това на доктор Нелсън долу, във вътрешното отделение. Имунологията е по неговата част.

— Доктор Нелсън едва ли ще прояви интерес — рече Сюзан.

— Защо така?

— Нямам представа. Да си призная, вече говорих с него. Убедена съм, че това не го интересува. Но той не е единственият. Споделих идеите си и пред друг завеждащ отделение. Без малко да ме напердаши като непослушно дете, което си заслужава боя. Щом се опитам да вменя и този епизод в цялата картина, обзема ме чувството, че тук има нещо друго.

— И какво е то? — попита Старк, като преглеждаше цифрите, обработени от Сюзан.

— Ами, не зная каква дума да използвам... престъпна игра... или някаква зловеща загадка.

Тя млъкна изведнъж, като очакваше Старк да се изсмее или да се вбеси. Но той само завъртя стола и отново се загледа над града.

— Престъпна игра. Вие наистина притежавате въображение, доктор Уилър, дума да няма.

Старк се завъртя обратно към стаята, стана и заобиколи бюрото си.

— Престъпна игра — повтори той. — Трябва да си призная, че никога не съм допускал подобно нещо. — Едва тази сутрин го бяха осведомили за откритите от Каули опиати в шкафче 338, информация, която силно го разтревожи. Той се облегна на бюрото си и погледна към Сюзан. — Ако предполагате престъпна игра, то мотивът е от първостепенно значение. А за тази поредица от трагични случаи просто няма никакъв мотив. Те са твърде различни. Пък и защо кома? За да потвърдите версията си, ще ви е нужен и някой много умен психопат, чиито основания за действие надхвърлят границите на разума. Но най-големият проблем при вашата теза е, че престъпна игра е невъзможна в операционната. Там твърде много хора наблюдават пациента отблизо. Проучването, разбира се, трябва да се извършва непредубедено, но мисля, че в този случай не е възможна престъпна игра. Признавам обаче, че това не ми беше хрумвало.

— Всъщност нямах намерение да ви навеждам на подобна мисъл, но съм доволна, че го сторих, защото вече мога да забравя за това. Но да се върнем към самия проблем. Ако изследването за антитета в такива мащаби е твърде скъпо, то да се прегледат болничните листове и да се поразпитат семействата на пострадалите би било сравнително евтино. Бих могла да се заема и сама, но ми е нужна малко помощ от ваша страна.

— Каква по-точно?

— Преди всичко ще ми е необходимо официално разрешение да използвам компютъра. Второ, ще ми трябва разрешение да взема болничните папки. Трето, сигурно ще ми правят спънки на долния етаж.

— Какви спънки? Кой?

— Доктор Харис. Той е този, който изгуби самообладание, и мисля, че възнамерява да сложи край на обучението ми по хирургия тук, в Мемориалната болница. Изглежда, не обича много жените, които се занимават с медицина, а може би и аз му дадох възможност да прояви този си предразсъдък.

— Понякога човек трудно може да се разбере с доктор Харис. Той е емоционална натура. Но наред с това е вероятно и най-добрият специалист по анестезиология в страната. Така че не го съдете строго, докато не видите и другата му страна. Предполагам, има особени лични основания за своето отношение към жените медички. Не е похвално може би, но е понятно. И така, ще видя какво мога да направя за вас. Същевременно трябва да ви кажа, че сте се забъркали в един много деликатен проблем. Давате си сметка, надявам се, че всичко това може да се превърне в антиреклама за работата ни и евентуално да донесе лоша слава на болницата и дори на медицинските среди в Бостън. Подхождайте внимателно, млада госпожице, ако изобщо решите да действате. Ще си създадете врагове по пътя, който поемате, и моето мнение е, че трябва да се откажете от всичко това. Но предпочетете ли да продължите, ще се опитам да ви помогна, въпреки че не мога да гарантирам нищо. Ако наистина попаднете на някаква информация, бих се радвал да изкажа мнение по нея. Ясно е, че колкото повече сведения имате, толкова по-лесно ще ми бъде да ви доставя това, от което се нуждаете.

Старк застана до вратата на кабинета си и я отвори.

— Обадете ми се по-късно следобед и ще ви кажа дали ми е провървяло да удовлетвори вашите искания.

— Благодаря ви, че ме изслушахте, доктор Старк. — На прага тя се поколеба, вперила поглед в него. — Успокояващо е, че не оправдахте репутацията си на човекоядец или по-скоро на женоядец.

— Може би ще се съгласите с другите, когато намерите време да дойдете на учебна визитация — рече през смях Старк.

Сюзан каза довиждане и излезе. Завеждащият хирургия се върна до бюрото и заговори по вътрешния телефон на секретарката си:

— Обадете се на доктор Чандлър и проверете дали е говорил вече с доктор Белоус. Кажете му, че искам час по-скоро да узная в подробности всичко за лекарствата в офиса.

Старк се обърна и зарея поглед над сградите, които съставляваха Мемориалната болница. Животът му бе тъй свързан с нея, та в някои моменти си мислеше, че тя е цялото му съществуване. Както бе казал Белоус на Сюзан, Старк лично бе осигурил огромна част от нужните за възкресяването на болницата пари, както и за строежа на новите седем сгради. Постът завеждащ хирургия донякъде се дължеше на тази негова способност да осигурява средства.

Колкото повече мислеше за лекарствата в шкафче 338 и това, което загатваше тяхното наличие там, толкова повече се ядосваше. Ето още един ярък пример, който доказваше, че не може да очаква от хората да мислят в перспектива.

— Господи — изрече той на глас, с очи, приковани във вихрушките от снежни облаци.

Някои глупаци биха могли да провалят всичките му усилия да осигури на Мемориалната болница най-престижното име в страната. Години на упорит труд можеха да отидат на вятъра. Това затвърди убеждението му, че трябва да следи отблизо всяко нещо, ако иска то да бъде изпълнено както му е редът.

ВТОРНИК, 24 ФЕВРУАРИ, 19:20 Ч.

Мракът на зимната бостънска вечер отдавна бе прихлупил града, когато Сюзан слезе на откритата станция на Чарлс стрийт по линията към Харвард. Вятърът продължаваше да духа откъм Арктика. Изсвирваше в този край на станцията, който беше откъм реката, и на кратки, но бурни пориви преминаваше през целия перон. Сюзан се отпрати приведена към стълбите. Влакът се втурна напред, плъзна се от дясната ѝ страна и отмина станцията. На завоя в тунела колелата изскърцаха пронизително.

Сюзан мина по надлеза за пешеходци, за да пресече кръстовището на Чарлс стрийт и Кеймбридж стрийт. Движението долу бе оредяло, само от време на време се чуваше някоя кола, но неприятният мирис на изгорели газове все още тровеше нощния въздух. Сюзан слезе на Чарлс стрийт. Пред денонощно отворената дрогерия както обикновено се бяха насъбрали разни типове, подпийнали или направо мъртво пияни. Неколцина протегнаха ръка към нея с просешки жест. В отговор тя ускори крачка, но се блъсна в един брадат мъж с окъсани дрехи, изпречил се на пътя ѝ.

— „Риъл Пейпър“ или „Финикс“, красавице? — попита брадатыят, чиито клепачи бяха олющени от себорей. Държеше няколко вестника в дясната си ръка.

Сюзан се отдръпна, после продължи напред, без да обръща внимание на цветистите подигравки и смеха на тези нощни скитници. Отмина надолу по Чарлс стрийт и скоро обстановката се промени. Витрините на няколко антикварни магазина я подканяха да спре, но студеният нощен вятър я прищпорваше да продължи напред. Като стигна Маунт Върнън стрийт, зави наляво и заизкачва Бийкън Хил. От номерата по вратите разбираше, че има още доста път. Отмина и Луисбърг скуеър. Оранжевата светлина от витрини и прозорци пръскаше топли лъчи в студената вечер. От солидните тухлени фасади на къщите се излъчваше спокойствие и сигурност.

Апартаментът на Белоус беше в една сграда отляво, на около стотина метра от Луисбърг скуеър. Пред постройките от тази страна имаше малки тревни площи, оградени с високи брястове. Сюзан бутна скърцаща метална врата и изкачи каменните стъпала пред тежката, облицована с ламперия врата. Във фойето тя започна да топли с дъха си посинелите пръсти и да тъпче на място, за да раздвижи кръвта в краката си. От ноември до март неизменно усещаше крайниците си студени. Както подскачаше на едно място, тя разгледа имената до звънеца. Белоус беше пети поред. Натисна силно бутона, в резултат на което се чу дрезгав звън.

Леко уплашена, тя посегна към кръглата дръжка и при отварянето на вратата ожули кокалчето си в металната рамка на вратата. Вдигна ръка и засмука разкървавеното място. Пред нея имаше стълбище, което извиваше наляво. Отгоре висеше лъскав пиринчен полилей, а едно огледало в позлатена рамка създаваше илюзията, че преддверието е по-просторно. Тя се огледа по навик и поприглади косата си. Като се изкачваше, забеляза на всяка площадка репродукции на Брьогел, поставени в тежки рамки.

Сюзан спря пред последното крило от стъпала и се хвана за перилата. Наведе се над тях и видя плочките на пода във фойето, пет етажа надолу. Белоус отвори, преди да е почукала.

— Вътре има бутилка с кислород, ако ти е необходима, бабче — каза той усмихнат.

— Господи, тук горе въздухът е много разреден. Може би ще трябва да поседна на стъпалата, за да се съвзема.

— Чаша бордо ще те оправи напълно. Дай ръка.

Сюзан му позволи да я въведе в апартамента. Докато събличаше палтото си, обходи с очи стаята. Марк изчезна в кухнята и се върна с две чаши рубинено вино.

Тя хвърли палтото си върху един стол с права облегалка до вратата и събу високите си ботуши. Пое разсеяно едната чаша и отпи. Очите ѝ с любопитство разглеждаха помещението, в което се бе озовала.

— Подредено е с доста вкус за един хирург — каза, запътила се към средата на стаята.

Беше просторна, около седемдесет квадрата. В двата ѝ края имаше по една голяма старинна камина; и в двете гореше буен огън.

Гредите на тавана, висок като в катедрала, се спускаха косо от пет-шест метра. Насрещната стена представляваше огромна композиция от геометрични форми. В някои от тях се помещаваха етажерки за книги, а в други — произведения на изкуството и голяма стереоуредба с телевизор и магнетофон. Отсамната стена, изградена от декоративни тухли, беше покрита с картини, литографии и нотни листове със средновековна музика в привлекателни рамки. Отдясно, над камината, дискретно тиктакаше старинен часовник. Полицата на камината вляво беше украсена с макет на кораб. През прозорците от двете страни на камините се виждаха причудливите силуети на безброй комини на фона на нощното небе.

В стаята имаше много малко мебели — Белоус беше предпочел да създаде уют с няколко дебели килимчета. Най-много изпъкваше едно от тях, в синьо и кремаво, което беше постлано в средата на стаята. Върху него имаше ниска ониксова масичка за кафе, заобиколена от множество издути възглавници, облечени с едро кадифе в ярки разцветки.

— Красиво е — каза Сюзан, завъртя се в кръг и се отпусна върху купчина възглавници. — Никога не съм очаквала подобно нещо.

— А какво очакваше? — Марк седна на пода от другата страна на ниската масичка.

— Апартамент. Нали знаеш — големи маси, столове, диван, обичайните мебели.

И двамата се засмяха. Ясно беше, че не се познават много добре в действителност. Продължиха да говорят за несъществени неща и да се наслаждават на виното. Сюзан протегна крака към огъня с надежда да стопли пръстите си.

— Още вино?

— Разбира се. Има чудесен вкус.

Марк отиде в кухнята и отново напълни двете чаши.

— Да знаеш само какъв невероятен ден имах днес — каза Сюзан, като държеше чашата си на светлината на огъня и се възхищаваше на приятния тъмночервен блясък на виното.

— Ако не си зарязала самоубийствената си кампания, бих повярвал на всичко. Ходи ли при Старк?

— И още как! Противно на твоите опасения, поведението му беше съвсем приемливо... нещо, което не бих могла да твърдя за

Харис или дори за Нелсън.

— Внимавай, само това мога да ти кажа. Старк е емоционален хамелеон. Обикновено се разбирам с него изключително добре. И все пак днес съвсем неочаквано разбрах, че ми е страшно ядосан заради някакъв смахнат, който взел, че мушнал в едно шкафче, водещо се мое за известно време, останки от използвани лекарства. Не идва да ме попита, както би направил един нормален човек, ами насъсква срещу мен бедния Чандлър, старшият специалист. Чандлър ме отстранява от една операция, за да намери повод да ме разпита. Малко по-късно ме вика наред визитация, за да ми каже, че Старк иска от мен да разбера подробностите около произшествието. Като че си нямам друга работа.

— Каква е тази история с лекарствата? — Сюзан си спомни дочутия разговор на Нелсън с другия лекар.

— И аз не съм много наясно. Един от хирурзите попаднал на цяла купчина лекарства в някакво шкафче в съблекалнята пред операционната, което онова изкопаемо Уолтърс все още води на мое име. Явно е имало наркотици, кураре, антибиотици, изобщо цяла аптека.

— И не знаят ли кой ги е сложил там?

— Така излиза. Предполагам, събирани са, за да се изпратят в Биафра или Бангладеш. Тук все още се намери някой и друг привърженик на подобна кауза. Но не мога да проумея защо са ги складирали в шкафче, и то в офиса.

— Курарето е с парализиращо действие, нали, Марк?

— И то много силно. Няма грешка. Сигурно си се досетила, че ще вечеряме тук. Има пържоли и скарата е включена отвън на пожарникарската стълба до кухненския прозорец.

— Чудесна идея, Марк. Капнала съм от умора, а съм и страшно гладна.

— Ще сложа пържолите. — Марк си взе чашата и се запъти към кухнята.

— Курарето потиска ли дишането? — попита Сюзан.

— Не. Само парализира всички мускули. Мъчиш се да дишаш, но не можеш. Просто се задушаваш.

Опряла устни в чашата, Сюзан се загледа в камината. Танцуващите пламъци сякаш я хипнотизираха, мисълта ѝ скачаше от курарето към неподвижната фигура на Нанси, после към Бърман.

Огънят неочаквано изпука и сърдито изплю нагорещен до червено въглен. Едно парченце се удари в решетката и тупна върху килимчето пред камината. Сюзан скочи, ритна го встрани и бързо го върна върху плочата в огнището. Отиде до кухненската врата и се загледа в Марк, който солеше пържолите.

— Старк се интересува от моето откритие и дори се опита да ми помогне. Помолих го за болничните листове на пациентите от списъка. Когато се обадох по-късно следобеда, каза, че се опитал да ги вземе, но му съобщили, че всичките били предадени срещу подпис на един от невролозите, професор Доналд Маклиъри. Познаваш ли го?

— Не, но сигурно има такъв. Не познавам много от другите лекари.

— Този Маклиъри ми се струва доста подозрителен.

— Хайде, хайде, пак ти заработи фантазията! Доктор Доналд Маклиъри по загадъчен начин разрушава мозъка на шестима пациенти...

— На дванайсет.

— Добре де, на дванайсет, след което прибира документацията, за да заличи следите. Представям си заглавията по страниците на бостънския „Глоуб“.

Марк се засмя, нареди пържолите върху скарата и побърза да затвори прозореца заради студа.

— Смей се ти, но гледай все пак да измислиш някакво обяснение за поведението на Маклиъри. Засега никой друг не иска да приеме, че съществува връзка между тези случаи. Всички, с изключение на този Маклиъри. Папките са при него. Заслужава си да се поровя в тях. Може би той вече прави разследвания и е напреднал повече от мен. Ако е така — чудесно, вероятно бих могла да му помогна.

Марк не отговори. Чудеше се как да я накара да се откаже от всичко това. След миг вниманието му вече беше погълнато от салатата, негов кулинарен специалитет. Когато отново отвори прозореца, със студения вятър нахлу аромат на сочно месо. Облегната на рамката на вратата, Сюзан го наблюдаваше. Мислеше си колко хубаво е човек да си има съпруга, която да му гледа къщата, и когато се прибере, яденето да го чака на масата. В същото време колкото и да е нелепо, струваше й се несправедливо, че тя никога не може да има съпруга. Омъжеше ли се, тя самата щеше да поеме тази роля. Сюзан често разиграваше

мислено подобна ситуация и щом стигнеше до този неразрешим проблем, просто отричаше съществуването му или го отлагаше за неопределено време.

— Днес се обадох в института „Джеферсън“.

— И какво ти казаха? — Марк ѝ подаде чинии, сребърни прибори и салфетки и посочи към малката масичка.

— Ти излезе прав, трудно е да се припари там. Попитах мога ли да посетя един от пациентите си. Изсмяха ми се. Само най-близките можели да ги посещават, и то с предварителна уговорка, тъй като обичайните методи на интензивно лечение стряскали роднините; необходима била предварителна подготовка. Веднъж в месеца наистина допускат посетители, както ти ми спомена. Това, че съм студентка по медицина, не им направи никакво впечатление. Очевидно всичко е добре замислено, след като по този начин се освобождават легла за интензивно лечение в местните болници.

Сюзан подреди масата и отново се загледа в огъня.

— И все пак, наистина ми се ще да посетя института, преди всичко, за да видя Бърман. Имам чувството, че ако го видя отново, ще престана да мисля толкова много за тази... авантюра, както я наричаш ти. Дори и аз си давам сметка, че трябва да възстановя поне донякъде нормалното си състояние.

Обнадежден от последните ѝ думи, Марк побърза да приключи работата в кухнята. Обърна пържолите и затвори прозореца.

— Защо просто не отидеш там? Сигурно болницата не е кой знае колко различна от която и да е друга. Вероятно и там е същият хаос, както при нас. Ако си даваш вид, че си от персонала, сигурно никой няма да те спре. Можеш дори да се облечеш като медицинска сестра. Ако някой влезе при нас с престилка, би могъл да отиде където пожелае.

Сюзан обърна глава към Марк, който стоеше в рамката на кухненската врата.

— Идеята не е лоша... — замислено промълви Сюзан, — никак не е лоша. Има само една спънка.

— Каква?

— Едва ли ще мога да се ориентирам. Трудно е да се правиш, че си от персонала, като не знаеш къде отиваш.

— Това не е проблем. Иди в общината и поискай плановете на сградата. Там имат картотека за всички обществени сгради. Така ще си набавиш карта.

Марк се върна в кухнята, за да вземе пържолите и салатата.

— Ти наистина си бил гениален!

— По-скоро практичен — отбеляза той, докато сервираше.

На масата имаше също и аспержи в сос холандез и още една бутилка червено бордо.

Вечерята се услади и на двамата. Виното отпусна изопнатите им нерви и те се разбъбриха. Всеки научаваше отделни подробности от живота на другия и полека-лека допълваше представата си за него. Сюзан беше от Мериленд, Марк от Калифорния. Образованието им бе вървяло в различни посоки, неговото към Декарт и Нютон, нейното — към Волтер и Чосър. Ските се оказаха любимо занимание и на двамата, също и плажът и излетите. И двамата харесваха Хемингуей. Но когато Сюзан спомена Джойс, последва неловко мълчание. Белоус не беше чел Джойс.

След като изнесоха чиниите, те се разположиха върху разхвърляните пред камината възглавници. Белоус сложи още няколко цепеници върху тлеещата жаравя и скоро лумнаха весели пламъци. Двамата отпиваха от скъпия коняк и похапваха ванилов сладолед, потънали в мълчание.

— Сега, когато те познавам малко по-добре и виждам колко си допадаме, вече мога да настоявам да се опиташ да забравиш тази история с комата — обади се Марк. — Толкова имаш да учиш още, повярвай ми, няма по-добро място за това от нашата болница. По всяка вероятност още дълго проблемът с комата няма да бъде решен и ще можеш да се заловиш с него отново, когато натрупаш клиничен опит. Не че не можеш и сега да постигнеш нещо. Но шансовете са малки, както при всеки друг проект за изследователска работа, без значение колко добре е обмислен. А трябва да предвидиш и реакцията на шефовете в болницата, както вече сама се убеди. Залагаш на губеща карта; всичко е против теб.

Сюзан отпиваше бавно от коняка. Парещата течност разнасяше приятна топлина из цялото ѝ тяло. Тя си пое дълбоко въздух и усети известно замайване.

— Сигурно никак не е леко да си жена и да следваш медицина — продължи Белоус, — без да се смятат другите неудобства.

Сюзан вдигна поглед. Марк бе вперил очи в огъня.

— Какво искаш да кажеш? — Гласът ѝ прозвуча някак остро.

Без да иска, Белоус бе засегнал болното ѝ място.

— Само това, което казах. — Той не откъсваше очи от огъня, сякаш омагьосан от танцуващите пламъци. — Мисля си, че трябва да е доста трудно жена да се захване с медицина. Не бях се замислял за това, но ти ме принуди да намеря някакво обяснение за поведението на Харис. Колкото повече мисля, толкова по-убеден съм, че съм прав... Да си призная, отначало и аз не те възприех като студентка. При първата ни среща съзрях жената в теб. Колкото и хлапашко да ти се струва, веднага реших, че си привлекателна... но не съблазнителна. — Още преди да довърши мисълта си, той се извърна, за да се увери, че Сюзан е схванала намека му за разговора им в кафенето.

Тя му се усмихваше. Враждебността, която бе предизвикал с първото си изречение, се бе стопила.

— Ето защо реагирах така глупаво, когато вчера в съблекалнята ме хвана по къси гащи. Ако те възприемах като безполово същество, не бих се помръднал. Но явно не е така. Всъщност мисля, че повечето професори и преподаватели ще те възприемат първо като жена и после като студентка по медицина.

Белоус отново се загледа в огъня. Държеше се едва ли не като каещ се грешник след изповед. Сюзан усети, че у нея пак се събужда нежността, която беше започнала да изпитва към него. Отново я обзе импулсивното желание да го прегърне. Истината бе, че за нея физическият контакт не беше без значение. Но още преди да се захване за медицината, тя беше решила, че трябва да потиска поривите си, ако иска да успее. И сега, вместо да протегне ръце към Марк, тя отново допря устни до чашата си.

— Сюзан, ти никога не оставах незабелязана и ако не се появиш на моята лекция, ще трябва да обяснявам къде си.

— Луксът да си незабележим е нещо непознато за мен. Напълно те разбирам, Марк. Но все пак нужен ми е още един ден. Само един. — Сюзан вдигна показалец и кокетливо наклони глава. После се засмя. — Знаеш ли, Марк, за мен е известно успокоение това, че разбираш колко е трудно за жена да следва медицина. Наистина е така. Някои от

момичетата в групата го отричат, но те просто се заблуждават. Използват един от най-старите и най-лесните механизми за защита — заобикалят проблема, като чисто и просто отричат неговото съществуване. Но това не е решение. Помня, веднъж попаднах на интересен цитат от сър Уилям Ослър. Според него има три категории същества: мъже, жени и жени лекари. Смах се, когато го прочетох за пръв път. Сега вече не ми е смешно. Въпреки феминисткото движение, традиционната представа за жената като наивно глуповато създание все още не е изчезнала. Опиташ ли се да навлезеш в област, която изисква по-голяма агресивност и борбеност, мъжете веднага те обявяват за самка, навлязла в чужда територия. Ако се държиш настрана и им отстъпваш, тогава пък казват, че ти липсва състезателен дух. Така си принуден да търсиш някакво междинно компромисно решение, което също не е лесно, защото през цялото време се чувстваш като на изпит, и то не като отделна личност, а като представителка на жените изобщо.

В последвалата тишина двамата очевидно обмисляха казаното.

— Това, което най-много ме безпокои — добави Сюзан, — е, че колкото повече човек навлиза в медицината, проблемът се задълбочава. Не мога да си представя как се оправят жените, които имат семейства. Те вечно се чувстват виновни — или че напускат работа рано, или че се прибират къщи късно, без значение колко е часът. Мъжът може да работи до късно и това е в реда на нещата. Дори е похвално, че е така отдаден на работата си. Но една лекарка винаги се разкъсва. Обществото с неговите норми за поведение много усложнява нещата. Но защо ти говоря всичко това? — неочаквано възкликна Сюзан, осъзнала колко се е разпалила.

— Ти просто подкрепяш моята теза за това, колко е трудно да си жена и да учиш медицина. А какво ще кажеш за последната част, за затрудненията, които човек сам си навлича?

— Глупости, Марк, не ме дразни точно сега. Явно разбираш, че щом веднъж съм се захванала с тази работа, вероятно ще искам да стигна до някакво разрешение. Може и да е свързано с моето усещане, че съм на изпитание като представителка на женското съсловие. Господи, как бих искала да натрия носа на Харис. Може би ако успея да видя Бърман отново, ще мога да се откажа, без да загубя... как да се

изразя, от самочувствието или себеуважението си. Но нека да говорим за нещо друго. Ще имаш ли против да те прегърна?

— Аз? Да имам нещо против? — Белоус се поизправи, леко смутен. — Съвсем не.

Сюзан се наведе и го притисна към себе си със сила, която го изненада. Ръцете му инстинктивно я обгърнаха и той почувства крехката ѝ фигура. Започна да я потупва по гърба, сякаш я успокояваше.

Тя се отдръпна.

— Надявам се, не ме потупваш в очакване да се оригна като бебе.

Известно време двамата се изучаваха с поглед на светлината от камината. После устните им нерешително се докоснаха, отначало нежно, след това с нескрито вълнение и накрая със страст.

СРЯДА, 25 ФЕВРУАРИ, 5:45 Ч.

Будилникът издрънча и пронизителен звън разтърси тъмнината. Изтръгната от дълбок сън, Сюзан се изправи в леглото. Отначало се чудеше защо очите ѝ не искат да се отворят, но после осъзна, че се взира в непрогледен мрак. Няколко секунди минаха, докато се опомни. Единствената ѝ мисъл бе да се добере до будилника, чието остро дрънчене я подлудяваше.

Последно звънко изщракване и часовникът замлъкна. Междувременно Сюзан разбра, че не е сама. В съзнанието ѝ нахлу споменът от предишната вечер и тя се досети, че се намира в апартамента на Марк. Отпусна се и придърпа завивките, за да прикрие голотата си.

— Какъв беше този шум, за бога? — попита тя в тъмното.

— Будилник. Предполагам, за пръв път го чуваш — каза един глас близо до нея.

— Какъв будилник посред нощ, Марк!

— Часът е пет и половина, време да ставам.

Той отметна завивките и стъпи на пода. После запали лампата до леглото и разтърка очи.

— Марк, да не си се побъркал? Пет и половина е, за бога! — избоботи Сюзан, мушнала глава под възглавницата.

— Трябва да си видя пациентите, да хапна нещо и да се приготвя за визитацията в шест и половина. Операциите започват точно в седем и трийсет. — Марк се изправи и се протегна. Без да обръща внимание на студа и голотата си, той се отправи към банята.

— Вие, хирургите, сте мазохисти. Искате да смаете света. Защо не почвате в девет или в някой по-приемлив час? Защо точно в седем и половина?

— Открай време започваме в седем и половина — каза Белоус, като се поспря на прага.

— Обяснението ти няма грешка. Открай време било така! Господи, ето този начин на мислене е така типичен в медицината. Пет

и трийсет сутринта. Дявол да го вземе, Марк, защо не ме предупреди още снощи, когато ме покани да остана. Щях да си спя в общежитието.

Белоус се върна до леглото и погледна хълмчето под завивките, което издаваше къде е тялото на Сюзан. Главата ѝ все още беше под възглавницата.

— Ако се отнасяше малко по-сериозно към обучението си по хирургия, не би се налагало да ти обяснявам как се работи при нас. Време е за ставане, красива принцесо.

Белоус прихвана края на завивките и ги свлече на пода. Сюзан остана гола на студа, с глава, скрита под възглавницата.

— Няма що, много си гостоприемен — каза тя и скочи на крака.

Грабна едно одеяло и се омота като пашкул, след което се строполи отново на леглото.

— Нали от днес обръщаш нова страница, обеща да станеш прилежна студентка.

Той задърпа одеялото, в което се беше увила, но тя не му го отстъпваше.

— Трябва ми още един ден, само един. Хайде, Марк, още един. Ти знаеш колко е важно за мен. Ако не получа болничните папки днес — което бездруго е малко вероятно, тогава всичко пропада. Освен това, ако мога да видя Бърман, вероятно ще се откажа. Тогава ще имаш своята прилежна студентка. Но ми трябва още един ден.

Белоус пусна одеялото. Сюзан падна назад, разголила гръд като изкусителна амазонка.

— Добре, имаш го. Но ако Старк дойде на визитация, ще разбере, че кръшкаш. Не бих могъл да измисля каквото и да било прикритие. Надявам се, разбираш това.

— Действай според случая, всемогъщи докторе. Сигурно ще измислиш нещо.

— Ще бъда принуден да кажа, че съм те предупредил да присъстваш.

— Добре де, твоето да бъде. Но аз ще посветя още цял един ден на това проучване. Вече съм вложила немалко усилия.

Сюзан се сгуши в топлото легло. Тя едва успя да чуе пускането на душа. Реши, че ще изчака Белоус да излезе от банята и тогава ще стане.

Когато се събуди за втори път, вече беше доста светло. Под внезапните пристъпи на вятъра дъждовните капки почукваха по прозорците като оризени зърна. Съвсем типично за променливото бостънско време, вятърът беше сменил посоката си през нощта и вместо от северозапад духаше направо от изток. Благодарение на Гълфстрийм температурата се беше покачила някъде около 0°, затова и снегът бе преминал в дъжд. Хората, които пътуваха всекидневно за работа, бяха облекчени, а скиорите — възмутени.

Трудно ѝ беше да повярва на часовника до леглото, защото показваше почти девет. Белоус се беше изкъпал, облякъл и излязъл, без да я събуди. Сюзан недоумяваше как не го е чула, защото спеше сравнително леко. За всеки случай провери в банята и във всекидневната. Но тя беше сама в апартамента.

Намери чиста хавлиена кърпа и набързо се изкъпа, приятно разнежена от спомена за страстите през изминалата нощ. Белоус се бе оказал далеч по-чувствен, отколкото бе предполагала, с вроден усет в любовта. Беше изпитала истинско удоволствие, макар да имаше някои сериозни възражения относно задълбочаването на връзката им. Белоус беше прекалено отдаден на хирургията, сякаш всичко друго в живота му съвсем естествено би трябвало да отстъпи на заден план, като някакво хоби.

Сюзан намери в хладилника малко сирене и един портокал. Хапна захаросани ядки и препечен хляб, докато прелистваше указателя. Провери да не е забравила нещо и скоро напусна апартамента на Белоус, като старателно заключи вратата след себе си.

Предстоеше ѝ тежък ден.

Когато излезе на улицата, дъждът вече бе поотслабнал. Нямаше изгледи за проясняване, но поне можеше да походи пеша. Тя зави наляво по Маунт Върнън, прекоси Бостън Комън в северния му край и навлезе в търговската част на града.

От всички млади момичета, дошли да потърсят униформа за медицински сестри в магазина за работно облекло, Сюзан се оказа една от най-непретенциозните. Изглеждаше напълно безразлична към смайващото разнообразие. Поиска десети размер независимо от модела.

— Тази може би ще ви хареса — рече продавачът и донесе една униформа.

Сюзан я взе и отиде с нея до огледалото.

— Пробните са отзад, ако желаете.

— Ще я взема.

Продавачът, макар и доволен, беше слисан от деловитостта ѝ.

Докато Сюзан се изкачваше по Уошингтън стрийт към центъра, започна отново да припръсква. Едва преполовила застланата с плочи алея пред ъгловатата постройка на кметството, тя забеляза надвиснал над града тъмен облак. Дъждът рухна отведнъж и Сюзан побягна да се скрие на сушина.

Момичето на информацията я насочи към архитектурния отдел на осмия етаж. Лесно го откри, но от този миг нататък започнаха трудностите. След двацет и пет минути чакане пред главното гише се оказа, че не е попаднала където трябва. И тъй още два пъти, докато най-сетне я упътиха към дъното на просторната зала. Там чака още петнайсет минути, въпреки че беше единственият клиент. Зад гишето имаше пет бюра, от които само три бяха заети от двама мъже и една жена. Мъжете учудващо си приличаха — с големи червени носове, очила с пластмасови черни рамки и безвкусно подбрани вратовръзки. Прическата на жената беше с изкуствено руло коса и напомняше модата от началото на шейсетте години. Аленото ѝ червило беше поставено така, че скриваше естествените очертания на устните. С помощта на джобно огледалце жената съсредоточено изследваше лицето си от всеки възможен ъгъл.

По-дребният от мъжете най-накрая забеляза Сюзан и разбра, че тя не възнамерява да се махне, въпреки че не ѝ обръщаха внимание. Бавно и неохотно той се запъти към нея. Като стигна до гишето, извади цигарата от устата си и по вратовръзката му се посипа пепел. Мъжът натисна няколко пъти угарката в евтиния и вече препълнен метален пепелник.

— С какво мога да ви бъда полезен? — попита чиновникът, погледна за миг към Сюзан и се обърна назад, преди тя да успее да му отговори. — Хей, Хари, сетих се. Какво ще правиш със заявката от пенсионната служба? Беше подадена като спешна, а е в кутията ти от

два месеца. — И като погледна пак към Сюзан, рече: — Кажй, сладурче? Нека да позная. Искаш да подадеш оплакване срещу хазаина си. Е, сбъркала си адреса. — След което отново се обърна към колегата си: — Хари, ако отиваш за кафе, вземи ми едно обикновено и едно датско. Ще ти платя после. — Зачервените му очи се спряха на Сюзан. — Е, сега...

— Бих желала да погледна плановете на института „Джеферсън“. Това е една сравнително нова болница в Южен Бостън.

— Планове? За какво ти са на теб планове? На колко години си... на петнайсет?

— Аз съм студентка по медицина и се интересувам от проектиране и строителство на болници.

— Не на нас тия. С тая външност само едно нещо трябва да те интересува — изсмия се похотливо той.

Сюзан стисна очи, за да възпре отговора, който мъжът заслужаваше.

Чиновникът се запъти към купчина грамадни книги на гишето.

— В кой район се намира? — Въпросът бе зададен с явна досада.

— Нямам никаква представа.

— Добре тогава. — Той изведнъж се показва заинтересован. — Първо ще трябва да открием в кой район е.

Необходимата информация беше взета от някакъв малък справочник.

— Седемнайсети район.

С преднамерена мудност мъжът се върна при купчината дебели книги на гишето, пътем извади смачкан пакет цигари от страничния си джоб и пхна една в устата си, без да я пали. Порови се и накрая попадна на тома за седемнайсети район. Останалите избута встрани, после отгърна корицата и наплюнчи показалец. Запрелиства припряно, като на всеки четири-пет страници прокарваше пръст по пожълтелите си от тютюна език. Щом намери кода, преписа данните на хвърчащо листче. После махна на Сюзан да го последва и тръгна към дълга редица високи шкафове.

— Хари! — извика чиновникът и пътем продължи разговора с колегата си. Незапалената цигара подскачаше залепнала в ъгъла на устата му. — Преди да слезеш долу, позвъни на Гросър и разбери дали

Лестър ще идва днес. Все някой трябва да сложи ред в бъркотията на бюрото му. Заявката стои по-дълго и от гнойта.

Беше съвсем лесно да се открие съответното чекмедже и да се извади от него един голям пакет планове.

— Заповядай, златокъдра красавице. Ей там има и копирна машина. Струва някакви центове — посочи той с незапалената си цигара.

— Ще ми покажете ли къде са плановите на отделните етажи? — Сюзан беше извадила съдържанието на пакета.

— Интересуваш се от болнично строителство, а не знаеш как изглеждат едни етажни планове? Боже мой! Ето, това са... сутерен, първи етаж, втори етаж. — Запали цигарата си.

— Какво означават тези съкращения?

— За бога, чети ето тук, в долния ъгъл. „ОЗ“ означава операционна зала. Само „О“ отделение. „Комп. З“ е компютърна зала и така нататък. — Мъжът започваше да показва признаци на леко раздразнение.

— А копирната машина?

— Ей там е. На стената има автомат за дребни. Като свършиш, остави плановите в металната кутия на гишето.

Сюзан внимателно преснима плановите и ги надписа с флумастер. След това се отправи към Мемориалната болница.

Минаваше десет, когато Сюзан влезе през главния вход. Посрещна я обичайната тълпа. Всяко възможно място за сядане беше заето. Имаше хора от всички възрасти. Те не бяха дошли на преглед в клиниката или в залата за спешна помощ, а по-скоро придружаваха някой роднина; може и да бяха пациенти, които очакваха да ги откарат у дома. Разговори почти не се чуваха, никой не се усмихваше. Всеки се бе затворил в себе си; свързваше ги единствено благоговението им пред болницата и забулените ѝ тайни.

Сюзан с мъка си проби път към указателя. Пластмасовите букви гласяха: „Неврологично отделение, 11 етаж в сграда Биърд“. Сюзан стигна до асансьорите и зачака с тълпата. Човекът до нея се обърна и тя се отдръпна с нескрит ужас. Очите на мъжа — а дали не беше и жена — бяха заобиколени от тъмни петна кръвоизливи; носът беше

подут и изкривен, от ноздрите стърчаха тампони. Няколко телени жици излизаха от носа, прикрепени с лейкопласт към двете бузи. Гледката беше чудовищна. Сюзан не смееше да откъсне очи от етажния индикатор, неподготвена за картините на човешко страдание.

Д-р Доналд Маклиъри бе сред по-младите членове на редовния щатен състав от невролози и поради непрестанно растящата нужда от помещения не бе получил кабинет на единайсетия етаж. Сюзан се изкачи до дванайсетия и откри вратата с надпис: „Д-р Доналд Маклиъри“. Натисна бравата и се озова в малко преддверие. Вратата не можеше да се отвори докрай — пречеше някаква картотека. Бюрото изглеждаше огромно в теснотията. Застаряващата секретарка вдигна очи към нея. Лицето ѝ бе покрито с тежък грим, който включваше дори руж и изкуствени мигли. Силно изрусената ѝ коса беше ситно накъдрена и обилно напръскана с лак. Прилепналият по тялото розов костюм с панталон стоеше грозно опънат на неугледната фигура.

— Извинете, тук ли е доктор Маклиъри?

— Да, но в момента е много зает. — Секретарката явно се подразни, че я безпокоят. — Имате ли уговорка?

— Не. Искрах само да го попитам за нещо. Аз съм студентка на стаж тук, в болницата.

— Ще видя дали ще ви приеме.

Секретарката се изправи и изгледа Сюзан от глава до пети. Още по-раздразнена от стройната ѝ фигура, тя рязко отвори вратата вдясно. Сюзан с бърз поглед обиколи преддверието с надеждата да открие болничните папки, които търсеше.

Жената се върна почти веднага, седна зад бюрото си, сложи лист хартия в пишещата машина и напечата няколко реда. Едва тогава погледна към Сюзан.

— Можете да влезете. Каза, че ще ви отдели една минута. — И без да чака отговор, продължи да пише.

Сюзан изрече наум няколко цветисти епитета и влезе.

Кабинетът напомняше този на д-р Нелсън. Беше също така разхвърлян. Навсякъде се виждаха безразборно натрупани купчини списания и материали. Някои от тях бяха съборени и така и останали кой знае откога. Д-р Маклиъри беше слаб, с напрегнато изражение. Две

дълбоки бръчки прорязваха страните му. Носът и брадичката бяха силно изострени. Разделяше ги малка уста, която потръпна леко, когато той изгледа Сюзан над очилата.

— Сюзан Уилър, предполагам. — Гласът му не издаваше особено благоразположение.

— Да. — Сюзан се изненада, че той знае името ѝ. Не можеше да реши дали това е благоприятно за нея, или не.

— И сте дошли във връзка с десетте болнични листа, които са при мен. — Той се обърна в стола си и махна към голямата купчина папки на етажерката.

— Десет? Само толкова ли?

— Десет не са ли достатъчно? — запита някак саркастично Маклиъри.

— Просто си помислих, че може би имате повече. Това са листовете на коматозните случаи, нали?

— Какво по-точно ви интересува?

— Не съм съвсем сигурна. Доктор Старк ми каза, че са у вас, и си помислих, че ако ви помоля да ги прегледам, може и да ви бъде полезна.

— Млада госпожице, аз съм лекар с немалък опит. Моята специалност е неврология и трябва да преценя заключенията на нашите лекари. Наистина не се нуждае от помощ.

— Не искам да кажа, че се нуждаете от помощ, доктор Маклиъри, още по-малко като специалист. Давам си сметка, че почти нищо не зная по неврология. Но състоянието на всички тези пациенти е толкова близко до смъртта, пък има и нещо странно в цялата работа. Тези случаи, струва ми се, трябва да се разглеждат като свързани помежду си, а не като случайни съвпадения.

— И сте решили, че тъкмо вие сте човекът, който може да го направи.

— Е, все някой трябва да го направи.

Маклиъри замълча и Сюзан изпита неприятното усещане, че разговорът бързо взема лош обрат.

— Чуйте ме — продължи Маклиъри многозначително. — Сега-засега подготовката ви е твърде недостатъчна, за да се заемете с проблема. И не е само това. С необмислените си действия вече причинихте достатъчно неприятности. Вместо да бъдете в помощ,

създавате нови проблеми. Единственото, което искам от вас, е да седнете. — Той посочи един от столовете пред бюрото си.

— Моля? — Сюзан се смути от тона му. Това не бе любезна покана, а заповед.

— Казах да седнете! — Той вече не криеше гнева си.

Сюзан седна на единствения свободен стол.

Маклиъри вдигна телефона и набра някакъв номер. Не откъсваше от нея малките си немигащи очи. Докато чакаше връзка, устата му потрепваше.

— Кабинетът на директора, моля... Бих желал да говоря с Филип Орън.

Последва дълга пауза. Изражението му не се промени.

— Мистър Орън, тук е Маклиъри. Вие бяхте напълно прав. Тя седи тук, пред мен... Болничните листове ли? Разбира се, че не, вие сигурно се шегувате... Добре... чудесно.

Той затвори телефона, без да откъсва очи от Сюзан. Колкото и да се стараеше, тя не откриваше у него и следа от човещина. Помисли си, че напълно си заслужава секретарката. След минута неловко мълчание Сюзан понечи да се изправи.

— Имам чувството, че аз не трябваше...

— Седнете! — кресна Маклиъри.

Тя тутакси се облегна, изненадана от внезапното избухване.

— Нищо не разбирам. Дойдох да предложа помощта си, а не да ми крещите.

— Наистина нямам какво повече да ви кажа, млада госпожице. Вие превишихте правата си. Казаха ми, че сигурно ще дойдете да търсите тези папки. А също и че без разрешение сте получили информация от компютъра. На всичко отгоре сте вбесили доктор Харис. Всъщност мистър Орън всеки момент ще бъде тук. Това е негов проблем, не мой.

— Кой е мистър Орън?

— Директорът на болницата, драга. Той се занимава с проблемите на персонала.

— Аз не съм от персонала. Аз съм студентка.

— Именно. Тъкмо затова трябва да си знаете мястото. Вие сте гостенка тук... гост на болницата... и поведението ви трябва да отговаря на оказаното ви гостоприемство. Вместо това си пъхате носа

навсякъде, без да ви е грижа за правилата и реда тук. Вие, днешните студенти, имате превратна представа за мястото си. Болницата не е създадена за ваше удобство. Тя не ви дължи образование.

— Това е базова болница и е свързана с Медицинския факултет. Обучението е една от основните ѝ функции.

— Обучение — да, но не непременно само на студенти. На разположение на цялата колегия е.

— Точно така — както за студентите, така и за професорите. Но болницата не съществува заради тях, а преди всичко заради пациентите.

— Сега вече си обяснявам реакцията на Харис спрямо вас, мис Уилър. Вие наистина не проявявате уважение нито към личности, нито към институции. Но такива сте младите. Смятате, че самото ви съществуване ви дава правото да ползвате всички постижения на човечеството и образованието е едно от тях.

— Образованието е нещо повече; то е отговорност, която обществото е длъжно да поеме.

— Не отричам, че е отговорно, но не и пред отделния студент само защото е млад. Образованието е лукс, защото е невероятно скъпо, а основната тежест, особено в медицината, пада върху данъкоплатците. Самите студенти заплащат нищожна част от необходимото. А вашето присъствие лишава болницата от приходи. Оттук и цената, която плаща обществото, автоматически се удвоява. А и понеже сте жена, в бъдеще едва ли можем да очакваме...

— А, не — саркастично каза Сюзан и се изправи. — Да спрем дотук. Спестете ми останалото.

— Стойте си на мястото, млада госпожице — извика Маклиъри побеснял и скочи.

Сюзан се опита да се постави на негово място — мъжът пред нея трепереше от гняв. Сети се как Белоус бе намекнал, че Харис вижда в нея единствено жената. Трудно би могла да повярва, че причината за реакцията на Маклиъри е същата. За кой ли път се сблъскваше с подобно неестествено поведение. Маклиъри дишаше тежко и учестено. Без да иска, го беше предизвикала. Но как? С какво? Нямаше никаква представа. Чудеше се дали да не стане и да си излезе. Но нещо средно между любопитство и съчувствие към очевидно неразумните действия на Маклиъри я накара да остане. Тя седна, като го

наблюдаваше, а той не можеше да реши какво да прави. Накрая се извъртя на стола си и започна нервно да си играе с един пепелник. Сюзан не помръдваше. Не би се учудила, ако той заплаче.

Някой отвори вратата на външния кабинет. Чуха се гласове и в стаята влезе енергичен човек в елегантен син костюм, който му придаваше делови вид на бизнесмен. Копринената кърпичка, пъхната в горния му ляв джоб, напомняше облеклото на Старк. Грижливо вчесаната му коса беше разделена на път. Мъжът определено бе човек с авторитет. От него се излъчваше чувство на самоувереност в разрешаването на всякакви проблеми.

— Благодаря ти, че се обади, Доналд — каза Орън. След което снизходително се обърна към Сюзан: — Значи вие сте прословутата Сюзан Уилър. Напоследък тук доста се говори за вас. Давате ли си сметка за това?

— Не съм и забелязала дори.

Орън се облегна на бюрото на Маклиъри и с добре заучен жест скръсти ръце.

— Позволете да ви задам един въпрос. Каква според вас е основната цел на тази институция?

— Да се грижи за болните.

— Добре. Поне в общи линии сме на едно мнение. Но към отговора ви трябва да добавя една фраза от решаващо значение. Ние се грижим за болните от *тази община*. Това уточнение може да ви се стори излишно, защото е очевидно, че не се грижим за болните от окръг Уестчестър, щата Ню Йорк. Но все пак то е особено важно, защото подчертава нашата отговорност за хората точно тук, в Бостън. Това налага извода, че ако по някакъв начин нарушим отношенията си с общината, ще трябва да се откажем от нашата първостепенна мисия. Може би това ви звучи някак... как да кажа... несвързано. Но ще се убедите колко съм прав. През последните няколко дни съм засипан с оплаквания срещу вас, породени от раздразнението, да не кажа крайната непоносимост, която сте предизвикали. Явно сте си наумили да разстроите нашите грижливо поддържани отношения с общината.

Сюзан усети, че се изчервява. Високомерието му започна да я нервира.

— Искате да кажете, че ако се разчуе колко голяма е вероятността всеки постъпил тук пациент да се превърне в безмозъчно

мекотело, това ще съсипе репутацията на болницата.

— Точно така.

— Е, струва ми се, че репутацията на болницата е нищо в сравнение с непоправимата вреда, нанесена на тези хора. Все повече се убеждавам, че си струва да бъде съсипана, ако това е цената за разрешаването на проблема.

— Едва ли говорите сериозно, мис Уилър. Къде ще отидат всички хора... всички тези, които се нуждаят ежедневно от услугите на болницата? Кажете де! И какво, като привлечете съвсем лекомислено вниманието към едно нещастно за жалост, но все пак неизбежно усложнение...

— Откъде знаете, че е неизбежно? — прекъсна го Сюзан.

— Не мога да не вярвам на завеждащите съответните отделения. Не съм нито лекар, нито учен, мис Уилър, нито пък се правя на такъв. Аз съм администратор. И когато се сблъскам със студентка, която е дошла да учи тук хирургия, но вместо това се е заела да разгласява съществуването на проблем, който вече се изследва от квалифицирани хора като доктор Маклиъри, проблем, чието недискретно излагане може да причини непоправимо зло на общината, аз съм принуден да взема бързи и решителни мерки. Очевидно не сте обърнали внимание на вече отправените ви предупреждения и съвети да се заемете със своите задължения. Но аз не съм дошъл да ви убеждавам. Напротив, с подобаващо уважение си мислех, че ще е най-добре да ви обясня решението си относно вашето обучение по хирургия. Извинете ме, но сега ще се обадя на вашия декан.

Орън вдигна телефона и набра номера.

— Кабинетът на доктор Чапман, моля... доктор Чапман, моля. Обаждат се Фил Орън... Джим, аз съм Фил Орън. Как е семейството? Ние сме добре... Казах ли ти, Тед е приет в Пенсилванския университет... Надявам се... Обаждам ти се заради една от третокурсничките, която е на обучение по хирургия, Сюзан Уилър... Точно така. Разбира се, ще почакам.

Орън погледна към Сюзан.

— В трети курс сте, мис Уилър, нали?

Сюзан кимна. Надигащият се в нея гняв се бе превърнал в униние.

Орън се обърна към Маклиъри, който изведнъж се изправи, явно отегчен.

— Прощавай за безпокойството, Дон — каза Орън, — май трябваше да идем в моя кабинет. Ей сега свършвам... — И той отново насочи вниманието си към телефона. — Слушам те, Джим... Била е добра студентка, това е чудесно. Но въпреки всичко тя злоупотребява с гостоприемството ни. На обучение е в хирургията, но е решила изобщо да не посещава визитации, обсъждания или операции. Наместо това нервира нашите лекари, особено завеждащия анестезиологията, и без разрешение си позволява да извлича информация от компютъра. Ние тук и без нея си имаме достатъчно неприятности. Разбира се, ще ѝ кажа, че я викаш... днес следобед в четири и половина. Напълно. Сигурен съм, че във Ветеранската ще ѝ се зарадват... — Хихикане. — Благодаря, Джим. Скоро ще се чуем и видим.

Орън затвори телефона и се усмихна дипломатично на Маклиъри. След това се обърна към Сюзан.

— Мис Уилър, вашият декан, както сама чухте, желае да си поговорите днес следобед в четири и трийсет. От този момент достъпът ви в Мемориалната болница като професионално лице е преустановен. Довиждане.

Сюзан погледна от Орън към Маклиъри и после отново към Орън. Изражението на Маклиъри не се промени. Орън се усмихваше самодоволно, сякаш току-що е спечелил спортно състезание. Настъпи неловко мълчание. Сюзан разбра, че разговорът е приключил, стана, без да каже дума, взе пакета със сестринската униформа и излезе.

СРЯДА, 25 ФЕВРУАРИ, 11:15 Ч.

Крачейки по коридорите, Сюзан се почувства потисната и затова побягна навън. Проправи си път през тълпата и излезе в дъждовния февруарски ден. Тръгна безцелно, потънала в мислите си. Зави по Ню Чардън стрийт и после по Кеймбридж стрийт.

— Глупаци! — изсъска тя и ритна една случайно попаднала ѝ смачкана консервена кутия.

Косата ѝ залепна за челото от лекия дъжд, по носа ѝ се стичаха капчици. Тя тръгна нагоре по Джон стрийт откъм задната страна на Бийкън Хил. Гледаше неவிждащо безпорядъка, кучетата, боклуците и всевъзможните отломки в занемарените градски покрайнини.

Не помнеше някога да се е чувствала така отхвърлена и изоставена. Имаше усещането, че е съвсем сама; в това потиснато състояние започна да я плаши опасението от пълен провал. Пристъпите на униние и гняв се редуваха, като си припомняше разговора ту с Маклийри, ту с Орън. Жадуваше да поприказва с някого; някой, чийто съвет можеше да приеме с доверие и уважение. Старк, Белоус, Чапман — всеки от тях представляваше една възможност, но при всеки съществуваше някаква специфична пречка. При Белоус не можеше да разчита на обективност, а Старк и Чапман биха поставили на първо място интересите на институциите, които представляват.

Сюзан допускаше мисълта, че може да я сполети най-лошото: позорно изгонване от Медицинския институт. Тя чувстваше, че това би било не само личен провал, но и един вид поражение за всички жени в медицината. Ако познаваше някоя лекарка, би могла да отиде при нея за съвет, но уви. В преподавателския състав на института имаше много малко жени, а и тяхното място в йерархията ги правеше недостижими.

Потънала в мъчителен размисъл, Сюзан усети, че се подхлъзва, когато стъпи на десния си крак. Трябваше да се подпре с ръка на близката сграда, за да не падне. Като очакваше най-лошото, тя

погледна надолу и видя, че е стъпила в голяма купчина кучешки изпражнения, изпускащи пара.

— Проклет да е Бийкън Хил! — Сюзан ругаеше Бостън и цялата мръсотия, която градската управа търпеше. Остърга ботуша си о ръба на бордюра, погнусена от вонята. Въпреки всичко не ѝ убягна символичната страна на сполетялата я беда. Навярно и в професионалния си път бе нагазила в подобна мръсотия и трябваше по същия начин да махне с ръка и да отмине. Просто да я заобиколи. Нейно задължение бе да стане лекар; всичко друго трябваше да иде на заден план. Случаи като Бърман и Грийнли не бяха нейна грижа.

Продължаваше да вали и по бузите ѝ се стичаха струйки вода. Започна да стъпва по-предпазливо и благоразумно да отбягва безбройните купчини кучешки изпражнения, които срещаше на всяка крачка. Вървеше по-лесно, защото гледаше къде стъпва. Но не беше толкова лесно да пропъди чувството на отговорност към хора от рода на Бърман и Грийнли. Тя самата бе на годините на Нанси и на няколко пъти ѝ се беше случвало по време на менструация да кърви обилно. Колко изплашена и безпомощна се беше почувствала тогава. Чиста случайност бе, че не ѝ се наложи дилатация и кюртаж, и то в Мемориалната болница.

Но сега я бяха изгонили от тази болница, а вероятно и от Медицинския институт. Малко зависеше от нея в този момент, все едно дали искаше да разследва проблема докрай, или не. Всичко свърши. Стана ѝ криво, като си спомни как разсъждаваше в самото начало. „Нова болест!“ Сюзан се изсмя на собствената си суетност и измамна представа за своите способности.

Тръгна надолу по Пикни стрийт, прекоси Чарлс стрийт и се отправи към реката. Безцелно изкачи стълбите на моста Лонгфелоу. Поспираше се и четеше някои от безсмислените фрази и непознати имена, надраскани по стените. Насред моста тя забави крачка и се загледа нагоре по Чарлс Ривър към Кеймбридж и Харвард и моста към Бостънския университет. По протежение на реката ледени късове образуваха причудливи форми сред незамръзнала вода — като гигантско произведение на абстрактното изкуство. На едно от тези плаващи островчета бе кацнало ято морски чайки.

Сюзан не разбра какво я накара да се обърне наляво по посоката, откъдето бе дошла. Видя някакъв мъж с шапка и тъмно палто, който

свърна към реката и се спря, когато тя погледна към него. Без да му обръща внимание, Сюзан отново се загледа в пейзажа пред себе си и като потъна в хаотичните си мисли, забрави за мъжа. Но след петдесет минути забеляза, че той не е помръднал. Пушеше и гледаше нагоре по реката и също като нея сякаш нехаеше за дъжда. Сюзан реши, че е случайно съвпадение — в дъждовен февруарски ден двама души безцелно се взира в реката, макар мостът да пустееше дори при хубаво време.

Сюзан слезе по стълбичките откъм Кеймбридж и тръгна нагоре по брега към навеса за лодки на Масачузетския технологически институт. Стана ѝ студено от тънката струйка, стекла се по яката. Това малко неудобство ѝ беше полезно в момента. Скоро реши, че е време да се върне в общежитието и да се стопли с гореща вана.

Обърна се рязко с намерението да се върне по моста и да се прибере с метрото. Но се спря. Мъжът с тъмното палто беше на стотина метра от нея, все още загледан в реката. Сюзан изпита някаква смътна тревога. Промени решението си, за да избегне срещата с мъжа. Предпочете да заобиколи покрай Масачузетския институт и да вземе метрото от станция „Кендъл“.

Като пресичаше Мемориал Драйв, забеляза, че мъжът тръгна в нейната посока. Глупаво е, убеждаваше се тя, да се плашиш от някакъв непознат. Трудно ѝ беше да си обясни защо се поддава на уплахата без всякакво основание. Изглежда, сама не си бе дала сметка колко е разстроена. За всеки случай реши да завие зад първия ъгъл и изчака в края на пресечката пред Библиотеката за обществени науки. Като се опитваше да изглежда съвсем естествено, тя започна да оправя връвта на пакета си.

Мъжът се появи почти веднага, но не зави, а пресече улицата и се загуби от поглед. Но това не разсея опасенията ѝ, че я следят. Оставаше едно малко съмнение, че той е реагирал на нейното нарочно забавяне. Тя изкачи стъпалата и влезе в библиотеката. Отиде в тоалетната стая и се отпусна за малко. Огледалото ясно отразяваше тревогата, изписана по лицето ѝ. Помисли си да извика някого, но се отказа. Всяко обяснение би прозвучало нелепо. Освен това се почувства по-добре и отхвърли този епизод като плод на въображението.

На излизане от тоалетната дотолкова беше възвърнала самообладанието си, че може да оцени вътрешната архитектура на сградата. Беше съвсем съвременна и създаваше усещане за пространственост и ведро спокойствие. Нямаше и следа от смазващата претрупаност, която човек очаква от старите университетски библиотеки. Столовете бяха тапицирани в яркооранжево, а рафтовете за книги и картотечните шкафове бяха от фино полирано дъбово дърво.

И тогава Сюзан забеляза мъжа. Този път съвсем отблизо. Позна го, макар и да не вдигаше поглед от списанието, което бе разгърнал. Изглеждаше не на място в библиотеката, облечен с черно палто, бяла риза и бяла вратовръзка. Лъскава и сплъстена, косата му явно бе обилно поливана с брилянтин. Неприятното му лице бе покрито с белези от пъпки.

Сюзан изкачи стълбите към мецанина, като се стараеше да не го изпуска от очи. Мъжът не вдигаше поглед от четивото си. Още отвън Сюзан беше забелязала, че библиотеката е свързана със съседната сграда. Тя откри прохода и се озова в някакво учреждение, пълно с хора. Поуспокои се, докато слизаше към приземния етаж. Напусна сградата и се отправи бързо към Кендъл скуеър.

Районът ѝ беше непознат, тъй че изгуби няколко минути, докато открие входа за подземната станция на метрото. Точно преди да тръгне надолу, се огледа. Изумлението ѝ премина в ужас, когато видя мъжа с черното палто на една пресечка от нея, следващ посоката ѝ. Сюзан усети, че отмалява, а пулсът ѝ се учести. На всичко отгоре не знаеше какво да предприеме.

Лекият повей откъм стълбището, придружен от приглушен заплашителен тътен, ѝ помогна да вземе решение. В станцията навлизаше влак. Влак, пълен с хора.

Неспособна да овладее обзелата я паника, Сюзан се втурна надолу към мрачния подземен свят. Пред въртящата се преграда затърси монета от 25 цента. Знаеше, че има няколко в джоба си, но дебелата ръкавица ѝ пречеше да ги напипа. Тя я дръпна и извади дребните си монети. Няколко паднаха и се търкулнаха по бетона. Никой не слезе от влака. Пътниците безучастно наблюдаваха трескавите ѝ движения. Най-сетне монетата падна в прореза на автомата и Сюзан се опита да се втурне напред. Но разбра, че е избързала; вместо да се отмести встрани, преградата се заби в стомаха

й и я остави без дъх. Сюзан се отдръпна и монетата освободи механизма. При втория й опит да мине преградата се завъртя толкова лесно, че тя политна напред и едва се задържа на крака. Затича се, но вратите на влака се затвориха.

— Моля ви! — извика тя, но влакът бавно потегли.

Потича няколко крачки редом с него и когато последният вагон се плъзна край нея, видя озадаченото лице на кондуктора. Запъхтяна, Сюзан проследи с поглед как мотрисата потъна в тунела.

Станцията беше съвсем безлюдна. Дори и платформата на отсрещната страна беше пуста. Шумът на отдалечаващия се влак заглъхна учудващо бързо, заменен от ритмичния звук на капеща вода. Станция „Кендъл“ не беше оживена, затова и не бе обновявана. Модерната някога мозайка по стените вече се рушеше; мястото напомняше древен археологически обект. Всичко беше покрито със сажди, а перонът — осеян с книжни отпадъци. От тавана висяха сталактитови форми, от чиито връхчета се отцеждаха капчици влага като в някаква варовикова пещера в Юкатан.

Сюзан се надвеси доколкото можеше над релсите и надникна в тунела, който водеше към Кеймбридж, с надеждата да види, че се появява друг влак. Напрягна слуха си, но чуваше само шума от капките. В този миг по стълбите на метрото ясно отекнаха нечий отмерени стъпки. Тя се втурна към обкованата с решетки будка за дребни монети. Беше празна. Един надпис гласеше, че работи само във върховите часове — от 15 до 17 ч. Стъпките се приближаваха и Сюзан се отдръпна от входа. Тя се обърна и се затича по перона в посока към Кеймбридж. В самия му край отново се взря в тъмнината на тунела. Чуваше се само ритмичният плясък на капките вода. И стъпки.

Като погледна назад към входа, Сюзан видя как мъжът с черното палто премина пропускателната преграда. Той се спря и събра шепа, за да запали цигара, след което небрежно хвърли кибритената клечка върху релсите. Без да бърза, дръпна няколко пъти от цигарата, преди да тръгне към Сюзан. Сякаш се наслаждаваше на страха, който предизвикваше. Приближаващите се стъпки отекваха с метален звън.

Сюзан искаше да изпищи или да избяга, но тялото й не се подчиняваше. Мина й през ум, че вероятно ужасяващата клопка е плод на въображението й. Може би това беше само поредица от съвпадения.

Но видът и изражението на приближаващия се към нея мъж я убедиха, че не сънува.

Сюзан се поддаде на паниката. Оставаше ѝ само една възможност: да влезе в тунела. Отхвърли я въпреки страха си. Другият перон? И в двете посоки релсите отвеждаха в тунели. Между стърчащите стоманени колони с двойно Т-образно сечение можеше да се промуши човек. Но отстрани бяха третите релси — захранването на влаковете, където можеш да се опържиш моментално.

На разстояние от пет-шест метра навътре в тунела колоните свършваха и електрорелсите се включваха към външната страна на съответните релси. Сюзан прецени, че ще ѝ бъде сравнително лесно да изтича в тунела, колкото да заобиколи покрай последната колона. По този начин щеше да избегне прескачането на електрорелсите.

Мъжът беше на петнайсетина метра от нея, когато хвърли недопушената цигара. Той като че ли извади нещо от джоба си. Пистолет? Не, не беше пистолет. Нож? Може би.

За Сюзан това бе достатъчно, за да се реши. Тя прехвърли пакета със сестринската униформа в дясната си ръка и приклепна на ръба на платформата, като се подпираше на лявата си длан. После скочи от метър и двайсет сантиметра долу върху релсите. Падна на стъпалата си, но пое удара, като приклепна, след което моментално се изправи и хукна навътре в тунела.

Паниката сковаваше движенията ѝ и тя се спъна в дървените траверси. Без малко да падне, но инстинктивно пусна пакета си, намери опора в близката колона и успя да се отблъсне дотолкова, че се размина на сантиметри от електрорелсата. При падането лявата ѝ ръка перна отчупена треска, която падна досами електрорелсата. Блесна искра, дръвцето изпука и се превърна във въглен. Въздухът се изпълни с острия мирис на електрическата дъга.

Въпреки острата болка в левия си глезен Сюзан мигом се изправи на крака, несъзнателно грабна пакета и отново хукна по траверсите. В самото начало на тунела имаше поредица стрелки, които създаваха лабиринт от жп линии и смайваща мрежа от релси и траверси под краката ѝ. Без да има време да проумее този лабиринт от линии, Сюзан се запрепъва напред. Отмалял от болка, левият ѝ крак се заклепна между две релси и тя отново падна.

Успя да се изправи на едно коляно, в очакване преследвачът всеки момент да се хвърли върху нея. Лявото ѝ стъпало беше здраво притиснато между двете релси. Напегна се и с всички сили задърпа, за да го измъкне. Успя само да обостри болката. Наведе се, стисна крака си с две ръце и го задърпа отчаяно. Не смееше да погледне назад.

Изведнъж из въздуха се разнесе оглушителен писък, който накара Сюзан да пусне крака си и да си поеме дъх от уплаха. Помисли си, че нещо ѝ се е случило, но все още беше жива. И тогава писъкът се повтори, тъй пронизителен в тази дупка под земята, че тя инстинктивно закри ушите си с длани. Даже и така той ѝ причини остра болка в тъпанчетата. Едва тогава разбра какво е това. Влакът! Тя чуваше свирката му.

Сюзан впери поглед в тунела и видя единствената проникваща светлина. Започна да усеща мощния тътен на тоновете стомана, които се носеха към нея. Тогава се чу още някакъв звук, който, макар и позаглушен, се врязваше в съзнанието по-силно и от свирката. Това бе стърженето на стомана о стомана. Колелетата на идващия влак се затягаха в напразен и отчаян опит да спрат. Безсмислено беше. Инерцията бе твърде голяма.

Сюзан нямаше представа на коя от линиите е заклещен кракът ѝ, нито пък по коя от тях се движи влакът. Светлината като че ли идваше право срещу нея. Отчаяна до безумие, тя рязко измъкна крака си от ботуша и се хвърли към една от релсите, която видимо отвеждаше в срещуположната посока. Протегнатите ѝ ръце омекотиха удара. Тя се сви инстинктивно на кълбо и покри главата си с ръце. Вибрацията и стърженето се извисиха до кресчендо и в следващия миг влакът профуча на около метър и половина от нея.

Известно време Сюзан не помръдна. Не можеше да проумее случилото се. Дланите ѝ лепнеха от влага, пулсът ѝ биеше бясно. Но беше жива и като се изключат някои натъртвания, не бе пострадала много. Палтото ѝ беше скъсано, липсваха няколко копчета. Върху бялата ѝ лабораторна престилка отдолу имаше ивица грес. Химикалите и джобното ѝ фенерче се бяха разпилели нейде из тунела, а едната слушалка на стетоскопа ѝ беше огъната под прав ъгъл.

Сюзан се изправи, бръсна с ръка полепналите боклуци и затърси ботуша си. Натисна петата, повдигна носа, и го извади с лекота, която

даваше невярна представа за предишното ѝ затруднение. Докато успее да се obuе, няколко души с фенерчета вече тичаха към нея.

С тяхна помощ тя се качи на платформата. Всичко преживяно ѝ се струваше съвсем като плод на въображението, сякаш напълно бе изгубила контрол над себе си. Нямаше никакъв мъж в тъмно палто, а само голяма тълпа хора, които възбудено си разменяха предположения за случилото се. Някой намери пакета ѝ върху линията и ѝ го донесе.

Сюзан се постара да ги убеди, че не е наранена. Помисли си да каже нещо за мъжа, по отново се усъмни в собствената си преценка за реалност и измислица. Обзелият я панически ужас не бе напълно изчезнал. Не беше в състояние да събере мислите си и повече от всичко друго искаше да се прибере вкъщи.

Бяха ѝ нужни цели петнайсет минути, докато убеди обслужващите влака, че просто се е подхлъзнала от платформата, но вече се чувства отлично и не се нуждае от линейка. Настояваше да се качи до Парк стрийт и оттам да се прехвърли на линията за Хънтингтън. Накрая всички се качиха, вратите се затвориха и влакът потегли.

Сюзан огледа дрехите си на светлината. Забеляза, че човекът отсреща се е вторачил в нея. Жената до него също. Всъщност, като обходи с очи вагона, разбра, че всички я зяпат, сякаш е ненормална. Едва издържаше на погледите им. Опита се да се взре навън, докато влакът минаваше по моста Лонгфелоу. Все още никой не проговаряше. Всички мълчаливо я наблюдаваха.

Най-сетне влакът спря на Чарлс стрийт. Сюзан с облекчение изскочи от вагона и се затича по перона. Пред близката дрогерия взе такси. Едва тогава се поуспокои. Ръцете ѝ все още видимо трепереха.

СРЯДА, 25 ФЕВРУАРИ, 13:30 Ч.

В един и половина следобед Белоус вече беше изкарал пълен работен ден според общоприетите норми. Не чувстваше физическа умора, защото бе свикнал с ежедневната си програма, ала нервите си усещаше изопнати до крайност. Денят бе започнал добре: когато се събуди, Сюзан бе до него в леглото. Беше прекарал чудесна вечер с нея, макар да се съмняваше, че е възможно връзката им да продължи. Сюзан твърде малко приличаше на момичетата, с които бе свикнал да се отморява, а и не притежаваше тяхната глуповата наивност. Остана приятно изненадан, че въпреки опасенията му стигнаха до близост съвсем естествено, макар преживяването да бе лишено от агресивността, която обикновено приемаше за нормална. Сюзан и страстта, която тя събуди у него, го хвърляха в недоумение.

Мисълта, че я остави да спи в леглото му, го изпълни с приятно усещане, караше го да се чувства истински мъж. Ако Сюзан бе станала и излязла заедно с него, щеше да го лиши от чувството, че се жертва, а това бе важно за Белоус, тъй като подхранваше самочувствието му.

Дотук обаче свършваха приятните неща от деня. За негов ужас Старк се появи внезапно на първата визитация, и то в очевидно заядливо настроение. Без заобикалки го попита какво е направил на привлекателната студентка, която бе на обучение при него, че ѝ е така трудно да идва навреме за визитация. Белоус настръхна, осъзнал, че Старк дори не си дава сметка колко е близо до истината. Та нали Сюзан все още спеше в леглото му.

Въпросът на Старк предизвика иронични усмивки и хапливи намеци. Белоус усети как лицето му пламва. Същевременно у него се събуди желание за съпротива.

Но преди да успее да отвори уста, завеждащият хирургия се впусна в пространна тирада относно присъствието, показателно за интереса към работата, за доброто представяне и удовлетворението. С две думи, даде да се разбере, че от тук нататък всяко отсъствие на

Сюзан ще бъде за сметка на Белоус. Негова работа било как ще накара поверените му студенти да полагат нужното старание.

По време на същинската визитация Старк, както винаги, се държа предизвикателно, особено с Белоус. Почти пред всеки болен му задаваше някакъв труден въпрос, а отговора посрещаше с гневно негодувание. Дори някои от колегите специализанти разбраха, че нарочно се заяжда, и се опитаха да се намесят, като отговаряха на въпросите, явно отправяни към Белоус.

В края на визитацията Старк го извика встрани, за да го смъмри, че се представя под възможностите си, а и не оправдава очакванията на отделението. Най-сетне изплю камъчето: попита какво обяснение ще предложи Белоус за лекарствата, намерени в шкафче 338.

Белоус отрече да има нещо общо с цялата работа, знаеше само това, което Чандлър му бе споменал. Обясни, че е използвал шкафче 338 за около седмица, преди да му дадат сегашното за постоянно. Старк настоя нещата да се изяснят час по-скоро.

Фактът, че свързват името му с тази нелепа история, бе страшно неприятен за Белоус. Бездруго бе склонен към преувеличение и преживяваше всичко твърде драматично. Склонността му към професионална параноя се засили неимоверно и до обед тревогата му, вместо да се разсее, нарасна още повече.

За деня имаше две назначени операции и пусна студентите в операционната зала. При първата му асистираха Голдбърг и Феърведър, но участието им се сведе до измиването на ръцете. При втория случай асистенти бяха Карпен и Найлс. Белоус се държа много внимателно, насърчи Найлс и положителният резултат бе налице: никакви припадъци, никакви сцени. Всъщност Найлс се оказа най-сръчният от студентите и Марк му позволи да направи кожния шев.

По време на обета Белоус успя да издебне Чандлър и да го поразпита. Главният специализант му повтори това, което вече му бе известно, а именно, че случаят с лекарствата е вбесил Старк.

— Цялата тази проклетия е просто нелепост! — избухна Белоус. — Не е ли разпитал Уолтърс, та да престане да се заяжда с мен?

— Дори и аз не съм говорил с Уолтърс — рече Чандлър. — Проверих в операционната, но днес не се е появявал. Никой не го е

виждал.

— Какво говориш? — учуди се Белоус. — Та Уолтърс не е отсъствал нито ден от четвърт век.

— Какво мога да ти кажа? Няма го, и толкоз.

Тази информация накара Белоус сам да издири виновника. Оказа се, че Уолтърс няма телефон. Успя да получи само адрес: Роксбъри, Стюарт стрийт 1833.

Към един и половина Белоус вече беше пред истерия. Обади се отново в операционното отделение, откъдето потвърдиха, че Уолтърс още не се е появил, и тогава той реши, че няма друг изход и ще трябва да го посети. Това бе единственият начин да разсее подозренията, насочени към него. Решението не беше чак толкова трудноизпълнимо, макар че бе твърде необичайно за Белоус да напуска болницата по обед. Но той имаше тревожното чувство, че през последните четирийсет и осем часа неговото така желано и обещаващо място в Мемориалната болница е в опасност. Имаше два проблема: първия, с лекарствата, щеше лесно да разреши, защото знаеше, че не е замесен и остана само да го докаже; виж, проблемът със Сюзан и нейния тъй наречен „проект“ бе нещо съвсем друго.

Белоус успя да прехвърли студентите си на д-р Лари Биърд, внук на дарителя, чието име носеше болничното крило. Закачи преподавател на колана си, предупреди телефонистите и се уговори с един колега специализант да го прикрива за час. Измъкна се от болницата в 13:37 ч. и махна на едно такси.

— Стюарт стрийт, в Роксбъри? Там ли отивате? — Шофьорът го погледна въпросително и презрително сви устни.

— Номер 1833 — добави Белоус.

— Е, вие плащате.

Грозните купчини мръсен сняг, от които се вдигаше пара, правеха гледката особено потискаща. Дъждът не отслабваше. По пътя не се мяркаше жива душа. Безлюдните улици напомняха опустелите градове на майте. Сякаш се бе задал краят на света и хората бяха решили да залостят завинаги вратите на домовете си.

Навлязоха в Роксбъри и картината стана още по-грозна. Пътят минаваше покрай полуразрушени складове, а после през порутени бедняшки жилища. Атмосферата ставаше още по-отблъскваща заради студа, непрестанния дъжд и топящия се сняг. Всичко това го

потискаше все повече и повече. Най-накрая таксито спря и Белоус зърна табелката Стюарт стрийт. В същото време дясното предно колело хлътна в канавката, пълна с вода, и предната броня се удари в разбития паваж. Шофьорът изруга и завъртя волана, за да не хлътне и задното колело. От маневрата колата се тресна и подскочи. Белоус си удари главата в тавана.

— Съжалявам, но вие пожелахте да дойдем тук.

Разтривайки с ръка удареното място, Белоус не изпускаше номерата: 1831, после 1833. Бързо плати, излезе и затръшна вратата. Таксито рязко потегли, като избягваше дупките, и зави в първата отворена улица. Като видя с каква скорост се скри от погледа му, Белоус съжали, че не накара шофьора да почака. Огледа се, благодарен, че поне дъждът е спрял. На мрачната улица нямаше паркирани коли, само няколко изтърбушени автомобилни купета, лишени от всичко, което би могло да има някаква, макар и съмнителна стойност. Не се виждаше жив човек. Повечето прозорци на 1833 бяха заковани с дъски. Съседните къщи също изглеждаха запустели. Малкото непокрити стъкла бяха изпотрошени.

Разкъсан надпис на предната врата с дата от 1971 година гласеше, че сградата е конфискувана в полза на общинския жилищен фонд. Още един бостънски проект, който напълно се бе провалил.

Белоус поспря озадачен. Уолтърс нямаше телефон, а това, изглежда, бе лъжлив адрес. Като си спомни как изглеждаше Уолтърс, не му се стори чак толкова чудно. Подтикван от любопитство, той изкачи стълбите, за да прочете надписа на властите по жилищно настаняване. Имаше и друг, по-малък, на който пишеше „Забранено влизането“; полицията напомняше, че държи къщата под наблюдение.

Някога входната врата сигурно бе привличала погледите на минувачите с големия си овален прозорец от цветно стъкло. Сега то беше счупено и върху отвора бяха заковани както дойде няколко нерендосани дъски. На халките висеше голям железен катинар, но металната пластинка на едната от тях стърчеше без винтове.

Вратата лесно поддаде и застърга по натрошените стъкла. Белоус огледа пустата улица и престъпи прага. Вратата хлопна и затули оскъдната дневна светлина. Белоус изчака очите му да привикнат с полумрака.

Преддверието, в което се озова, беше разбито. Точно пред него започваха стълбите към горния етаж. Перилата бяха съборени и нацепени като за подпалки. Раздраните тапети висяха на ленти. Мръсен сняг покриваше тук-там отломките по пода и коридора към задната част на постройката. Точно пред себе си Белоус видя няколко стъпки. Като ги разгледа по-внимателно, разбра, че са поне от двама души. Едните бяха огромни, много по-големи от неговите. Но по-интересното беше, че следите изглеждаха пресни.

Той чу шум от приближаваща се по улицата кола и се изправи. Понеже съзнаваше, че е влязъл в забранено място, приближи до един от закованите прозорци в някогашната гостна и надникна, да види дали колата ще спре. Тя отмина.

Тогава той изкачи стълбите и огледа горния етаж. Там имаше само няколко разнебитени матрака. Във въздуха се носеше тежка миризма на мухъл. Мазилката на тавана в предната стая се беше изронила и посипала по пода. Във всяка стая имаше камина, напластена с мръсотия, и прашни паяжини, които висяха от тавана.

Белоус погледна нагоре по стълбището за третия етаж, но реши да не се качва. Върна се обратно и тъкмо когато се готвеше да излезе, чу някакъв шум. Приличаше на глухо тупване откъм задната част на къщата.

Той се поколеба. Усети как пулсът му се ускори. Искаше да се махне оттук. Нещо в тази къща го притесняваше. Но шумът се повтори и той се върна към дъното на сградата. Коридорът вдясно водеше към някогашната столова. Инсталацията за газовото осветление все още висеше наред тавана. Белоус прекоси столовата и се озова в това, което беше останало от кухнята. Само голи тръби стърчаха от пода. Всички задни прозорци бяха заковани като тези на фасадата.

След няколко предпазливи крачки Белоус замръзна. Доловил бе някакво движение. Сърцето му лудо заби и ударите му отекваха в гръдния му кош. Движението беше дошло откъм обемистите кашони вляво.

След като се посъвзе от внезапната си уплаха, Белоус предпазливо се приближи до тях и ги разбути с крак. За негов ужас няколко едри плъха изприпкаха от своето убежище и изчезнаха в столовата.

Белоус се изненада от своята нервност. Винаги се беше смятал за спокоен човек, който не може лесно да се развълнува. А плъховете го накараха да изпита парализиращ страх и му бяха нужни няколко минути, за да се успокои. Той ритна картонените кутии, за да се убеди, че се владее, и тъкмо се канеше да се върне в гостната, когато забеляза още една стъпка в праха сред боклуците. Като сравни своите следи с току-що откритата, Белоус осъзна, че странната следа е сравнително отскоро. Точно зад кутиите имаше друга врата, леко откrehната. Стъпката сочеше в тази посока.

Той се приближи и бавно отвори вратата. В тъмнината различи стъпалата, които водеха надолу, вероятно към мазето. Белоус посегна към горния джоб на бялата си престилка и извади малко фенерче. Включи го, но слабият лъч успяваше да проникне едва на около метър и половина — два.

Всяка капка разум, който притежаваше, го подканяше да напусне къщата. Но вместо да стори това, той тръгна надолу по стълбите, от една страна, да докаже на себе си, че не се бои, а от друга, за да разбере какво има там. Но всъщност го беше страх. Въображението му работеше бързо и му напомни колко лесно се влияе от филмите на ужаса. Пред очите му преминаха кадри от филма „Психо“.

Белоус слизаше стъпало след стъпало, а лъчът на фенерчето се движеше пред него, докато попадна на някаква затворена врата. Той я огледа и после опита бравата. Вратата се отвори съвсем лесно.

Беше очаквал, че ще има някакви приземни прозорци, които да пропускат малко светлина, но вътре цареше пълен мрак. Той проследи бледия лъч, осветил помещението, което приличаше на доста голяма стая. Но на повече от два метра не различаваше почти нищо. Като се придвижваше в посока, обратна на часовниковата стрелка, Белоус се натъкна на изпочупени мебели, легло, покрито с вестници, и две проядени от молци одеяла. Няколко хлебарки избягаха, подгонени от светлината.

Имаше и камина, заредена с огромна купчина дърва. В камината се виждаше пепел, което значеше, че неотдавна е горял огън. Белоус се наведе и вдигна един от вестниците да провери датата. Беше от 3 февруари 1976 г.

Като го пусна отново на пода, той забеляза друга откrehната врата. Запъти се към нея, но лъчът на фенерчето рязко отслабна.

Миниатюрните батерии се бяха изтощили. Той го изключи за малко, за да им даде възможност да се възстановят. Тъмнината, в която се озова, беше толкова плътна, че буквално не можеше да различи вдигнатата си пред лицето ръка. Цареше пълна тишина.

Поради липсата на сетивни възприятия опасенията му нараснаха и Белоус побърза да включи светлината. Лъчът беше значително посилен и той успя да различи бели плочки по пода отвъд вратата. Помещението беше баня.

Белоус бутна вратата. Тя се отваряше трудно, сякаш бе от олово. На оскъдната колеблива светлина от фенерчето насреща се различиха очертанията на тоалетна. След като вратата се отвори наполовина, той пхна глава вътре. Лъчът пропълзя по умивалника зад полуотворената врата, после нагоре по стената чак до аптечката с огледални стъкла.

Викът му беше съвсем несъзнателен. Не беше висок, а по-скоро първичен, сякаш зародил се в дълбините на съществото му. Фенерчето падна от ръката му върху плочите на пода и се строши. Белоус потъна в мрак. Обърна се и като се препъваше в мебелите, хукна назад. В паниката обърка посоката и се блъсна в стената. Плъзна ръка по нея и напипа ъгъл, от което разбра, че е отишъл твърде далече. Върна се по същия път и едва когато се озова точно срещу стълбите, успя да види някаква светлина отгоре.

С мъка изкачи стъпалата, премина тичешком през къщата и едва на улицата спря задъхан. Ожулената му ръка кървеше. Погледна назад към къщата и позволи на съзнанието си да възстанови образа, който беше видял.

Бе открил Уолтърс. В огледалото бе зърнал тялото да виси на една кука на вратата с въже през шията, ужасно деформирано и подпухнало от застоялата кръв, с широко отворени изцъклени очи. Белоус помнеше ужасяващи неща от залата за спешна помощ по време на следването си, но през целия си живот не беше виждал по-отвратителна гледка от трупа на Уолтърс.

СРЯДА, 25 ФЕВРУАРИ, 16:30 Ч.

Сюзан влезе в кабинета на декана с известно безпокойство, но държането на д-р Джеймс Чапман бързо я накара да се отпусне. Той не беше ядосан, както тя очакваше, а просто загрижен. Дребен на ръст, с тъмна, ниско подстригана коса, той неизменно носеше тъмен костюм с жилетка, допълнен от златна верижка и значка с инициали на Фи Бета Капа^[1]. Д-р Чапман правеше пауза след всяко изречение и се усмихваше насърчително не от добри чувства, а по-скоро като начин да предразположи студентите — характерен негов навик, и то не неприятен.

Тъй като загатваше за същността на университета, атмосферата в кабинета на административния студентски ръководител беше по-ведра, отколкото в кабинетите в Мемориалната болница. Върху бюрото имаше месингова лампа в античен стил. Всички столове бяха от черния академичен тип, с щампа на облегалката, която изобразяваше емблемата на медицинските институти. Ярките цветове на ориенталски тип килимче освежаваха пода. Отсрещната стена беше покрита със снимки на бивши випуски от института.

След размяната на обичайните любезности Сюзан седна срещу д-р Чапман. Той свали очилата си за четене и внимателно ги постави върху попивателната.

— Сюзан, защо не дойдохте при мен да обсъдим тази работа, преди да се е раздула? В края на краищата аз затова съм тук. Щяхте да спестите много страдания както за себе си, така и за института. Моята задача е да се погрижа всеки да бъде доволен. Очевидно това е невъзможно, но понякога успявам. И все пак нужно е да бъда предупреден, когато възникне по-особен проблем. Обичам да съм в течение кога нещата вървят зле и кога добре.

Сюзан кимаше с разбиране, докато той говореше. Тя все още беше със същите дрехи, които носеше по време на инцидента в метрото. Ожулените ѝ колене биеха на очи. Пакетът със сестринската униформа беше в скута ѝ, по-неугледен и от нея.

— Доктор Чапман, цялата работа започна съвсем невинно. Първите дни в клинична обстановка са достатъчно трудни и без поредицата от случайни съвпадения, с които се сблъсках. Те ме подтикнаха да хукна към библиотеката. Хем да си събера мислите, хем да науча нещо. Заех се с усложненията при анестезия. Реших, че след ден-два ще мога да се върна към обичайните си занимания, но после много бързо се увлякох. Натъкнах се на данни, които ме поразиха, и си помислих... Може би вие ще се изсмеете, като ви кажа. Смущава ме дори мисълта за това.

— Опитайте все пак.

— Мислех, че може би съм на път да открия някаква нова болест или синдром, или поне реакция спрямо някое лекарство.

Искрена усмивка озари лицето на д-р Чапман.

— Нова болест! Това щеше да бъде голям успех за човек, който е още в началото на клиничната си практика. Е, така или иначе, това вече е минало. Сега се чувствате по-различно, нали?

— Повярвайте ми, така е. Не съм лишена от рефлекс за самосъхранение. Освен това започвам да получавам халюцинации от цялата тази работа. Днес следобед постъпих налудничаво, струва ми се. Въобразих си, че един мъж ме следи, и изпаднах в паника. Сигурно сте забелязали коленете ми, дрехите ми. Накратко казано, опитах се да прекося линиите и да отида на отсрещния перон на станция „Кендъл“ в метрото. Идиотска постъпка! — Сюзан многозначително чукна с показалец по главата си. — След това разбрах, че е необходимо да се върна към нормалното си състояние, и то бързо. Незабавно. И в същото време случаите на кома в Мемориалната не ми дават мира. Бих искала да продължа проучванията си по някакъв легален начин. Очевидно случаите са повече, отколкото първоначално предполагах, и може би това е причината доктор Харис и доктор Маклийри да се подразнят от моето наивно вмешателство. Така или иначе, съжалявам, че ви създадох неприятности. От само себе си се разбира, че не съм го направила нарочно.

— Сюзан, Мемориалната болница е огромна и вероятно вече всичко е забравено. Единствената значителна последица е, че ще се наложи да ви прехвърля на обучение по хирургия към Ветеранската. Въпросът е уреден — утре сутрин трябва да се явите в кабинета на доктор Робърт Пайлс. — Д-р Чапман направи обичайната пауза и

внимателно се вгледа в нея. — Предстои ви дълъг път, Сюзан. Ще имате достатъчно време да откривате нови болести или синдроми, ако това е желанието ви. Но сега, днес, тази година, вашата главна цел трябва да бъде същественото медицинско образование. Оставете Харис и Маклиъри да работят върху случаите на кома. Искам отново да се заловите за работа, защото очаквам само добри отзиви за вас. Досега сте се представяли отлично.

Сюзан напусна административната сграда на Медицинския институт, обзета от радостна възбуда. Като че ли д-р Чапман имаше способността да опрощава грехове. Мъчителната тревога, че ще я изключат от института, вече не съществуваше. Явно обучението по хирургия в Болницата на ветераните не беше така добро, както в Мемориалната, но в сравнение с това, което можеше да се случи, прехвърлянето ѝ там наистина бе поносимо разрешение.

Минаваше пет часът и зимната нощ вече се спускаше над града. Дъждът беше спрял и нахлупата студена вълна изтласкваше краткотрайната дневна топлина към океана. Температурата беше спаднала до 8 градуса под нулата. Небето, поне точно над главата ѝ, беше осеяно с ярки звезди. Към хоризонта те се губеха, тъй като светлината им не можеше да пробие пушилката над града. Сюзан прекоси Лонгуд Авеню, като подтичваше между пълзящите коли на нетърпеливи шофьори, които се прибираха от работа и бързаха да се измъкнат от града.

Във фойето на общежитието тя се размина с няколко познати, които не пропуснаха да забележат ожулените ѝ колене и петната смазка по палтото ѝ. Последваха хапливи подмятания относно обучението по хирургия в Мемориалната болница, тъй като видът ѝ наистина навеждаше на мисълта, че е участвала едва ли не в пиянско побоище. Успя да оцени остроумието, макар че с мъка се сдържа да не затапи умниците. Мълчаливо мина през фойето и прекоси вътрешния двор на института. Тенискортът имаше тъжен и запуснат вид.

Излъсканото от стъпки дървено стълбище се извиваше грациозно нагоре. Бавно, но решително Сюзан изкачи стъпалата с единственото желание да се потопи в усамотението и безопасността, които стоят ѝ обещаваха. Мечтаеше да се отпусне във ваната, да поразмишлява върху случилото се през изминалия ден и преди всичко да си почине.

Както обикновено тя влезе в стаята си и щракна резето, преди да запали лампата. Ключът до вратата беше за кръглата флуоресцентна лампа на средата на тавана, а Сюзан предпочиташе по-ярката нощна лампа или лампиона до бюрото. На светлината от паркинга тя се приближи до леглото, за да запали лампата. Точно когато посегна към ключа ѝ, чу шум. Не висок, но все пак достатъчно ясен, за да го отличи от обичайните за нейната стая звуци. Тя щракна ключа и се послуша напрегнато, но шумът не се повтори. Реши, че сигурно е дошъл от някоя съседна стая.

Закачи палтото и бялата престилка и разопакова сестринската униформа. След бурния следобед беше в доста добър вид. После съблече блузата си и я хвърли върху купчината мръсни дрехи на креслото. Последва сутиенът. Протегнала дясната си ръка да откопчае и полата, тя се отправи към банята, за да напълни ваната.

Отвори вратата и перна леко ключа, готова да се погледне в огледалото. Пластмасовите куки застъргаха по металната тръба, завесата се отмести и някаква фигура изскочи. Почти в същия миг флуоресцентната лампа примига и изпълни банята с ярка светлина. Проблесна нож и светкавичен удар се стовари върху главата ѝ. Тя отхвъркна назад и се блъсна в стената. Инстинктивно разпери ръце, за да потърси опора. Всичко стана така бързо, че нямаше време да реагира. Силният удар бе спрял надигналия се вик.

Лявата ръка на похитителя мигом стисна Сюзан за гърлото и я принуди да се изправи до стената. Беше си представяла, че ако ѝ налетят изневиделица, ще ритне нападателя между краката и ще забие нокти в лицето му, а ето че не направи нищо. Сега имаше сили само да се бори за въздух, опулила очи от ужас. Яростта на внезапното нападение напълно я обърка. Ръката стискаше гърлото ѝ в желязна хватка. Лицето на мъжа ѝ беше познато. Бяха се срещнали на перона в метрото.

— Само да гъкнеш, и с теб е свършено — изръмжа похитителят и опря ножа в брадичката ѝ.

Внезапно и грубо той я пусна и Сюзан политна напред. Той я зашлеви с опакото на ръката си и тя падна тежко на колене и длани, с пукната устна и кървяща рана на лявата скула. Като пъхна крак под мишницата ѝ, мъжът я принуди да се изправи на колене. С ритник я отхвърли назад, тя се удари в стената и застина, отметнала ръка върху

тоалетната чиния. От ъгълчето на устата ѝ струйка кръв се стече по бледата кожа на едната ѝ гърда. Лицето на мъжа се размаза пред очите ѝ. Когато погледът ѝ се проясни, насреща ѝ се пулеше сипаничаво, сатанински ухилено лице. Явно го привличаше мисълта да я изнасили. А тя седеше вцепенена, неспособна да помръдне.

— Жалко, че засега поръчката е само да ти поговоря, както казваме в нашия занаят, да осъществя предварителен контакт. Посланието е просто. На някои хора никак не им допада начинът, по който си прекарваш времето напоследък. Ако не се заемеш с обичайните си занимания и не престанеш да ги дразниш, ще трябва пак да се срещнем. — Мъжът спря, за да ѝ даде време да осъзнае думите му. После продължи: — Разбери, че не се шегувам. Ако не внимаваш, и на това момче ще му се случи някое неочаквано, а вероятно и фатално прежеждие. — И той подхвърли една снимка в скута ѝ.

Сюзан бавно я вдигна.

— Нали не искаш брат ти Джеймс там долу в Купърс, Мериленд, да пострада заради твоето хоби. Не е необходимо да ти напомням, че кратката ни среща трябва да си остане тайна между нас. Ако отидеш при ченгетата, наказанието е същото.

Без нито дума повече мъжът се измъкна от банята. Сюзан чу как вратата на стаята тихо се затвори. Единственият звук беше лекото бръмчене на флуоресцентната лампа над огледалото. Тя не се помръдна в продължение на няколко минути, несигурна дали онзи наистина си е отишъл. Ръката ѝ все още беше просната върху тоалетната чиния.

Ужасът отстъпи място на нарастващо объркване. Очите ѝ се напълниха със сълзи. Тя вдигна снимката на по-малкия си брат, който се усмихваше, възседнал колелото си пред дома на родителите им.

— Боже мой — промълви тя, поклати глава и стисна силно очи. Сълзите преляха и рукнаха по страните ѝ.

Без съмнение снимката беше истинска.

Нечии стъпки по коридора я накараха да застане нащрек и тя с усилие се изправи. Стъпките отминаха по коридора. Залитайки, Сюзан се добра до вратата и сложи резето. Обърна се и внимателно огледа стаята. Всичко си беше на мястото. После усети, че е мокра. Пипна се с ръка и не можа да повярва. В паниката се беше изпуснала.

Объркването отмина и тя потъна в трескав размисъл, който бързо пресуши сълзите ѝ. През последните дни имаше много необясними моменти, но в едно бе напълно сигурна: беше се натъкнала на нещо голямо и странно.

Загледа се в огледалото, за да прецени какви наранявания е получила. Отокът около лявото ѝ око заплашваше да посинее. Подутината на лявата скула беше колкото монета, а долната ѝ устна беше подпухнала болезнено. Като я издърпа полека напред, Сюзан успя да види в огледалото две-три милиметрово разкъсване, получено при удара. Тя почисти засъхналата кръв и лека-полека възвърна нормалния си вид.

Реши да не драматизира последния злополучен епизод и почти се отказа от даденото пред Чапман обещание. Борбеният ѝ дух, макар и попритъпен с годините, беше много силен. Досега не беше срещал подходящо предизвикателство. Никога преди Сюзан не се беше впускала в подобно рисковано начинание. Налагаха се две изключително важни условия: от сега нататък да бъде крайно предпазлива и да действа незабавно.

Тя застана под душа и пусна водата да шурти върху главата ѝ с пълна сила, като бавно се завърташе, покрила гърдите си с длани, за да ги предпази от острите като игли водни струи. Това я освобождаваше от напрежението. Хрумна ѝ да се обади на Белоус, но се отказа. Крехката близост помежду им щеше да му попречи да възприеме фактите обективно. Имаше опасност да откликне по мъжки, прекалено покровителствено. А тя се нуждаеше от хладен ум, способен да оспори нейните изводи. Тогава се сети за Старк. Той не се влияеше особено от скромното ѝ положение на студентка или пък от пола ѝ. Освен това се справяше удивително добре както с медицинските, така и с организаторските въпроси. Преди всичко притежаваше трезв разум и обективност.

Скоро Сюзан излезе от банята, уви косата си с кърпа и облече хавлията. Седна до телефона и набра Мемориалната болница. Поиска да я свържат с кабинета на д-р Старк.

— Съжалявам, но доктор Старк говори по друга линия. Ще оставите ли телефон да ви свържа по-късно?

— Не, ще почакам. Предайте му само, че се обажда Сюзан Уилър по много важен въпрос.

— Ще опитам, но не обещавам нищо. В момента води междуградски разговор и може да се забави.

— Ще почакам колкото трябва. — Сюзан много добре знаеше, че лекарите нямат навик да отговарят на нечие повикване.

Най-сетне Старк се обади.

— Доктор Старк, казахте, че мога да ви позвъня, ако открия нещо интересно.

— Разбира се, Сюзан.

— Открих нещо изключително. Цялата тази работа е определено... — Тя се спря.

— Определено каква, Сюзан?

— Ами не зная как да се изразя. Имам основание, струва ми се, да назова случая криминален. Не знам как или защо, но съм почти сигурна. Всъщност имам чувството, че е замесена голяма организация... нещо като Мафията.

— Отивате твърде далеч, Сюзан. Какво ви наведе на това предположение?

— Бих го нарекла забавно преমেждие, ако не беше се случило с мен. — Тя се загледа отблизо в ожулените си колене.

— И после?

— После ме заплашиха.

— С какво? — Любопитството в гласа на Старк се превърна в загриженост.

— С убийство, предполагам. — Сюзан погледна снимката на брат си.

— Сюзан, ако това е истина, играта, меко казано, задебелява. Дали пък колегите от института не са ви погодили някой номер? Начеващите медици понякога са доста груби шегаджии.

— Трябва да призная, че не бях се сетила за подобна възможност. — Сюзан внимателно прокара върха на езика си по разкъсаната си устна. — Но си мисля, че не беше шега.

— Догадките с нищо не помагат. Аз лично ще изложа случая пред изпълнителния комитет на болницата. Но, Сюзан, сега е моментът окончателно да се оттеглите. И преди ви посъветвах да се откажете, но тогава се страхувах, че ще навреди на подготовката ви. А сега очевидно работата е съвсем друга. Трябва да се поеме от професионалисти. Съобщихте ли в полицията?

— Не, заплахата включваше и моя по-малък брат. Получих ясно предупреждение да не ходя в полицията. Ето защо се обадох на вас. Пък и в полицията биха отминали случая по-скоро като обикновен опит за изнасилване, отколкото като заплаха за живота ми.

— Много се съмнявам в това.

— Повечето мъже биха помислили така.

— Но щом заплахата включва и семейството ви, вероятно имате право, внимавайте с кого говорите. Интуицията ми подсказва, че трябва да съобщите за случилото се в полицията.

— Ще си помисля. Между другото, питах се дали сте чули, че ме изхвърлиха от Мемориалната. Налага се да се уча на хирургия в Болницата за ветерани.

— Не, от вас го чувам. Кога стана това?

— Днес следобед. Естествено, бих предпочела да остана в Мемориалната. Бих могла да докажа, че съм добра студентка, ако ми се даде такава възможност. Вие сте завеждащ хирургия и тъй като знаете, че не от глупост съм постъпила по този начин, си помислих, че може евентуално да пожелаете да отмените това решение.

— Като завеждащ хирургия би трябвало да бъда осведомен за вашето изгонване. Ще се свържа незабавно с доктор Белоус.

— Мене ако питате, и той не е в течение. Бях повикана при мистър Орън.

— При Орън ли? Виж, това е интересно. Сюзан, не ви обещавам нищо, но ще проверя тази работа. Боя се, че не успяхте да се харесате на завеждащите анестезия и вътрешни болести.

— Ще ви бъда благодарна, ако направите опит. И един друг въпрос. Ще ми помогнете ли да вляза в института „Джеферсън“? Много бих желала да посетя Бърман. Донякъде се надявам, че ако го видя отново, по-лесно ще забравя цялата история.

— Твърде много искате от мен, момиче. Но ще се обадя и ще видя какво мога да направя. „Джеферсън“ не е подчинен на никое учебно заведение. Институтът е построен със средства на правителството от фонда „Здравеопазване, образование и социални грижи“, но ръководството бе прехвърлено на една частна фирма. Така че там не ми се чува много-много думата. Но ще проверя. Обадете се утре след девет и ще разберете резултата.

Сюзан затвори телефона. Потъна в размисъл и прехапа по навик долната си устна. Последниците бяха болезнени. Тя втренчи немиждащ поглед в един от плакатите на стената и започна бързо да прехвърля в ума си събитията от последните няколко дни. Опитваше се да открие някакви възможни взаимовръзки, които досега бе пропуснала.

Изведнъж скочи на крака и разгъна сестринската униформа. След това започна да суши косата си. Петнайсет минути по-късно се огледа в огледалото. Униформата ѝ стоеше доста добре.

Тя за втори път вдигна снимката на брат си. Поне донякъде беше сигурна, че за семейството ѝ няма непосредствена опасност. Държавните училища имаха зимна ваканция и семейството ѝ тази седмица беше на ски в Аспен.

---

[1] Инициалите на почетно американско академично общество, чието мото е „Философията — ръководен принцип в живота“. — Б.пр.

↑

СРЯДА, 25 ФЕВРУАРИ, 19:15 Ч.

Сюзан не хранеше илюзии относно положението си. Беше в опасност и трябваше да внимава. Който бе решил да я сплаши, несъмнено очакваше да се откаже от намеренията си и да кротува поне за известно време. Следователно за около 48 часа разполагаше с относителна свобода. А след това — кой знае.

Решимостта ѝ се подхранваше най-вече от мисълта, че някой я е сметнал за достатъчно важна, щом е решил да я сплашва. Това можеше да означава, че е на прав път. Вероятно разполагаше с повечето отговори, но не ги свързваше правилно. Виждаше се в ролята на професора, старателно издирил цялата информация, необходима, за да се разгадае тайната на ДНК. Но не я подредил правилно и затова били необходими изобретателността на умове като Уотсън и Крик, които обединили всичко и съзрели молекулата като чудесна двойна спирала.

Сюзан внимателно листеше бележника си и отново препрочиташе написаното. За пореден път се върна към описанието на комата и известните причини за нея. Подчерта заглавията на статиите, които все още възнамеряваше да прочете, както и скорошната публикация по анестезиология, която бе видяла в кабинета на Харис. После препрочете обстоянните си бележки за Нанси Грийнли и за двете жертви на респираторен блок. Сигурна бе, че отговорът е пред нея, но не може да го съзре. Знаеше, че са ѝ необходими повече данни, за да открие възловите прилики. Трябваше да вземе листовите с история на заболяването от Маклийри.

В 19:15 ч. бе готова да излезе. Като в криминален филм тя огледа паркинга от прозореца, за да разбере дали я следят открито. Разгледа колите, но не видя никого. Дръпна завесите и заключи вратата, като остави лампата в стаята да свети. В коридора се спря за момент и понеже си спомни как правят във филмите, смачка малко късче хартия и внимателно мушна топчицата в пролуката между вратата и страничната рамка на касата, близо до пода.

В сутерена на общежитието имаше тунел, който водеше към сградата по анатомия и патология. През него минаваха тръбите за парното и електрическото захранване, но студентите го използваха при лошо време. Сюзан нямаше представа дали ще я следят, но ѝ се искаше да направи преследването трудно, дори невъзможно. Вратата между сградата по анатомия и тази на администрацията не беше заключена и тя мина по пасажа. После излезе през медицинската библиотека и взе такси за Хънтингтън Авеню. След четвърт миля накара шофьора да завие в обратна посока и да мине отново покрай мястото, откъдето му бе махнала да спре. Сгушена в палтото си, за да не я разпознаят, тя надзърна да разбере дали я следят. Не видя никой, който да изглежда подозрителен. Успокоена, поръча на шофьора да я закара до Мемориалната болница.

Като всеки професионален наемник Анджело д'Амброзио изпитваше особено задоволство от добре свършената работа. След като предаде посланието за Сюзан, той тръгна пеша към Хънтингтън Авеню и спря такси близо до моста Лонгфелоу. Шофьорът на таксито се зарадва, че най-сетне е намерил клиент за летището, което означаваше прилична такса и несъмнено голям бакшиш. Този ден попадеше все на стари госпожи, които отиваха до супермаркета.

Д'Амброзио се облегна назад, доволен от свършеното през деня. Нямаше представа какво се крие зад онова, което му възложиха тук, в Бостън. Но той рядко научаваше причината, а всъщност и не държеше да я знае. Когато се случеше да получи по-пълна информация и точни инструкции, и неприятностите бяха повече. Този път поръчката бе да отлети за Бостън вечерта на дваисет и четвърти и да отседне в хотел „Шератон“ в търговската част на града под името Джордж Таранто. На следващата сутрин трябваше да отиде на Стюарт стрийт, номер 1833 и по-точно в приземния апартамент и да принуди някакъв човек на име Уолтърс да напише бележка със следното съдържание: „Опиатите бяха мои. Не мога да понеса последствията“. И да го очисти по начин, който предполага самоубийство. Поръчаха му и друго: да издебне насаме една студентка по медицина на име Сюзан Уилър и „да ѝ изкара акъла“, като я предупреди, че ще пострада, ако не се върне към обичайните си занимания. Наредданията бяха приключили с

обичайните съвети да бъде внимателен. Получи информация за Сюзан Уилър, както и снимка на брат ѝ, сведения за семейството и разписание на програмата ѝ.

Като погледна часовника си, Д'Амброзио разбра, че ще пристигне навреме за обратния полет на TWA до Чикаго в 20:45 ч. Както обикновено щеше да намери своите хиляда долара в касетка за двайсет и четири часова ползване с номер 12, близо до багажното отделение на TWA. С чувство на задоволство Д'Амброзио наблюдаваше играта на светлините, проблясващи край прозореца. Почуди се каква ли бе връзката между онова плашило Уолтърс и привлекателната Уилър. Спомни си нейната външност и какво голямо усилие му струваше да не я изнасили. Започна да си представя поредица от садистични удоволствия, които събудиха спящия му член. Осъзна, че храни надежда да му наредят да се върне обратно за повторна среща с мис Уилър. Ако това се случеше, този път нямаше да ѝ се размине.

На летището Д'Амброзио най-напред потърси телефонна кабина. Оставаше един малък детайл от установения ред — да се обади на шефа в Чикаго и да докладва за изпълнението на поръчката.

Телефонът иззвъня седем пъти според уговорката.

— Резиденция Сандлър — чу се глас от другия край на линията.

— Свържете ме с мистър Сандлър, моля — рече Д'Амброзио с досада в гласа.

Не му беше много ясна тази маневра, а освен това отнемаше ценни минути. Винаги трябваше да помни уговореното име. Ако чуеше погрешния вариант, затваряше и се обаждаше на друг номер. Той напљунчи показалец и започна да рисува кръгове по стъклото на кабината.

Най-сетне гласът се обади отново:

— Чисто е.

— Бостън е готов, без проблеми — каза с равен глас Д'Амброзио.

— Пристигна ново нареждане. Мис Уилър трябва да се очисти колкото може по-скоро. Ти си избери как, но да изглежда като изнасилване. Изнасилване, разбра ли?

Д'Амброзио не повярва на ушите си. Та това приличаше на сбъдната мечта.

— Ще ви струва нещо отгоре — подхвърли небрежно той, като внимателно прикриваше похотливото си нетърпение да нападне Сюзан.

— Получавах петстотин долара отгоре.

— Седемстотин и петдесет. Това няма да е толкова лесно. — Лесно ли? Щеше да бъде по-бърз от вятъра. Помисли си, че всъщност той трябваше да плати.

— Шестстотин.

— Дадено. — Д'Амброзио затвори телефона.

Беше безкрайно доволен. Провери разписанието за нощните полети. Последният за Чикаго беше на TWA в 23:45 ч. Разполагаше с достатъчно време да си достави удоволствие и пак да успее за този полет. Той слезе до багажното отделение и спря такси. Каза на шофьора да го закара до ъгъла на Лонгуд Авеню и Хънтингтън Авеню.

До седем и половина вечерта постоянният поток от влизащи и излизащи от Мемориалната болница бе значително оредял. Сюзан влезе през главния вход. Беше в сестринската униформа и никой не ѝ обърна внимание. Качи се до офиса в „Пети Биърд“ и си остави палтото. После провери кабинета на Маклиъри на дванайсетия етаж. Както очакваше, вратата бе заключена и светлините изгасени. Провери съседните кабинети и лаборатории. Всички бяха празни.

Сюзан се върна към главния вход и тръгна по коридора към залата за спешна помощ, където с настъпването на вечерта ставаше все по-оживено. Няколко колички с пациенти почти задръстваха коридора. Сюзан зави наляво, преди да стигне залата за спешна помощ, и влезе в офиса на болничната охрана.

Малкото помещение бе претъпкано. Едната стена беше заета от около дваисет и пет амфитеатрално подредени монитора. Камери с дистанционно управление предаваха от различни сектори: коридори, врати, възлови места в болницата, включително и от залата за спешна помощ. Някои от камерите бяха неподвижни, други непрекъснато обхождаха определена площ. Охраната на дежурство се състоеше от двама униформени пазачи и цивилен служител по безопасността, седнал зад малко бюро, което изглеждаше още по-малко в сравнение с

огромния мъжага зад него. Гънките на врата покриваха яката на ризата му. Чуваше се как се задъхва, като диша.

И тримата изобщо не поглеждаха мониторите, които им се плащаше да наблюдават. Очите им бяха приковани в екрана на портативен телевизор. Мъжете бяха погълнати от свирепата битка на хокейния мач.

— Извинете, имам нужда от вашата помощ — обърна се Сюзан към цивилния. — Доктор Маклийри си тръгна тази вечер, без да върне няколко болнични листа от десети „Уест“. А не можем да дадем лекарства на болните без тях. Бихте ли отворили неговия кабинет?

Мъжът погледна Сюзан за част от секундата и отново се обърна към екрана.

— Разбира се — отговори, без да откъсва поглед. — Лу, качи се със сестрата да ѝ отвориш кабинета.

— Ей сега, само минутка.

Никой от тримата не се помръдна. Сюзан чакаше. Започна някаква реклама и пазачът скочи от мястото си.

— Окей, да вървим. Вие, момчета, ще ми кажете, ако пропусна нещо.

Сюзан подтичваше зад дългокракия пазач. Пътем той започна да рови в тежката връзка с ключове.

— „Мечоците“ изостават с две точки. Ако изгубят и този мач, ще мина към „Фили“.

Сюзан не отговори. Тя бързаше след него с надеждата, че никой няма да я разпознае. Изпита известно облекчение едва когато стигнаха безлюдния коридор с лекарските кабинети.

— По дяволите, къде е този ключ? — мърмореше пазачът, докато изпробваше един по един ключовете на връзката, за да открие онзи, който беше за вратата на Маклийри.

Забавянето доста изнерви Сюзан и тя трескаво огледа коридора в очакване на най-лошото. Най-сетне пазачът отвори, пресегна се и запали лампата.

— Просто дръпнете вратата, като си тръгвате. Ще се заключи сама. Аз трябва да слизам долу.

Сюзан се озова в преддверието. Влезе бързо в кабинета и включи осветлението. После загаси в преддверието и затвори вратата на кабинета.

Ужасена затърси болничните листове, които бяха изчезнали от етажерката, на която ги беше видяла сутринта. Започна от бюрото. Никаква следа. Докато затваряше средното чекмедже, телефонът точно под ръката ѝ започна да звъни. Внезапният пронизителен звук я стресна. Погледна часовника си, питайки се дали често търсят Маклиъри в този късен час. След третото иззвъняване телефонът млъкна и Сюзан поднови търсенето. Болничните листове бяха доста обеимисти, тъй че не можеха лесно да се скрият. Докато издърпваше последното чекмедже на картотеката, Сюзан чу стъпки в коридора, които се приближаваха. Замръзна. Не посмя да върне чекмеджето обратно.

За неин ужас последва и щракване на ключ. Уплашена до смърт, Сюзан се огледа. Стаята имаше две врати: едната към външния кабинет, а другата вероятно бе на някакъв шкаф. Тя изгаси светлината. В същия миг някой отвори външната врата и запали лампата в преддверието. Сюзан протегна ръка към вратата на шкафа. Челото ѝ се покри с капчици пот. От преддверието се чу металически звук, след него и втори. Вратата на шкафа се отвори безшумно и Сюзан тихичко се пхна вътре. В същия миг някой влезе в кабинета и лампите светнаха. Със затаен дъх Сюзан очакваше всеки момент да я разкрият, но стъпките се отдалечиха към бюрото. Столът изскърца. Какво ли правеше Маклиъри тук по това време? Ами ако я открие? От тази мисъл ѝ прималя. Реши, че ако я открият, ще побегне.

Човекът вдигна слушалката и Сюзан чу познатия звук от завъртане на шайбата. Гласът я обърка. Говореше жена. И то на испански. С оскъдните си познания тя успя да разбере част от разговора. Стана дума за времето в Бостън, после във Флорида. Сети се, че вероятно чистачка се беше намърдала в кабинета на Маклиъри и използваше телефона, за да си поприказва с Флорида. Това обясняваше големите сметки за телефоните на болницата.

Разговорът продължи почти половин час. Сетне чистачката изпразни кошчето, изгаси светлината и си тръгна. Сюзан изчака няколко минути, преди да се измъкне от скривалището си. Запъти се към ключа за лампата, но в тъмнината удари крака си в ръба на отвореното чекмедже. Изруга тихо, давайки си сметка колко неспособен крадец би излязъл от нея.

Вече на светло, тя поднови търсенето. Разгледа шкафа по-скоро от любопитство да види къде се беше крила. На най-долния рафт, струпани между кутии с канцеларски материали, откри болничните листове, които търсеше. Запита се дали Маклийри се бе опитал да ги скрие, но не се задълбочи. Искаше час по-скоро да се махне оттук.

Изобретателна както винаги, Сюзан сложи купчината папки в току-що изпразненото кошче. Взе го и излезе от кабинета. Постави малко топче хартия пред езичето на бравата и притвори вратата.

Занесе папките до „Пети Биърд“ и влезе в офиса. Извади черния си бележник и си сипа кафе. Отвори първата папка и започна да преписва най-важното от историята на заболяването, както бе направила с тази на Нанси Грийнли.

Д'Амброзио пое обратно към общежитието на Медицинския институт, без да има ясен план. Предпочиташе да действа импровизирано, след като бе наблюдавал известно време жертвата си. Вече знаеше доста за Сюзан Уилър. Веднъж прибрала се в стаята си, тя рядко излизаше. Беше почти сигурен, че сега е там. Едно не знаеше: беше ли съобщила в полицията за първото му посещение. Все едно, нищожна бе вероятността да вземат оплакването ѝ на сериозно. Знаеше го от опит. Дори да ѝ повярват, едва ли щяха да ѝ сложат охрана. Рискът беше в границите на нормалното и Д'Амброзио реши да опита.

От телефона на ъгъла позвъни в стаята на Сюзан. Отговор не последва. Ясно му беше, че това не означава нищо. Навярно тя не искаше да се обади. Д'Амброзио лесно щеше да се справи с ключалката на вратата — бе се уверил в това следобеда. Но тя сигурно бе пуснала резето, а това щеше да вдигне много шум. Очевидно ще се наложи да я изкара някак от стаята.

Той стигна до паркинга пред общежитието. Лампата ѝ светеше. Влезе във вътрешния двор, свали от желязната порта отпред трите винчета на катинара. Странно наистина от какви неща институтът беше решил да прави икономии.

Д'Амброзио бързо изкачи скърцащото стълбище. На пръв поглед не личеше, но той беше в отлична форма. При това психопат. Спря пред вратата на Сюзан и се послуша. Никакъв шум. Почука. Сигурен бе,

че момичето няма да отвори, без да попита кой е. Той само искаше да разбере дали тя е вътре. Ако се обади, ще се направи, че слиза обратно по стълбите. Този номер обикновено минаваше.

Но отговор не последва.

Д'Амброзио почука пак. Отново тишина.

Пъхна шперца и след миг отвори вратата. Резето не беше пуснато. В стаята нямаше никой.

Д'Амброзио надникна в шкафа, после в гардероба. Всичко си беше както преди — двата куфара стояха непобутнати. Той ненапразно винаги изпипваше нещата. Обстановката потвърждаваше, че Сюзан не е напуснала града. Значи ще се върне. Д'Амброзио се приготви да чака.

СРЯДА, 25 ФЕВРУАРИ, 22:41 Ч.

Белоус беше крайно изтощен. Наближаваше единайсет, а той още не беше свършил. Преди да си тръгне, трябваше да мине и на визитация в „Пети Биърд“. Избута количката с папките на пациентите от сестринската стая и се запъти към офиса. Чаша кафе щеше да го освежи. Отвори вратата и онемя: Сюзан съсредоточено пишеше нещо.

— Извинете. Сигурно съм объркал болницата. — Белоус се престори, че се готви да излезе. — Сюзан, какво, по дяволите, правиш тук? — подхвърли той през рамо. — Дадох ми да разбера, че вече си „персона нон грата“. — В гласа му неволно прозвучаха нотки на раздражение. Много му се събра този ден, а върхът бе злополучното посещение в дома на Уолтърс.

— Кой, аз ли? Грешите, сър. Аз съм мис Скарлет, новата сестра от десети „Уест“ — произнесе Сюзан с превзет южняшки акцент.

— Господи, Сюзан, стига с тия глупости.

— Идеята беше твоя, не помниш ли?

— Какво правиш тук?

— Не виждаш ли? Лъскам си обувките.

— Добре де, я да почнем отначало. — Белоус затвори вратата и се подпря на плота. — Сюзан, нещата станаха много сериозни. Естествено, радвам се да те видя, наистина. Чудесно прекарахме снощи. Господи, сякаш цяла седмица оттогава. Но ако беше видяла какво се разигра тук днес следобед, щеше да разбереш защо вече не издържам. На всичко отгоре ми заявиха, че ако продължавам да те прикривам, а и да подпомагам твоята, цитирам, „идиотска мисия“, ще бъда изгонен и ще се наложи да си търся друго място за специализация.

— О, горкото момче! Няма я мама да му избърше нослето.

Белоус извърна поглед встрани, като се опитваше да се овладее.

— Така доникъде няма да стигнем. Как не разбираш, Сюзан, аз рискувам много повече от теб.

— Дяволите да те вземат! — Лицето ѝ пламна от гняв. — Какъвто си егоист, не виждаш по-далече от носа си. Готов си да се откажеш дори ако виждаш, че животът на родната ти майка зависи от това.

— Милостиви боже! Каква черна неблагодарност! Какво общо има майка ми?

— Нищо, разбира се. Абсолютно нищо. Не се сетих какво друго е поне отчасти равностойно на твоята специализация в изопачената ти ценностна система. И затова споменах майка ти.

— Говориш глупости, Сюзан.

— Глупости значи. Виж, Марк, толкова си притеснен за кариерата си, че дори си ослепял. Нещо по мен не ти ли прави впечатление?

— Моля?

— Какво „моля“? Къде е клиничният ти опит, острата наблюдателност, която се предполага, че си придобил по време на обучението си по медицина? Какво мислиш, е това тук, под окото ми? — Тя посочи удареното място. — Ами това? — Въпросът ѝ прозвуча почти нечленоразделно, тъй като бе издала напред долната си устна, за да покаже раната.

— Прилича на ударено... — Белоус посегна да прегледа раната, но Сюзан го отблъсна.

— Долу тия мръсни лапи. Той, представете си, рискувал. Е, добре, слушай тогава. Днес следобед някакъв тип ме нападна и ми изкара ума. Знаеше всичко за мен, всяка моя стъпка през последните дни. Познава дори семейството ми. Включи и него в заплахата. А ти ще ми разправяш, че рискуваш повече от мен!

— Наистина ли те нападнаха? — не можеше да повярва Белоус.

— Я стига, Марк. Няма ли да измислиш нещо по-умно? Остава да кажеш, че нарочно съм се ударила, за да карам хората да ме съжаляват! Попаднах на голяма игра, така да знаеш. Боя се, че е замесена цяла организация. Само не знам как, защо и кой.

В продължение на няколко минути Белоус гледаше Сюзан с невиждащи очи, като прехвърляше мислено невероятния разказ, а и онова, което сам бе преживял същия следобед.

— Не мога да ти покажа рани, но аз също преживях кошмарен следобед. Помниш ли лекарствата, за които ти споменах? Онези, дето

откриха в лекарския офис на операционното. Шкафчето се водеше на мое име и нямаше начин да не ме замесят. Реших да изясня веднъж завинаги нещата, като намеря Уолтърс и разбера от него защо това шкафче все още е зачислено на мен, след като вече имах друго. Но Уолтърс не се появи днес. За първи път от толкова години. Отидох у тях... — Белоус въздъхна и докато си наливаше кафе, си спомни зловещите подробности. — Беше се самоубил, нещастникът, намерих го в банята.

— Самоубил се е, така ли?

— Ами да. Явно е разбрал, че лекарствата са открити, и е избрал най-лесния начин за спасение.

— Сигурен ли си, че се е самоубил?

— В нищо не съм сигурен. Дори не видях бележката. Извиках полицията, а подробностите научих от Старк. Само не ми кавай, че не е било самоубийство. О, боже, само това не! Нищо чудно и мен да заподозрат. Какво те накара да предположиш такова нещо? — Белоус беше напрегнат.

— Нищо конкретно. Просто още едно странно съвпадение. Тези лекарства може и да се окажат важни.

— Знаех си аз, в главата ти непременно ще се роди нещо такова. И затова не исках да ти кажа за лекарствата. Все пак няма ли да ми обясниш какво търсиш тук по това време. Искам да кажа, че не е редно, Сюзан. Това е всичко. — Белоус замълча и взе една от папките пред нея. — Всъщност какво, по дяволите, правиш?

— Най-сетне се добрах до болничните листове на коматозните пациенти. Не на всички, но засега и това е напредък.

— Господи, ти наистина си изумителна. Изгониха те от болницата, а на теб изобщо не ти пука, връщаш се и намиращ начин да си ги доставиш. Не вярвам да са ги оставили на видно място, та всеки, който мине, да се порови в тях. Всъщност как попаднаха у теб?

Белоус я загледа в очакване, като отпиваше от кафето си.

Сюзан само се усмихна.

— Ами да! — плесна се Марк по челото. — Сестринската униформа!

— Подейства като магия. Трябва да призная, че идеята ти беше страхотна.

— Я по-полека. Нямам никакви претенции за авторство! Как точно го направи? Накара ония от охраната да отворят кабинета на Маклийри или на кой беше там?

— Браво, Марк, поумняваш.

— Ти даваш ли си сметка, че това е вече наказуемо?

Сюзан кимна утвърдително и наведе очи към купчината листове, изпълнени с нейния ситен почерк.

Белоус проследи погледа ѝ.

— Поне улесняват ли тази... тази твоя кампания?

— Страхувам се, че не особено. Или поне аз не успявам да се ориентирам. Хубаво щеше да е, ако разполагах с всички папки. Дотук хората са сравнително млади — от дваисет и пет до четирийсет и две години. А по отношение на пола, расата и социалния произход данните са най-разнородни. Не мога да открия нищо общо в прекараните заболявания. До момента на изпадане в кома жизнените показатели и развитие не сочат нищо тревожно. Различни са и лекуващите лекари. От подложените на операция само двама са имали един и същ анестезиолог. Упойките, както се очакваше, са различни. Има някои съвпадения при предоперативните назначения. Няколко случая са получили демерол и фенерган, но при останалите анестетиците са съвсем различни. В два случая е използван инновар. Но в това няма нищо необичайно. Още не съм проверила в операционните дневници, но повечето, ако не и всички хирургически случаи са от зала номер осем. Това наистина е малко странно, но пък зала осем е използвана най-често за по-кратките операции, а именно при тях най-често е наблюдавана кома с внезапно начало. Лабораторните изследвания, общо взето, са нормални. О, между другото, изглежда, на всички е правена пълна тъканна и кръвна характеристика. Такава ли е обичайната практика?

— При повечето операции се прави кръвен тест, особено ако се очаква голяма загуба на кръв. Тъканна характеристика рядко се прави, въпреки че от лабораторията понякога проверяват ново съоръжение или серуми. Виж как е записано на фиша от лабораторията.

Сюзан запрелиства обратно страниците на папката пред себе си, докато открие съответния протокол.

— Не е включено в разходите.

— Обяснението е налице. Лабораторията ги е правила за своя сметка. В това няма нищо необичайно.

— На всички пациенти от вътрешното отделение по една или друга причина е била включена система.

— Това важи за около деветдесет процента от постъпилите на лечение.

— Зная.

— Дотук нищо особено.

— Засега трябва да се съглася с теб. — Сюзан замълча, замислено прехапала долната си устна. — Марк, преди да се въведе ендотрахеалната тръба, анестезиологът парализира пациента със сукцинилхолин.

— Сукцинилхолин или кураре, но обикновено е сукцинил.

— И той не може да диша, нали?

— Точно така.

— Възможно ли е свръхдоза сукцинилхолин да стане причина за хипоксия? Щом дишането спре, до мозъка не стига кислород.

— Сюзан, в мига, в който подаде сукцинилхолина, анестезиологът следи пациента като ястреб, дори диша вместо него. Ако дозата сукцинилхолин е завишена, това просто означава, че той обдишва пациента по-дълго време, за да може организмът да преработи опиата. Парализиращият ефект е напълно обратим. Освен това, ако нещо такова се върши злонамерено, би трябвало всички анестезиолози в болницата да бъдат замесени, а това едва ли е възможно. А може би още по-важно е, че в същото време и хирургът наблюдава цвета на кръвта и разбира дали пациентът получава необходимия кислород, следователно абсолютно невъзможно е физиологичният статус на болния да се промени, без единият или двамата да забележат. Когато в кръвта има кислород, тя е яркочервена. Спадне ли нивото му, кръвта добива тъмен синкаво-кафеникав цвят. Анестезиологът междувременно обдишва пациента, следи пулса и кръвното налягане и наблюдава сърдечния монитор. Сюзан, градиш хипотези за някаква непочтена игра, а не знаеш защо, кой и как. Не си сигурна дори дали има жертва.

— Виж, в това съм сигурна, Марк. Може да не е непозната болест, но все пак е нещо. И още един въпрос. Откъде идват упойващите газове, които анестезиолозите използват?

— Различно. Халотанът пристига в метални контейнери, като етера. Той е течен и се подава във вид на газ. За райски газ, кислород и въздух има инсталация за централно захранване. За всеки случай в операционната винаги има и бутилки с кислород и райски газ. Сюзан, имам още малко работа и после съм свободен. Какво ще кажеш да пийнем нещо у дома?

— Тази вечер не, Марк. Искам да си отспя и имам да свърша още някои неща. Все пак благодаря. Трябва също да върна тези болнични папки в скривалището им. След това възнамерявам да поогледам операционна зала номер осем.

— Сюзан, мисля, че трябва да изчезнеш от тази болница, преди наистина да си загазила.

— Имате право на мнение, докторе. Само че вашият пациент не е склонен да ви послуша.

— Струва ми се, че се увличаш.

— Наистина ли? Е, може да не зная кой, но разполагам с няколко заподозрени...

— Без съмнение... — Белоус се размърда неспокойно. — Очакваш да отгатна или сама ще ми кажеш?

— Харис, Нелсън, Маклийри и Орън.

— Ти не си с всичкия си!

— До един се държат подозрително и гледат час по-скоро да ме изгонят оттук.

— Не смесвай защитната реакция с чувството за вина, Сюзан. Всеки лекар преживява тежко усложненията на своите болни, независимо от причината.

СРЯДА, 25 ФЕВРУАРИ, 23:25 Ч.

След като върна болничните папки обратно в скривалището им в шкафа на Маклиъри, Сюзан изпита истинско облекчение. В същото време се чувстваше излъгана. Очакванията ѝ не се оправдаха. Толкова залагаше на тези папки, а се оказа, че те с нищо не ѝ помогнаха. Сега вече имаше много повече данни, но липсата на връзка между тях размиваше картината.

Асансьорът намали и спря на етажа на операционното отделение; вратата потрепери и се отвори. Сюзан излезе в коридора. В двайсета зала вече осем часа продължаваше операцията на разкъсан коремен аневризъм, приет по спешност. Иначе в отделението беше настъпил нощният покой. Няколко души миеха и зареждаха склада с чисто бельо. На регистратурата седеше сестра в операционен екип и се опитваше да вмести последните няколко случая в графика за следващия ден.

Благодарение на сестринската униформа Сюзан и тук минаваше незабелязано. Малкото хора, които срещна, въобще не ѝ обърнаха внимание. Влезе в сестринската съблекалня, облече операционен екип, а униформата си закачи в едно отворено шкафче.

Озовала се отново в главния коридор, тя погледна летящите врати към сектора с операционните зали. Голям надпис над едната гласеше: „Операционни зали — забранено влизането без разрешение“. Бюрото на регистраторката беше до самата врата. Сестрата пишеше задълбочено. Сюзан не знаеше дали ще успее да влезе незабелязано.

За да се ориентира в обстановката, тя мина няколко пъти по коридора. Надяваше си, че сестрата на регистратурата ще реши да си почине и ще стане от мястото си. Но тя не помръдваше, сякаш се канеше да прекара нощта тук. Сюзан се помъчи да измисли подходящо обяснение, в случай че момичето я спре, но не ѝ се удаде. Беше почти полунощ и трябваше да обясни своето присъствие с някакъв разумен и убедителен довод.

Най-сетне се реши и тръгна, подготвена да изтъкне твърде съмнителното обяснение, че е изпратена от лабораторията да види как вървят нещата в зала 20 или пък да вземе проби за евентуално заразяване на средата. Като се старееше да не поглежда към сестрата, тя се насочи към вратите. Момичето изобщо не вдигаше глава. Още няколко крачки. Сюзан протегна ръка и бутна едното крило.

— Ей, къде така?

Сюзан замръзна. Извърна лице към момичето.

— А изолиращите боти?

Сюзан погледна обувките си. Едва сега проумя защо я бе спряла сестрата и си отдъхна.

— По дяволите, човек ще си помисли, че за пръв път влизам в операционното.

Сестрата отново впери поглед в графика.

— То и аз понякога ги забравям.

Сюзан отвори металния шкаф до стената. Изолиращите боти — предназначени да предпазват от статичното електричество, така опасно на места, където тече леснозапалим газ — се намираха в голям кашон на долния рафт. Сюзан бързо нахлузи един чифт и напъха черните ленти в обувките си, така както Карпен ѝ бе показал при първото им посещение в операционното. Когато за втори път отвори летящите врати, сестрата дори не вдигна поглед.

Операционните зали в Мемориалната бяха разположени под формата на буквата „U“, като складът за бельо, предоперационната и помещенията за анестезиолозите се намираха в средата. В залите се влизаше през завоя на „U“-то, а в стаята за следоперативно събуждане — от лявото му рамо, разположено до асансьорите. Сюзан откри операционна 8 от външната страна на дясното крило на „U“-то.

В зала 20 продължаваха да оперират, но Сюзан пое в обратна посока, към 8, и се оказа съвсем сама в безлюдния коридор. Спря пред вратата и погледна през стъклото. Вътре всичко беше както в 18, където така злополучно беше припаднал Найлс. Стените бяха облицовани с плочки, а подът — покрит с пъстър линолеум. Въпреки тъмнината Сюзан различи огромния метален барабан на операционната лампа и масата непосредствено под него. Отвори вратата и запали светлините.

Разсеяно огледа залата, спирайки се неволно върху по-големите предмети. Сетне заразглежда внимателно подробностите. Откри системата от крайници за централно подаване на газове. Фитингът за кислород беше зелен, а за райски газ — син и с друга форма, за да не стане грешка. Имаше и трети, издаден напред фитинг, безцветен и без надпис. Сюзан предположи, че той е на храненето със сгъстен въздух. Върху друг по-голям и вдлъбнат имаше надпис „Вакуум“, а над него — регулиращо устройство с голям циферблат.

В дъното на залата се намираха няколко метални шкафа с различни материали. До тях бе и бюрото за помощната сестра. Широк рентгенов екран заемаше дясната стена. Отсреща, точно до вратата, бе закачен голям стенен часовник, каквито се срещаха навсякъде в сградата. Дългата червена стрелка на секундомера се плъзгаше плавно и ритмично. Към стаята за стерилизатори и всякакви други принадлежности, обща за осма и десета зала, се минаваше през междинна врата.

Сюзан прекара почти час в разглеждане и сравняване на тези две зали. Не откри нищо неестествено, което да буди поне леко любопитство. Зала 8 приличаше на хилядите други операционни. 10 също.

Тя се върна безпрепятствено до сестринския офис и се преоблече. Хвърли операционния екип в един кош и тръгна към вратата. Изведнъж се спря и погледна нагоре. Големи изолационни плочи образуваха висящия таван.

Подпряла се върху кошчето за отпадъци, Сюзан стъпи върху мивката, а оттам — върху шкафчетата. До тавана оставаше около метър. Стъпила на колене, тя се опита да повдигне първата плоча, но не успя, попречиха ѝ тръбите отгоре. Опита със следващата, но положението беше същото. Третата обаче поддаде лесно и Сюзан я плъзна встрани. После се изправи и се пхна в откритото се пространство. За нейна изненада от нивото на акустичния таван до бетонната плоча имаше близо метър и половина. Множество тръби изпълваха това пространство. По едни от тях пристигаха жизнено необходими за функционирането на болницата продукти, а други отвеждаха отпадъците. Светлина горе почти не достигаше. Тук-там тънки лъчи се процеждаха между плочите.

Направени от пресован картон, те висяха на тънки метални ленти, закрепени на бетонната плоча. Нищо в тази крехка конструкция не беше достатъчно устойчиво, за да издържи каквато и да било тежест. За да се придвижва в таванското пространство, Сюзан трябваше да се опира върху тръбите, които, както откри, бяха или леденостудени, или много горещи. След като се изтегли нагоре, тя върна плочата, която хлътна на мястото си и изолира прекия източник на светлина.

Сюзан почака, докато очите ѝ свикнат с полумрака. Постепенно предметите придобиха по-ясни очертания и тя можеше да се придвижва напред по тръбите. Забеляза някакви колони, които минаваха през таванското пространство и влизаха в бетона. Предположи, че те бележат стената на коридора.

Напредваше бавно. Придвижването по тръбите беше трудно, налагаше се често да търси опора в някоя колона. Не искаше да вдига шум, особено когато според нея се намираше над бюрото на регистраторката. В пространството над самите операционни вървенето определено стана по-лесно — таванът над тях и стаята за събуждане беше устойчив, с тънко бетонно покритие. Сюзан можеше да се движи свободно, макар и силно приведена, като внимаваше да не стъпва върху тръбите.

Попадна на бетонна стена, която според нея беше за асансьорните шахти. После разбра, че таванът над коридора на операционното е чувствително по-нисък. Проследи го с поглед и видя мястото, където тръби и тръбопроводи се срещаха в сложна плетеница и изчезваха като във водовъртеж. Тя предположи, че там се намира централната шахта, в която всички видове тръби преминаваха отвесно през сградата.

Повече от всичко Сюзан искаше да намери осма зала. Но това съвсем не беше лесно. По нищо не можеше да се разбере къде свършва едната зала и къде почва другата. Струваше ѝ се, че разклоненията на тръбите са пръснати и се гмурват през бетона в операционните зали без всякаква система. Таванът над коридора ѝ подсказа едно възможно решение. Започна да повдига краищата на плочите, за да се ориентира и да определи къде са зали 8 и 10. Убеди се, че броят и разположението на тръбите, които влизаха и излизаха от двете зали, е еднакъв.

Цветовата маркировка на захранването с различни газове съответстваше на крайниците долу, в операционните. Над осма зала Сюзан откри тръбата за кислород по мазките зелена боя. Проследи пътя ѝ навън. Тя продължаваше до ръба на коридора, където се пречупваше под прав ъгъл и вървеше успоредно на него, заедно с подобни кислородни тръби, които идваха от други операционни зали. Колкото повече зали отминаваше Сюзан, толкова повече тръби се присъединяваха към тази, която проследяваше. За да бъде сигурна, че не я е загубила, Сюзан прокараваше пръста си по нея и така стигна чак до централната шахта. И тогава пръстът ѝ се удари в нещо. За да го различи в сумрака, тя се наведе още по-ниско. Това бе фитинг от неръждаема стомана. Точно над ръба на шахтата, по който тръбите се изкачваха от долните етажи, имаше Т-образен клапан за високо налягане, монтиран върху тръбата с кислородното захранване на зала 8.

Сюзан не откъсваше очи от клапана. Погледна съседните тръби. Никъде не видя подобни клапани. Заопипва го с ръка. Явно оттук кислородът можеше да бъде спрян. И в същото време възможно бе друг газ да се подаде на това място в тръбата.

Като се стараяше да минава предимно по устойчивите тавани на операционните зали, Сюзан се върна обратно до мястото над бюрото на регистраторката. Оттам започна трудното прекосяване на голямото пространство с висящ таван. Щеше ѝ се да бе пускала трохи в гората от тръби. Налагаше ѝ се да разпознава къде се намира. Повдигна ъгъла на една плоча, но се оказа, че е над коридора. Повдигна друга, но разбра, че е над лекарския офис. Третата беше над съблекалнята на сестрите, но твърде далеч от шкафчетата, на които трябваше да стъпи. Четвъртата отлично отговаряше на нуждите ѝ и Сюзан слезе сравнително лесно.

ЧЕТВЪРТЪК, 26 ФЕВРУАРИ, 1:00 Ч.

Като всеки многолюден град Бостън никога не потъваше напълно в сън. Но за разлика от други градове шумовете в него почти не стихваха. Облегната назад в таксито, което се носеше по Стороу Драйв, Сюзан забеляза само две-три коли, които профучаха в обратна посока. Беше капнала и жадуваше за сън. Денят наистина бе тежък.

Раните по лицето ѝ болезнено туптяха. Тя леко докосна бузата си, да провери дали отокът не е спаднал. Загледа се навън към Еспланадата и замръзналата река Чарлс. Тук-там светлините на Кеймбридж негостоприемно проблясваха. Таксито зави рязко в Парк Драйв, Сюзан залитна и се подпря с ръка, за да не падне.

Опита се да прецени какво е постигнала. Изводът не беше особено окуражаващ. Разполагаше с около трийсет и шест часа относителна свобода на действие, през които трябваше да ускори разследването, но очевидно нямаше да успее да ги оползотвори. Неохотно си призна, че е изчерпала идеите си и не знае какво да прави по-нататък. През деня не можеше да се движи из Мемориалната болница, където всички — Нелсън, Харис, Маклиъри и Орън — бяха против нея. Съмняваше се, че сестринската униформа ще ѝ помогне при евентуална среща с някого от тях.

Все пак нужни ѝ бяха допълнителни данни от компютъра, а и останалите папки с болнични листове. Имаше ли някакъв начин да ги получи? Дали Белоус би ѝ помогнал? Съмняваше се. Сега знаеше, че той наистина се бои за мястото си в болницата. Безгръбначно същество, помисли си тя.

Ами Уолтърс? Каква връзка има неговото самоубийство с намерените лекарства?

Сюзан плати на шофьора и излезе от таксито. Реши, че на сутринта ще се опита да разбере нещо повече за Уолтърс. Сигурно бе замесен. Но по какъв начин?

Тя сложи ръка върху топката на входната врата в очакване да чуе познатото бръмчене. Но портиера го нямаше. Странно, винаги когато

бе нужен, той изчезваше. Сюзан изруга и затърси ключовете в джоба на палтото си.

Стъпалата до нейния етаж тази вечер ѝ се сториха безбройни. На няколко пъти се спря, неспособна да преодолее физическата и психическата преумора.

Опита се да си спомни дали според Белоус сред лекарствата, намерени в злополучното шкафче, е имало сукцинилхолин. Виж, за курарето бе сигурна, но не и за сукцинилхолина. Тя изкачи стълбите все така замислена. Мина още цяла минута, докато открие ключа и го пхне в ключалката.

Въпреки умората в последния миг си спомни за топченцето хартия. Наведе се да го потърси, но не го откри. Някой беше отварял вратата.

Тя предпазливо отстъпи назад. Спомни си ужасното лице на своя нападател. Ако беше вътре, той сигурно я очакваше, готов да ѝ се нахвърли. Сети се за ножа, който не бе използвал миналия път. Сюзан знаеше, че има много малко време. Единственото ѝ предимство бе, че ако е в стаята, не би могъл да знае, че тя е отвън. Разполагаше с няколко секунди.

Ако извика полиция и го заварят в нейната стая, ще си осигури безопасност поне за няколко часа. Но тя си спомни предупреждението му да не съобщава в полицията, както и снимката на брат си. Дали не беше просто крадец или сексуален маниак? Едва ли. Сюзан си даваше сметка, че мъжът, който я бе нападнал, беше професионалист и хич не се шегуваше. Трябваше да бяга, може би дори да напусне града. Дали пък да не извика полицията, както бе предложил Старк? Сама няма да се справи, това ѝ беше до болка ясно.

Всъщност защо ще я нападат повторно? Успя да си внуши, че никой не я е следил. Може би хартиеното топче само се е изхлузило. Сюзан отново пристъпи към вратата.

— Какво, по дяволите, става с тази ключалка? — каза тя на висок глас, като подрънкваше с ключовете, за да печели време.

Спомни си, че портиера го нямаше долу. Дали да не почука на някой от съседите под предлог, че ключът ѝ заяжда? Сюзан отстъпи и тръгна към стълбите. Нищо по-добро не можа да измисли в момента. С Марта Файн от третия етаж бе достатъчно близка, за да си позволи дори в този късен час да я обезпокои. Все ще ѝ хрумне някакво

извинение. Най-добре Марта да не знае истината. Ще ѝ каже, че не може да си влезе в стаята и се налага да спи при нея.

Сюзан стъпи полака на първото стъпало. Дъските безмилостно изскърцаха. Звукът беше съвсем красноречив. Ако някой се бе скрил зад вратата на стаята ѝ, той положително също го бе чул. Тя се спусна стремително надолу. Беше на третия етаж, когато чу как ключалката ѝ изщрака, но не посмя да спре. Ами ако Марта не е в стаята си? Ами ако откаже да отвори? Сюзан знаеше, че не бива да рискува отново да я спипат. Изглежда, всички в общежитието вече спяха дълбоко, макар да бе само малко след един.

Горе вратата се отвори с трясък и се блъсна в стената. Някой изтича до перилата на стълбището, но Сюзан не посмя да погледне. Очевидно трябваше да напусне общежитието. По-лесно щеше да заблуди своя преследвач из коридорите на Медицинския институт. Когато стигна приземния етаж, чу го да тръгва по стълбите надолу.

Сюзан зави рязко наляво в малък сводест проход. Блъсна вратата, която извеждаше на двора, но не мина през нея, а остави автоматът бавно да я притвори. Обърна се, влезе в съседното крило на общежитието и веднага затвори след себе си. Стъпките вече се чуваха на площадката на втория етаж.

За да не вдига шум, тя не посмя да се затича. С бързи крачки отмина здравния студентски кабинет и в дъното на коридора излезе на стълбището към сутерена.

Бавно притварящата се врата към двора заблуди Д'Амброзио, но той бързо се ориентира. Не беше новак в преследванията и изчисли точно преднината на Сюзан. Щом се озова на двора, разбра, че са го заблудили. Може би щеше да се хване, но наблизо нямаше други врати, в които тя би могла да се шмугне, затова се върна обратно, избра по-близката врата и хукна по коридора.

Сюзан влезе в тунела, свързващ общежитието с Медицинския институт. Бе почти сигурна, че се е отървала. Тесният коридор продължаваше напред трийсетина метра, после завиваше наляво и изчезваше от поглед. Сега вече тя подтичваше под светлината на голите електрически крушки в телени кошнички.

В дъното на тунела натисна дръжката и отвори аварийния изход. Хладният полъх я подсети, че в същия момент някой е отворил вратата в другия край. Последваха и тежките стъпки на тичащ човек.

— Боже мой — прошепна тя, обзета от паника. Дали не сбърка, като предпочете лабиринта в тъмната безлюдна сграда пред общежитието, пълно с хора, макар и заспали.

При спомена за желязната хватка на Д'Амброзио Сюзан отчаяно хукна нагоре по стълбището. Мъчеше се да си представи разположението на залите в сградата по анатомия. На първия етаж се намираха две големи амфитеатрални аудитории и няколко кабинета. На втория бе залата по анатомия с няколко лаборатории. На третия и четвъртия имаше само кабинети.

Тя отвори вратата на първия етаж. Тук цареше пълен мрак и само през малкото прозорци се процеждаше светлина от уличните лампи. Коридорът следваше в кръг амфитеатралното очертание на една от залите.

Сюзан се втурна към най-близката широка и ниска врата, през която по време на лекции вкарваха количките с пациенти за демонстрация. Още не бе затворила, когато чу стъпките да се приближават по коридора. Продължи напред към редиците с банки, издигнати стръмно една над друга, като последните се губеха в тъмнината.

Не смееше да погледне назад. Стъпките отминаха и затихнаха. После съвсем спряха. Тя все по-трудно различаваше партера на амфитеатъра зад нея. Стигна до последния ред и тръгна успоредно с него. Стъпките отново зачаткаха по мрамора отвън. Оставаха ѝ няколко мига за размисъл. Паднеше ли в ръцете му, с нея бе свършено; трябваше на всяка цена да го заблуди или да се скрие, докато той се откаже и си тръгне. Тунелът към административната сграда бе още една възможност, ала често вечер на връщане от библиотеката, когато се бе опитвала да мине направо, тя бе намирала междинния изход заключен.

Вратата на залата хлопна и Сюзан замръзна. Смътно различи силуета на преследвача. Страхуваше се, че бялата сестринска униформа ще я издаде. Бавно приклепна, но облегалките на столовете от предната редица едва я прикриваха. Мъжът спря. Сюзан предположи, че оглежда залата, и тихичко легна на пода. Между облегалките на два стола видя как той се качи на подиума. Изглежда, търсеше нещо. Естествено! Ключовете за осветлението. Сюзан усети, че отново я обзема паника. На пет-шест метра от нея бе изходът към

коридора за втория етаж. Дано само не беше заключено. Иначе оставаше вратата на отсрещната страна на амфитеатъра. В това време Д'Амброзио щеше да я настигне. Ако вратата беше заключена, с нея бе свършено.

Чу се щракване и светлината заля подиума. Ясно се откри отблъскващо сипаничаво лице, по което играеха странни сенки; очните кухини приличаха на зловещи дупки, прогорени в чудовищна маска. Ръцете шареха по стената. Последва ново щракване и ярък сноп светлина заля партера. Сега Сюзан вече виждаше Д'Амброзио ясно.

В миг запълзя към вратата. Щракна трети електрически ключ и редица лампи освети черната дъска. Д'Амброзио забеляза таблото на централното осветление отляво. Когато тръгна към него, Сюзан стана и се спусна към вратата. Сложи ръка върху топката едновременно със светването на лампите в залата. Заключена!

Момичето се втренчи надолу. По деформираните от белези устни на мъжа заигра злорада усмивка. Той се втурна по стълбите, като прескачаше по две-три наведнъж.

Сюзан отчаяно заблъска вратата. Изведнъж забеляза, че резето отвътре е пуснато. Дръпна го и отвори. Хвърли се напред и затръшна вратата след себе си. Чуваше тежкото дишане на мъжа, приближил последния ред.

Съвсем наблизо на стената тя видя пожарогасител с въглероден двуокис. Дръпна го и го разклати. Металният звук от обувките приближаваше. Тя се извърна в мига, в който вратата се отвори, и натисна бутона на пожарогасителя. Внезапно освободеният газ отекна като гръм в тишината на празната сграда. Струя сух лед покри лицето на Д'Амброзио. Той политна назад и се удари в последния ред столове. Едрото му тяло се олюля и се строполи върху облегалките. Една от тях се заби в ребрата му. Протегнал ръце, той се опитваше да се задържи, но все не успяваше. Просна се зашеметен между четвърти и пети ред.

Сюзан така се изненада, че пристъпи в залата и проследи с очи падането на Д'Амброзио. Постоя така за миг с надеждата, че той е загубил съзнание. Ала мъжът сви крака и се изправи на колене. Вдигна лице към нея и въпреки силната болка успя да се ухили.

— Обичам ги... когато се съпротивляват — процеди през зъби.

Сюзан вдигна пожарогасителя и го запрати с всичка сила към коленичилата фигура. Д'Амброзио понечи да се дръпне, но тежката

метална бутилка го удари в лявото рамо и го събори отново. Тялото му се блъсна в столовете, пожарогасителят отскочи още четири-пет реда по-надолу и спря.

Сюзан тръшна вратата зад себе си и спря задъхана. Господи, какъв човек беше този? Трябваше да измисли начин да го задържи. Беше извадила невероятен късмет, като го нарани, но очевидно той не беше извън играта. Последната ѝ надежда бе голямата камера за дълбоко замразяване в залата по анатомия.

В коридора пред нея проникваше само бледата светлина от прозореца в дъното. Именно там бе входът за залата по анатомия. Без да губи повече време, Сюзан хукна нататък. Много скоро чу да се отваря вратата на аудиторията.

Д'Амброзио бе успял да се съвземе. Гърдите го боляха, усещаше лявото си рамо натъртено, но бесният гняв му даваше сили. Сега вече нищо не можеше да го усмири. Мисълта, че това опърничаво маце му се изплъзва, го побъркваше. Сега вече твърдо бе решил — първо ще я убие, а после... В дясната си ръка стискаше своя „Барета“ с поставен заглушител. Бе зърнал Сюзан да хлътва зад някаква врата и стреля, без да се цели. Куршумът мина на около педя от момичето, удари рамката на вратата така, че се разхвърчаха трески.

Изстрелът прозвуча като удар от тупалка. В първия миг Сюзан не разбра какво е това, докато изпращяването на ранената дървесина не ѝ подсказа, че това беше пистолет, и то със заглушител.

— Край на играта, мръснице — извика Д'Амброзио.

Болката му пречеше да тича, но той бе сигурен, че я е хванал натясно.

В залата по анатомия Сюзан спря за миг и се опита да се ориентира в полумрака. После залости вратата зад себе си. По това време на годината първокурсниците бяха някъде по средата на обучението си по анатомия. Зелените мушамы, покриващи дисекционните маси, изглеждаха светлосиви на мъртвата светлина. Сюзан изтича към камерата за дълбоко замразяване в другия край на залата. Извади големия клин, пъхнат в резето, и той увисна на синджира. С мъка придърпа тежката врата, и се мушна вътре. Дръпна я зад себе си и чу шумното щракване при затварянето ѝ. Пипнешком потърси ключа до вратата и запали осветлението.

Камерата беше огромна, поне три на девет метра. Сюзан съвсем ясно си спомни първия път, когато я видя. Човекът, който я обслужваше, обичаше да я показва на студентите, един по един, ала по някаква неизвестна, несъмнено перверзна причина бе по-благосклонен към момичетата. Той отговаряше за трупове, оставени тук за дисекция. След съответната обработка ги окачваха на куки, пъхнати във външните ушни канали. Куките висяха на ролкови носачи, които се плъзгаха по релси в тавана, за да се улесни движението. Вкочанени голи тела с цвят на блед мрамор. Жени и мъже, католици и евреи, белокожи и цветнокожи — всички бяха заедно, равни пред смъртта. С лица в разкривени гримаси. Очите на повечето бяха затворени и само тук-там човек срещаше празен изцъклен поглед, втрещен в безкрайността. Когато Сюзан за първи път бе видяла четирите редици замръзнали трупове, увиснали като ненужни дрехи в някакъв леден шкаф, краката ѝ се подкосиха. Още тогава тя се зарече да не стъпва повече тук. До тази нощ бе стояла далеч от „хладилничето“, както нежно го наричаше човекът, който го обслужваше. Но сега положението бе различно.

Камерата се осветяваше от единствената мощна крушка в дъното, която хвърляше ужасяващи сенки по пода и тавана. Сюзан се опитваше да не гледа към деформираните тела. Тя трепереше от студ и трескаво се мъчеше да разсъждава. Имаше само няколко минути. Сърцето ѝ биеше учестено. Очакваше всеки миг мъжът да влезе. На всяка цена трябваше да измисли нещо.

Пред залата по анатомия Д'Амброзио спря и ритна заключената врата. Удари с крак едно от матираните стъкла, промуши ръка и натисна бравата. Огледа се в недоумение. Затвори вратата и опря в нея най-близката маса, за да не може птичката да избяга. Сетне пристъпи до първата покрита маса и рязко дръпна мушамата.

Рязко отстъпи назад, забравил дори болката от счупеното ребро. Известно време не можа да откъсне очи от трупа. Кожата на главата беше изрязана, зъбите и очите — оголени. Косата беше обелена и нагъната назад на руло. Предната част на гръдния кош и на корема липсваше. Извадените органи бяха изсипани вътре безразборно.

Д'Амброзио се върна към вратата, за да запали лампите, но после се отказа от страх да не би светлината през големите прозорци

да вдигне на крак охраната. Не че не можеше да се справи с няколко неопитни пазачи, но искаше да пипне Сюзан, без да му се бъркат.

Един след друг той откри всички трупове в залата. Стараеше се да не гледа нарязаните тела. Искаше само да се увери, че Сюзан не е сред тях.

После огледа внимателно залата. От дясната страна въздушната струя поклащаше няколко скелета, окачени на синджири. Зад тях в огромен шкаф бяха наредени безброй стъкленици с образци. В дъното на помещението зад бюрата се виждаха две врати. Едната сякаш водеше към хладилна камера, а другата — към нещо като килер, който се оказа празен. Едва тогава Д'Амброзио забеляза големия стоманен клин, увиснал на другата врата. Ехидната усмивка отново плъзна по лицето му и той прехвърли пистолета в лявата си ръка. Отвори вратата и за пореден път се стресна. Висящите тела приличаха на зловещи привидения.

Стъписан от гледката, мъжът трескаво шареше с очи. Неохотно прекрачи прага, посрещнат от студа.

— Знам, че си вътре, мръснице! Я излез да си поговорим пак. — Гласът му прозвуча глухо. Затвореното пространство и вкочанените трупове го изнервиха. Не си спомняше някога да се бе чувствал така несигурен.

Надникна в първия проход между труповете. Направи предпазливо две крачки вдясно и огледа следващия. В дъното видя голата електрическа крушка. Изви глава назад към вратата и направи още няколко крачки, за да огледа и последния проход.

Вкопчила се в релсата, Сюзан чувстваше как ръцете ѝ отмаляват. Ориентира се къде е нейният преследвач едва когато той повторно извика:

— Хайде, кукло! Не ме карай да претърсвам.

Беше сигурна, че Д'Амброзио е някъде в началото на последния ред. Сега или никога! Опряла гръб във вкочанения гръден кош на последния труп в редицата — близо стокилограмов негър — Сюзан бе закрепил свитите си крака върху раменете на стара жена и сега с всички сили ги изпъна.

Отначало целият ред висящи тела почти незабележимо се придвижи напред. Преодоляла първоначалната тежест, тя се отгласна

повторно и подобно плочки от домино цялата редица вкочанени тела политна напред.

Д'Амброзио долови зараждащия се шум от това движение. За миг застина, като се опитваше да го определи. С котешка бързина отскочи и се втурна към вратата, но закъсня с част от секундата. Едва когато стигна третия ред, видя връхлитащата маса. Инстинктивно вдигна пистолета и стреля. Ала неговият нападател отдавна бе мъртъв.

Срещу него с удивителна скорост се носеше призрачно бяло тяло, с устни, застинали в зловеща усмивка. Деветдесет килограма замръзнала човешка маса се стовариха отгоре му и го притиснаха в стената на камерата. Останалите трупове налетяха един след друг върху първия. Някои изпаднаха от куките и безразборната маса замръзнали крайници го покри.

Сюзан пусна релсата и скочи на пода. След това хукна към отворената врата. Д'Амброзио се опитваше да разбута телата. Пречеше му силната болка, а и нямаше добра опора. Зловонната миризма на формалина го задушаваше. В мига, в който Сюзан профуча край него, той се помъчи да я сграбчи или поне да измъкне пистолета си, но кокалестата ръка на един труп го беше заклещила.

— Маmicата ти! — извика той и напъна всички сили, за да се освободи от притискащата го тежест.

Но Сюзан вече бе навън.

Д'Амброзио успя да се изправи. Разбута нападалите тела и се хвърли към изхода. От външната страна Сюзан вече буташе с всички сили и набралата инерция врата се затвори. Резето щракна. С треперещи ръце Сюзан се мъчеше да напъха клина. Отвътре Д'Амброзио се бореше с ключалката. Момичето го бе изпреварило с частица от секундата. Ето че клинът залости вратата.

Сюзан отстъпи назад. Сърцето й щеше да изхвъркне. Чу приглушен вик, след него и тъп удар. Д'Амброзио стреляше във вратата. Но тя беше тридесет сантиметра дебела. Последваха още няколко безрезултатни изстрела.

Сюзан се обърна и побягна. Най-накрая осъзна истинската опасност, надвиснала над нея. Трепереше неудържимо и преглъщаше сълзите си. Трябваше да потърси помощ, истинска помощ.

ЧЕТВЪРТЪК, 26 ФЕВРУАРИ, 2:11 Ч.

Бийкън Хил отдавна спеше. Когато таксито зави от Чарлс стрийт по Маунт Върнън и навлезе в жилищния район, не се виждаха хора и коли, нито дори кучета. Малко прозорци светеха; само уличните лампи подсказваха, че районът не е безлюден и в него живеят хора. Сюзан плати на шофьора и се огледа дали никой не я е проследил.

След като успя да затвори Д'Амброзио в хладилната камера, тя беше така изплашена, че реши да не се връща в стаята си. Нямахше представа дали той действа сам или със съучастници, а и не беше склонна да проверява. На излизане от сградата по анатомия, покрай административната сграда бе стигнала до Хънтингтън Авеню. Поради късния час минаха петнайсет минути, докато намери такси.

Белоус. Единствено него можеше да потърси в два часа сутринта, а и само той би разбрал сегашното й състояние. Боеше се, че може би я следят, и не искаше да го въвлеча в опасност. Ето защо реши, преди да му позвъни, да изчака пет минути във фоайето на сградата, за да е сигурна, че никой не я е проследил.

Фоайето не беше отоплено и Сюзан заподскача на място, за да се стопли. Полека-лека възвръщаше способността си да разсъждава. Опитваше се да проумее защо Д'Амброзио се бе появил отново, и то тъй скоро. Почти сигурна бе, че никой не я е проследил до Мемориалната болница, когато се върна да вземе папките и да огледа операционните зали. Никой не знаеше, че там е отишла.

За миг тя спря и огледа Маунт Върнън стрийт през стъклената врата. Белоус! Нали я завари в лекарския офис! Той единствен знаеше, че не се е отказала от плана си. Нали видя и болничните папки. Сюзан заподскача отново, като проклинаше своята мнителност. После пак спря. Спомни си, че Белоус бе замесен в историята с лекарствата, намерени в офиса, пък и той откри Уолтърс след самоубийството.

Сюзан извърна глава към стълбището, застлано с червена пътека. Възможно ли бе да е замесен? Тази мисъл все по-натрапчиво проникваше в преумореното й съзнание. Всеки й се струваше

подозрителен. Тя разтърси глава и се засмя; даваше си сметка, че е длъжна да възпре налудничавите хрумвания, но тревогата си оставаше.

Часовникът ѝ показваше 2:17 часа. Колко ли ще се изненада Белоус от неочакваното посещение? А може би предполага, че тя е на съвсем друго място... може би му е известна всяка стъпка на Д'Амброзио? Сюзан реши, че няма какво повече да задълбава, и без да се колебае, натисна звънеца. Наложил се да го натисне повторно и продължително, преди Белоус да реагира.

Бе стигнала втората площадка, когато го зърна по халат.

— Трябваше да се досетя, че си ти, Сюзан, часът минава два.

— Попита ме дали искам да пийна нещо. И аз размислих. Искам.

— Но това беше в единайсет! — Белоус се шмугна навътре, като остави вратата откритата.

Сюзан го последва, затвори вратата, превъртя ключа и пусна двете резета. Намери Белоус в леглото, завит чак до брадичката и със затворени очи.

— Ама че гостоприемство! — рече тя и седна до него.

Господи, наистина се радваше, че го вижда. Испита желание да се хвърли към него, да усети прегръдката на ръцете му. Ще му разкаже за Д'Амброзио, за камерата. Дошя ѝ се дори да изпищи или да заплаче. Но нищо такова не се случи. Само седеше и го гледеше нерешително.

Мъжът пред нея не се помръдваше, поне в началото. Сетне отвори едното си око, после — другото. И се изправи.

— По дяволите, не мога да спя, като седиш тук!

— Ами питието, което ми обеща? Тъкмо от това имам нужда. — Сюзан полагаше усилия да бъде спокойна и разсъдлива, колкото и да ѝ беше трудно. Пулсът ѝ все още беше над сто и петдесет удара в минута.

— Ти наистина ме смайваш! — Белоус я изгледа, после стана и облече халата си. — Окей, какво ще пиеш?

— Бърбън, ако имаш. Бърбън и сода, но не прекалявай със содата. — И последва Белоус в кухнята. С нетърпение очакваше парливата течност. Ръцете ѝ все още видимо трепереха. — Не се сърди, Марк. Трябваше да дойда. Отново ме нападнаха. — Гласът ѝ издаваше напрежението. Очакваше да види реакцията му.

Той застина с ваничката лед в ръка.

— Сериозно ли говориш?

— Абсолютно сериозно.

— И същият човек?

— Същият.

Белоус се зае отново с леда, като се мъчеше да измъкне кубчетата с вилица. Най-накрая успя. Сюзан бе доловила известно учудване, но не и изненада, нито особена загриженост. Стана ѝ неловко и се опита да промени тактиката.

— Открих още нещо, в операционното. Доста интересно при това.

Отново не забеляза видима реакция. Белоус напълни чашите, после отвори бутилка сода и я наля върху леда.

— Добре, вярвам ти. Ще ми кажеш ли какво си открила? — Подаде ѝ питието и тя отпи голяма глътка.

— Проследих захранването с кислород на осма операционна в таванското пространство. Преди завоя надолу към шахтата върху тръбата има клапан.

Белоус отпи и махна с ръка да се върнат във всекидневната. Часовникът над камината удари два и половина.

— Всички тръби за газове имат клапани — каза Марк накрая.

— Но останалите нямаха.

— Искаш да кажеш клапан, който би дал възможност да се въведе друг газ?

— Така мисля. Не разбирам много от тези неща.

— Проследи ли тръбите към другите зали?

— Единствено над осма зала има клапан на тръбата при главната шахта.

— Самото наличие на клапан не ме изненадва. Може би всички имат, но на друго място. Не бих прибързвал с изводите след тази единствена находка, поне докато не проверя другите тръби.

— Твърде много съвпадения, Марк. Всички тези случаи очевидно са от осма зала, а тя има тръба за подаване на кислород с клапан, поставен на много странно място и добре прикрит.

— Виж какво, Сюзан. Забравяш, че около дваисет и пет процента от твоите предполагаеми жертви не са и доближавали операционното отделение, още по-малко осма зала. Дори да имаш право, действията ти започват да стават застрашителни. А както съм изтощен, дори ме

потискат. Не може ли да изберем някоя по-безобидна тема, като общественото здравеопазване например?

— Сигурна съм, Марк — побърза да го увери Сюзан, усетила раздразнението в гласа му.

— Може и да имаш право, но аз още не съм убеден.

— Виж какво, мъжът, който ме нападна днес следобед, само ме заплаши, но през нощта се върна, и то не за да разговаряме. Искаше да ме убие. Всъщност опита се да го направи — та той стреля по мен!

Белоус разтърка очи, а после и слепоочията си.

— Сюзан, дори не зная какво да мисля за това, още по-малко пък мога да кажа нещо умно. Защо не отидеш в полицията, щом си толкова сигурна?

Сюзан не чу последната му забележка. Умът ѝ трескаво градеше нови хипотези.

— Причината трябва да е недостиг на кислород — заговори тя. И продължи разсъжденията си на глас: — Ако дозата сукцинилхолин или кураре е била завишена колкото да изпаднат за кратко в хипоксия... това може да е предизвикало спиране на дишането. Чуй какво научих за пациента, когото аутопсираха... — Сюзан извади бележника си. Белоус повторно си наля. — Ето го, Крофърд. Страдал е от силно изразена глаукома на едното око, бил е на фосфолинов йодид, препарат, който инхибира холинестеразата. Ето защо способността на организма да разгражда сукцинилхолина е била намалена и една сублетална доза би могла при него да се окаже летална.

— Вече ти казах, че сукцинилхолинът не би свършил работа в операционната, в присъствието и на хирург, и на анестезиолог. Освен това той не може да се дава в газово състояние, поне аз не съм чувал за такова нещо. Дори да е възможно, във всички случаи обдишването на пациента продължава, докато сукцинилхолинът се разгради; не би могло да се стигне до хипоксия.

Сюзан бавно отпи от чашата си.

— Според теб хипоксията в операционната трябва да се получи, без да се променя цветът на кръвта, за да не възникне подозрение у хирурга. Как може да стане това?... По някакъв начин трябва да се блокира притокът на кислород към мозъка... Може би на клетъчно ниво... или се блокира поемането на кислорода от мозъчните клетки. Струва ми се, че има някакво вещество, което блокира усвояването на

кислорода, но не ми идва наум кое е то. Ако клапанът на тръбата, подаваща кислород, има някакво значение, то сигурно през него се въвежда някакъв наркотик под формата на газ. Но има и друг начин. Може да се използва вещество, което блокира поемането на кислород от хемоглобина, но не променя цвета... Марк, открих го! — Сюзан се изпъна като струна, с широко отворени очи. Устните ѝ се разтеглиха в усмивка.

— Разбира се, Сюзан, разбира се — насърчи я саркастично Марк.

— Въглероден окис! Внимателно въведен посредством „Т“-образния клапан въглероден окис, титриран да причини точно определена степен на хипоксия. Цветът на кръвта би се запазил. Всъщност би станал още по-ярко червен, като на череша. Даже много малко количество би причинило изместване на кислорода от хемоглобина. Мозъкът изпада в кислороден глад и настъпва кома. В операционната всичко изглежда съвсем нормално. А мозъкът на пациента умира. От причинителя няма и следа.

Последва мълчание и двамата се спогледаха. Сюзан в очакване, Белоус — с отегчение.

— Искаш да кажа нещо, тъй ли? Окей, това е възможно. Абсурдно, но възможно. Мисълта ми е, че теоретично е възможно злополучните случаи в операционната зала да се дължат на въглероден окис. Идеята е страхотна, може би дори гениална, но във всеки случай разполагаш единствено с възможна хипотеза. Бедата е в това, че една четвърт от жертвите на кома не са и приближавали до операционната.

— При тях обяснението е лесно. Отдавна си ги изясних. Тежки бяха хирургическите случаи. При поставяне на диагноза медиците са приучени да търсят отделни причинители и тъкмо това ме е обърквало досега. В случая не става дума за болест. Пациентите от вътрешното отделение са получили сублетална доза сукцинилхолин. Нещо подобно се е случило в една болница за ветерани в Средния запад, а дори и в Ню Джърси.

— Сюзан, можеш да фантазираш колкото си щеш — каза Белоус с нотка на безсилен гняв. — Според теб зад всичко това се крие някакъв страхотен престъпен замисъл, чиято единствена цел е да причинява кома. Чуй сега какво ще ти кажа: не си положила грам усилие да дадеш отговор на най-важния въпрос — защо? Защо, Сюзан?

Защо? Блъскаш си мозъка по двайсет и пет часа в денонощие, рискуваш кариерата си, бих добавил и моята също, за да стигнеш накрая до едно приемливо, макар и фантастично обяснение на поредица от несвързани помежду си нещастни случаи. В същото време ти е удобно да забравиш въпроса „защо“. За бога, Сюзан, би трябвало да има мотив, иначе звучи абсурдно. Съжалявам, но е така. Пък и трябва да поспя. Някои от нас работят, знаеш... А и не разполагаш с нито едно надеждно доказателство. Клапан на тръбата, която подава кислород! Господи, Сюзан, звучи неубедително. Крайно време е да се вразумиш. Не мога повече да слушам за това. Наистина. Да спрем дотук. Аз съм специализант хирург, а не хоноруван Шерлок Холмс.

Белоус се изправи и допи питието си на една голяма глътка.

Сюзан го наблюдаваше напрегнато и усещаше как отново я обзема предишната лудост. Той не беше вече на нейна страна. Защо наистина? В този момент за нея нямаше съмнение, че в дъното се крие престъпление.

— Защо си толкова сигурна — продължи Белоус, — че всичко това има нещо общо с Нанси Грийнли или Бърман? Мисля, че прибързваш със заключенията. Има и по-лесно обяснение за похожденията на този тип, който, изглежда, държи да те спипа някъде насаме.

— Да чуя! — Сега вече бе ядосана.

— Сигурно е търсил начин да се прояви, а ти...

— Мътните те взели, Белоус! — Сюзан кипеше от гняв.

— Сега пък беснее. По дяволите, Сюзан, приемаш цялата тая работа като някаква сложна игра. Не искам да споря с теб.

— Всеки път, когато ти спомена, че съм предизвикала нечия агресивност — независимо дали у Харис или у този тип, който се опита да ме убие — единственото, което успяваш да измислиш, е някакво проклето сексуално обяснение.

— Сексът съществува, дете мое. По-добре ще е да свикнеш с този факт.

— Мисля, че това е повече твой проблем. Вие, мъжете лекари, като че ли никога не пораствате. Предполагам, че е много забавно да си останеш юноша. — Сюзан стана и отново си облече палтото.

— Къде ще ходиш по това време? — попита властно Белоус.

— Имам чувството, че на улицата съм в по-голяма безопасност, отколкото тук.

— Няма да те пусна! — каза решително той.

— Аха, мъжът разкрива истинските си карти. Самомнителен покровител! Дрън-дрън! Егоистът казва, че няма да тръгна. Хайде да видим.

И тя излезе бързо, като затръшна вратата.

Нерешителността задържа Белоус и той остана неподвижен, мълчаливо загледан във вратата. Мълчеше, защото знаеше, че тя в много отношения е права. Не помръдна, защото наистина искаше да се отърве от цялата тази бъркотия. „Въглероден окис, бабини деветини!“ — промърмори. Върна се обратно в спалнята и отново си легна. Погледна часовника и разбра, че утрото ще настъпи много, много скоро.

Д'Амброзио започна да се паникьосва. Никак не обичаше затворени пространства, а ето че стените на хладилната камера сякаш настъпваха към него. Взе да диша учестено, като поемаше мъчително въздух. Стори му се, че се задушава. А студът! Ужасният студ успяваше да проникне през дебелото му палто и въпреки че непрекъснато движеше стъпалата и ръцете си, усещаше ги вкочанени.

Но най-неприятното в тази жалка история бяха мъртвите тела и острата миризма на формалдехид. Д'Амброзио беше видял много зловещи сцени в живота си, преживял бе някои отвратителни неща, но всичко това бледнееше пред пребиваването в камерата с вкочанявали трупове. Отначало избягваше да ги гледа, но растящият страх го накара неволно да прикове очи в лицата. След време започна да му се струва, че всичките се усмихваха. После започнаха да се смеят и дори да се движат, когато не ги наблюдаваше внимателно. Той изпразни пълнителя на пистолета си в един ухилен труп, когото си въобрази, че разпознава.

Най-накрая Д'Амброзио се оттегли в ъгъла, така че да може да наблюдава цялата група. Постепенно се свлече и седна на пода.

Вече не чувстваше коленете си.

ЧЕТВЪРТЪК, 26 ФЕВРУАРИ, 10:41 Ч.

Пътеката извиваше вляво и се губеше сред преплетени трънаци и чепати дъбове. Извитите клони образуваха сводест тунел, в който не се виждаше на повече от две-три крачки. Сюзан тичаше и не смееше да погледне назад. Пред нея беше безопасността; още малко, и ще успее. Но пътеката се стесни, клоните се сведоха още по-ниско и препречиха пътя. Трънаците се вкопчиха в дрехите ѝ. Тя отчаяно се мъчеше да се отскубне. Пред нея се виждаха някакви светлини. Безопасността. Но колкото повече се дърпаше, толкова повече се оплиташе, сякаш бе попаднала в гигантска паяжина. Опитва се да разкъса примката около краката си, но ето че и ръцете ѝ се оплетоха в паяжината. Оставаха ѝ броени минути. Трябваше на всяка цена да се освободи. После чу клаксон на автомобил и едната ѝ ръка се освободи. Звукът се повтори и тя отвори очи. Намираше се в Бостънския мотел, стая 731.

Сюзан седна в леглото и огледа стаята. Това беше сън, повтарящ се сън, който не бе я спохождал от години. Събуждането ѝ донесе облекчение и тя се отпусна назад, като придърпа завивките. Клаксонът, който я бе събудил, изсвири за трети път. Последваха приглушени викове и скоро настъпи тишина.

Стаята, в която се намираше, издаваше типична американска безвкусица. Две големи легла с избледнели покривки на цветя; груб килим в някакъв нюанс на светложелто на близката стена — тапети с повтарящ се цветен мотив в зелено, а на далечната — в бледожълто. Над леглото имаше картина — евтина репродукция на селска идилия с няколко патици и овце. Мебелите също бяха евтини, но налице беше задължителната за пребиваване в мотел утеха — внушителен цветен телевизор със седемдесет и два сантиметров екран. Естетиката едва ли имаше думата в бостънския мотел.

Мястото поне предлагаше безопасност. След като напусна апартамента на Белоус в малките часове на нощта, единственото ѝ желание беше да се приюти където и да е, само да поспи спокойно. От Кеймбридж стрийт много пъти бе зървала яркия надпис на мотела,

толкова ужасен, че едва ли можеше да привлече изморените. Въпреки това стаята ѝ бе осигурила убежището, от което се нуждаеше. Регистрира се като Лори Симпсън и изчака във фоайето цели петнайсет минути, преди да се качи. Мъжът на рецепцията я изгледа особено и тя му даде още пет долара, като поръча да ѝ се обади, ако някой попита за нея. Спомена, че си има неприятности заради ревнивия си любовник. Администраторът ѝ намигна, благодарен както за петте долара, така и за доверието, което му оказваше. Сюзан разбра, че е приел думите ѝ безрезервно; бе ѝ повярвал от чисто мъжка суета.

Независимо от предпазните мерки премести бюрото пред вратата и едва тогава си позволи да се отпусне. Не беше спала дълбоко, както показваше последният ѝ сън, но се чувстваше сравнително отпочинала.

Спомни си силните думи, разменени с Белоус предната нощ, и се поколеба дали да му се обади. Съжаляваше за казаното, чувстваше, че е било напълно излишно. Сети се и за налудничавите си подозрения и се смути. Въпреки всичко при нейното свръхвъзбудено състояние реакциите ѝ бяха обясними. Изненадана бе, че Белоус не прояви повече толерантност. Но естествено, той искаше да стане хирург и тя трябваше да разбере, че поради професионалните му амбиции му беше трудно, ако не и невъзможно да се отърси от предубеждението. Все пак тя съжаляваше за скарването ако не за друго, то поне заради факта, че Белоус успешно бе изиграл ролята на съдник на идеите ѝ. В края на краищата тя наистина нямаше представа за мотивите, а ако бе замесена някаква голяма организация, то би трябвало да има и мотиви.

Може би коматозните пациенти бяха жертви на някаква бандитска вендета? Сюзан веднага отхвърли тази идея, като си спомни за Бърман и дори Нанси Грийнли. Не, не беше възможно. Ами ако е имало изнудване? Семействата не са платили и ето на! Но и това изглеждаше малко вероятно. Би било трудно начинът на действие да се запази в тайна. По-лесно би било убийствата да се извършат извън болницата. Сигурно имаше конкретна причина всичко това да става в болницата. Сигурно при всеки случай са действали по определена схема, но какво бе общото между жертвите?

Докато размишляваше, Сюзан премести телефона на леглото, набра номера на Медицинския институт и поиска да я свържат с кабинета на декана.

— Секретарката на доктор Чапман ли е? Обажда се Сюзан Уилър... точно така, скандално известната Сюзан Уилър. Вижте, бих желала да предадете нещо на доктор Чапман. Не е нужно да го безпокоите. Днес трябваше да започна обучението си по хирургия във Ветеранската, но прекарах ужасна нощ и имам силни болки в корема, които не затихват. До утре сигурно ще се оправя, но ако се наложи да остана на легло, ще се обадя повторно. Молбата ми е да уведомите доктор Чапман, както и катедрата по хирургия във Ветеранската болница. Мога ли да разчитам на вас? Благодаря.

Сюзан затвори телефона. Часът беше десет без петнайсет. Отново вдигна слушалката и набра Мемориалната болница. Поиска връзка с кабинета на д-р Старк.

— Обажда се Сюзан Уилър. Бих желала да говоря с доктор Старк.

— Да, мис Уилър. Доктор Старк очакваше да позвъните в девет. Тревожи се за вас. Ей сега ще ви свържа.

Сюзан чакаше и въртеше телефонния кабел между палеца и показалеца си.

— Сюзан? — Гласът на д-р Старк прозвуча загрижено. — Радвам се да ви чуя. След онова, което ми разказахте за премеждието си вчера следобед, се обезпокоих, като не се обадохте. Добре ли сте?

Сюзан се поколеба дали да се придържа към версията, предназначена за Чапман. Ами ако случайно двамата се срещнат? Реши, че е най-добре да бъде последователна.

— Имам болки в корема и затова съм още в леглото. Иначе се чувствам отлично.

— Почивката ще ви се отрази добре. Що се отнася до вашите молби — имам и лоши, и добри новини. С кои да започна?

— Избирам лошите.

— Относно връщането ви тук, в Мемориалната, говорих с Орън, после с Харис и накрая с Нелсън, но за жалост те са непреклонни. Естествено, не те ръководят отдела по хирургия, но ние тук зависим един от друг и, да си призная, не настоявах прекалено много. Ако бяха изразили колебание, щях да съм по-настойтелен, но — уви! Вие наистина сте разбунили духовете, млада госпожице!

— Разбирам... — Сюзан не беше изненадана.

— Освен това, ако се върнете тук, ще ви бъде трудно да се преборите със създаденото мнение за вас. То ще ви пречи на всяка крачка. Най-добре ще е да оставим нещата да утихнат.

— Предполагам...

— Програмата във Ветеранската болница е всеобщо утвърдена, пък и там бихте правили повече операции, отколкото при нас.

— Може и така да е, но в сравнение с Мемориалната преподаването е далеч по-посредствено.

— С другата ви молба, за института „Джеферсън“, повече ми провървя. Успях да говоря с директора и намекнах за специалните ви интереси в областта на интензивното лечение и за това, че имате огромно желание да посетите неговата болница. Той любезно се съгласи да ви приемат, но извън натоварените часове, някъде след пет. Все пак постави условия. Трябва да отидете сама, друг освен вас няма да бъде допуснат.

— Разбира се.

— Отидох твърде далеч, струва ми се, излязох извън границите на моите права, тъй да се каже, затова бих предпочел да не споменавате за посещението си пред никого. Не забравяйте, че трябваше да положа немалко усилия, за да издействам поканата ви. Казвам това не защото искам да се чувствате задължена или нещо от тоя род, но донякъде като компенсация, че не успях да ви върна отново тук, в Мемориалната. Директорът на института беше категоричен, че няма да допусне друг освен вас. Позволяват групови посещения само когато имат време да ги наблюдават. Мястото е доста специално, както сама ще се уверите. Би било неудобно да си вземете придружител. Така че трябва да отидете сама. Предполагам, разбирате това.

— Естествено.

— Добре тогава, после ще искам да чуя мнението ви. Аз самият още не съм бил там.

— Много ви благодаря, доктор Старк. О, има и още нещо... — Сюзан се замисли дали да каже на Старк за втората среща с Д'Амброзио. Отказа се, защото завеждащият хирургия предния ден я бе съветвал да отиде в полицията, а сега направо би настоял. Поне за момента Сюзан не желаше полицията да се намесва. Ако зад цялата тази работа стоеше някоя голяма организация, беше наивно да мисли, че те не са предвидили подобна възможност. — Не зная дали това е

важно — продължи тя, — но открих клапан върху тръбата, която подава кислород за осма операционна зала. Близко до главната шахта.

— Близко до какво?

— Главната шахта, където минават всички тръби.

— Сюзан, вие сте направо забележителна. Как открихте това?

— Качих се в таванското пространство и проследих тръбите, хранящи операционните зали.

— Таванско пространство! — Старк повиши раздразнено глас:

— Вие прекалявате, Сюзан. Не мога да ви простя, че сте се катерили над операционните зали.

Сюзан очакваше да чуе най-страшното, както бе станало с Маклийри и Харис. Но този път последва мълчание.

— Както и да е — отново заговори Старк, — казахте, че сте открили клапан върху тръбата, която хранва с кислород осма зала. — Гласът му отново беше почти естествен.

— Точно така — каза Сюзан предпазливо.

— Е, мисля, че зная за какво служи. Председател съм на Комисията в операционното отделение, както сигурно сте се досетили. Този клапан вероятно е за освобождаване от въздушните мехурчета, когато системата е претоварена. Тъй или иначе, ще накарам някой да провери, за по-сигурно. Впрочем кой е пациентът, когото искате да видите в института „Джеферсън“?

— Шон Бърман.

— О, да. Спомням си. Един от случаите на Спалек. Менискус, струва ми се. Трагедия... Мъжът нямаше и трийсет. Истински срам. Е, желая ви успех. Кажете ми, ще ходите ли във Ветеранската днес?

— Не, болките в стомаха ще ме задържат на легло поне до обяд. Но утре сигурно ще мога отново да се заломя за работа.

— Надявам се бързо да се оправите, Сюзан.

— Благодаря ви, че ми отделихте толкова време, доктор Старк.

— Няма защо, Сюзан.

Линията прекъсна и Сюзан затвори телефона.

Извапаните ръкавици паднаха в кошчето. На рафта до него имаше няколко напоени с кръв тампона, които висяха като мръсни дрехи, проснати върху въже. Белоус изчака сестрата да развърже

връзките на операционния му екип. Хвърли го в коша до вратата и излезе.

Беше направил една обикновена гастректомия — процедура, която по принцип обичаше да извършва. Но специално тази сутрин умът му беше другаде и затварянето на двата слоя на стомаха и на тънкото черво бе по-скоро отегчително, отколкото приятно. Белоус непрестанно мислеше за Сюзан. Обземаше го ту нежна загриженост, примесена с угризения за думите, които я бяха прогонили предната нощ, ту самодоволство, щом си припомнеше своите справедливи забележки. Вече бе отишъл твърде далеч, бе рискувал твърде много, а беше съвсем ясно, че Сюзан няма никакво намерение да се откаже от идиотското си хрумване, което без съмнение щеше да провали кариерата ѝ.

От друга страна, сладостният спомен от предпоследната вечер все още не го напускаше. Младото момиче го бе накарало да откликне тъй естествено. Неусетно помежду им се бе породила особена взаимност. Белоус осъзна колко много харесва Сюзан, макар че знаеше толкова малко за нея и въпреки проклетия ѝ инат.

Той издиктува пред магнетофона протокола за току-що приключилата гастректомия с обичайния за лекарите монотонен глас, като завършваше всяко изречение с вокализирана „точка“. Сетне отиде да се преоблече.

Бе допуснал да си признае колко силно го привлича Сюзан и това го накара да застане нащрек. Разбираше, че подобни чувства ще притъпят неговата обективност и реална преценка. Той не можеше да си позволи такова нещо точно сега, когато кариерата му висеше на косъм. Откакто Сюзан бе прехвърлена във Ветеранската болница, обстановката се бе поуспокоила. На визитации Старк се държеше учтиво, сякаш искаше да се извини за неоснователните подозрения за връзката на Белоус с намерените лекарства.

Вече готов за тръгване, Белоус влезе в стаята за събуждане, за да провери назначенията за своя пациент.

— Хей, Марк — провикна се някой иззад бюрото.

Обърна се и видя Джонстън да приближава.

— Какво става, по дяволите, с твоите студенти? Чувам, че момичето си го бивало.

Белоус не отговори, само го изгледа въпросително. Точно сега нямаше никакво желание да обсъжда поведението на Сюзан.

— Казаха ли ти твоите студенти какво се е случило тази сутрин в института? Отдавна не съм чувал подобна история. Снощи някакъв идиот нахълтал в сградата по анатомия. Трябва да е бил смахнат, защото изпразнил един пожарогасител, отвил всички трупове за обучение на първокурсниците, стрелял където му падне, заключил се в хладилната камера и накрая се издокарал с труповете. Съборил цял ред, дори прострелял няколко. Представяш ли си? — Джонстън прихна развеселен.

На Белоус не му беше до смях. Той гледаше Джонстън, но си мислеше за Сюзан. Беше му казала, че повторно я преследвали, някой се опитал да я убие. Възможно ли бе това да е същият човек? Хладилната камера? Сюзан бързо се превръщаше в пълна загадка. Защо не беше му казала повече?

— Тоя тип замръзнал ли е?

Джонстън трябваше да овладее смеха си, за да може да говори:

— Не, поне не целият. Посред нощ някой съобщил в полицията, но без да се представи. Те помислили, че това е някоя студентска лудория, и проверили едва когато дошла сутрешната смяна. Докато стигнат дотам, човекът изгубил съзнание, както си седял в ъгъла. Телесната му температура била трийсет и три градуса, но момчетата от института успели да го разтопят, без да стигне до ацидоза^[1]. Мисля, че е доста похвално за тези глупаци. Единствената беда е, че чакали да минат два часа и тогава ме извикали за консулт. А знаеш ли как го наричат сестрите от интензивното?

— Не мога да отгатна. — Белоус го слушаше с половин ухо.

— Ледените Топки. — Джонстън отново избухна в смях. — Намирам, че е доста умно. По аналогия с Горещи Устни от филма „Военнополева болница“. Каква двойка само — Горещи Устни и Ледени Топки.

— Ще оживее ли?

— Сигурно. Ще се наложи да ампутирам. В най-добрия случай ще поскъсим краката. След ден-два ще стане ясно колко. Бедното копеле може да загуби дори и ледените топки.

— Откриха ли нещо за него?

— Какво имаш предвид?

— Ами името му, откъде е...

— Нищо не е ясно. Оказа се, че носи фалшиви документи. Това събуди голям интерес у полицаите. Мърморел нещо за Чикаго. Смахнат тип! — Джонстън произнесе последните думи с такава гримаса, сякаш бе някакво важно тайно съобщение, и се запъти към бюрото си.

Белоус реши да провери състоянието на оперирания пациент. Жизнените функции имаха устойчиви показатели. После провери болничния лист „История на заболяването“. Рийд беше написал назначенията правилно. Белоус си мислеше за човека в хладилната камера. Историята изглеждаше толкова чудновата. Отново се запита дали това наистина бе мъжът, преследвал Сюзан. Но как е успяла да го заключи в камерата? И защо, по дяволите, не беше споменала за това? Може би изобщо не беше й дал такава възможност. Ако тя беше заключила мъжа в камерата, сигурно ще я подведат под отговорност. Възможно ли беше тя да е направила анонимното обаждане?

Белоус провери превръзката на пациента. Беше си на мястото и не беше напоена с кръв. Венозната система течеше нормално.

После отново се замисли за Сюзан и реши, че онзи луд в камерата сигурно е бил мъжът, който я преследваше. В такъв случай за нея бе важно да знае, че е настанен в болница в критично състояние.

Белоус набра Медицинския институт и помоли да го свържат с общежитието. Изчака телефонът на Сюзан да иззвъни дванайсет пъти, преди да се откаже. После се обади отново в централата в общежитието и помоли да ѝ предадат да го потърси, когато се върне.

След това отиде да обядва.

---

[1] Увеличена киселинност на телесните течности и тъкани поради увреждане на механизма, чрез който се поддържа баланс между киселините и основите в тялото. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТЪК, 26 ФЕВРУАРИ, 16:23 Ч.

Без съмнение трийсет и шест долара бяха прекалено висока цена за безвкусно подредената стая в Бостънския мотел. В същото време парите не бяха отишли напразно. Сюзан се чувстваше отпочинала, бодра и в безопасност. Целия ден препрочита бележника си. Информацията, с която разполагаше за случаите на кома по време на операция, потвърждаваше хипотезата за отравяне с въглероден окис, а при случаите от вътрешното отделение отравянето бе със сукцинилхолин. И все пак не съзираше мотивите за подобен замисъл. Основното, което свързваше тези случаи, ѝ убягваше.

Няколко пъти позвъни в Мемориалната болница, за да научи домашния адрес на Уолтърс, но без успех. Веднъж помоли да я свържат с Белоус чрез системата за повикване, но затвори, преди той да успее да се обади. Бавно, но неумолимо тя започна да осъзнава, че е стигнала до задънена улица. Вероятно бе време да се допита до властите, да им каже каквото е научила, а после да си вземе почивка. Като третокурсничка ѝ се полагаше едномесечна ваканция и тя беше сигурна, че ще получи разрешение да я ползва веднага. Ще напусне, ще се махне оттук и ще забрави. Ще се запилее нанякъде, може би на Антилските острови... Обичаше френските неща и жадуваше за слънцето.

Портиерът на мотела свирна на едно такси и тя се качи. Даде адреса на шофьора: Южен Бостън, Саут Уеймът стрийт 1800. После се облегна назад.

По Кеймбридж стрийт често спираха, по Стороу Драйв колите се поразредиха, а по Бъркли напредваха едва-едва. Шофьорът мина през скъпите квартали на Саут Енд, за да избегне натовареното движение. При Масачузетс Авеню зави наляво и обстановката рязко се промени. Навлязоха в Южен Бостън и Сюзан сякаш загуби ориентация. Отвред еднообразни сгради и осеяни с боклуци улици. Накъдето и да погледнеш, виждаха се складове, запустели фабрики и тъмни улици. Крушките на уличните лампи бяха изпочупени.

Щом слезе от таксито, Сюзан сякаш се озова в някакъв нереален свят. Право насреща самотен светъл лъч, заслонен от козирката на модерно електрическо тяло, осветяваше входа на някаква сграда, табелата и алеята отпред. Надписът с тъмносини печатни букви гласеше: Институт „Джеферсън“. Отдолу имаше месингова табелка, на която пишеше: „Построен с помощта на Отдела по здравеопазване, образование и социални грижи при правителството на Съединените щати, 1974“.

Институтът „Джеферсън“ беше заобиколен от висока ветроупорна ограда. Сградата беше по-навътре, на четири-пет метра от улицата. Бе с поразително съвременен вид, облицована с бяла, шлифувана до блясък мозайка. Стените се издигаха навътре под наклон от осемдесет градуса. Първият етаж беше висок седем метра и половина. Между него и втория, чиито стени се извисяваха под същия ъгъл и на същата височина, имаше тесен хоризонтален корниз. На приземния етаж по цялото протежение на фасадата нямаше никакви прозорци или врати, като се изключи входът отпред. Прозорците на втория етаж бяха хлътнали в ниши и почти не се забелязваха от улицата. Виждаха се само очертанията на амбразури и меката светлина отвътре.

Зданието заемаше цялата площ между две пресечки. Сюзан го намираше красиво по особен начин, макар и да съзнаваше, че въздействието се подсилва от околната мизерия. Вероятно бе просто първата стъпка от някой проект за обновление на района. Напомняше древна двуетажна египетска мастаба или основата на пирамида, строена от ацтеките.

Сюзан се приближи до входа. Вратата от бронзирана стомана нямаше нито брава, нито каквито и да било отвори. Вдясно от нея имаше вграден микрофон. Щом стъпи на килимчето пред самата врата, автоматично се включи някакъв запис — наредиха ѝ да съобщи името си и целта на посещението. Гласът беше плътен, успокояващ и отмерен.

Сюзан се поколеба как да определи целта на посещението. Изкушаваше се да каже „познавателна обиколка“, но промени решението си. Не се чувстваше особено настроена за шегички. Така че най-накрая каза: „Научна цел“.

Отговор не последва. Правоъгълна червена лампичка под микрофона освети надпис: „Почакайте“. Светлината стана зелена и поканата се промени: „Влезте“. Тежката врата безшумно се плъзна вдясно и Сюзан прекрачи прага.

Озова се в ослепителнобяло преддверие без прозорци, картини или украса. Единственото осветление като че ли идваше от пода с млечнобяло пластмасово покритие. Сюзан сметна, че ефектът е чудноват и футуристичен. Продължи напред.

В дъното на коридора втора безшумна врата се плъзна в стената и Сюзан влезе в просторна ултрамодерна чакалня. Стената зад нея и отсрещната бяха изцяло огледални, а страничните — безупречно бели и гладки, без абсолютно никаква украса. Това еднообразие я объркваше. Погледнеше ли встрани, сякаш я поглъщаха собствените ѝ отражения върху стъклото. Затвори очи и се опита да гледа право пред себе си, но се получи обратен ефект — поради насрещно разположените огледала видя образа си, отразен до безкрайност.

Стаята беше обзаведена с редица от столове от лята пластмаса. Също като в коридора светлината се излъчваше от пода и хвърляше причудливи сенки върху тавана. Сюзан се канеше да седне, когато друга врата в отсрещната огледална стена се плъзна настрани. Влезе стройна жена с късо подстригана кестенява коса; очите ѝ бяха дълбоко разположени, линията на носа плавно се изравняваше с челото. Чертите ѝ напомняха класическа камея. Жената носеше бял костюм с панталон, лишен също като стените от украса. От сакото ѝ стърчеше джобен дозиметър. Лицето ѝ бе безизразно.

— Добре дошли в института „Джеферсън“. Казвам се Мишел. Ще ви покажа нашето оборудване. — Гласът ѝ беше също тъй безизразен, както и лицето.

— Благодаря. — Сюзан се опитваше да надникне зад непроницаемата маска. — Казвам се Сюзан Уилър. Предполагам, очаквате ме. — Тя си позволи отново да огледа стаята. — Обстановката е учудващо модерна. Никога не съм виждала нещо подобно.

— Очаквах ви наистина. Но преди да започнем, бих искала да ви предупредя, че вътре е много топло. Предлагам да си оставите палтото тук. А също и чантата, моля.

Сюзан си свали палтото малко смутена от намачканата и изцапана сестринска униформа, с която все още беше облечена. Извади бележника си от чантата.

— И тъй... Предполагам, знаете, че институтът „Джеферсън“ е болница за интензивно лечение. С други думи, тук се грижим само за хронични случаи. Повечето от пациентите ни са в някаква степен на кома. Това болнично заведение представлява пробен проект, осъществен със средства от Отдела по здравеопазване, образование и социални грижи, но действителното ръководство бе предоставено на частния сектор. По този начин се освобождават легла в интензивните отделения на болниците в града. Всъщност, тъй като проектът се оказва много успешен, подобни болници вече се строят или са на етап планиране в повечето от големите градове в страната. Проучванията показват, че всеки град или населено място с един милион или повече жители може да си позволи да поддържа една такава болница... Но защо стоим прави? — Мишел посочи два от столовете.

— Благодаря — каза Сюзан и седна.

— Посещенията тук са строго регулирани поради методите, които използваме при грижите за пациентите. Въвели сме много нова техника и ако хората не са подготвени, някои от тях може да реагират емоционално. Само най-близките роднини могат да правят посещения, и то веднъж на две седмици с предварителна уговорка. — Мишел прекъсна монолога си, след което направи донякъде успешен опит да се усмихне. — Трябва да призная, че вашето посещение тук е твърде необичайно. По правило медиците посещават института на групи всеки втори вторник от месеца и за тях е подготвена специална програма. Но тъй като вие сте сама, мисля, че можем да започнем направо. Имаме един кратък филм, ако желаете да го видите.

— На всяка цена.

— Добре тогава.

Без какъвто и да било знак от страна на Мишел стаята се затъмни и отсрещната стена се превърна в екран. Сюзан бе силно заинтригувана. Предположи, че филмът се прожектира през прозрачен сектор в стената.

Самият филм напомняше някогашен кинопреглед. Остарялата снимачна техника изглеждаше като анахронизъм в тази модерна обстановка. Първата част бе посветена на първоначалната идея за

подобна болница за интензивно лечение. Секретарят на Отдела за здравеопазване, образование и социални грижи бе показан как обсъжда проекта с политици, икономисти и специалисти по здравеопазването. Проблемът за постоянно растящите болнични разходи, сред които на първо място бяха тези за интензивно лечение, бе илюстриран с графики и диаграми. Мъжете, които ги разясняваха, бяха скучни и отегчителни, безлични като костюмите, които носеха.

— Филмът е ужасен — каза Сюзан.

— И аз така мисля. Всички филми по правителствена поръчка си приличат. Би трябвало да проявят поне малко творчество.

Филмът продължи с церемонията по откриването, на която политиците се усмихваха и пускаха глуповати шеги. Последваха нови графики и диаграми, които свидетелстваха за огромните суми, спестени за болницата. Няколко кадъра показваха как, благодарение на оборудването в института „Джеферсън“, в другите болници се освобождават легла за тежките случаи. Следваше сравнение между броя на медицинските сестри и останалия обслужващ персонал в института и този, необходим в обикновените болници за същия брой нуждаещи се от интензивни грижи пациенти.

Хората, подбрани за илюстрация, бяха снимани в безцелно движение на един паркинг. Най-сетне се появи сърцето на новата болница — огромният компютър, едновременно дигитален и аналогов. В заключение се изтъкваше, че всички функции на хомеостазата се следят на монитор и се поддържат от компютъра. Накрая, като във финал на филм за войната, гръмна вдъхновена маршова музика. С изчезването на последния кадър от екрана се появиха и светлините под пода.

— Можеше да мине и без това — усмихна се Сюзан.

— Е, поне се изтъква икономическото значение на института. А това лежи в основата на замисъла. Сега, ако ме последвате, ще ви покажа главните звена в болницата.

Мишел се изправи и тръгна към огледалната стена, от която се беше появила. Една врата се плъзна встрани и се затвори, щом преминаха в дългия коридор. Стената в дъното също беше огледална. Като вървеше към нея, Сюзан забеляза и други врати, но те всички бяха затворени. На нито една от тях нямаше някаква видима метална част. Очевидно се задвижваха автоматично.

В края на коридора друга врата се плъзна встрани и Сюзан влезе в стая, която ѝ изглеждаше позната. Беше около шест метра широка и дванайсет дълга и приличаше на обикновено интензивно отделение, снабдено с обичайната апаратура. Четири от леглата изглеждаха твърде необичайно — средната част липсваше по цялата дължина, сякаш всяко се състоеше от две много тесни легла, с разстояние от шейсет сантиметра между тях. В тавана над леглата бяха монтирани релсови механизми. Петото легло, на вид съвсем обикновено, беше заето. Малък респиратор обдишваше пациента. Това напомни на Сюзан за Нанси Грийнли.

— В това отделение приемаме най-близките роднини — обясни Мишел. — Когато е планирано посещение, прехвърляме пациента тук. Щом го поставим в едно от тези специални легла и оправим леглото, всичко изглежда нормално. Днес следобед посетиха този пациент. — Мишел посочи към петото легло. — Не го върнахме в главното отделение специално заради вас.

Сюзан бе смутена.

— Искате да кажете, че леглото, в което лежи пациентът, е като тези другите?

— Точно така. При семейни посещения в тях също има пациенти, така че всичко изглежда като в обикновено интензивно отделение. Последвайте ме, моля.

Мишел прекоси стаята към една врата в дъното, която се отвори автоматично и безшумно.

Сюзан озадачено я последва. Петото легло с пациента приличаше на обикновено болнично легло. Нищо не издаваше, че средната му част — основната опора — липсва. Но Сюзан нямаше време да го разгледа по-отблизо, тъй като Мишел я поведе към съседната зала.

Първото, което я изненада, бе светлината — имаше нещо особено в нея. После почувства необичайната топлина и влажност на въздуха. Накрая видя пациентите и се спря напълно изумена. В залата имаше повече от сто пациенти, които висяха във въздуха, на около метър от пода. Всички бяха голи. Като се вгледа отблизо, Сюзан видя телените жици, които през многобройни точки пронизваха дългите им кости. Жиците бяха силно опънати, свързани към сложни метални рамки. Други висящи от тавана жици поддържаха главите на пациентите, като се свързваха с халките на поставените в черепите им

бурми. Струваше ѝ се, че гледа някакви гротескни, заспали в хоризонтално положение марионетки.

— Както виждате, всички пациенти висят във въздуха благодарение на тези изпънати жици. Някои посетители реагират бурно на това, но е доказано, че този метод е най-добрият за продължителни грижи, защото в максимална степен щади кожата и свежда до минимум необходимостта от наблюдение. Първоначално е възникнал в ортопедията, където жиците се прекарват през костите, за да се получи опъване. Проучванията при случаите на изгаряне показаха колко предимства има лечение, при което кожата не почива върху никаква повърхност. Съвсем естествено бе да приложим тази идея и при грижите за коматозните пациенти.

— Картината е доста отблъскваща. — Сюзан си спомни потискащия вид на окачените в хладилната камера трупове. — Какво е това странно осветление?

— Ако останем по-дълго, трябва да си сложим очила. — Мишел донесе от една маса няколко чифта слънчеви очила. — Тук има слабо ултравиолетово лъчение. Оказа се полезно за контролиране бактериите в средата, а помага и при поддържане целостта на кожата. — Тя предложи един чифт на Сюзан, след което и двете си сложиха очилата.

— Поддържахме температура от трийсет и пет градуса целзий, плюс-минус пет стотни от градуса, и влажност на въздуха осемдесет и два процента с отклонение до един процент. Тези условия намаляват загубата на топлина от страна на пациента, а оттук и нуждата от калории. Влажността на въздуха ограничава развитието на инфекции на дихателните пътища, които, както знаете, са най-голям проблем при коматозните пациенти.

Сюзан беше смаяна. Тя внимателно се приближи до един от висящите пациенти. Различните дълги кости бяха пробити от множество жици, хоризонтално прикрепени към алуминиева рамка около пациента, преди да се издигнат към едно сложно плъзгащо се приспособление, монтирано в тавана. Сюзан погледна нагоре и видя лабиринта от релси за плъзгачите. Всички венозни системи, вакуум аспиратори и кабели за мониторите се издигаха от пациента към плъзгача.

Сюзан се обърна към Мишел:

— И няма никакви медицински сестри?

— Медицинската сестра съм аз, а дежурят още две и един лекар. Доста приемливо съотношение при сто трийсет и един пациенти, които се нуждаят от интензивни грижи, не мислите ли? Както виждате, всичко е автоматизирано. Теглото на пациента, газовият анализ на кръвта, балансът на течностите, кръвното налягане, телесната температура — всъщност един голям брой променливи показатели — постоянно се отчитат и сравняват с допустимите стойности от компютъра. Той задейства соленоидни клапани, за да коригира всяка открита аномалия или несъответствие. Далеч по-съвършен метод в сравнение с обичайната практика. Лекарят обикновено се съсредоточава върху отделни променливи от даден статус. Компютърът може да взема проби през цялото време, следователно лечението придобива динамичен характер. Но още по-важно е, че компютърът сравнява стойностите на всичките променливи в даден момент. Това до голяма степен наподобява вътрешния регулационен механизъм на тялото.

— Съвременна медицина, развита на п-та степен. Наистина е невероятно. Обстановката е като в научнофантастичен роман. Машина, която се грижи за множество хора, лишени от разум. Сякаш тези пациенти не са хора.

— Те не са хора.

— Моля? — Тя откъсна очи от пациента и погледна Мишел.

— Били са хора, а сега са препарати с мозъчен произход. Съвременната медицина и медицинската техника са напреднали до такава степен, че животът в тези организми може да бъде поддържан, понякога за неопределено време. Настъпва конфликт между разноси и ефективност. Законът повелява животът им на всяка цена да се поддържа, а техниката — да се развива, докато предложи практическо решение на проблема. Успехът е налице. Тази болница има възможности да се грижи едновременно за хиляда такива случаи.

Нещо в основния подход, който Мишел се опитваше да изясни, притесняваше Сюзан. Имаше чувството, че тези схващания са били внимателно втъпени на Мишел, а тя не се и съмнява в тяхната правилност. Въпреки това Сюзан реши да не задълбава във философските възгледи, залегнали в идеята за създаване на института. Беше завладяна от тяхното материално изражение. Искаше да види колкото е възможно повече. Тя отново заоглежда залата. Беше повече

от трийсет метра дълга и между четири и шест метра висока. Лабиринтът от релси на тавана беше изумителен.

В другия край на залата имаше една затворена врата, съвсем обикновена и с обикновена брава. Сюзан реши, че само вратите, през които бяха минали досега, се контролират централно. В края на краищата повечето посетители — близките на пациентите — никога не влизаха в главното отделение.

— Колко операционни зали има в института „Джеферсън“? — неочаквано попита Сюзан.

— Тук няма операционни зали. Това учреждение е приспособено за хронични случаи, които се нуждаят от наблюдение и грижи. Ако някой пациент развие акутно страдание, прехвърляме го в съответното медицинско заведение.

Отговорът бе изстрелян толкова бързо, че създаваше впечатление на рефлекс или отрепетирана реакция. Сюзан ясно си спомняше, че операционните зали фигурират в плановете, които получи в Градския съвет. Бяха на втория етаж. Без съмнение Мишел лъжеше.

— Няма операционни зали? — Сюзан нарочно се престори на много изненадана. — А къде се правят спешни процедури, като трахеостомия?

— Тук, в главното отделение или в съседната интензивна зала за посещения. При необходимост тя може да се оборудва като малка операционна, но това се налага рядко. Както ви казах, това е болница за хронични случаи.

— И все пак си мисля, че би трябвало да се предвиди поне една операционна.

В този момент пред очите ѝ тялото на един от пациентите беше автоматично наклонено, така че главата се озова на петнайсетина сантиметра под нивото на стъпалата.

— Ето един добър пример за работата на компютъра — отбеляза Мишел. — Вероятно е отчел спадане на кръвното налягане и постави пациента в позиция на Тренделенбърг, преди да отстрани причината, довела до това състояние.

Сюзан почти не слушаше; опитваше се да измисли начин, по който да направи сама някои проучвания. Искаше да разгледа операционните зали, посочени в плановете.

— Една от причините да дойда тук беше да видя специално един пациент. Името му е Бърман. Шон Бърман. Имате ли представа къде се намира?

— Не бих могла да ви го посоча веднага. Да ви призная, тук пациентите са настанени не по име, а по номера — препарат едно, препарат две и така нататък. Така е много по-лесно да влязат в компютъра. За да разбере кой номер е Бърман, трябва да съпоставя името с данните в компютъра. Ще стане за минута-две.

— Добре, бих желала да го открием.

— Ще използвам информационния терминал при контролния пулт. В това време поразгледайте тук и се опитайте да го откриете. А може да дойдете с мен и да изчакате в чакалнята. В помещението с контролния пулт външни посетители не се допускат.

— Благодаря, ще остана тук. Има толкова интересни неща, че и седмица няма да ми стигне.

— Както желаете. Предполагам, не е нужно да ви напомням, че не бива в никакъв случай да докосвате пациентите или някоя от жиците. Цялата система е много внимателно балансирана. Компютърът ще отчете електрическото съпротивление на тялото ви и ще включи алармен сигнал.

— Не се безпокойте. Нищо няма да пипам.

— Добре тогава. Веднага се връщам.

Мишел свали тъмните очила. Вратата към залата за посещения се отвори автоматично и тя излезе.

Мишел прекоси помещението за посетители и тръгна по коридора. Вратата за контролния пулт се отвори пред нея. Осветлението беше слабо, като в командната зала на атомна подводница. Светлината идваше най-вече откъм стената в дъното, която всъщност представляваше двустранно огледало, през което можеше да се наблюдава помещението за посетители.

В стаята имаше двама души. Пред голям U-образен пулт с телевизионни монитори седеше един мъж от охраната. Той също бе облечен в бяло и носеше широк бял кожен колан, с окачен на него бял кобур с автоматичен пистолет и радиостанция „Сони“. На пулта пред него имаше многобройни ключове и отчитащи скали. Мониторите

пред него предаваха от зали и коридори из цялата болница. Образът на няколко екрана беше постоянен, като този, наблюдаващ входа и преддверието. Другите се сменяха, тъй като обзорните видеокамери бяха подвижни и оглеждаха последователно зададените им сектори. Мъжът сънливо погледна към влязлата Мишел.

— Сама ли я остави в отделението? Смяташ ли, че е разумно?

— Тя ще се държи добре. Поръчаха ми да я оставя да види каквото поиска на първия етаж.

Мишел приближи големия компютърен терминал, където облечена като нея медицинска сестра наблюдаваше данните на близо четирийсет екрана. Принтерът на компютъра от дясната ѝ страна периодично се задействаше и отпечатваше информация.

Мишел се отпусна тежко върху един стол.

— Кого, по дяволите, познава тя, че да бъде поканена, и то сама? — попита сестрата пред компютъра, като сподави прозявката си. — Прилича на някоя от проклетите сестри на частна практика или нещо от този род. Не носи нито касинка, нито боне. А униформата ѝ! Сякаш не я е сваляла от гърба си вече шест месеца.

— Нямам никаква представа чие протеже е. Директорът ми се обади и каза, че ще дойде, и поръча да я пуснем и да я забавляваме. А аз да му се обадя, щом пристигне. Мислиш ли, че се подготвя нещо пикантно?

Сестрата пред компютъра се изсмя.

— Направи ми тази услуга — продължи Мишел — и чуки името Шон Бърман. Изпратен е от Мемориалната. Трябва ми номерът и мястото му.

Сестрата започна да подава нужната информация.

— При следващото ни дежурство — предложи тя — можеш да останеш пред компютъра, пък аз ще обикалям. Играта с тази машина започва да ме изнервя.

— С удоволствие. Цяла седмица съм дежурна наблюдаваща и единственото, което наруши скуката, е посещението на тази особа. Ако преди година някой ми бе казал, че сама ще се грижа за сто пациенти в интензивно отделение, щях да му се изсмея в лицето.

На един от екраните светна надпис: Шон Бърман, възраст 33, пол — мъжки, раса — бяла. Диагноза: церебрална мозъчна смърт вследствие усложнения при анестезия. Номер 323, сектор Б-4. Стоп.

Сестрата подаде обратно на компютъра цифровите данни за номера и сектора.

Мъжът от охраната в другия край на стаята седеше приведен напред, загледан както обикновено в мониторите; бяха минали два часа от последната му почивка и почти година, откакто започна работа тук. На екран 15 се наблюдаваше главното отделение. Видеокамерата бавно обхождаше огромната зала от единия до другия край. Висящите голи тела на пациентите не представляваха интерес за мъжа от охраната. Вече бе привикнал към отворителната гледка. Екран 15 автоматично превключи картината към сектора с интензивното отделение за посещения и камерата започна своя пореден оглед.

Мъжът изведнъж се изправи на стола и се вгледа в екрана. Премина на ръчно управление и върна картината от главното отделение. Видеокамерата отново обходи огромната зала.

— Посетителката е напуснала главното отделение! — каза мъжът от охраната.

Мишел извърна очи към екран 15.

— Така ли? Ами провери отделението за посещения и коридора. Може да ѝ е станало неприятно. Главното отделение е шокиращо за тези, които го посещават за пръв път.

Мишел погледна през стъклото към чакалнята, но Сюзан не се виждаше и там.

Екранът на компютъра просветна: Препарат 323, сектор Б-4 преустановено наблюдение. 3:10 ч., 26 февруари. Причина за смъртта — спиране на сърцето. Стоп.

— Е, ако е дошла тук заради Бърман, закъсняла е — обади се безучастно Карин.

— Няма я в отделението за посещения — каза мъжът, като въртеше камерите. — Няма я и в коридора. Не е възможно!

Мишел стана от стола и тръгна към вратата, без да откъсва поглед от екран 15.

— Успокойте се, ще я открия. — Тя се обърна към Карин. — Може би ще трябва отново да се свържеш с директора. По-добре ще е да се отървем от това момиче.

ЧЕТВЪРТЪК, 26 ФЕВРУАРИ, 17:20 Ч.

Веднага щом Мишел напусна главното отделение, Сюзан извади копията от плановете на института „Джеферсън“, скрити в бележника й. Проследи пътя си от входа до главното отделение, а после и възможността за достъп до втория етаж. Имаше два варианта: по стълбището от МГ или с асансьор от ГКЗ. Според легендата на обозначенията в долния десен ъгъл МГ означаваше морга, а ГКЗ бе главната компютърна зала. Тя бързо реши, че стълбището ще е по-безопасно. Освен това в компютърната зала може би имаше някой.

Сюзан прекоси отделението и се озова пред обикновена врата с топчеста брава. Оказа се отключено и тя излезе в коридора. Тъмнината й подсказа, че още носи очилата. Свали ги и ги сложи в джоба на престилката си. И този коридор беше като другите — ослепителнобял, с осветление, което се излъчваше през пода. В двата края имаше по едно огромно огледало, чиито многократни отражения го правеха да изглежда безкрайно дълъг.

Беше тихо и безлюдно. Според плана моргата и стълбището бяха надясно. Сюзан затвори вратата към отделението и бързо се придвижи до една врата в дъното на коридора. По нея нямаше никакви обозначения, но поне бравата също бе обикновена. И тук не беше заключено.

Сюзан безшумно откряна вратата. Виждаше плочките на близката стена. След малко се показа дисекционна маса от неръждаема стомана и върху нея — голо тяло. Чуха се гласове, смях, а после изтрака теглилка.

— Толкова за белите дробове. Колко ли тежи сърцето? — попита някой.

— Твой ред е да познаеш — изсмя се друг.

Като подбутна още малко вратата, Сюзан успя да зърне главата на трупа. Тя присви очи и почувства, че отмалява. Върху масата лежеше Бърман.

Затвори безшумно и няколко пъти си пое дълбоко въздух. Неприятното усещане скоро премина. Даде си сметка, че разполага с много малко време, и реши да използва асансьора.

Забавянето пред вратата се оказа отлично разчетено. Сюзан се върна в коридора тъкмо когато петте секунди за оглед на сектора изтекоха. Телевизионното наблюдение щеше да се включи отново след десет секунди.

Тя изтича обратно към главното отделение и спря пред вратата на компютърната зала. Отвори колебливо, откряна около педя и надникна. Вътре, изглежда, нямаше никой и тя си отдъхна. Побутна вратата още веднъж и видя невероятно компютърно оборудване, входно-изходни системи и лентови запаметяващи устройства.

Раздвижването в далечния горен ъгъл ѝ подсказа, че това е камера на телемонитор, и когато обективът бавно се завъртя към нея, Сюзан се дръпна назад и затвори вратата. Щом прецени, че вече е извън обсега му, тя блъсна вратата и тичешком се втурна през стаята към асансьора. Но времето ѝ изтече — щеше да попадне в обектива при обратното му завъртане. Тя се хвърли зад един от металните шкафове, едва на половината път от целта ѝ. Останалото разстояние премина снишена, като се стараеше да избегне блуждаещото око на камерата. Спусна се към асансьора и яростно натисна бутона. Чу задвижването на механизма в шахтата — асансьорът бе на друг етаж.

Телевизионната камера завърши полукръговото си движение и започна да се връща обратно. Сюзан натисна бутона на асансьора няколко пъти. Шумът от движението на механизма спря, вратите потрепериха и започнаха да се отварят. Тя хвърли поглед към камерата, преди да се шмугне вътре и да посегне към бутона „затваряне“. Вратите се плъзнаха, но Сюзан нямаше представа дали е била забелязана.

Асансьорът бе огромен и съответно много бавен. Имаше само три бутона. Тя натисна този за втория етаж и усети как кабината започна да се издига. Според плана на втория етаж операционните зали се намираха в противоположния край на сградата. От асансьорите до тях се стигаше по дълъг коридор. Осмата и деветата врата вдясно водеха към операционния комплекс.

Когато асансьорът спря и вратите се отвориха, Сюзан остана вътре, с пръст върху бутона „затваряне“. Не се виждаше никой.

Коридорът приличаше на този на първия етаж, само вратите бяха в по-дълбоки ниши. По таваните бяха разположени релси за плъзгачите.

Вратите на асансьора започнаха да се затварят и Сюзан се втурна по коридора, като броеше наум вратите, които отминаваше. Изведнъж, далеч пред себе си, тя видя, че някакъв мъж кара миниатюрен мотокар, натоварен с банки кръв. Изглежда, беше се появил от някой напречен коридор. Сюзан тутакси се плъзна в първата ниша и се притисна задъхана към стената. Ослуша се. Шумът заглъхна и тя подаде глава — коридорът отново бе пуст. Тя се отблъсна и хукна към деветата врата.

Почака, докато дишането ѝ почти се успокои, после откряхна вратата, огледа стаята и бързо се шмугна вътре.

Намираше се в съблекалня. В един пепелник бе захвърлена недопушена цигара, димът от която се къдреше нагоре в застоялия въздух. Вратата към банята беше отворена. Чуваше се шуртенето на водата от душа.

Мишел се върна в контролната зала. Скуката беше изчезнала. Устните ѝ бяха стиснати, очите ѝ шареха напрегнато. Сега и тя като мъжа от охраната бе обзета от тревога.

— Това момиче буквално се е изпарило. Не е излязла навън, нали?

— Невъзможно — отвърна мъжът, който продължаваше да превключва мониторите. — Няма начин входната врата или която и да е външна врата да бъде отворена, без да задействам прекъсвача.

— Най-добре е да се свържем отново с управлението — обади се сестрата пред компютъра. — Тази история може да свърши зле.

— Не мога да го проумея. Мониторите наблюдават всички ключови места. Сигурно е застанала в рамката на някоя врата.

— Не е. Проверих внимателно коридора до главното отделение. Ами ако е взела асансьора?

— Това е идея — каза мъжът от охраната. — Ако тя наистина се качи горе, ще стане много лошо. Най-добре да затворя всички изходи от сградата. Ще задействам механизмите за автоматично заключване на всички врати по стълбището и ще пусна тока по външната ограда. Ще задържа в положение на обща тревога, докато се свържем с шефовете.

Мишел отиде до един червен телефон.

— Това е нелепо, наистина! И напълно излишно. Защо ѝ позволиха да влезе тук сама?

От съблекалните през летящи врати Сюзан влезе в предоперационната. Обстановката ѝ се стори позната. Залата се осветяваше от флуоресцентни лампи, разположени на тавана покрай вездесъщите релси за придвижване на пациентите. И тук долови лек отблясък, като в главното отделение, и предположи, че в осветлението има и ултравиолетов компонент. Подът беше покрит с бял линолеум, а стените — с бели керамични плочки.

Приемната в операционния сектор не беше голяма. По средата се мъдреше празно бюро. Очевидно имаше четири операционни зали, по две от всяка страна, с обща помощна стая между тях. От първата операционна се чуваше приглушен шум, който привлече вниманието на Сюзан. Малко светещо прозорче подсказваше, че там се извършва операция.

Тъмното стъкло на вратата към съседната помощна стая предполагаше, че вътре няма никой. Сюзан надникна и плахо пристъпи. От операционната, в която работеха, се процеждаше мъждива светлина.

Сюзан изчака, докато очите ѝ свикнат с полумрака. Постепенно предметите придобиха очертания. Върху голяма маса различи няколко обемисти предмета, които издаваха непрекъснат слаб звук. По продължение на стените бяха поставени плотове. Отляво бе вградена голяма мивка, а непосредствено до нея — газов стерилизатор.

Сюзан отвори безшумно шкафа под мивката и опипом установи, че има достатъчно място да се пъкне вътре, ако се наложи. После се върна до вратата към коридора и прокара пръсти по ръба. Откри бравата и натисна заключващия механизъм. Ослуша се, за да се увери, че няма промяна в характерните за операционната шумове. Погледна предметите на централната маса, но светлината бе твърде слаба, за да разбере какво представляват.

Тя пристъпи внимателно към вратата на операционната и се надигна на пръсти. Видя двама хирурзи в обичайния екип и ръкавици, надвесени над пациент. Анестезиолог не се виждаше. Нямаше и

операционна маса. Пациентът все още висеше на рамката, но беше обърнат на дясната си страна. В областта на слабините зееше разрез, който хирурзите в момента затваряха. Сюзан чуваше разговора сравнително добре.

— Къде ли ще отиде сърцето от предишния случай?

— Сан Франциско — обади се другият, като направи възел и го стегна здраво. — Няма да донесе повече от седемдесет и пет хиляди. Не пасва достатъчно, едва петдесет процента, но поръчката беше спешна.

— Не може винаги да получаваме максимума — каза първият, — но този бъбрек има четвърта степен тъканно съответствие. Доколкото разбрах, струва близо двеста хиляди. Нищо чудно скоро да поискат и другия.

— Няма да го пуснем, преди да намерим пазар за сърцето — добави другият, като бързо завърза нов възел.

— Проблемът е да намерим тъканна съвместимост за поръчката от Далас. За четвърта степен предлагат един милион долара. Бащата на детето е в петролния бизнес.

Вторият хирург подсвири.

— Открили ли са нещо подходящо?

— Засега трета степен — планирана тонзилектомия и аденоидектомия в Мемориалната следващия петък.

Сюзан отчаяно се опитваше да си внуши, че неправилно тълкува току-що чутото, че има и друго обяснение, но в този момент някой заблъска вратата към приемната. Сюзан понечи да се скрие в тъмната операционна, но изтича обратно до мивката. В това време онзи влезе в другата операционна.

Тя се мушна в шкафа под плота и изтръпна, като чу как няколко стъкленици се обърнаха, щом си дръпна краката вътре. Пространството бе твърде тясно и тя не успя да затвори напълно вратичката. Когато вратата от операционната се отвори и лампите светнаха, Сюзан притаи дъх.

Извила глава настрани, през леко откренатата врата на шкафа тя разгледа двата плексигласови контейнера върху масата, наподобяващи аквариуми. Сега вече си обясни откъде идва ритмичният шум, който бе чула, щом влезе в стаята. Две отделни, задвижвани с батерии устройства осигуряваха перфузията в плексигласовите контейнери. В

първия имаше човешко сърце, поставено в някаква течност. То трептеше, но не биеше. Другият съдържаеше човешки бъбрек, също в течност.

Ето че кошмарът се проясни. Сега Сюзан можеше да назове мотива, ужасяващата подбуда за превръщането на пациентите в безмозъчни мекотели. Институтът „Джеферсън“ бе разпределителен център за черния пазар на човешки органи.

Не разполагаше с време за размисъл. Някакъв мъж мина покрай мивката, панталоните му едва не закачиха полуотворената врата на шкафа. Мъжът отключи вратата към коридора и се върна до масата. Чу се как се напъна и повдигна контейнера със сърцето. Излезе, като остави лампата запалена и вратата отворена.

Сюзан бързо прехвърляше в ума си подробностите от своите разследвания: Т-образния клапан на кислородното хранване, лицето на Д'Амброзио, образа на Нанси Грийнли и сърцето в плексигласовия контейнер. Спомни си дочутия разговор долу в моргата и се досети, че това сигурно е сърцето на Бърман. Трябваше да действа незабавно, да не се поддава на паниката. Последното потресаващо разкритие заплашваше да сломи решителността ѝ. Трябваше да се махне час по-скоро, а едва сега проумя колко трудно ще ѝ бъде. Това не беше обикновена болница. Сред онези, които я ръководеха, имаше престъпници. Трябва да излезе оттук и да се свърже с някого, който може да разбере какво става тук. Старк. Трябва да се срещне със Старк. Той бе способен да прецени всичко и имаше достатъчно власт, за да предприеме нещо.

Сюзан внимателно извади лявата си ръка и се подпря на пода, като с това движение отвори и вратата на шкафа. Ослуша се, но долови единствено лекото бръмчене на помпата, която обливаше бъбрека. Тъкмо понечи да се измъкне, и в коридора се чуха стъпки. Имаше на разположение не повече от секунда. Тя дръпна ръката си и се притисна колкото може по-навътре в шкафа. Извитата канализационна тръба се заби в гърба ѝ.

С бързи крачки мъжът се върна в стаята. Мина между мивката и масата и затвори с ритник вратата на шкафа. В тясното пространство звукът отекна оглушително. Мъжът очевидно бе дошъл за втория контейнер. Скоро стъпките се отдалечиха по коридора.

Сюзан постоя неподвижно още две-три минути, преди да се осмели да помръдне. Отново се послуша, но долови само приглушен смях от първата операционна. Тя се измъкна изтръпнала изпод мивката. Някакъв пулверизатор падна на пода и се търкулна. Сюзан замръзна. Не се случи нищо и тя хукна към вратата на тъмната операционна.

Наложи се да почака очите ѝ да свикнат с тъмнината. Виждаше очертанията на операционното осветление над главата си. Придвижи се внимателно до стената към коридора, като търсеше пипнешком бравата. Щом я намери, откряна вратата и надникна в сектора за дезинфекция.

В този момент пронизителен алармен сигнал разтърси тишината и всички лампи светнаха. В уплахата си Сюзан пусна вратата и като се обърна, се хвърли към стената в очакване да я нападнат.

В залата нямаше никой.

До малък високоговорител примигваше червена лампичка. Говорителят изпука: „В сградата е влязло неупълномощено лице от женски пол. Да бъде задържано незабавно. Повтарям... в сградата има нарушител... задръжте незабавно“. Настъпи тишина. Сюзан въздъхна с облекчение. Напусна операционната и надникна иззад преградата на сектора за дезинфекция. Коридорът беше пуст.

Двама мъже от охраната, облечени с бели униформи, прекосиха главното отделение с бърза крачка, без да обръщат внимание на безжизнените висящи същества, край които минаха. И двамата държаха пистолети. По-едрият от тях закрепил радиостанцията на колана си и каза:

— Ще се кача на втория етаж с асансьора от компютърната зала. Ти иди в машинното отделение през моргата.

Двамата излязоха от отделението и тръгнаха по коридора.

— Помни, заповедта е ясна. Ако я откриеш и тя се предаде сама, чудесно; ако не — застреляй я. Но стреляй в главата. Може да поискат бърбеците или сърцето, в зависимост от тъканната съвместимост.

Скоро се разделиха. Едрият влезе в компютърната зала, методично я претърси, след което извика асансьора.

Сюзан се втурна през приемната, покрай първата операционна. Отвори вратата към съблекалнята, но чу гласове отвътре. Без да се колебае, тя промени плана си и се насочи към една врата, която водеше към главния коридор. Тогава забеляза големите ножици върху бюрото в приемната. Взе ги — все пак бяха някакво оръжие — и излезе на главния коридор.

За нейно огромно облекчение той все още беше пуст. Виждаше го целия, чак до затворените врати на асансьора в отсрещния край. Тя си пое дълбоко въздух и се затича.

Бе почти преполовила разстоянието от четирийсет и пет метра, когато асансьорът спря на етаж, и тя забави ход. Вратите потрепериха и се отвориха. Мъжът от охраната излезе и се спря. И двамата бяха изненадани от срещата.

— Хайде, млада госпожице, елате да слезем долу. Трябва да си поговорим с вас. — Гласът му не звучеше заплашително. Той бавно пристъпи, прикрил пистолета зад гърба си.

Сюзан направи няколко нерешителни крачки назад, после се обърна и хукна с всичка сила към операционните. Мъжът се спусна след нея. Сюзан отчаяно опита няколко брави — първата врата бе заключена, втората също. Мъжът почти я настигаше, но ето че третата брава поддаде и вратата се отвори.

Сюзан се шмугна вътре, но не успя да затвори след себе си. Мъжът подпря вратата и пъкна левия си крак в пролуката.

Сюзан натискаше с всичка сила, но явно бе неравностоек противник на якия мъж. Теглото и силата му скоро взеха връх, вратата започна да се отваря.

Без да отслабва натиска с лявата си ръка и рамо, Сюзан стисна ножиците като кама, която с бърз замах стовари върху ръката му. Острието се заби между кокалчетата на втория и третия пръст и от силата на удара разкъса мускулите и прободe дланта. Мъжът изкрещя от болка и пусна вратата. Политна назад, но успя да запази равновесие. Задържа дъха си и стиснал зъби, издърпа ножиците. В ритъма на пулса капчици артериална кръв нашариха матираната пластмасова настилка.

Сюзан блъсна вратата и заключи. Мигом се извърна и огледа стаята. Беше попаднала в лаборатория с пейка по средата. Вляво

имаше две бюра, долепени едно към друго, а до стената — няколко картотечни шкафа. Прозорецът беше в дъното насреца.

Мъжът от охраната се посъвзе и успя да увие с носната си кърпа пострадалата ръка колкото да спре шуртящата кръв. Прекара парчето плат между показалеца и средния пръст и го затегна около китката. Докато измъкне връзката ключове, съвсем побесня. Първият ключ отказа да превърти, вторият не влезе в ключалката. Третият също не стана. Едва четвъртият се плъзна леко и отключи. Мъжът ритна вратата с такава сила, че топчестата брава изрови дупка в стената, ала когато връхлетя в стаята с насочен пистолет, Сюзан беше изчезнала. Мразовит февруарски въздух нахлуваше в топлата стая. Той изтича до отворения прозорец и се надвеси, за да огледа корниза. После отново огледа стаята и включи предавателя.

— Окей, открих я. На втория етаж, в тъканната лаборатория. Бива си я. Намушка ме, но не е страшно. Измъкнала се е през прозореца, сигурно е тръгнала по корниза... Не, не я виждам оттук. Корнизът продължава с чупка... Не, едва ли ще посмее да скочи. Пуснахте ли доберманите?... Добре. Боя се, че ако се добере до фасадата, ще привлече вниманието... Окей... Ще проверя корниза от другата страна.

Мъжът отново закачи предавателя на колана си, затвори прозореца и го заключи. После тичешком излезе от стаята, притиснал ранената си ръка.

ЧЕТВЪРТЪК, 26 ФЕВРУАРИ, 17:47 Ч.

Сюзан почувства, че тежката таванска плоча бавно ѝ се изплъзва, и стисна зъби. Едва я придържаше през тесните пролуки и вече усещаше, че пръстите ѝ изтръпват. Чуваше мъжа от охраната да говори по радиостанцията. Ако плочата падне, с нея е свършено. Тя примижа до болка, за да отклони мисълта си от вдървените пръсти и напрегнатите мускули. Плочата се изхлузваше от металните държатели и всеки миг щеше да падне. Но ето че мъжът изключи предавателя и затвори прозореца. Незнайно как Сюзан продължаваше да се държи. Тя не чу излизането на мъжа, в следващия миг плочата се стовари с глух тътен, който разтърси целия висящ таван. Сюзан се ослуша напрегнато, докато кръвта нахлуваше болезнено в изтръпналите ѝ пръсти. Отдолу не се чуваше никакъв звук. Тя се отпусна и пое дълбоко въздух.

Намираще се в таванското пространство над лабораторията за изследване на тъкани. По ирония на съдбата благодарение на разследването в Мемориалната болница бе научила за съществуването на междинно таванско пространство. А сега това ѝ спаси живота. Слава богу, че имаше картотека, върху която да стъпи, за да повдигне плочата.

Сюзан извади етажните планове и се опита да ги разгледа на оскъдната светлина, която се процеждаше между плочите. Ала това се оказа невъзможно дори и след като очите ѝ привикнаха с тъмнината. Като се огледа в мрака, забеляза един доста силен лъч светлина, който идваше от някакъв по-голям процеп в тавана, на около шест метра от нея. С помощта на отвесните колони, които бележеха стената, отделяща лабораторията от някакъв съседен кабинет, Сюзан успя да се добере до източника на светлина и да застане така, че да може да разгледа плановете. Търсеше главната шахта, като тази, която бе видяла в Мемориалната болница. Разчиташе, че ако е достатъчно голяма, ще се измъкне през нея. Но в легендата не откри нужното

обозначение. Все пак забеляза някакъв правоъгълник, очертан в съседство на асансьорната шахта, и реши, че това е търсеният проход.

Придвижи се по протежение на стената на тъканната лаборатория, като използваше за опора отвесните колони, докато стъпи върху устойчивия таван над коридора. Той беше от бетон, за да издържа релсите на плъзгачите. Вече напредваше много по-лесно.

Колкото повече приближаваше към асансьорната шахта, мракът се сгъстяваше, появиха се безброй преплетени тръби, жици и тръбопроводи. Трябваше да се придвижва по усет, слепешком. На няколко пъти докосна паропровод и се опари. До носа ѝ стигна миризмата на изгорена плът.

В пълна тъмнина Сюзан стигна до асансьорната шахта и усети, че бетонът продължава отвесно. Тя заобиколи, пипнешком проследи някаква тръба и разбра, че се спуска отвесно под ъгъл от деветдесет градуса. И други тръби следваха същата посока. Сюзан се надвеси и се взря в тъмнината. Някъде отдолу се процеждаше мъждива светлина.

Отново пипнешком тя определи размера на шахтата. Беше квадрат със страна около метър и двайсет. Стената откъм асансьора беше от бетон. Сюзан избра една тънка тръба. Като се смъкна в шахтата, опря гръб в бетонната стена и стисна тръбата с две ръце. После опря крака в отсрещните и се отблъсна назад към бетонната стена. По този начин, като някакъв алпинист в комин, тя започна да се спуска сантиметър по сантиметър надолу. Не беше никак лесно. Придвижваше се бавно и се опитваше, макар и невинаги успешно, да избягва тръбите на паропровода, от които ѝ излизаха мехури. След време тя вече различаваше тръбите пред себе си. Вгледа се в неясните форми и разбра, че е достигнала таванското пространство на първия етаж. Напредъкът я зарадва. Но въодушевлението ѝ се охлади при мисълта, че щом тя използва шахтата, за да се спуска надолу, някой може и да се изкачи по нея. И тогава осъзна колко лесно е да се стигне до Т-образния клапан върху подаващата кислород тръба в Мемориалната болница.

Сюзан продължи сантиметър по сантиметър да се спуска надолу. Под нея притокът на светлина и шумът от електрически машини все повече нарастваха. Като стигна до сутерена, тя разбра, че под нея няма висящ таван. Не можеше едновременно да се движи и да се прикрива. Продължи надолу, докато очите ѝ различаха структурния под на

първия етаж, после спря и като се вклини безопасно между тръбите и бетонната стена, разгледа обстановката.

Машинното отделение и генераторът в него бяха осветени от няколко работни лампи. Тръбата, по която Сюзан се бе спуснала, водопроводна, ако се съди по допира с нея, стигаше до пода. Но няколко други, по-големи тръби извиваха под ъгъл, прикрепени в метални рамки на около метър под бетонната плоча, и продължаваха хоризонтално под пода на първия етаж. Те минаваха високо над машинното отделение.

Сюзан стъпи върху една от тези тръби. Не беше акробат, но може би заложибите ѝ на танцьорка бяха от значение. Притиснала глава и дясна ръка към твърдия бетон, тя се придвижваше приведена по тръбата, като се стараяше да не поглежда надолу.

Отначало залиташе, но постепенно доби увереност. Пред себе си виждаше стена, а отвъд нея имаше отново междинно таванско пространство. Все така притисната към тавана над себе си, Сюзан вървеше по тръбата като по опънато въже. Минаваше точно над генератора, на около метър от целта си, когато много близо до нея изненадващо блесна светлина и тя за малко не загуби равновесие. Някой бе включил осветлението в машинното.

Сюзан затвори очи, като притискаше ръце към тавана, а сводовете на обувките си — към тръбата, на която бе стъпила. Под нея някакъв мъж от охраната обикаляше бавно из машинното отделение с голям електрически фенер в едната ръка и пистолет в другата.

Следващите петнайсет минути вероятно бяха най-дългите в живота на Сюзан. Чувстваше се така уязвима с бялата престилка на фона на тъмния таван и тръбите, че не проумяваше как остава незабелязана. Мъжът внимателно претърсваше, даже и в шкафовете под работния тезгях, но нито веднъж не погледна нагоре. Ръцете ѝ започнаха да треперят от напрежението да поддържа безопасно равновесие. После затрепериха и краката ѝ, и то така, че тя се уплаши да не би обувките ѝ да затракат своето издайническо съобщение по тръбата. Най-сетне мъжът си тръгна и загаси главното осветление.

Известно време Сюзан не помръдна. Опитваше се да се отпусне, да преодолее напрежението и появилото се виене на свят. Копнееше да стъпи на устойчивия таван на около метър от нея. Бе толкова близо и в същото време толкова далече. Тя премести десния си крак на по-малко

от педя напред и прехвърли тежестта си върху него. После придвижи и левия. Ръцете и краката я боляха ужасно. Помисли си да се хвърли напред, за да достигне тавана, но се побоя да не вдигне шум. Затова продължи да се придвижва мъчително напред като гъсеница. Когато достигна устойчивата плоскост, тя легна по гръб и остави кръвта да нахлуе в изтръпналите ѝ мускули.

Даваше си сметка, че не може да почива дълго. Трябваше да намери начин да излезе от сградата. Докато лежеше, тя отново прегледа етажните планове. Имаше два възможни изхода: през склада, който беше много близо до сегашното ѝ местоположение, или в другия край на сградата, отвъд някакво помещение с надпис „Екс“. Според поясненията „Екс“ означаваше експедиция.

Мисълта за мъжа, който изнесе сърцето и бъбрека от стаята между двете операционни, накара Сюзан да предпочете втория вариант въпреки близостта на склада. Вероятно предстоеше транспортиране на органите, а тя знаеше, че органите за трансплантация трябва да се използват колкото е възможно по-бързо.

Като сгъна отново етажните планове, Сюзан се изправи на крака. Огледа изпокъсаната си мръсна престилка и тръгна, като се придържаше към устойчивия таван над коридора в сутерена.

Напредваше сравнително лесно, защото не бе съвсем тъмно. Както в машинното отделение, големи сектори от сутерена нямаха изобщо таван и пропускаха достатъчно светлина по пътя ѝ, за да се движи с равномерен ход и с лекота да избягва тръбите.

В най-отдалечения ъгъл на сградата след още един поглед към етажните планове Сюзан разбра, че е достигнала целта си. Тя залегна върху устойчивото покритие над коридора, надвесила глава над висящия таван на стаята за експедиция. Съвсем внимателно повдигна една плоча, колкото да мушне пръсти под ръба ѝ. С усилие я вдигна и погледна надолу. В стаята имаше хора!

Някакъв мъж, приведен над едно бюро, попълваше формуляр и тя не посмя да пусне плочата, за да не вдигне шум. Мъжът беше облечен в кожено яке с разтворен цип. На пода стояха два кашона от дебел изолиращ картон с ясни надписи: „Човешки органи за трансплантация — Горен капак — Чупливо — Спешна поръчка“.

Отвори се някаква врата, която тя не можеше да види. Появи се друг мъж — от охраната.

— Да вървим, Мак. Хайде да натоварим тези неща и да ги изнасяме оттук. Имаме работа да вършим.

— Нищо няма да взема, докато не се подготвят необходимите документи.

Мъжът от охраната излезе през една летяща врата в дъното на стаята. Сюзан успя да зърне помещение, което приличаше на гараж.

Шофьорът приключи с формулярите и хвърли един екземпляр в кошчето на плота. Другият прибра в джоба си. После натовари кашоните на количка и заднишком излезе през летящата врата.

Сюзан пусна плочата обратно на мястото ѝ и бързо се придвижи към стената в другия край на коридора. Чу шума от затварянето на вратата на камион и поставянето на резе.

Близо до стената беше по-тъмно и Сюзан прокара ръка по нея, като очакваше да усети бетон, но напипа никакви плочи, изправени вертикално. Ясно чу воя на мотор, който не иска да запали. Натисна плочата, но изглежда, тя беше здраво закрепена на мястото си с метална лайсна. Моторът на камиона зацепи, задави се и млъкна. Стартерът отново заскимтя.

Сюзан отчаяно натисна лайсната, усети, че поддава, и повтори същото действие на още няколко места. Моторът на камиона отново изрева, задави се, но най-накрая замърка равномерно. Сюзан чу съвсем ясно грохота от вдигането на масивна гаражна врата. Пръстите ѝ сграбчиха горния край на плочата като нокти на птица. Тя я задърпа към себе си, но плочата не помръдваше. Извади още от лайсната и задърпа отново. Плочата изведнъж излезе и Сюзан падна по гръб, но бързо се изправи и погледна през вертикалния отвор в подземния гараж. Точно под нея един сравнително голям камион бълваше изгорели газове. До входа стоеше мъжът от охраната, натиснал копчето за задвижване на вратата, и я наблюдаваше как се плъзга нагоре.

Сюзан скочи и падна на ръце и крака върху камиона. Ударът се изгуби сред шума на мотора и грохота от вдигането на гаражната врата. Камионът потегли, Сюзан се прилепи с разперени ръце и крака, но усети как от инерцията се плъзна назад. Опитва се да се хване за нещо, каквото и да било, но напразно, напипваше единствено гладка метална повърхност. Задържа се някак, докато камионът мина през вратата на гаража, но когато заизкачва наклона към улицата,

плъзгането ѝ назад стана неудържимо. Стъпалата ѝ се подадоха над задния ръб и тя с все сили притисна разперените си длани.

Преди да завие наляво по улицата, шофьорът удари спирачки. Сюзан се плъзна напред и безпомощно се завъртя. Изведнъж усети мразовития студ. Колата набираше скорост. Обхваната от безкраен ужас, Сюзан се примъкна към кабината и вкопчи вкочанени пръсти в един по-ниско разположен вентилатор. После камионът силно се друсна, тялото ѝ подскочи нагоре, за да се тръшне само след миг върху металния таван. Брадичката и носът ѝ се удариха толкова силно, че ѝ се зави свят. Само смътно съзнаваше какво стана след това.

Съзнанието ѝ се проясни съвсем неочаквано. Тя вдигна глава и разбра, че носът и устната ѝ кървят. Огледа сградите наоколо и разпозна района — бяха стигнали Хеймаркет. Разбира се, камионът се бе отправил към летище „Логан“.

Камионът спря пред един светофар. Движението все още бе доста оживено. Сюзан се примъкна до кабината, извъртя крака и се изправи върху покрива ѝ. После седна долу и пусна краката си върху капака. В този момент наведе глава и погледна шофьора през предното стъкло. Слисан, човекът седеше неподвижно, с втренчен невярващ поглед, и стискаше здраво волана.

Сюзан се плъзна от капака върху калника, после скочи на земята. Побърза да се изправи на крака и изтича между колите към Административния център. Шофьорът се посъвзе, отвори вратата и извика след нея. Но други сърдити крясъци и виещи клаксони го върнаха обратно в кабината. Светлинният сигнал се беше сменил. Като включи на скорост и тръгна, той си каза, че никой няма да му повярва, ако разкаже за случилото се.

ЧЕТВЪРТЪК, 26 ФЕВРУАРИ, 20:10 Ч.

Тънката и изпокъсана сестринска униформа едва ли можеше да предпази Сюзан от режещия като бръснач студ. Беше осем градуса под нулата, духаше северен вятър със скорост 46 км в час, от който ветровият коефициент на замръзване спадаше до минус 29°C. Сюзан тичаше покрай опустелите зеленчукови сергии на Хеймаркет, като се опитваше да избягва празните кашони, издухвани на пътя ѝ от вятъра. Разпилените боклуци я забавяха и това ѝ напомни кошмара, с който бе започнал денят ѝ.

На ъгъла зави наляво и вятърът врххлетя с пълна мощ насреща ѝ. Тя трепереше, зъбите ѝ тракаха, сякаш предаваха някакво спешно съобщение по морзовата азбука. Пред Общинския съвет стана още по-лошо. Особеното оформление на административните сгради, със заоблени фасади и обширна алея, образуваше тунел, през който вятърът минаваше с още по-голяма сила. Сюзан се приведе, за да може да изкачи широките стъпала. Отляво впечатляващата със съвременната си архитектура сграда на Градския съвет приемаше застрашителни размери в тъмнината — строгите геометрични форми хвърляха тъмни, преплитащи се сенки, които придаваха на мястото зловещ вид.

Сюзан търсеше телефон. На Кеймбридж стрийт срещна само няколко души, приведени, скрили лица от вятъра и студа. Тя спря първия минувач: беше жена. Непознатата вдигна глава и изгледа Сюзан първо с недоверие, после с уплаха.

— Трябват ми десет цента и телефон — каза Сюзан, като тракаше със зъби.

Жената отблъсна ръката ѝ и отмина, без да продума или да се обърне назад.

Сюзан погледна униформата си — изпокъсана, мръсна, с петна от кръв. Ръцете ѝ бяха съвсем черни, косата — разрошена и сплъстена. Съзнаваше, че прилича на луда или в най-добрия случай — на скитница.

Тя спря един мъж и отново помоли за десет цента. Той се отдръпна назад при вида ѝ. Бръкна в джоба си и ѝ подаде няколко дребни монети. И неговите очи изразяваха смесица от недоверие и ужас. Пусна парите в ръката ѝ, сякаш се страхуваше да я докосне.

Сюзан взе парите. Бяха повече, отколкото бе поискала.

— Мисля, че има телефон в ресторанта от лявата страна надолу по улицата — каза мъжът, като я гледаше. — Добре ли сте?

— Ще се оправя, ако се добера до телефон. Благодаря ви много.

Премръзналите ѝ пръсти едва успяха да стиснат монетите. Ръцете ѝ бяха така вкочанени, че даже не усещаше парите върху дланта си. Тя прекоси тичешком Кеймбридж стрийт и се упъти към ресторанта.

Още на входа я лъхна така желаната топлина, натежала от миризми и изпарения. Няколко души вдигнаха поглед от чиниите си и я зяпнаха, изумени от вида ѝ. Но отдавайки дължимото на анонимността, гарантирана във всеки по-голям американски град, те отново насочиха вниманието си към вечерята, за да не бъдат замесени.

Някаква нелепа параноя обхвана Сюзан и като оглеждаше последователно хората, тя се опитваше да открие своя неприятел. От топлината затрепери още по-силно. Побърза да стигне до телефона, близо до тоалетните.

Ръцете ѝ много трудно се справяха с монетите и повечето изпадаха на пода, преди да успее да пусне едно десетаче в прореза. Никой не стана да ѝ помогне да си събере парите. Мъжът зад тезгяха, целият в мазни петна и татуировки, свикнал с изненадите на бостънския уличен живот, я гледаше безизразно.

Операторът от телефонната централа в Мемориалната болница вдигна слушалката.

— Обажда се доктор Уилър. Трябва незабавно да говоря с доктор Старк. Спешно е. Имате ли домашния му телефон?

— Съжалявам, но не можем да ви го дадем.

— Но случаят е спешен. — Сюзан се огледа, сякаш очакваше някой да оспори думите ѝ.

— Съжалявам, такова е нареждането. Ако искате, кажете си номера и аз ще му предам да се обади.

Сюзан потърси с очи номера.

— Петстотин двайсет и три, осемдесет и седем, осемдесет и седем.

Чу се щракване и връзката прекъсна. Сюзан остави слушалката. В ръката си държеше монета от десет цента. Помисли си, един горещ чай би ѝ помогнал да се съвземе. Потърси още дребни по пода и намери пет цента. Заоглежда по-надалече. Знаеше, че бе получила и монета от двайсет и пет цента.

Един от постоянните посетители стана от бара и се отправи към телефона. Тъкмо когато посегна към слушалката, Сюзан го забеляза.

— Моля ви, очаквам да ми позвънят. Ако обичате, изчакайте няколко минути. — Тя се изправи умоляващо пред брадясалия мъжага.

— Извинявай, сестро, телефонът ми трябва. — Той вдигна слушалката и се пресегна да пусне монетата.

За пръв път в живота си Сюзан изгуби всякакъв контрол над себе си.

— Не! — изпищя с пълен глас тя и всички в ресторанта рязко се обърнаха.

За да подчертае своята решимост, Сюзан стисна двете си ръце с преплетени пръсти и ги вдигна рязко нагоре, като удари мъжа над китките. Изненадващо бързият удар изби и слушалката, и монетата от ръцете му. С обратния замах надолу Сюзан удари мъжа по челото между очите. Изненадан от неочакваното нападение, той политна назад. После бавно се свлече и седна с изпънати крака. Замаян от яростната атака, той застина неподвижно.

Сюзан бързо остави слушалката на място и стисна очи, в очакване да чуе звън. Телефонът наистина иззвъня. Беше Старк. Тя се опита да заговори спокойно, но думите бликнаха почти несвързано.

— Доктор Старк. Аз съм Сюзан Уилър. Имам отговорите... и то всичките. Невероятно е, наистина е така.

— Успокойте се, Сюзан. Какво означава всички отговори? — Гласът на Старк звучеше уверено и спокойно.

— Открих подбудата; открих и метода, и подбудата.

— Сюзан, говорите загадъчно.

— Пациентите, изпаднали в кома. Това не са случайни усложнения. Предварително са замислени. От болничните листове разбрах, че на всички е правен пълен тъканен профил.

Сюзан внезапно млъкна, като си припомни как Белоус я бе увещавал да се откаже от идеята, че тъканните изследвания имат някакво значение.

— Продължавайте, Сюзан — подкани я Старк.

— Ами отначало въобще не обърнах внимание на тази част от изследванията. Убедих се, че греша, едва след като попаднах в института „Джеферсън“.

Сюзан подозрително се озърна да разбере дали някой е чул последните й думи. Повечето посетители вече открито я наблюдаваха, но никой не се помръдна. Тя се свря още по-навътре в кабината и закри мембраната с шепа.

— Зная, че ще ви прозвучи невероятно — вече по-тихо продължи тя, — но институтът представлява разпределителен център за черния пазар на човешки органи. Отнякъде получават заявки за органи с определена тъканна характеристика. Който движи нещата оттук, проверява по болниците, докато се открие пациент от подходяща група. Ако му предстои операция, просто добавят малко въглероден окис към анестезията, а ако е постъпил само за лечение, с някоя от системите му вкарват сукцинилхолин. Настъпва мозъчна смърт. Пациентът е жив труп, чиито органи функционират, докато с него не се заемат касапите от института.

— Сюзан, тая история е направо невероятна — изумен възкликна Старк. — Мислите ли, че ще успеете да докажете подозренията си?

— Тъкмо в това е първият проблем. Ако се вдигне шум — да речем, полицията нахълта в института „Джеферсън“ — сигурно ще се натъкнем на някакъв резервен вариант за прикритие. Привидно заведението наподобява болница, специализирана за интензивно лечение. Освен това въглеродният окис и сукцинилхолинът се преработват бързо от обмяната на веществата и в телата на жертвите не остават никакви следи. Единственият начин да се разгроми организацията, която стои зад тези престъпления, е някой като вас да убеди властите да нахлуят без предупреждение.

— Идеята си струва да се обмисли, Сюзан, но ще трябва да чуя подробностите, които ви наведоха на тези фантастични заключения. В опасност ли сте сега? Мога да дойда да ви взема.

— Не, добре съм — каза Сюзан, като погледна към вътрешността на ресторанта. — По-лесно ще е да се срещнем някъде. Мога да взема

такси.

— Чудесно. Ще се срещнем в кабинета ми в Мемориалната. Тръгвам веднага.

— Ще бъда там. — Сюзан понечи да затвори.

— Още нещо, Сюзан. Ако това, което казвате, е истина, то секретността е от огромно значение. Не споменавайте никому нищо, докато не поговорим.

— Ясно. Ще се видим след няколко минути.

Като затваряше телефона, Сюзан провери за номера на някоя таксиметрова служба. С последната десетцентов монета си поръча такси. Представи се като Шърли Уолтън. Отговориха ѝ, че таксито ще дойде след десет минути.

Доктор Хауард Старк живееше в Уестън, приютил девет десети от лекарите в Бостън. Притежаваше просторна къща в стил „Тюдор“, но най-много се гордееше с викторианската библиотека. След разговора със Сюзан той затвори телефона, който стоеше върху бюрото му, дръпна чекмеджето отдясно и извади друг телефон — поддържан и проверяван с електронно устройство за всякакви допълнителни съпротивления и шумове — който не можеше да бъде подслушван без негово знание. Набра бързо номера, като наблюдаваше миниатюрния осцилоскоп в чекмеджето. Телефонът работеше нормално.

В контролната зала на института „Джеферсън“ слаб мъж с добре поддържани ръце посегна към звънящия червен телефон.

— Уилтън! — изкрещя Старк с едва прикрит гняв. — Доколкото те познавам, в сметките си доста ловък, а и притежаваш известни делови качества, но изглежда, си безсилен да заловиш едно младо невъоръжено момиче, попаднало в сграда, построена като замък. Не разбирам как си допуснал нещата да стигнат дотам. Предупредих те още преди няколко дни.

— Не се безпокой, Старк. Ще я открием. Излезе по корниза на сградата, но явно трябва да се върне вътре. Всички врати са запечатани. Десет души са на мое разположение. Не се безпокой.

— Да не се безпокоя! — изрева Старк. — Чуй какво ще ти кажа. Тя току-що ми телефонира и описа най-подробно цялата същност на нашата програма. Вече е излязла, глупако.

— Излязла? Невъзможно!

— Невъзможно било. Що за глупости ми говориш! Казах ти, че току-що ми се обади. Да не мислиш, че използва някой от вашите телефони? За бога, Уилтън. Защо не се погрижи за нея?

— Опитавме. Явно се е изплъзнала. А човекът, когото пратихме, досега не се е провалял. Същият, който се погрижи за Уолтърс.

— Господи, това беше съвсем друго. Защо просто не го очистихте, вместо да инсценирате самоубийство?

— Заради тебе. Нали ти вдигна врява, когато откриха лекарствата, складирани от оня стар чешит. Нека ти припомня колко се беше притеснил да не би по този повод властите да предприемат някакво голямо разследване. Трябваше не само да се отървем от Уолтърс, но и да го свържем с проклетите му лекарства.

— Цялата тая история ме кара да взема окончателно решение. Време е да приключим с тази операция. Ясно ли ти е, Уилтън?

— Великият лекар иска да излезе от играта, тъй ли? За три години това е първото незначително усложнение и ти искаш да се измъкнеш. Получи си парите за цялостно преустройство на безценната ти болница; направиха те шеф на хирургията. А сега искаш да ни оставиш на сухо. Чуй какво ще ти кажа, Старк. Колкото и да ти е неприятно, от сега нататък няма да издаваш заповеди, а ще ги изпълняваш. И първата е да се отървеш от това момиче.

Старк разбра, че Уилтън е затворил. Той тресна слушалката и прибра телефона в чекмеджето. Целият трепереше от гняв. Едва се въздържа да не изпотроши собствените си вещи. Стисна ръба на бюрото, докато пръстите му побеляха. Постепенно яростта му взе да утихва. Знаеше, че е безсмислено да се ядосва. Можеше да разчита единствено на аналитичния си ум. Уилтън беше прав. Сюзан представляваше първото незначително усложнение във възходящата му кариера от три години насам. А онова, което бе постигнал, надминаваше и най-смелите му мечти. Не можеше да се откаже. Медицинската наука го изискваше, Сюзан трябваше да бъде елиминирана — това беше ясно. Но трябваше да стане по начин, който да не предизвика подозрение или тревога, особено у някои ограничени хора като Харис и Нелсън, лишени от неговата далновидност.

Старк стана от масивното бюро и тръгна покрай рафтовете с книги. Потънал в мислите си, прокара ръка по позлатените гръбчета на

едно от първите издания на Дикенс. Внезапно осенилото го вдъхновение го накара да се усмихне.

— Красиво... — произнесе на глас — и така подходящо... — И забравил гнева си, се изсмя.

ЧЕТВЪРТЪК, 26 ФЕВРУАРИ, 20:47 Ч.

Сюзан изскочи от таксито, без да плати, и по най-прекия път се спусна към входа на Мемориалната болница. Нямахте пари и не възнамеряваше да се впуска в спорове. Шофьорът се разкрещя сърдито и хукна след нея, но успя да привлече вниманието само на човек от охраната. Сюзан бе изчезнала в сградата.

В главния коридор се принуди да забави крачка. С ужас забеляза Белоус, който вървеше в същата посока. Проправи си път и го настигна, но се подвоуми дали да му се обади. Отново си спомни как я бе увещавал да не обръща внимание на изследванията за определяне типа тъкан на коматозните пациенти.

Съществуваха вероятност и той да е замесен. Пък и Старк я предупреди с никого да не споделя разкритието. Ето защо, когато стигнаха разклонението на коридора, тя остави Белоус да продължи към залата за спешни случаи и зави към асансьорите за крилото „Биърд“. Качи се в свободната кабина и натисна бутона за десетия етаж. Затварящата се врата постепенно скри гледката от погледа ѝ. В последния миг нечия ръка я хвана и я задържа. Сюзан се втренчи в ръката, преди да се появи лицето на един мъж от охраната.

— Бих искал да си поговорим, госпожице — каза той и задържа вратата отворена, въпреки че механизмът се опитваше да я затвори, защото Сюзан натискаше бутона „затваряне“. — Моля, излезте от асансьора.

— Бързам ужасно. Случаят е спешен.

— Залата за спешни случаи е на този етаж, госпожице.

Сюзан неохотно се подчини. Вратите се затвориха след нея и кабината се издигна празна към десетия етаж.

— Случаят е спешен в по-друг смисъл — оправда се тя.

— Толкова спешен, че не успяхте да си платите таксито? — Гласът му изразяваше нещо средно между укор и загриженост.

Видът на Сюзан придаваше определена достоверност на оправданието ѝ.

— Бъдете така добър и вземете името му и адреса на таксиметровата служба. Ще уредя сметката по-късно. Вижте, аз съм студентка по медицина, в трети курс. Казвам се Сюзан Уилър. В момента ужасно бързам.

— Къде отивате по това време? — Мъжът от охраната вече бе съвсем загрижен.

— На десетия етаж в крилото „Биърд“. Имам уговорка с един от лекарите. Трябва да вървя.

— Кой?

— Хауард Старк. Можете да му се обадите.

Мъжът се обърка, не знаеше как да постъпи.

— Добре тогава. Не забравяйте да се обадите в офиса на охраната, преди да си тръгнете.

— Непременно — съгласи се Сюзан и мъжът я остави.

Точно тогава пристигна следващият асансьор и тя бързо се шмугна покрай хората, които слизаха. Те любопитно изгледаха раздърпания ѝ вид. Докато асансьорът бавно се изкачваше към десетия етаж, тя се облегна с облекчение на стената на кабината.

Обстановката в коридора бе съвсем различна от тази, която си спомняше от предишното си посещение през деня. Пишещите машини мълчаха. Пациентите си бяха отишли. На етажа бе тихо като в морга. Дебелият килим поглъщаше шума от собствените ѝ колебливи стъпки, които я отвеждаха към нейната цел и сигурност. Единствената светлина идваше от лампата върху самотна маса по средата на коридора. Купчините стари броеве на „Ню Йоркър“ бяха грижливо подредени. Лицата от портретите на бивши хирурзи от Мемориалната болница бяха като петна от виолетови сенки.

Пред кабинета на Старк Сюзан се поколеба за момент, после събра кураж. Канеше се да почука, но неволно натисна бравата и вратата се отвори. В предната стая, където работеше секретарката, бе тъмно, но вратата на кабинета беше леко откряната и през нея се процеждаше лъч светлина. Сюзан я бутна и влезе.

Вратата веднага се затвори зад гърба ѝ. Преуморената ѝ психика я накара да се завърти уплашено, в очакване на нападател. С голямо усилие се сдържа да не изпищи.

Старк заключваше вратата. Сигурно бе стоял зад нея.

— Извинете за драматичното посрещане, но нали не желаем някой да прекъсне разговора ни. — Той изведнъж се усмихна. — Сюзан, да знаете колко се радвам да ви видя. След всичко, което ми разказахте, трябваше да настоя да ви взема от мястото, откъдето ми се обадохте. Но нищо, стигнали сте благополучно дотук. Мислите ли, че някой ви е проследил?

Чувството за надвиснала опасност се засили, пулсът ѝ се ускори до крайност и започна да се успокоява. Сюзан преглътна.

— Не мога да бъда напълно сигурна.

— Заповядайте, седнете. Имате такъв вид, сякаш сте участвали в цялата Първа световна война. — Старк я докосна по рамото и я поведе към стола пред бюрото си. — Изглежда, малко скоч добре ще ви дойде.

Сюзан се чувстваше изтощена до крайност — умствено, физически и емоционално. Не отговори на поканата. Просто го последва, като дишаше тежко. Отпусна се на стола. Едва осъзнаваше какво бе преживяла.

— Вие сте изключително момиче — каза Старк, докато отиваше към барчето.

— Не мисля. — Гласът на Сюзан отразяваше нейното изтощение. — Просто вървах слепешката в един страшен кошмар.

Старк извади бутилка „Чивъс Ригъл“, наля внимателно в две чаши и ги донесе на бюрото. Подаде едната на Сюзан.

— Мисля, че сте твърде скромна. — Той заобиколи бюрото и седна, без да сваля поглед от нея. — Не сте наранена, нали?

Сюзан поклати глава. Без да иска, ръката ѝ потрепери и ледът издрънча о стената на чашата. Тя се опита да се овладее и хвана чашата с две ръце. Отпи глътка от успокояващата парлива течност и въздъхна дълбоко.

— И тъй, Сюзан, нека изясним нещата. Говорихте ли с някого, след като ми се обадохте?

— Не — отвърна тя и отново отпи.

— Добре, това е много добре. — Старк замълча, като я наблюдаваше как поглъща питието. — Някой друг освен вас има ли представа за всичко това?

— Не. Никой. — Алкохолът изпълваше тялото ѝ с приятна топлина и спокойствие. Дишането ѝ започна да се нормализира.

— Окей, Сюзан. Кажете ми сега, защо смятате, че институтът „Джеферсън“ е разпределителен център на органи за трансплантация?

— Чух ги да говорят. С очите си видях кашоните с пратките.

— Но за мен не е чудно, че една болница, пълна с коматозни пациенти, може да бъде източник на органи за трансплантация. В крайна сметка определени болестни процеси могат да причинят смъртта им.

— Може наистина да е така, но проблемът е в това, че хората, които стоят зад цялата тази работа, са причина поне някои от тези пациенти да изпаднат в кома. Освен това срещу тези органи те получават пари. Огромни суми. — Сюзан усети, че клепачите ѝ натежават, и с мъка задържа очите си отворени. Някаква вцепененост обхващаше тялото ѝ. Даваше си сметка, че е изтощена, но все пак се поизправи на стола. Отпи отново от чашата и се опита да не мисли за Д'Амброзио. Поне ѝ беше топло.

— Сюзан, вие сте изключителна. Искам да кажа, че посещението ви бе толкова кратко. Как узнахте всичко това за толкова малко време?

— Разполагах с копия от плановите на Градския съвет. Бяха отбелязани операционни зали, а момичето, което ме развеждаше, каза, че няма такива. Тъй че проверих сама. После всичко се изясни. Цялата ужасяваща истина.

— Разбирам. Умно измислено. — Старк поклати глава възхитен. — И те ви пуснаха да си тръгнете. Биха предпочели да ви задържат, струва ми се. — Той отново се усмихна.

— Имах късмет. И то изключителен. Придружих едно сърце и един бъбрек, поели към летище „Логан“. — Сюзан сподави прозявката си. Чувстваше се много, много уморена.

— Всичко това е много интересно, Сюзан. Повече информация едва ли ще ми е нужна. И... заслужавате да ви поздравя. Направеното от вас през последните няколко дни е пример на постоянство и проникателност. Но нека ви попитам още няколко неща. Кажете ми...

— Старк склочи ръце, завъртя се на стола и погледна навън, към тъмните води на пристанището. — Кажете, можете ли да се сетите за някакъв друг мотив зад този фантастичен замисъл, който така умно сте разкрили?

— Искате да кажете, освен парите?

— Да.

— Ами това е удобен начин да се отървеш от някой, който ти пречи.

Старк съвсем неуместно се изсмя или поне така се стори на Сюзан.

— Не, имам предвид истинска изгода. Не се ли сещате за други облаги освен финансовите?

— Предполагам, тези, за които са предназначени органите, получават известни облаги, в случай че не узнаят как са били доставени.

— Имам предвид всеобщо облагодетелстване. Полза за цялото общество.

Сюзан се опита отново да разсъди, но очите ѝ се затваряха. Тя се поизправи отново. Полза ли? Тя погледна към Старк. Смисълът на разговора се размиваше, убягваше ѝ главното.

— Доктор Старк, не мисля, че сега е време...

— Хайде, Сюзан, опитайте. Извършихте такова забележително разкритие. Опитайте се да помислите. Важно е.

— Не мога. Толкова е ужасно, че дори самата дума звучи неуместно — „облага“. — Ръцете ѝ се отпуснаха натежали. Тя разтърси глава. За секунда помисли, че наистина е заспала.

— Изненадвате ме, Сюзан. През последните няколко дни проявихте похвална интелигентност и си помислих, че вероятно ще бъдете една от малкото, които ще разберат и другата страна.

— Каква друга страна? — Сюзан стисна очи, после рязко ги отвори с надеждата, че ще ѝ се подчинят.

— Нима не разбирате? — Старк отново се завъртя и облегна ръце на бюрото. — Съществуват ситуации, в които... как да се изразя... на обикновените хора, ако щете, не може да се разчита да вземат решения, които ще осигурят облаги след дълъг период от време. Обикновеният човек мисли само за непосредствените си нужди и егоистични изисквания.

Старк се изправи и застана в ъгъла, където се съединяваха двете огромни стъклени стени. Обходи с поглед големия медицински комплекс, построен с негова помощ. Сюзан усети, че ѝ е невъзможно да се движи. Трудно ѝ бе дори да обърне глава. Към умората се добавяше чувството на огромна тежест и отпадналост. Освен това

фигурата на Старк непрекъснато губеше и възстановяваше очертанията си.

— Сюзан — каза той изведнъж, като се обърна отново с лице към нея, — трябва да осъзнаете, че медицината е пред прага на невероятен скок в своето развитие, най-големия в цялата ѝ дълга история. Откриването на анестезията, откриването на антибиотиците... всяко едно от тези епохални постижения ще изbledнее пред следващата гигантска стъпка. Предстои да разнищим загадката на имунологичните механизми. Скоро ще можем да трансплантираме всеки човешки орган, който пожелаем. Страхът от повечето разновидности на рака ще остане в миналото. Дегенеративните процеси, травмите... пред нас се откриват безкрайни възможности. Но такъв пробив не се постига лесно. Нужни са неимоверни усилия, дори жертви. Това е неизбежно. Необходими са първокласни институции като Мемориалната болница с нейното оборудване. После нужни са и хора като мен, по-скоро като Леонардо да Винчи, готови да прекратят отвъд ограниченията на закона, за да осигурят напредъка. Ами ако Леонардо да Винчи се бе побоял да изрови трупове за дисекция? Ами ако Коперник беше отстъпил пред догмите на църквата? Къде щяхме да сме днес? За да утвърдим поредния скок, нужни са ни факти, неоспоримо доказани факти. Достатъчно умна сте, за да оцените това, Сюзан.

Въпреки тъмната пелена, забулила разсъдъка ѝ, Сюзан започна да се досеща за какво говори Старк. Тя се опита да стане, но дори ръцете не ѝ се подчиниха. Напрегна сили, но успя само да бутне чашата си на пода. Кубчетата лед се разпиляха.

— Разбирате ли за какво говоря, Сюзан? Мисля, че разбирате. Нашата правна система не е в състояние да отговори на нуждите ни. Господи, та те не се решават да умъртвят пациент, даже след като се уверят, че мозъкът му се е превърнал в безжизнено желе. Как може науката да напредва, щом на всяка крачка се натъкваме на подобни спънки? А сега, Сюзан, искам да помислите внимателно. Зная, че в момента ви е трудно, но опитайте. На всяка цена трябва да получите вашия отговор. Вие притежавате изключителен ум. Без съмнение принадлежите към... как да кажа... елит звучи като изтъркано клише, но вие разбирате какво имам предвид. Имаме нужда от вас, от хора

като вас. Нека ви кажа, че хората, които ръководят института „Джеферсън“, са на наша страна. Разбирате ли?

Старк млъкна, като не спираше да я наблюдава. Сюзан се мъчеше да държи очите си отворени. Всичките ѝ усилия бяха насочени към това.

— Какво ще кажете, Сюзан? Желаете ли да посветите блестящия си ум за доброто на обществото, науката и медицината?

Сюзан раздвижи устни, но думите излизаха като шепот. Лицето ѝ беше безизразно.

Старк се наведе, за да я чуе.

— Повторете, Сюзан. Ще ви чуя, ако го повторите — настоя той, привел глава към устните ѝ.

Сюзан почти прехапа долната си устна, за да образува първата съгласна. Думите излязоха като шепот.

— Върви на май... — Главата ѝ се отпусна тежко назад, устните се разтвориха. Дишането ѝ беше равномерно и дълбоко.

Старк погледа за малко упоеното ѝ тяло. Нейното предизвикателство го вбеси. Но след няколко минути мълчание ядът му премина в разочарование.

— Сюзан, бихме могли да използваме този ваш ум. — Той поклати бавно глава. — Но вероятно пак можете да ни бъдете полезна.

Той се обърна към телефона и позвъни в залата за спешни случаи. Потърси дежурния специалист.

ЧЕТВЪРТЪК, 26 ФЕВРУАРИ, 23:51 Ч.

Стаята за дежурните хирурзи специализанти в Мемориалната болница бе лишена от удобства. В нея имаше легло — болнично легло, което можеше да се сгъва в редица интересни положения, — малко бюро, телевизор, който работеше на два канала едновременно, при условие, че нямате нищо против двойния образ, и колекция от стари, изпокъсани броеве на списание „Пентхаус“.

Белоус седеше зад бюрото и се опитваше да вникне в статията от „Америкън Джърнъл ъв Сърджъри“, но не можеше да се съсредоточи. Умът, по-специално съзнанието му, го разсейваше по особено дразнещ начин — постоянно му натрапваше вида на Сюзан отпреди няколко часа. Бе я видял да влиза в болницата. Усети, когато го настигна, очакваше тя да го спре. Остана изненадан, че не го стори.

Белоус не бе я оглеждал направо, но видя достатъчно: сплъстената ѝ коса и скъсаната, изцапана с кръв престилка. Веднага се разтревожи за нея, но същевременно реши да не се намесва. Възпря го опасението, че ще изгуби работата си в Мемориалната. Ако Сюзан се нуждаеше от медицинска помощ, то беше дошла точно където трябва. Ако имаше нужда от приятелска подкрепа, би било по-добре да се срещнат извън болницата. Но тя нито го спря, нито му позвъни.

По-късно Белоус научи, че Сюзан е приета като пациентка и че самият Старк се занимава с нейния случай: апендектомия. Имаше още едно странно съвпадение — щеше да я оперира Старк. Отначало Белоус смяташе да асистира, но благоразумието му подсказа, че чувствата, които изпитваше към нея, ще навредят на обективната му преценка в операционната зала. Затова реши да изпрати един от по-младите колеги специализанти, а сам да почака отвън, докато всичко свърши.

Белоус погледна часовника си. Наближаваше полунощ. След десетина минути щеше да започне операцията. Опита се да се зачете отново в статията, но нещо друго отвлече вниманието му. Втренчи се

замислен в мръсния прозорец. После вдигна телефона и попита в коя зала е планирана апендектомията за Сюзан Уилър.

— Осма зала, доктор Белоус — отговори дежурната сестра от операционното.

Странно. Сюзан му беше казала, че е открила Т-образен клапан върху тръбата, която подава кислород за тази зала — залата с толкова злополучни инциденти.

Белоус отново погледна часовника си и рязко се изправи. Беше забравил да си вземе среднощната дажба в закусвалнята и усети страхотен глад. Нахлузи обувките си и тръгна към закусвалнята. Но продължаваше да мисли за Т-образния клапан.

Качи се в асансьора и натисна бутона на първия етаж, но щом кабината се задвижи, промени решението си. Защо, по дяволите, сам да не погледне този Т-образен клапан на кислородното хранене, докато оперират Сюзан. Струваше му се глупаво, но все пак реши да провери. Поне за успокоение на съвестта.

Смътно видение с геометрични фигури, цветове и движения изплува от тъмнината. Образите се сблъскваха, разпадаха и отново се сливаха в безсмислени форми. От хаоса изплува ужасът при гонитбата, последван от прободена от ножици ръка. Залата за аутопсии в Мемориалната болницата се появи съвсем осезаемо — слухът, обонянието потвърждаваха това. После превес взе едно спираловидно стълбище, а след него лицето на Д'Амброзио, ухилено от садистично удоволствие, изпълни цял коридор и като че ли се приближаваше все повече и повече. Но лицето му се разпадна и той полетя, като се преобръщаше в бездната. Коридорът се извиваше като калейдоскоп.

Сюзан ту се връщаше в съзнание, ту отново се унасяше. Най-сетне тя разбра, че гледа в някакъв таван на коридор, който се движи. Не, тя се движеше. Опита се да помръдне глава, но тежестта бе непреодолима. После опита с ръцете, сковани като в желязна хватка, напрегна се до краен предел само за да ги повдигне от лактите. Поне се увери, че лежи по гръб и се движи по някакъв коридор. Започна да чува звуци. Гласове... но неразбираеми. Някой хвана ръцете ѝ и ги притисна отстрани до тялото. Но тя искаше да стане. Искаше да знае къде се намира. Искаше да знае какво става с нея. Дали бе заспала?

Изведнъж умът ѝ се проясни. Бяха я упоили. Тя се бореше с наркотика, опитваше се да преодолее въздействието му. Мисълта ѝ се избистри. Вече разбираше какво говорят гласовете.

— Тя е за спешна апендектомия. При това с възпаление. А е студентка по медицина. Човек би помислил, че ще се сети да дойде порано.

Обади се друг, по-плътен глас:

— Доколкото разбрах, обадила се е на административния ръководител тази сутрин и е казала, че е болна. Явно е усещала, че нещо не е наред. Може да се е притеснявала, че е бременна.

— Вероятно си прав. Но тестът за бременност беше отрицателен.

Устните на Сюзан се опитваха да произнесат думи, но от ларинкса не излезе никакъв звук. Поне можеше да движи глава. Въздействието на наркотика започваше да отслабва. Движението спря. Сюзан разпозна мястото. Намираше се в предоперационната стая за дезинфекция. На мивката вдясно някакъв хирург търкаше ръцете си с четка.

— Един или двама асистенти искате, сър? — попита някой зад количката.

Мъжът пред мивката се обърна. Между маската и шапката се виждаха само очите, но Сюзан го позна. Старк.

— Един е достатъчен за такава дреболия. Ще свършим за двайсет минути.

— Не, не — извика Сюзан без глас.

Струйка въздух изсвистя между устните ѝ. Започнаха да я придвижват към операционната. Видя как вратата се отвори към нея. Видя и номера над вратата. Зала номер осем.

Въздействието на наркотика все повече отслабваше. Сюзан успя да повдигне главата и лявото си рамо. Видя огромните лампи в операционната. Блясъкът им я зашемети. Разбираше, че трябва да стане... да избяга.

Здрави ръце я подхванаха през кръста, за глезените и главата. Други се мушнаха под нея, без усилие я поеха и положиха на операционната маса. Тя вдигна лявата си ръка да се хване за нещо. Стисна нечие рамо.

— Моля ви... недейте... аз съм... — Думите се оформяха бавно, почти без звук. Опита се да седне въпреки тежестта в главата си.

Нечия силна ръка допря челото ѝ и натисна главата ѝ назад.

— Не се тревожете, всичко ще бъде наред. Просто дишайте дълбоко.

— Не, не — каза Сюзан с малко по-силен глас.

Но над лицето ѝ се спусна упойващата маска. Изведнъж усети бодване в дясната ръка... венозна система. Течността нахлу във вената. Не. Не. Опита се да извие глава наляво, после рязко надясно, но силните ръце здраво я държаха. Погледна нагоре и видя покрито с маска лице. Очите им се срещнаха. Имаше и банка с мехурчета, които танцуваха в течността. Някой вкара иглата на спринцовката в системата. Пентоталът!

— Всичко ще бъде наред. Отпуснете се. Вдишайте дълбоко. Всичко ще бъде наред. Отпуснете се. Вдишайте дълбоко...

Атмосферата в операционна зала номер осем в 0:36 ч. на този 27 февруари беше крайно напрегната. Младият специалист бе като вързан в ръцете, изпускаше ту едно, ту друго, ту се пипкаше с възлите. Присъствието на авторитет като Старк разстрои твърде много начеващия хирург, особено след като първоначалното им разбирателство се изпари.

Почеркът на анестезиолога бе още по-разкривен от обикновено, особено в последните редове от протокола. Щеше му се всичко да е свършило вече. Неочакваните сърдечни смущения, които пациентката получи по средата на операцията, съвсем го бяха уплашили. На всичко отгоре еднопосочният клапан на централното хранване с кислород неочаквано се затвори. За осем години клинична практика подобно нещо му се случваше за пръв път. Превключването към зелените аварийни бутилки мина съвсем гладко, анестезиологът беше напълно уверен, че няма промяна в подаваното количество кислород. Но преживяването беше страшно — знаеше, че може и да изпусне пациентката.

— Още колко? — попита анестезиологът над преградата, като остави писалката си.

Очите на Старк шареха диво от часовника към вратата, после отново към операционното поле. Беше поел завързването на кожните шевове от пипкавия специалист.

— Най-много пет минути — отвърна той, докато завързваше възел със сръчните си пръсти.

Беше нервен. Специализантът ясно виждаше това и си мислеше, че той е причината. Но Старк беше неспокоен, защото разбираше, че нещо не е както трябва.

Еднопосочният клапан на подавания кислород не би трябвало да откаже. Това означаваше, че налягането на кислорода в главната тръба бе спаднало до нула. От опериращия екип единствен той знаеше на какво се дължат сърдечните смущения: пациентката бе поела въглероден окис заедно с централно подавания кислород. Но когато източникът на кислород отказа, Старк се усъмни дали е получила достатъчно от смъртоносния газ за изпълнение на неговите цели.

Чуха се приглушени викове, които накараха помощната сестра да провери какво става в коридора. Но Старк знаеше, че шумът идва отгоре, от междинното таванско пространство.

И това не бе всичко. Когато завършваше предпоследния шев, през стъклото на вратата зърна движещи се фигури. Коридорът като че ли бе пълен с хора, а в 0:35 часа това беше, меко казано, странно.

Старк направи последния кожен шев и пусна иглодържателя върху таблата с инструменти. Пое краищата, за да завърже възела, и в този миг вратата на операционната се отвори рязко и в залата нахълтаха четирима души. Марк Белоус бе сред тях.

Неочакваните посетители носеха хирургически халати, но пулсът на Старк заби лудо, когато осъзна, че повечето от тях бяха наметнати върху сини полицейски униформи. В операционната настана мъртва тишина. Когато Старк вдигна наведеното си над операционната маса лице, той знаеше, че нещо не беше наред. Нещо никак не беше наред.

Издание:

Робин Кук. Кома

Американска. Първо издание

ИК „Народна култура“, София, 1992

Редактор: Здравка Славянова

Технически редактор: Людмил Томов

Коректор: Стефка Добрева

ISBN: 954-040-001-5

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.